

Stansvikinkallio

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen
nro 12410 selostus

ASEMAKAAVAN SELOSTUS
ASEMAKAAVAKARTTA NRO 12410
PÄIVÄTTY 24.1.2017

Asemakaava koskee:

Helsingin kaupungin
49. kaupunginosan (Laajasalo, Kruunuvuorenranta)
kortteleita 49332–49342 ja
lähivirkistys- ja katualueita
(muodostuvat uudet korttelit 49332–49342)

Asemakaavan muutos koskee:

Helsingin kaupungin
49. kaupunginosan (Laajasalo, Kruunuvuorenranta)
lähivirkistysaluetta

Kaavan nimi:
Stansvikinkallio

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 18.5.2015
Kaupunkisuunnittelulautakunta: 24.1.2017
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 10.2.–13.3.2017
Kaupunkiympäristölautakunta: muutettu 21.11.2017
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:
Alue sijaitsee Laajasalossa entiselle öljysatama-alueelle rakentuvalla Kruunuvuorenrannan uudella asuinalueella.

YHTEYSHENKILÖT KAAVAN VALMISTELUSSA

Helsingin kaupunkiympäristön toimialaAsemakavoitus:

Anu Kuutti, tiimipäällikkö
Tyko Saarikko, arkkitehti
Ulla Kuitunen, projektipäällikkö (ehdotusvaihe)

Kaavapiirtäminen:

Niko Latvakoski

Liikenne- ja katusuunnittelu:

Aleksi Räisänen, liikenneinsinööri
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri

Teknistaloudelliset asiat:

Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri
Kaarina Laakso, diplomi-insinööri
Karri Kyllästinen, diplomi-insinööri
Suvi Hokkanen, diplomi-insinööri (ehdotusvaihe)
Matti Neuvonen, diplomi-insinööri
Raila Hoivanen, diplomi-insinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu:

Mervi Nicklen, maisema-arkkitehti
Birgitta Rossing, aluesuunnittelija

Vuorovaikutus:

Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija

Rakennusvalvontapalvelut:

Hannu Litovuo, arkkitehti
Jyrki Kauhanen, arkkitehti
Salla Mustonen, tiimipäällikkö

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit

Miia Pasuri, tiimipäällikkö
Nordberg Katarina, kiinteistölakimies

Ympäristöpalvelut:

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja
Juha Korhonen, ympäristötarkastaja

Muut Helsingin kaupungin toimialatKaupunginkanslia:

Pirjo Siren, projektinjohtaja
Mikko Ahola, projekti-insinööri

Muut viranomaistahot

Uudenmaan ELY-keskus

Ilpo Huolman, ylitarkastaja

Helen Oy

Kari Jäske

Helen Sähköverkko Oy

Risto Seppänen

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Saara Neiramo

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Eeva Rinta, joukkoliikennesuunnittelija

Helsingin kaupungin liikennelaitos

Jaakko Laurila, projekti-insinööri

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	8
ASEMAKAAVAN JA ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KUVAUS	8
Tavoitteet	8
Mitoitus	9
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet Alueen lähtökohdat ja nykytilanne	9
Liikenne	12
Palvelut	13
Esteettömyys	13
Luonnonympäristö	14
Ekologinen kestävyys	17
Suojelukohteet	17
Yhdyskuntatekninen huolto	18
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	18
Ympäristöhäiriöt	19
Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka	20
Nimistö	21
Vaikutukset	21
TOTEUTUS	26
SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	26
SUUNNITTELU- JA KÄSITTELYVAIHEET	31

LIITTEET

1. Seurantalomake
 2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
 3. Alustavat suunnitteluperiaatteet, 18.5.2015
 4. Kuvat ja kartat
 - Sijaintikartta
 - Ilmakuva
 - Ote ajantasa-asemakaavasta
 - Asemakaavakartta
 - Kruunuvuorenrannan havainnekuva
 - Stansvikinkallion havainnekuva
 - Ote maakuntakaavasta
 - Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
 - Ote Yleiskaava 2002:sta
 - Ote Helsingin uudesta yleiskaavasta (Kvsto 26.10.2016)
 - Kruunuvuorenrannan osayleiskaava nro 11756
 - Kruunuvuorenrannan asemakaavatilanne
 - Kruunuvuorenranta idästä, ilmakuva
 - Suunnitteluperiaatteet
 - Periaateleikkaus kortteleista 49342 ja 49343
 - Näkymä Katinpaadenpolulta
 - Näkymä katuaukiosta
 - Näkymä Stansvikinkallion puistosta
 5. Korttelikortit
 6. Maaperä
 7. Vesihuolto
 8. Sähkö ja kaukolämpö
 9. Tietoliikenne ja jätteen putkikeräys
 10. Liikennesuunnitelma
 11. Pelastusteiden periaatesuunnitelma
 12. Lepakkokohteet
 13. Tärkeiden lepakkoalueiden arvoluokituskriteerit
 14. Arvokkaat metsäkohteet
 15. Arvokkaat metsäkohteet, kohdekuvaus
 16. Metso -elinympäristötyypit
 17. Metso -kriteeriluokat
 18. Geologisesti tai geomorfologisesti arvokas kohde
 19. Kruunuvuorenrannan luontoselvityksen täydennys, Enviro, 2.11.2011
 20. Stansvikinkallio - asiantuntijalausunto asemakaavan toteuttamisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016, 14.10.2016, BatHouse
 21. Kooste Stansvikinkallion luontoarvoista ja maankäytön muutoksen vaikutuksista
 22. Kruunuvuorenrannan lepakkoselvitys 2017, 27.10.2017, BatHouse
-

LUETTELO MUUSTA KAAVAA KOSKEVASTA MATERIAALISTA

- Vuorovaikutusraportti
 - Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003, Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2004
 - Kruunuvuorenrannan osayleiskaava-alueen luontoselvitys ja maankäytön luontovaikutusten arviointi, Enviro, 2005
 - Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Päätös Neste markkinointi Oy:n ilmoituksesta pilaantuneen maaperän puhdistamiseksi Laajasalossa, osoitteissa Koirasaarentie 30 ja 35, ympäristövalvontapäällikön päätös §1 00, 20.5.2009
 - Helsingin kaupunki, Tahvonlahden oja, Koirasaarentie, Maaperän haitta-ainetutkimus, D3517, Finnish Consulting Group Oy, 29.9.2009
 - Helsingin kaupunki ympäristökeskus, Päätös Helsingin kaupungin rakennusviraston ilmoituksesta pilaantuneen maaperän puhdistamiseksi Laajasalossa, Tahvonlahden ojan ja läheisen kosteikon alueella, Ymk 2010-1539, ympäristövalvontapäällikön päätös §224, 5.10.2010
 - Neste Markkinointi Oy, Toimenpideraportti, Neste Helsinki Laajasalo, Voiteluainetehdas, Koirasaarentie 30, Pilaantuneen maan kunnostustyö, 26.4.–18.11.2010, Golder Associates Oy, 13.12.2010
 - Kruunuvuorenrannan jätehuoltosuunnitelma, toteutusvaihtoehtojen vertailu, Taske/FCG Oy, 15.12.2010
 - Kruunuvuorenrannan luontoselvityksen täydennys, Enviro, 2011
 - Helsingin kaupunki, ympäristökeskus, Päätös Setynoil Oy:n ilmoituksesta pilaantuneen maan puhdistamiseksi Laajasalossa, osoitteessa Koirasaarentien 26 ja 28, Ymk 2011-865, ympäristövalvontapäällikön päätös §150, 21.6.2011
 - Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Pilaantuneen maaperän puhdistaminen Laajasalossa osoitteessa Koirasaarentie 30, Ymk 2009-680-815 kirje, 12.1.2011
 - Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Pilaantuneen maaperän puhdistaminen Laajasalossa, Tahvonlahden ojan uomassa, viereisessä Kosteikossa ja ojan suistossa, Ymk 2010-1539, lausunto, 11.1.2012
 - Kruunuvuorenrannan kunnallistekninen yleissuunnitelma, Ramboll Finland Oy, 22.5.2012
 - Lepakkoselvitys - Stansvik, Wermundsen Consulting Oy, 19.9.2013
 - Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Wermundsen Consulting Oy, 2014
 - Setynoil Oy, Laajasalon entinen öljypakkaamoalue, Kunnostuksen toimenpideraportti, A100P1, Uudenmaan Ympäristötekniikka, 8.5.2015
 - Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Pilaantuneen maan puhdistaminen Laajasalossa, osoitteessa Koirasaarentie 26-28, Ymk 2011-865, lausunto, 19.5.2015
 - Lepakoiden seuranta Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella Stansvikin Kaivoshuvilan kohdalla, Helsingin rakennusvirasto, BatHouse 2014, 2015, 2016
 - Stansvikinkallio - asiantuntijalausunto asemakaavan toteuttamisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016, 14.10.2016, BatHouse
-

- Stansvikinkallion katuaukioiden ja viheralueiden yleissuunnitelma, Loci maisema-arkkitehdit Oy, 2016
 - Koordinaattitiedot huomionarvoisista kääpä-, samalla-jäkälä- ja lintula-jeista Stansvikinkallion kaava-alueelta ja sen läheisyydestä, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY, 2016
 - Kruunuvuorenrannan lepakkoselvitys 2017, 27.10.2017, BatHouse
 - Helsingin lahokaviosammalselvitys 2017, Kaupunkiympäristön julkaisu 2017:8 (taitossa), Olli Manninen.
-

TIIVISTELMÄ

Stansvikinkallion alue sijaitsee Kruunuvuorenrannan itäosassa. Alueelle suunnitellaan sen ominaispiirteitä, luontoa, kallioita ja korkeuseroja hyödyntäviä kerrostalokortteleita. Asuinkorttelien keskelle jää Stansvikinkallion puisto, jota asuinkorttelit ja Stansvikinkallionkatu kiertävät kehämäisesti. Rakentamisen korkeus laskee etelään merelle päin ja itään kohti Stansvikin kartanoaluetta.

Stansvikinkallio liittyy luontevalla tavalla osaksi Kruunuvuorenrannan uutta kaupunginosaa. Alue on tiiviimmin rakennetun Kruunuvuorenrannan keskeisten osien ja virkistysalueiden välissä, mikä on huomioitu itään ja etelään päin avautuvalla kaupunkirakenteella. Aluetta suunnitellaan noin 2 000 uudelle asukkaalle. Asemakaava-alueen kokonaiskerrosala on yhteensä 88 350 k-m², josta asumista on 87 600 k-m² ja liiketilaa 750 k-m².

Alueen kaakkoiskulmassa sijaitsee Uusikylän kesämaja-alue, jolle asemakaavassa on osoitettu kerrostalokortteleita. Uusikylän mökeille on mahdollistettu Vanhakylästä korvaavat mökkipaikat. Ne on osoitettu Stansvikin kartanoalueen jo lainvoimaisessa asemakaavassa.

Kaava-alueen itä- ja kaakkoisalueen AK-korttelit ulottuvat Laajasalon Tahvonlahdenniemen ja Stansvikin arvokkaalle lepakoalueelle (LS-alue). Näillä alueilla saalistaa ja ruokailee lepakoita. Ruokailu- eli saalistusalueet eivät ole luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja. EU:n luontodirektiivin mukaiset suojeltavat lisääntymis- ja levähdyspaikat eivät sijaitse kaava-alueella. Kaavassa on lepakoiden elinolosuhteita koskeva määräys, joka koskee valaistuksen suunnittamista ja rajoittamista.

Alue on asemakaavoittamatonta lukuun ottamatta pientä aluetta Stansvikintien alkupäässä, joka on viheraluetta lainvoimaisessa Stansvikin asemakaavassa nro 11960 vuodelta 2016. Helsingin kaupunki omistaa alueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

ASEMAKAAVAN JA ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KUVAUS

Tavoitteet

Tavoitteena on suunnitella viihtyisää ja vaihtelevaa asuinympäristöä, jossa on hyvät edellytykset laadukkaalle kaupunkielämälle. Alueen suunnitteluratkaisuissa ja rakennusten massoittelussa on kiinnitetty huomiota rakennusten sopeutumiseen alueen haastaviin maasto-olosuhteisiin ja herkkään luontoympäristöön.

Alue on suunniteltu asuinalueeksi, jossa on mahdollista toteuttaa erilaisia kerrostalotyyppejä. Tiiviimmät kerrostalokorttelialueet painotuvat alueen pohjoisosaan ja jatkavat Haakoninlahdelle asemakaavoitettujen rakennusten mittakaavaa ja luonnetta. Keskeisin kerrostaloalue rakentuu joukkoliikennekatujen Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun risteykseen sekä korkeimman kalliolaen ja sen metsäistä kalliomaastoa säilyttävän Stansvikinkallion puiston ympärille. Ajoneuvoliikenne kiertää kehämäisesti puistokorttelien ympäri syöttäen tehokkaasti sen varrelle rakennettavia kortteleita. Alueen topografiaa on hyödynnetty korttelien ja niiden pysäköintiratkaisujen suunnittelussa. Rakentamisen mittakaava, tehokkuus ja korkeudet madaltuvat etelää ja rantaa kohden.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että se toteuttaa osaltaan AM-ohjelman mukaista asuntotuotantotavoitetta, tarjoaa edellytyksiä hyvälle kaupunkielämälle ja ihmisten kohtaamiselle sekä kehittää kaupunginosaa monipuolisena. Kaavaratkaisu on kestävän kehityksen mukainen ja toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita: Kaavaa laaditaan alueelle, jolla asuntotuotannolla on hyvät edellytykset toteutua ja joka on hyvin saavutettavissa joukko- ja raideliikenteellä. Alueen kaavoittaminen tehokkaasti parantaa koko Kruunuvuorenrannan toteuttamiskelpoisuutta ja hyödyntää tiiviin kaupunkirakentamisen etuja sekä tuo lisää käyttäjiä tulevalle Kruunusillat hankkeelle.

Mitoitus

Asemakaava-alueen pinta-ala on 10,9 ha. Asemakaava-alueen kokonaiskerrosala on yhteensä 88 350 k-m², josta asumista on 87 600 k-m² ja liiketilaa 750 k-m².

Asemakaavan aluetehokkuus on 0,81. Luvussa on mukana viher- ja katualueet. Asuinkorttelien tehokkuus on 0,7–2,3 ja keskiarvo 1,47.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Pääosa kaava-alueesta on metsäistä ja korkeuseroiltaan vaihtelevaa kalliomaastoa. Alue rajautuu pohjoisessa Koirasaarentiehen ja lännessä uuteen Haakoninlahdenkatuun ja sen varrelle rakennettaviin uusiin asuinkortteleihin sekä Kruunuvuorenrannan kaupalliseen keskukseen. Idässä alue rajautuu Stansvikin kartanoalueeseen ja sen reuna-alueilla kasvavaan sekametsään. Stansvikin kartanoympäristö on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Kaava-alueen koilliskulma ulottuu noin 0,5 ha tämän valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) ja maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön alueelle (Helsingin höyrylaivareittien

kesähuvila-asutus). Etelässä on yleiseksi uimarannaksi muuttuva ranta ja sen metsäinen rakentamattomaksi jäävä rantavyöhyke.

Alueen pohjois- ja luoteisosat ovat olleet öljysatama-aluetta, jossa on sijainnut sen toimintaan liittyviä huolto-, varasto, toimisto- ja tehdasrakennuksia. Näiden alueiden ympäristöä on runsaasti muokattu öljysataman tarpeisiin. Öljysataman toiminta Kruunuvoorenrannassa on loppunut ja kaikki siihen liittyvät rakennukset ja rakenteet on alueelta purettu ja maaperä on puhdistettu. Pilaantuneisuus on vielä rakennushankkeiden yhteydestä tarkistettava.

Suunnittelualueen kaakkoisosassa on pienistä kesämajoista koostuva lomakylä, Uusikylä. Alueen rakentaminen on käynnistynyt 1957 ja sillä sijaitsee nykyisin 30 mökkiä, joista 26 sijaitsevat Stansvikinkallion asemakaava-alueella. Uusikylässä sijaitseville kesämajoille on Stansvikin asemakaavassa (nro 11960) osoitettu korvaavat paikat Stansvikin kartanoalueen itärannalla sijaitsevassa Vanhakylän lomakylässä. Stansvikin asemakaava on lainvoimainen.

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)

Kaava-alueen pohjoisosaan joukkoliikennekatujen (Koirasaarentie ja Haakoninlahdenkatu) varrelle sijoittuu kolme umpikorttelimaista kerrostalokorttelia (49337–49339), joista kaksi avautuu toistensa sisäpihoille Stansvikinkallionkujan molemmille puolille. Korttelit muodostavat yhtenäisen V- ja VII-kerroksisten rakennusten kokonaisuuden alueen pohjoisreunaan. Alueen topografia mahdollistaa pihakansien alle rakennettavan pysäköinnin siten, että ajoyhdydet pysäköintilaitoksiin saadaan Haakoninlahdenkadun ja Koirasaarentien tasoilta. Pihakannet liittyvät luontevasti alueen koojakadun Stansvikinkallionkadun korkoihin. Haakoninlahdenkadulla kortteleiden katutasossa on liiketiloja yhteensä vähintään 600 k-m².

Itäreunan kerrostalokorttelissa (49340) on maisemallisesti arvokas siirtolohkare, joka on määrätty säilytettäväksi osana piha-alueetta. IV-kerroksiset pistetalot rajaavat tontin länsiosassa Stansvikinkallionkatua ja itäosassa pistetalojen välistä avautuu näkymiä itäpuolen viheralueelle ja Tahvonlahteen.

Stansvikinkallion puistoa reunustavissa kerrostalokortteleissa V-kerroksiset lamellit rajaavat Stansvikinkallionkatua. Kortteleiden sisäpihat aukeavat ja liittyvät luontevasti niiden keskellä sijaitsevaan puistoon. Tontteja ei saa aidata, vaan rajaus puistoon toteutetaan istutetulla maastokummulla. Pysäköinti on pihakansien alla.

Alueen kaakkoisosaan Stansvikin kartanopuistoon rajatuvalle korttelille (49341) on suunniteltu nelikerroksisia pistetaloja yhteispihan ympärille. Pistetalojen välistä avautuu vaihtelevia näkymiä merelle ja itäpuoleiselle virkistysalueelle. Autopaikat sijaitsevat autotalleissa rakennuksien rungossa. Korttelipihalle on merkitty alue, jolla tulee säilyttää olemassa olevaa puustoa. Korttelipihan puusto tukee alueella esiintyvien lepakoiden siirtymäreittien säilymisedellytyksiä.

Stansvikinkallion eteläiseen rinteeseen suunniteltu kortteli (49342) muodostuu IV- ja V-kerroksisista pistetalosta, joissa pysäköinti on rakennusrungossa autotalleissa. Rakennusmassojen sijoittelulla on pyritty luomaan merinäköaloja mahdollisimman useisiin asuntoihin sekä mahdollistamaan näkymiä merelle myös Stansvikinkallion puistosta ja sitä reunustavista rakennuksista. Korttelipihalle on merkitty alue, jolla tulee säilyttää olemassa olevaa puustoa.

AK-kortteleiden rakennuksien julkisivumateriaalin on oltava pääosin paikalla muurattu tiili. Umpikorttelimaisissa kortteleissa myös puujulkisivu on mahdollinen sisäpihan puolella.

Lähivirkistysalue (VL)

Stansvikinkallion korkein kalliolakki ja sen kangasmetsä säilytetään luonnonmukaisena virkistysalueena, jonka maastoon linjataan ja sovitetaan jalankulkureitit. Stansvikinkalliota ympäröivien kerrostalokortteleiden pihat liitetään luontevasti puiston reunaan. Puistoon ei osoiteta toimintoja eikä sallita esim. pelastusreittien rakentamista.

Puistossa kulkemista ohjataan hienovaraisin keinoin, eikä polveilevaa kalliomaastoa rikota tai rakenneta laajemmin. Lopulliset reititilinjaukset tehdään maastossa toteutussuunnitteluvaiheessa. Samalla tarkastetaan onko kalliolla alueita, joita erityisesti halutaan vaalia kulumiselta ja niiden läheisyydessä kulkua ohjataan voimakkaammin, esimerkiksi laiturireiteillä tai kevyellä kaiteella. Kallion tärkeimmän poikittaisyhteyden merkitsemisessä periaate on, että rakenteet sijoitetaan näköyhteyden päähän toisistaan, jolloin kulkusuunta on helposti hahmotettava. Luonteviin kohtiin, mm. katuaukioiden jatkoksi ja kallion pohjois- ja eteläpuolisten poikittaisreittien varrelle tehdään helpotettu kulku kalliolle (ei esteetön), esim. kallioon hakatut porrasaskelmat, käsijohde, polun kohdalta täytetty painanne tai siltataso. Kallion eteläosaan on suunniteltu paikka näköalapaikalle. Tarkka sijainti valitaan jatkosuunnitteluvaiheessa, kun nähdään miten rakennusmassat ovat sijoittuneet ja mistä näkymäsektoreita avautuu. Näköalapaikka toteutetaan rakenteellisesti kevyenä, esimerkiksi kallion muotoihin upotettuna puutasona tai teräsrakenteena.

Liikenne

Lähtökohdat

Alueen liikennemäärät ovat nykyisin vielä pieniä, koska Kruunuvuorenrannan kokonaisuudesta on rakennettu pääosin vasta Koirasaarentien itäosia ja liikenne rajoittuu näille alueille.

Kaavaratkaisu

Jalankulku on tiiviissä ja kaupunkimaisessa rakenteessa kulku-
muodoista tärkein ja sen reittiverkko tihein. Alueen jalankulkurei-
teissä on huomioitu sujuvat yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille,
Kruunuvuorenrannan uimarannalle, kaupalliseen keskukseen
sekä poikittainen virkistysyhteys Stansvikin kartanoalueen suun-
taan. Alueen topografia aiheuttaa jalankulkureiteille suuriakin kor-
keuseroja ja kaikki reitit eivät ole esteettömiä.

Alueen pyöräilyreitistö liittyy laajempaan pyöräliikenneverkkoon ja
ulkoilureitteihin. Koirasaarentien baanayhteydellä ja Haakoninlah-
denkadulla on yksisuuntaiset pyörätiejärjestelyt. Tonttikaduilla
pyöräliikenne on järjestetty sekaliikenteenä. Kaivoshuvilanpolulla
on eroteltu jalankulun ja pyöräliikenteen yhteys, joka on yhtey-
dessä Koirasaarentien suuntaan. Stansvikinkallion lähivirkistys
alueen eteläosassa aukioiden jatkeena kulkee yhdistetty jalanku-
lun ja pyöräilyn yhteys Katinpaadenpolku, jonka keskivaiheilta
etelään jatkuu tontilla yhteys Stansvikin rantakadulle. Stansvikin
rantakadulla on kaksisuuntainen pyörätie, joka on osa rannan
suuntaista virkistysreittiä ja se palvelee myös uimarannan sekä
koulun ja liikuntahallin käyttäjiä.

Joukkoliikenteen pääyhteys on Koirasaarentielle tuleva pikaraitio-
tie keskustan ja Laajasalon keskuksen välillä. Toinen raitiotielinja
kulkee alueen länsipuolella Koirasaarentieltä Haakoninlahdenka-
dun eteläpäähän. Lisäksi Koirasaarentieltä ja Haakoninlahdenka-
dulta on bussiyhteydet Herttoniemen metroasemalle. Koirasaa-
rentiellä on kaksi aluetta palvelevaa pysäkkiä ja kolmas Haako-
ninlahdenkadun pysäkki, sijoittuu koulun läheisyyteen Varis-
luodonkadun liittymän tuntumaan. Tonttikadut rauhoitetaan linja-
autoliikenteeltä.

Alueen ajoneuvoliikenne kulkee pääosin Haakoninlahdenkatua
pitkin. Liittymät Stansvikinkallion alueelle ovat Haakoninlahdenka-
dun suunnasta Varisluodonkadulta ja myöhemmin Kruunuvuoren-
rannan keskuksen yhteydessä kaavoitettavalta Pitkälüodonka-
dulta. Keskelle jäävää puistoa kiertää Stansvikinkallionkatu poh-
joisessa ja idässä, etelässä Stansvikin rantakatu ja lännessä Va-
risluodonkatu.

Alueen asukkaiden pysäköinti sijoittuu kannenalaisiin pysäköintilaitoksiin tai autotalleihin. Mitoituksessa on käytetty kaupunkisuunnittelulautakunnan 15.12.2015 hyväksymiä autopaikkamäärien laskentaohjeita. Asuinkerrostalojen osalta autopaikkoja tulee rakentaa vähintään 1 ap/130 k-m². Vieras- ja asiointipysäköinti voidaan sijoittaa katualueille pääosin kadunvarsi-pysäköintinä. Vieraspysäköintipaikkoja osoitetaan vähintään 1 ap/1 000 k-m². Pyöräpysäköintipaikkoja tulee rakentaa asukkaille vähintään 1 pp/30 k-m² ja vieraspaikkoja 1 pp/1 000 k-m².

Liiketilojen auto- ja pyöräpaikoissa noudatetaan kaupunkisuunnittelulautakunnan 28.2.2017 hyväksymiä laskentaohjeita ja ravintolan osalta asiantuntija-arviota. Toimistot vähintään 1 ap/100 k-m², myymälät vähintään 1 ap/100 k-m² ja ravintolat 1 ap/150 k-m². Pyöräpysäköintipaikkoja tulee rakentaa vähintään toimistot 1 pp/50 k-m², myymälät 1 pp/50 k-m², ravintolat 1 pp/15 asiakaspaikkaa. Työntekijöille (pl. toimistot) 1 pp/3 työntekijää ja vieraspaikkoja 1 pp/1 000 k-m².

Palvelut

Lähtökohdat

Alueella ei ole tällä hetkellä palveluja. Lähimmät palvelut sijaitsevat Stansvikin kartanoalueella (ravintola) sekä Laajasalossa. Kruunuvuorenrannan uuden kaupunginosan rakentamisen myötä rakennetaan myös lähipalvelut.

Kaavaratkaisu

Kadunvarsiliiketilat on sijoitettu pääosin Haakoninlahdenkadun varrelle alueen luoteisosaan, jotta ne olisivat liikenteellisesti mahdollisimman hyvin saavutettavissa. Samalla Haakoninlahdenkadun luonnetta alueen keskuksena vahvistetaan. Myös Varisluodon kadun varressa on liiketiloja katuaukioiden yhteydessä. Kadunvarren liiketiloja on alueella yhteensä 750 k-m².

Kaava-alueelle ei tule palveluita. Alueen länsipuolelle rakennetaan Kruunuvuorenrannan kaupallinen keskusta palveluineen sekä koulu-, päiväkotijä ja liikuntahalli. Alueen eteläpuolelle rakennetaan uimaranta. Itäpuolella Stansvikin kartanoalueella toimii ravintola.

Esteettömyys

Asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta osittain vaativaa aluetta maaston topografian takia. Stansvikinkallionkujalla, Stansvikinkallionpolulla ja Kaivoskallionpolulla tulee kiinnittää huomiota tarvittavien esteettömien yhteyksien järjestämiseen. Stansvikinkallion virkistysalue jää pääosin luonnontilaiseksi kallioalueeksi, jota

kiertävä reitti sovitetaan maastoon louhintoja välttämällä. Reitti ei ole kaikilta osin esteetön, mutta esimerkiksi lastenrattailla kulkeminen onnistuu.

Luonnonympäristö

Lähtökohdat

Stansvikinkallion ympäristö muodostuu pääosin metsäisestä kallioselänteestä, jonka lounais- ja pohjoisosa sijaitsevat entisen öljysataman puolella. Kalliot, jyrkänteet ja louhikot leimaavat maisemaa. Korkein kalliolaki nousee yli kahdenkymmenen metrin korkeuteen merenpinnasta. Kallioisilla alueilla kasvaa sammalta ja jäkälää ja niiden vähäinen puusto on pääosin matalaa kalliomännikköä. Itäisen suunnittelualueen metsä on rehevämpää, pääosin tuoretta kangasmetsää.

Kruunuvuorenrannan luontoarvoja on tutkittu alueen osayleiskaavoituksen yhteydessä ja tutkimuksia on täydennetty erityisesti Stansvikinkallion osalta vuonna 2011 (Kruunuvuorenrannan luontoselvitysten täydennys, Enviro, Esa Lammi, 2.11.2011). Maastoinventoinneissa tarkasteltiin kasvillisuutta ja luontotyyppejä. Tehtyjen selvitysten mukaan Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään kootussa aineistossa ei ollut merkittäviä Stansvikinkalliota koskevia puutteita.

Tehdyissä selvityksessä on inventoitu kaava-alueita eikä sieltä ole löytynyt luonnonsuojelulain tai vesilain mukaan suojeltuja luontotyyppejä tai pienvesiä. Luontoselvityksessä ei todettu uhanalaisia lajeja tai niille sopivia elinympäristöjä. Loppukesällä 2011 kaava-alueella tehtyjen lisäselvitysten mukaan Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään kootussa aineistossa ei ollut merkittäviä Stansvikinkalliota koskevia puutteita.

Kaava-alueelta on sittemmin löytynyt lahokaviosammalen kasvupaikka. Lahokaviosammal kasvaa lahopuulla, tavallisimmin kuusella, ja on vaatelas kasvupaikan pienilmaston suhteen. Lahokaviosammal on erityisesti suojeltava laji ja luontodirektiivin liitteen II laji sekä uhanalaisuusluokaltaan äärimmäisen uhanalainen. Sen kasvupaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Löytö perustuu tuoreeseen, vuonna 2017 valmistuvaan koko Helsingin aluetta koskevaan inventointiin. Lajin löytäminen vaatii erityisosaamista eikä ilmennä aiempaa puutteellista selvittämistä. Lahokaviosammalen kasvupaikkojen tunnistamisessa Helsinki on toiminut päinvastoin edelläkävijänä.

Stansvikin alueella on tehty lepakkokartoitus vuonna 2003 koko Helsinkiä kattavan lepakkokartoituksen yhteydessä (Siivonen), jolloin Tahvonlahdenniemi luokiteltiin lepakoille tärkeäksi alueeksi. Vuonna 2013 Stansvikin kyläyhdistys teetti lepakkokartoituksen

Stansvikin kartanon, Vanhakylän, Uusikylän ja Kaivoshuvilan alueelta (Wermundsen). Vuonna 2014 päivitettiin koko Helsinkiä kattava lepakkokartoitus ja kertyneiden tietojen perusteella rajattiin luontotietojärjestelmään nykyinen lepakoille tärkeän alueen. Vuosina 2014–2016 Kaivoshuvilassa asustavaa lepakkoyhdyskuntaa seurattiin ja osa lähialueista kartoitettiin (BatHouse).

Kaavaehdotuksesta on pyydetty asiantuntijalausunto asemakaavan toteuttamisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin (14.10.2016, BatHouse). Vuoden 2017 aikana teetettiin lepakkoselvitys koko Kruunuvuorenrannan osayleiskaavan alueelta (mukaan lukien Stansvikinkallion asemakaava-alue) sekä maankäyttösuunnitelman alueelta (BatHouse). Selvityksessä arvioitiin nykytilanteen kartoittamisen lisäksi tulevan rakentamisen vaikutuksia ja annettiin suosituksia lepakoiden huomioon ottamiseksi.

Selvitysten mukaan Stansvikinkallion eteläosan alueella saalistaa ainakin kaksi eri lepakkolajia. Kaava-alueen metsäiset etelä- ja itäosat ovat osa lepakoiden siirtymäreittejä. Vuoden 2017 selvityksen mukaan tärkeimmät saalistusalueet sijaitsevat kaava-alueen ulkopuolella Tahvonlahden pohjukassa, Vanhakylän kesämaja-alueelle johtavan kannaksen ympäristössä, Vanhakylän kesämaja-alueen pohjoisosassa sekä kaava-alueen eteläpuolella olevalla metsäisellä rantavyöhykkeellä. Näillä alueilla saalistaa ainakin neljä lepakkolajia. Näillä alueilla on lainvoimaiset asemakaavat, jossa alueet on merkitty virkistysalueiksi (VL- ja VL/s).

EU:n luontodirektiivin liitteen mukaiset suojeltavat lisääntymis- ja levähdyspaikat eivät sijaitse Stansvikinkallion asemakaava-alueella. Suomi liittyi Euroopan lepakoiden suojelusopimukseen (EU-ROBATS) vuonna 1999 (Valtionsopimus 104/1999). Sopimuksen mukaan jäsenmaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita ja siirtymäreittejä. Nämä ruokailu- eli saalistusalueet eivät kuitenkaan ole luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja.

Asemakaava-alueen eteläpuolelle sijoittuva metsäinen vyöhyke uimarantoinen sisältyy alueelle vuonna 2011 laadittuun Rannat, puisto ja palvelukorttelin asemakaavaan (nro 12080), joka on tullut voimaan 23.11.2012. Asemakaavassa rannan ympäristöarvot on huomioitu ympäristöä ja puustoa säilyttävillä kaavamääräyksillä. Alue on sopivaa ympäristöä sekä viiksisiippalajeille että pohjanlepakolle. Selvitysten mukaan alue on viiksisiippojen ja pohjanlepakon tärkeää saalistusaluetta ja vedenpuoleinen ranta-alue vesisiipan saalistusaluetta. Metsäalue säilyy luonnontilassa, joten sen arvo lepakoille pääosin säilyy. Ulkoilupolun rakentaminen alueelle ei heikennä alueen arvoa lepakoille.

Suunnittelualueen itäpuolella sijaitseva Stansvikin kartanoalue on ainutlaatuisen hyvin säilynyt maisemakokonaisuus, jossa on hoide-

tun kulttuuriympäristön lisäksi monipuolinen ja arvokas luonto. Alueen lajirikkaan kasvillisuuden lisäksi sen eläinlajistossa on suojelun piiriin kuuluvia lajeja kuten lepakoita ja Tahvonlahden pohjukassa viitasammakoita (kuulohavainto 26.4.2014). Stansvikin ympäristöarvot on tunnistettu ja niitä vaalitaan kartanoalueelle laaditulla suojelukaavalla, (Stansvikin asemakaava nro 11960).

Stansvikinkallion luontoarvoista ja maankäytön muutoksen vaikutuksista niihin on laadittu erillinen kooste, joka on asemakaavaselostuksen liitteenä.

Kaavaratkaisu

Rakentaminen on sovitettu luonnonympäristöön ja haastavaan maastoon. Katulinjauksissa on pyritty mukailemaan olemassa olevia korkoja, jotta massiivisilta kallioleikkauksilta ja mittavilta louhintatöiltä vältyttäisi.

Kaava-alueen viheralueista on laadittu yleissuunnitelma. Metsäin kalliolaki on säilytetty virkistysalueena, jota kiertävät reitit ja muut tarvittavat rakenteet toteutetaan louhintoja välttäen maastoon sovittaen.

Asemakaavassa muutamia huomionarvoisia ympäristökohteita, kuten hienoja kallioita ja siirtolohkare, säilytetään osana uutta kaupunkirakennetta.

Korttelin 49340 rakennukset on sijoitettu alueelta löydetystä lahokaviosammal esiintymästä noin kahdenkymmenenviiden metrin päähän niin, että kortteli voidaan vielä luontevasti rakentaa säilyvän siirtolohkareen ympärille louhimatta kallioita. Säilyvä metsä on merkitty lähivirkistysalueeksi, jonka lahopuujatkumo tulee turvata. Kaava-alueen itäpuolen viheralue säilyy luonnontilaisena yhdessä tämän kaava-alueen itäpuoleisten viheralueiden kanssa muodostaen yhtenäisen metsikön. Lahokaviosammal esiintymä sijaitsee nykyisin vain muutaman metrin päässä metsään muodostuneista ulkoilupoluista. Uudet rakennetut polkuverkostot ohjaavat kulkua viheralueilla ja vähentävät luonnontilaisen metsänpohjan kulumista.

Itä- ja eteläosan kortteleissa on määrätty säilytettäväksi olevaa puustoa. Korttelin 49340 pihalle jäävä maisemallisesti arvokas kalliomuodostelma on määrätty säilytettäväksi. Asemakaavassa on lisäksi annettu määräys tonttien ympäristön säilyttämiseksi: puita ja avokalliota rakennusalojen ja katualueiden ulkopuolella ei saa vahingoittaa.

Kaavassa on lepakoita koskeva määräys, joka koskee valaistuksen suuntaamista ja rajoittamista etelä- ja itäosan kortteleissa ja katualueilla.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Kaavamuutosalue sijaitsee erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien varrella. Kaava-alueen viereisillä kaduilla on raitiotieyhteys keskustaan ja Laajasaloon sekä bussiyhteys Herttoniemeen.

Kaavaratkaisu

Alueella sovelletaan Helsingin viherkerrointa työkaluna riittävän vihertehokkuuden ja urbaanin resilienssin määrittelemiseksi. Itäosan kortteleissa on määrätty olevaa puustoa sekä kallioita säilytettäväksi.

Viherkerroin on suhdeluku tontin painotetun viherpinta-alan ja tontin kokonaispinta-alan välillä. Painotettu viherpinta-ala koostuu erilaisten viherkerroinelementtien (esim. nurmi, viherkatto, istutettava puu) yhteenlasketuista painotetuista pinta-aloista. Laskennassa käytettävät elementtien painotukset on määritelty ekologisuuden, toiminnallisuuden, maisema-arvon ja kunnossapidon näkökulmasta, huomioiden kaupungin maankäytön asiantuntijoiden näkemykset.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Alueella ei ole suojelukohteita. Kaava-alueen koilliskulma ulottuu noin 0,5 ha valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) ja maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön alueelle (Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutus).

Kaavaratkaisu

Rakentamisen raja suhteessa Stansvikin kartanoalueeseen on määritelty perustuen alueesta laadittuihin selvityksiin, Kruunuvuorenrannan osayleiskaavan kokonaisratkaisuun ja kulttuurihistoriallisiin näkökohtiin. Kulttuurihistoriallisesti arvokas kartanopuistokokonaisuus rajautuu lännessä sinne johtavaan hiekkatiehen ja sitä seurailevaan kiviaitaan. Asutuksen ja kartanon väliin jäävä metsäinen rinne rajaa asumisen ja kartanopuiston selkeästi omiksi kokonaisuuksikseen.

Stansvikinkallion asemakaavan noin 0,5 ha:n RKY alueen ylittävästä osuudesta noin puolet on lähivirkistysaluetta. Stansvikinkartanon alueen kehittäminen ja rakennetun ympäristön kulttuuriarvot ovat huomioitu alueelle laaditussa lainvoimaisessa asemakaavassa (Stansvikin asemakaava nro 11960).

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Alueen pohjoisreunassa on entisen öljysataman toimintoja palveleita yhdyskuntateknisen huollon verkostoja sekä Koirasaarentien linjausta noudattavaa äskettäin rakennettua kunnallistekniikkaa. Stansvikin kartanoalueen 20 kV:n ilmajohto on alueen koillisnurkassa

Kaavaratkaisu

Kaava-alueelle rakennetaan yhdyskuntateknisen huollon verkostot. Kaikkien kortteleiden tulee liittyä alueelliseen jätteiden putki-keräysjärjestelmään. Kaava mahdollistaa runkovesijohdon rakentamisen välille Gunillankallio-Stansvik-Stansvikinkallio. Kaavassa on et-merkintä jakelumuuntamon rakentamiseksi.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Maan pinnassa ja rakenteiden perustamissyvyyydessä alue on lähes kauttaaltaan avokallioaluetta, jota paikoin peittää ohut kitka-maakerros. Maaperä on geotekniseltä rakennettavuudeltaan pääosin hyvää.

Asemakaava-alueen luoteisosassa on aiemmin toiminut öljytuotteita pakkaava yritys ja alueen lounaisosa on kuulunut voiteluainetehtaan entiseen alueeseen. Asemakaava-alueen pohjoisosassa, Koirasaarentien entisen linjauksen eteläreunaa on kulkenut öljyhuoltotoimintojen vaikutuspiirissä ollut Tahvonlahden oja. Öljyhuoltotoiminnot on alueelta lopetettu ja niiden rakenteet, myös maanalaiset putkilinjat ja betonirakenteet, on purettu.

Öljyhuoltoalueiden ja ojan maaperässä ja paikoin kallionraoissa havaittu pilaantuneisuus on puhdistettu vaiheittain toimintojen lopettamisen myötä. Etenkin entiseen voiteluainetehtaan alueella on ollut runsaasti louhetäyttöä, josta kunnostuksen aikana on poistettu selvästi öljyyntyneet kappaleet. Osa puhtaaksi todetusta louheesta on käytetty alueen kaivantojen täyttämiseen. Sekä voiteluainetehtaan alueella että pakkaamon alueella havaittiin öljyisiä

kallionuomia, joista voiteluainetehtaan alueella olevasta uomasta ei täysin saatu öljyisyyttä poistettua.

Puhdistamiselle ilmoituspäätöksissä asetetut tavoitteet on ympäristökeskuksen loppuraporteista antamien lausuntojen perustella saavutettu. Alueen tuleva käyttö asuin- ja virkistysalueena on ollut puhdistamisen tavoitteita ohjaava tekijä.

Kaavaratkaisu

Alueen maaperä on kunnostettu. Koska alueella on ollut öljypilaantuneisuutta, joka vähäisessä määrin on todettu myös kallion raoissa, on jatkosuunnittelun yhteydessä syytä tarkistaa kunnostustilanne yksityiskohtaisemmin rakennushankkeiden alueilla. Mikäli öljyyntymistä epäillään tai havaitaan jatkosuunnittelun tai rakentamisen yhteydessä, on otettava yhteys Helsingin kaupungin ympäristökeskukseen.

Maaperän kaavan osoittamaan käyttötarkoitukseen soveltuvuuden ja mahdollisen pilaantuneen maa-aineksen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi kaavassa on annettu määräys: Alueen maaperän pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut maaperä on kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Öljynhuoltoalueella suoritettavat melumittaukset osoittavat, että suunnittelualueella on nykyisin Helsingin mittakaavassa hyvin hiljaista. Santahaminassa suoritettavien ammuntojen ja räjäytysten ääni on ajoittain kuultavissa Kruunuvuorenrannassa. Äänen voimakkuus riippuu mm. äänilähteestä ja sääolosuhteista.

Alue sijaitsee meren äärellä kaukana suurista liikenneväylistä, joten alueen ilmanlaatu on pääkaupunkiseudulla sijaitsevaksi alueeksi hyvä.

Kaavaratkaisu

Päiväaikana Koirasaarentiellä ja Haakoninlahdenkadulla kulkeva auto- ja raitiovaunuliikenne tulevat aiheuttamaan suurimman julkisivuille kohdistuvan melun. Haakoninlahdenkadun ennustettu liikennemäärä on noin 5 500 ajoneuvoa / vrk ja Koirasaarentien ennustettu liikennemäärä on noin 12 000 ajoneuvoa / vrk. Muiden kaava-alueen katujen liikenne on huomattavasti vähäisempää.

Raideliikenteen tärinän ja runkoäänen vaimennus tulee voimassa olevan Koirasaarentien asemakaavan mukaan toteuttaa siten,

että tavoitteena pidettäviä äänenpaineen enimmäistasoja ei ylitetä. Samaa periaatetta tullaan noudattamaan Haakoninlahdenkadulla.

Raitiotielinjan varrella kaavassa on rakennusten kadun puoleisilta ulkovaipoilta edellytetty Koirasaarentiellä 36 dB ja Haakoninlahdenkadulla 32 dB äänitasoeroa. Asuinrakennusten korttelipihat ovat rakennusten muodostamassa melukatveessa. Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun puoleiset parvekkeet tulee lasittaa siten, että ulkomelun ohjearvot saavutetaan.

Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun varren rakennukset tulee varustaa koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla, jonka tuoilman sisäänoton tulee olla kattotasolla ja sisäpihan puolella.

Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka

Kaavaratkaisu

Korttelien pelastustiejärjestelyt tulee suunnitella kokonaisuutena. Alueelle on merkitty istutettavia puurivejä. Pelastusteiden ja pelastusautojen nostopaikkojen sijoituksessa on huomioitava istutettavien puiden sijainti. Kadulle ja muille yleisille alueille sijoitettavien nostopaikkojen sijainnista tulee sopia asianomaisten viranomaisten kanssa.

Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun varren kortteleissa pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat kadulle sekä korttelin sisäpihoille. Pihakanen kansirakenteiden kantavuutta määritettäessä on huomioitava pelastustoiminnan vaatimukset ja istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino. Nostopaikkojen sijoituksessa kaduille, joilla kulkee raitiovaunu, tulee huomioida riittävä etäisyys raitiovaunujen ajolangoista ja niiden kannatuksista. Kortteleissa 49337 ja 49338 Haakoninlahdenkadun puoleiset nostopaikat sijoittuvat osittain tontin puolelle.

Stansvikinkallion puistoon rajautuvien kortteleiden pelastautumisen suunnittelussa tulee huomioida, että pihalle ei saa rakentaa pelastusteitä. Korttelit sijoittuvat haastavaan maastoon, jossa tarkoitus on välttää puistossa olevien kallioiden louhintaan. Puistoon ei sallita pelastusteitä. Sisäpihalle avautuvien asuntojen pelastautuminen tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Katualueille avautuvat asunnot voidaan pelastaa katualueilta.

Eteläosan kortteleissa pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat kadulle sekä tarvittaessa korttelin pihalle.

Palokunnan toimintaedellytyksiin, poistumisjärjestelyihin ja paloturvallisuuteen tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää huomiota. Pelastusteiden periaatesuunnitelma on selostuksen liitteenä.

Nimistö

Nimistötoimikunta päätti kokouksessaan 18.11.2015 esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

Kaivoskallionpolku–Gruvbergsstigen (jalankulku- ja pyöräily-yhteys), Katinpaadenpolku–Katthällsstigen (jalankulku- ja pyöräily-yhteys), Stansvikinkallio–Stansviksberget (puisto), Stansvikinkallionkatu–Stansviksbergsgatan (katuaukio/jalankulkuyhteys), Stansvikinkallionkuja–Stansviksbergsgården (katu), Stansvikinkallionpolku–Stansviksbergsstigen (jalankulku- ja pyöräily-yhteys), Thelninginpolku–Thelningsstigen (jalankulku- ja pyöräily-yhteys), Varisluodonkatu–Kråkholmsgatan (katu), Villbergskanpolku–Villbergskans stig (jalankulku- ja pyöräily-yhteys), Stansvikinkallio–Stansviksberget (suunnittelualue).

Nimistötoimikunta päätti kokouksessaan 16.11.2016 esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

Katinpaadenkuja/Katthällsgården (pihakatu)

Vaikutukset

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia (09/2016, Alv 0 %) seuraavasti:

Esirakentaminen	7 milj. euroa
Katualueet	5 milj. euroa
Virkistysalueet	1 milj. euroa
Yhteensä	13 milj. euroa

Esirakentamisen kustannusarvio pitää sisällään tarvittavat yleisten alueiden ja tonttien kaivu-, louhinta- ja täyttökustannukset. Suurimmat esirakentamiskustannukset aiheutuvat louhinnasta. Kustannuslaskennan osalta louhinta on arvioitu tehtävän alue-louhintana. Katualueiden sekä virkistysalueiden esirakentamis- ja pohjarakennuskustannukset sisältyvät esirakentamisen kustannuksiin.

Kaava-alueen katujen sekä aukoiden töistä on arvioitu aiheutuvan kustannuksia noin 5 miljoonaa euroa.

Virkistysalueiden toteuttamisesta on arvioitu aiheutuvan kustannuksia noin 1 miljoonaa euroa.

Uutta kaavoitettavaa kerrosalaa kohden kustannuksia aiheutuu noin 150 €/k-m².

Uudesta kaavoitettavasta kerrosalasta kaupungille on arvioitu kertyvän tonttien rakennusoikeuden myymisestä sekä vuokraamisesta noin 50 - 55 miljoonaa euroa.

Tonttitalous

Alueen maaperä mahdollistaa rakennusten sekä pysäköintiratkaisujen perustamisen pääosin kallio- tai maanvaraisesti. Lisäksi suuri tonttitehokkuus AK- kortteleissa sekä rakennusten järkevä massoittelu luovat kaavasta kaupungille edullisen.

Rakennusten perustuskustannukset ovat noin 50–150 euroa/k-m² sekä pysäköintikansien perustuskustannukset ovat keskimäärin noin 50 euroa/k-m².

Pysäköinti järjestetään pääosin tonteilla rakenteellisesti pihakanen alla sekä autotalleilla. Voidaan todeta, että pysäköinti on taloudellisesti tarkoituksenmukainen.

Asemakaava luo edellytykset toteuttaa AM-ohjelman mukaista asuntotuotantoa. Kaava mahdollistaa monipuolisen asuntotuotannon; yhtäältä vapaarahoitteisen, toisaalta tuetun asuntotuotannon. Edulliset perustamismahdollisuudet edistävät kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä. Kaavaa voidaan pitää taloudellisesti kannattavana.

Muut kustannukset

Uuden rakentamisen tarvitseman vesihuoltoverkoston rakentamiskustannuksiksi on arvioitu noin 3 miljoonaa euroa. Energiahuoltoverkon rakentamiskustannukset ovat noin 3 miljoonaa euroa.

Yhdyskuntateknisen huollon verkostojen kustannuksista vastaavat verkon haltijat ja kustannukset peritään alueen tulevilta käyttäjiltä liittymis- ja käyttömaksuina.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaava-alue on osa Kruunuvuorenrantaan rakentuvaa 13 500 asukkaan uutta asuinalueita. Asemakaava tarjoaa asuntoja noin 2 000 uudelle asukkaalle lähellä luontoa ja hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Kruunuvuorenrannan rakentaminen jatkaa

kaupungin laajentumista itään ja jatkaa osaltaan Kruunuvuorenselän ympäristössä tapahtuvaa maisemallista muutosta.

Kortteleiden perusrakenne jatkaa Kruunuvuorenrannan länsiosissa jo kaavoitettujen alueiden kaupunkikuvallisia periaatteita. Kruunuvuorenrannan suunnitteluperiaatteita noudattaen korkein kalliolakki jätetään rakentamatta ja osoitetaan puistoksi. Rantojen kohden rakennusten korkeudet madaltuvat mahdollistaen näkymiä alueelta merelle ja toisaalta huomioiden näkymät Stansvikin kartanoalueelta ja mereltä kohti rakennettua ympäristöä. Kanta-kaupungin suunnasta Stansvikinkallion rakentaminen jää rantaan kaavoitettujen alueiden taakse. Rakentamisen vaikutukset suurmaisemassa eivät ole huomattavia.

Stansvikinkallion kaava-alueella sijaitseva Uusikylän kesämaja-alue muuttuu asemakaavan toteuttamisen myötä osaksi rakennettua kaupunkiympäristöä. Maankäytön muutoksen vuoksi kaikille majoille on Stansvikin asemakaavassa mahdollistettu korvaavat paikat Tahvonlahden länsirannalle sijaitsevaan Vanhakylään.

Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Alueellisesti muutokset kaupunkikuvassa ja maisemassa ovat merkittävämpiä. Pohjoisosan teollisuuskäyttöön muutetusta rujoista kalliomaisemasta tulee rakennettua kaupunkiympäristöä. Eteläosissa nykyinen metsä muuttuu osin asuinkortteleiksi ja kalliota joudutaan rakentamisen myötä louhimaan. Katulinjaukset ja rakentaminen on pyritty sijoittamaan maastoon siten, että louhintatarve olisi mahdollisimman vähäinen. Kallioselänteen korkein alue jää virkistysalueeksi, jossa luonnonympäristö säilyy. Rakennettavilla alueilla maiseman ja lähiympäristön muutos on kuitenkin varsin ilmeinen ja vaikutuksiltaan huomattava.

Stansvikinkallion asuinalue sijoittuu Kruunuvuorenrannan asuinalueen ja Stansvikin kulttuurihistoriallisesti merkittävän kartanoalueen väliin. Itäosan kortteleissa, jotka liittyvät Stansvikin alueen viheralueisiin, ei ole kansipihoja. Kortteleiden nelikerroksisten rakennuksien massoittelemisen avautuminen itään yhdessä pihoiden säilyvien puiden kanssa sopeuttaa rakentamisen liittymistä viheralueeseen.

Lahokaviosammal esiintymä sijaitsee nykyisin vain muutaman metrin päässä metsään muodostuneista ulkoilupoluista. Uudet rakennetut polkuverkostot ohjaavat kulkua viheralueilla ja vähentävät luonnontilaisen metsän pohjan kulumista.

Kaava-alueen eteläosan rakentaminen vaikuttaa lepakoihin (erityisesti viiksisiippalajeihin) heikentäen niiden elinmahdollisuuksia alueella. Vuoden 2017 selvityksen mukaan tärkeimmät saalistus-

alueet sijaitsevat kuitenkin kaava-alueen ulkopuolella Tahvonlahden pohjukassa, Vanhakylän kesämaja-alueelle johtavan kannaksen ympäristössä, Vanhakylän kesämaja-alueen pohjoisosassa sekä kaava-alueen eteläpuolella olevalla metsäisellä rantavyöhykkeellä. Alueilla on lainvoimaiset asemakaavat, jossa alueet on merkitty VL- ja VL/s-alueiksi. Lepakoiden kannalta on tärkeää, että jatkossakin nämä alueet ovat yhteydessä metsä- ja viheralueiden kautta.

Vuoden 2017 selvityksen mukaan katu- ja ulkoilupolkujen valaisinten päällä olo ajan rajoittamisella kesäkuukausina on merkittävä vaikutus lepakoiden elinmahdollisuuksiin alueilla. Kaavassa on lepakoita koskeva määräys, joka koskee valaistuksen suuntaamista ja rajoittamista etelä- ja itäosan kortteleissa ja katualueilla. Pääosa viheralueille tulevista poluista voidaan toteuttaa valaisematta. Reiteillä, jotka tulee valaista, voidaan valaistus esimerkiksi toteuttaa matalilla liiketunnistimilla varustetuilla pollareilla. Katujen ja polkujen valaiseminen talviaikaan ei vaikuta lepakoihin. Lepakoille sopivat saalistusalueet ja siirtymäreitit voivat olla samalla asukkaiden virkistysalueita.

Kaavan toteutumisen vaikutuksista alueen luontoarvoihin on koostettu erilliset luontokohdekortit, jotka ovat asemakaavan selostuksen liitteenä.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Alueen liikennemäärä tulee olemaan noin 1500–2000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kaupallinen keskus, koulu ja urheilupuisto aiheuttavat alueelle vähäisessä määrin raskasta liikennettä. Alue liitetään Kruunuvuorenrannan jätteen putkikeräysjärjestelmään, joten huoltoliikennettä on normaalia vähemmän.

Kaava luo edellytykset korkeatasoisten teknisen huollon palveluiden toteuttamiselle alueelle.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Koko Kruunuvuorenrannan rakentamisen myötä suljettu teollisuusalue muuttuu osaksi kaupunkia ja alueen rannat ja uudet virkistysalueet avaavat alueen kaikkien kaupunkilaisten käyttöön. Alue tarjoaa uusille asukkaille merellisen asuin ympäristön, joka liittyy laajoihin viheralueisiin. Lähipalvelut (koulu, päiväkot, liikuntahalli ja kaupalliset palvelut) tulevat sijoittumaan välittömästi alueen länsipuolelle. Etäpuolelle sijoittuu korkeatasoinen uimaranta joka palvelee laajaa aluetta. Asemakaava-alueen läpi on osoitettu luontevat reitit rakennetusta ympäristöstä viher- ja virkistysalueille sekä palveluihin ja joukkoliikenteen pysäkeille.

Rakentamisen raja kulkee 50–100 metrin etäisyydellä Stansvikintielle ja näkyy osittain puuston takaa Stansvikintielle kohdissa, missä on harvempaa puustoa ja rakentaminen on lähempänä katuja. Tammikujanteen kohdalla, mistä varsinainen Stansvikin kartanopuisto alkaa, rakentaminen kääntyy pois päin kartanopuistosta. Tammikuja, joka haarautuu Stansvikintieltä itään, johtaa kartanon päärakennukselle. Päärakennuksen edustan itärinne merenrantaan on kartanon ja kartanopuiston ydinaluetta. Niemen harjanteen länsirinteellä on kartanon talousrakennuksia, 1960-luvulla rakennettu ravintola ja talonmiehen asuinrakennus. Kartanon länsirinteen talouspihpuolen ja rakennettavan Stansvikinkallion alueen väliin jää metsäinen vyöhyke, jossa kasvaa koivuja ja tammia. Tämä olemassa oleva metsävyöhyke muodostaa luontevan reunan Stansvikinkallion uuden rakentamisen ja kartanoalueen välille.

Stansvikinkallion asemakaavan toteuttaminen ei vaikuta Stansvikin kartanoalueen ympäristöön, sen kulttuurisiin arvoihin ja maisemakokonaisuuteen häiritsevästi. Lähimmät asuinrakennukset ovat yli 260 metrin etäisyydellä kartanon päärakennuksesta.

Stansvikin kartanoalueen lähelle tuleva uusi asuinalue mahdollistaa kartanoalueen luontevan virkistyskäytön ja sitä kautta myös uuden perinteen muodostumisen.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Kaava-alue sijaitsee erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien varrella. Stansvikinkadun katupuilla on miellyttävän katutilan ja suojaisen pienilmaston muodostamisen lisäksi viilentävä vaikutus.

Asemakaava edellyttää, että jatkosuunnittelussa viherkerroinmenetelmää sovelletaan siten, että korttelin vihertehokkuus noudattaa Helsingin viherkerroinmenetelmässä asetettua tavoitetasoa.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin

Suunnitelma luo edellytykset viihtyisälle ja terveelliselle ympäristölle. Rankkasateiden aiheuttamiin tulviin on varauduttu suunnitelmalla alueellinen tasaus siten, että tulvavedet voidaan johtaa pintavaluntana katuja pitkin puistoalueille tai mereen. Hyvät joukkoliikenneyhteydet helpottavat etenkin autottomien saapumista alueelle.

Kaava-alue ja sen lähiympäristö tarjoavat laajoja virkistysalueita, joissa ympäristömelu on jatkossakin Helsingin olosuhteisiin verrattuna huomattavan vähäistä. Alueella ajoittain kuultavissa oleva

Santahaminasta kantautuva ampumatoiminnan melu tai muu tavanomaisempi, esimerkiksi katuliikenteen aiheuttama ympäristömelu, eivät hallitse alueen äänimaisemaa. Alueelle tulevan vähäisen liikennemäärän johdosta liikenteestä johtuvat ympäristöhäiriöt ovat hyvin vähäisiä.

Stansvikinkallion kaava-alueella sijaitseva Uusikylän kesämaja-alue muuttuu asemakaavan toteuttamisen myötä osaksi rakennettua kaupunkiympäristöä. Maankäytön muutoksen vuoksi kaikille majoille on Stansvikin asemakaavassa mahdollistettu korvaavat paikat Tahvonlahden länsirannalle sijaitsevaan Vanhakylään.

Kaava luo edellytykset melun, tärinän, runkoäänen, ilmanlaadun ja maaperän pilaantuneisuuden osalta ohje-, raja- ja suositusarvot täyttävälle sekä pelastusturvallisuuden osalta määräysten mukaiselle jatkosuunnittelulle ja tarjoaa uusille asukkaille erilaisia asuntotyyppisiä sekä hallinta- että rahoitusmuodoltaan erilaisia asuntoja.

TOTEUTUS

Rakentamisaikataulu

Asemakaava toteutuu osana Kruunuvuorenrannan aluerakentamisprojektia. Kaava-alueen länsi- ja pohjoispuoleisten katualueiden toteuttaminen on jo alkanut. Näiden katualueiden viereiset kerrostalokorttelit rakentuvat ensimmäisinä. Kruunuvuorenrannan koko alueen on arvioitu varmistuvan vuoteen 2030 mennessä.

Korttelikortit

Alueelle on laadittu toteuttamista ohjaavat korttelikortit, jotka ovat kaavaselostuksen liitteenä. Korttelikorttien tarkoituksena on ohjata rakennusten toteutussuunnittelua ja avata suunnittelijoille kaavan tavoitteita ja pääperiaatteita konkreettisin esimerkein.

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

- Asemakaavaa koskevat seuraavat valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) erityistavoitteet:
 - Alueiden käytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata
-

- Alueiden käytössä on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.
- Asemakaavoituksessa on varauduttava lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin
- Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön
- Alueidenkäytön suunnittelussa pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteuttamistoimiin
- Alueiden käytössä on ehkäistävä melusta, tärinästä ja ilman epäpuhtauksista aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja
- Alueiden käytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota

Helsingin seudun erityiskysymykset:

- riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on alueiden käytössä varmistettava tonttimaan riittävyys
- alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia.
- alueiden käytön suunnittelussa on turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet ja niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus.

Kruunuvuorenranta on yksi Helsingin merkittävimmistä asuntotuotantokohteista 2010-luvulla. Kaavan valmistelussa on painotettu erityisesti riittävän asuntotuotannon turvaamista ja siten joukkoliikenteen toimintaedellytysten ja hyödyntämismahdollisuuksien parantamista alueella. Kruunuvuorenranta yhdistetään suoraan keskustaan silloille rakennettavalla raitiotie-, pyöräily- ja jalankulkuyhteydellä. Jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen verkostot on turvattu suunnitelmissa. Lisäksi asiaa käsitellään selostuksen kohdassa Liikenne.

Asemakaava ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Maakuntakaava

Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa Uudenmaan maakuntakaavassa suunnittelualue on taajamatoimintojen aluetta sekä osin virkistysaluetta. Asemakaava-alue vähäisiltä osin Stansvikin kartanoaluetta, joka on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi.

Ympäristöministeriön 30.10.2014 vahvistamassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa suunnittelualue on pääosin tiivistettävää taajamatoimintojen aluetta. Asemakaava-alueen koillisosa on noin 0,5 hehtaarin osuudelta Stansvikin kartanoaluetta, joka on merkitty kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi ja joka on valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009). Tästä 0,5 hehtaarin alueesta noin puolet jää lähivirkistysalueeksi.

Yleiskaava ja osayleiskaava

Yleiskaava 2002

Helsingin Yleiskaava 2002:ssa Kruunuvuorenranta on rajattu suunnittelualueeksi, joka kaavamääräyksen mukaan osoittaa maankäyttömuodot ja niiden väliset suhteet. Niiden sijainti ja rajaukset ratkaistaan yksityiskohtaisella kaavoituksella. Yleiskaavassa asemakaava-alueen länsiosa on merkitty kerrostalovaltaiseksi alueeksi asumiselle/toimitilalle sekä pientalovaltaiseksi alueeksi asumiselle. Osalla länsiosaa on voimassa Kruunuvuorenrannan osayleiskaava. Itäinen osa kaava-alueesta on yleiskaavassa merkitty virkistysalueeksi ja kaupunkipuistoksi. Asemakaava-alue on osittain Stansvikin kartanoympäristön kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Asemakaavassa ja asemakaavan muutoksessa rakentaminen ulottuu osittain yleiskaavassa merkityn virkistysalueen ja kaupunkipuiston alueelle. Vastaavasti muualla Kruunuvuorenrannan alueella on jo lainvoimaisissa asemakaavoissa jätetty yleiskaavassa rakentamiselle merkittyjä alueita lähivirkistysalueiksi.

Pientalojen rakentaminen Kruunuvuorenrantaan on ollut yksi yleiskaava 2002 tavoitteista. Tavoitteen toteutuminen laajassa mittakaavassa on ollut asemakaavojen taloudellista toteuttamiskelpoisuutta ja kerrosalataavoitteita tarkasteltaessa haastavaa. Kruunusiltojen rakentaminen sekä Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun joukkoliikenneyhteydet puoltavat alueen tehokasta rakentamista. Kaavoituksessa on otettu huomioon myös Helsingin asuntotuotantotavoitteet ja kaupunginvaltuuston hyväksymä asumisen- ja maankäytön ohjelma. Valtakunnalliset alueidenkäyttöavoitteetkin edellyttävät, että merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Kaavoittamalla pientaloja ei voida taata tonttimaata myös tuettuun

asuntotuotantoon eikä saavuttaa Helsingin kasvun edellyttämää asuntojen määrää.

Yleiskaava 2002 on kaava-alueella pientalorakentamista koskevalta osalta vanhentunut, kun otetaan huomioon kaupungin muut asumista ohjaavat tavoitteet ja joukkoliikenneinvestointipäätökset. Asemakaava poikkeaa yleiskaava 2002:sta pientalorakentamisen osalta mutta sopeutuen sen kokonaisuuteen ja on muilta osin sen mukainen.

Uusi yleiskaava (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26.10.2016)

Helsingin uudessa yleiskaavassa alue on kokonaisuudessaan asuntovaltaista aluetta A3. Aluetta kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa 0,4–1,2. Perustellusti korttelikohteinen tehokkuus voi olla tätä suurempikin. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Asemakaava ja asemakaavan muutosehdotuksessa korttelimaata on noin 55 % ja korttelitehokkuuksien keskiarvo on noin 1,4 (0,7–2,2). Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

Kruunuvuorenrannan osayleiskaava

Kruunuvuorenrannan osayleiskaavassa Stansvikinnummen (nykyinen Stansvikinkallio) asemakaava-alue merkittiin lähes kokonaan asuinalueeksi (A). Kruunuvuorenrannan osayleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.12.2008. Osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä jätettiin yksitoista valitusta ja edelleen hallinto-oikeuden päätöksestä neljä valitusta. Korkein hallinto-oikeus on 7.6.2011 tekemällään päätöksellä jättänyt voimaan hallinto-oikeuden 12.3.2010 tekemän päätöksen kumota Helsingin kaupunginvaltuuston päätös siltä osin kuin se koskee öljysatama-alueen itäpuolelle osoitetun Stansvikinnummen (nykyinen Stansvikinkallio) asuntoaluetta (A). Päätöksessään hallinto-oikeus on todennut, että Stansvikinnummen (nykyisen Stansvikinkallion) A-alueen luonnosta ja luontoarvoista ei ollut kaavaselostuksessa tai sen liitteissä tietoa. Kaupungin käytössä oleva tieto alueen luontoarvoista olisi tullut koota erilliseksi selvitykseksi, ja siinä olisi tullut arvioida alueen käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksia luontoarvoihin. Päätöksen perusteella Kruunuvuorenrannan osayleiskaava ei ole voimassa pääosassa suunnittelualuetta vaan Yleiskaava 2002. Osayleiskaava on voimassa kaava-alueen Haakoninlahdenkadun viereisten kortteleiden osalla, joka on merkitty osayleiskaavassa keskustatoimintojen alueeksi sekä kerrostalovaltaiseksi asuntoalueeksi, sekä vähäisiltä osin kaava-alueen eteläreunassa, joka on merkitty osayleiskaavassa uimaranta-alueeksi. Uimaranta ja sen pohjoispuoleinen viheralue on suunniteltu

kokonaisuudessaan lainvoimaisen rannat, puisto ja palvelukorttelit asemakaavan alueelle.

Luontoselvityksiä on täydennetty asemakaavoituksen aikana ja ne on koottu erilliseksi asemakaavan liitteeksi.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 11830 (tullut voimaan kokonaisuudessaan 18.11.2011) mukaan alue on esikaupunkien pintakallioaluetta. Nyt laadittu asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotus on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Asemakaavat

Pääosa alueesta on asemakaavoittamatonta. Alueen koillisosassa on Stansvikintien liittymän kohdalla lainvoimainen Stansvikin asemakaava numero 11960, jossa alue on merkitty viheralueeksi. Alue on nykyisin tiepengertä, jolle rakennetaan osa Kaivoskallionpolkua ja korttelin 49339 ajoyhteys.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty 22.9.2010.

Kiinteistörekisteri

Alue on merkitty Helsingin kaupungin ylläpitämään kiinteistörekisteriin.

Muut suunnitelmat ja päätökset

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi alueen asemakaavaluonnoksen 1.12.2015.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittausosasto on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Helsingin kaupunki omistaa koko kaava-alueen.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

SUUNNITTELU- JA KÄSITTELYVAIHEET

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2015 kaupungin aloitteesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
- kiinteistöviraston geotekninen osasto
- kiinteistöviraston tonttiosasto
- pelastuslaitos
- rakennusvalvontavirasto
- rakennusvirasto
- ympäristökeskus
- kaupunginmuseo
- asuntotuotantotoimisto
- kaupunginkanslia
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston ja luonnosaineiston nähtävilläolo

Vireilletulosta on ilmoitettu osallisille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä, jonka mukana lähetettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä alustavat suunnitteluperiaatteet (päivätty 18.5.2015).

Vireilletulosta ilmoitettiin myös vuoden 2015 kaavoituskatsauksessa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Sitä sekä kaavan lähtökohtia ja tavoitteita esiteltiin Laajasalo-päivän yhteydessä pidetyssä asukastilaisuudessa 23.5.2015.

Asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnos ja selostusluonnos ovat olleet nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa 14.9.–2.10.2015. Kaavan valmistelija oli tavattavissa Laajasalon kirjastolla 21.9. ja 28.9.2015.

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on tehty viranomaisyhteistyötä Helsingin kaupunginkanslian (aluerakentaminen ja elinkeino-osasto), rakennusviraston, kiinteistöviraston, opetus- ja varhaiskasvatusviraston, liikuntaviraston, ympäristökeskuksen, kaupunginmuseon, liikennelaitos-liikelaitoksen (HKL), asuntotuotantotoimiston, rakennusvalvontaviraston sekä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) kanssa.

Viranomaisten kannanotot kohdistuivat Stansvikin kartanon RKY-alueen huomioimiseen suunnittelussa, rakentamisalueiden rajauksiin, virkistysalueiden ja katujen mitoittamiseen, virkistysreitteihin, lepakoihin ja niiden elinoloja säilyttäviin kaavamerkintöihin, maaperän ominaisuuksiin ja sen puhtauteen, melu- ja värinäselvityksiin ja riittäviin melumääräyksiin, hulevesiin, viherkertoimen käyttöön, uusituvan energiatuotannon mahdollistaviin kaavamääräyksiin, joukkoliikenteen järjestelyihin, yhdyskuntateknisiin suunnitelmiin, pihakansien haasteisiin, liiketilojen määrään sekä yleisesti kaavamääräyksiin.

Kannanotot on otettu huomioon suunnittelussa.

Esitetyt mielipiteet

Kaavamuutoksen valmisteluun liittyen on asemakaavaosastolle saapunut kirjeitse 15 mielipidettä, joista 8 koski osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja 7 asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnosta. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty keskustelutilaisuudessa ja puhelimitse.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut mielipiteet kohdistuivat erityisesti alueen luontoarvoihin ja kaavan niille aiheuttamiin vaikutuksiin ja niiden ehkäisemiseen sekä asemakaavan ja voimassa olevan yleiskaavan ja maakuntakaavan suhteeseen. Lisäksi mielipiteet kohdistuivat yleiskaavan mukaiseen tavoitteeseen alueen pientalomaisesta rakentamisesta, yleisesti rakentamisen sijoittamiseen alueella ja sen tehokkuuteen, Uusikylän mökkikylään, virheellisiin lähtötietoihin, maankäytön muutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin Stansvikin kartanon RKY- alueeseen, Kruunuvooren rannan virkistysalueiden riittävyteen, kulkureitteihin, väestön ikärakenteen ja erityisryhmien huomioimiseen suunnittelussa, koulun sijaintiin ja säilytettävän rantametsän laajuuteen.

Asemakaavaluonnoksesta ja asemakaavan muutosluonnoksesta saadut mielipiteet kohdistuivat pääosin asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen suhteeseen voimassa olevan yleiskaavaan sekä maakuntakaavaan. Useissa mielipiteissä esitettiin,

että maankäytön muutos tulisi toteuttaa voimassa olevan yleiskaavan rakentamisalueiden rajausten ja periaatteiden mukaisena. Useissa mielipiteissä vaadittiin Uusikylän kesämaja-alue säilyttämistä. Mielipiteissä vedottiin arvokkaan luontoalueen säilymisen puolesta ja todettiin kaavaluonnoksen luontoselvitysten ja toteuttamisen aiheuttamien vaikutusten arviointien erityisesti luonnolle ja suojelluille lajeille olevan puutteellisia. Lisäksi mielipiteet kohdistuivat maankäytön muutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin Stansvikin kartanon RKY-alueeseen, yleisesti rakentamisen laajuuteen, tehokkuuteen ja mittakaavaan, Kruunuvuorenrannan virkistysalueiden riittävyteen, kulkureitteihin, katulinjauksiin ja Suomenlinnan suojavyöhykkeen huomioimiseen asemakaavoituksessa.

Mielipiteet on kaavoitustyössä otettu huomioon siten, että rakentamisen rajoja ja mittakaavaa on tarkennettu ja asemakaavan selostusta on täydennetty. Asemakaavaan on lisätty lepakoiden elinoloja huomioiva määräys.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Ehdotusvaiheen viranomaisyhteistyö

Kaavan valmistelun yhteydessä on pidetty kaavan esittelyä ja kommentointia varten yhteistyökokouksia Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, rakennusviraston, rakennusvalvontaviraston, kiinteistöviraston, ympäristökeskuksen, pelastuslaitoksen ja kaupunginkanslian kanssa. Lisäksi asemakaavoituksen tueksi teetettiin konsulttityönä katuaukioiden ja viheralueiden yleissuunnitelma (Loci maisema-arkkitehdit Oy, 2016), jonka ohjausryhmään kuului myös yhteistyöhenkilöt rakennusvirastosta.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi alueen asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnoksen 1.12.2015 jatkosuunnittelun pohjaksi.

Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen alue on jaettu luonnosvaiheen jälkeen kahteen osaan: Stansvikinkallion asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotukseksi ja Kruunuvuorenrannan keskuskorttelien asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotukseksi.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 10.2.–13.3.2017

Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 24.1.2017 ja lautakunta päätti asettaa sen julkisesti nähtäville.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta tehtiin neljä muistutusta.

Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat pääosin asemakaavaehdotuksen suhteeseen voimassa olevan yleiskaavaan sekä maakuntakaavaan. Useissa muistutuksissa esitettiin, että maankäytön muutos tulisi toteuttaa voimassa olevan yleiskaavan rakentamisalueiden rajausten ja periaatteiden mukaisena. Muistutuksissa vedottiin arvokkaan luontoalueen säilymisen puolesta ja todettiin kaavaehdotuksen luontoselvitysten ja toteutuksen vaikutusten arviointien erityisesti luonnolle ja suojelluille lajeille olevan puutteellisia. Lisäksi mielipiteet kohdistuivat maankäytön muutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin Stansvikin kartanon RKY-alueeseen, yleisesti rakentamisen laajuuteen, tehokkuuteen ja mitta-kaavaan, Kruunuvuorenrannan virkistysalueiden riittävyteen, kulkureitteihin, katulinjauksiin ja Suomenlinnan suojavyöhykkeen huomioimiseen asemakaavoituksessa.

Viranomaisten lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaisten lausuntoa sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat puutteellisiin luontoselvityksiin, tonttien ajojoh-teyksiin, pelastukseen, Stansvikin RKY-alueeseen, korttelin 49341 rakennusaloihin, vesihuoltoon, asemakaavamääräyksiin koskien parvekelasitusta, viherkerrointa, autopaikkoja, maastokumpuja, teknistentilojen sijoitusta, yhteispihamääräystä, räys-täättömyyttä ja puiden säilyttämistä.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- asuntotuotantotoimisto (ATT)
- kiinteistölautakunta
- pelastuslautakunta
- yleisten töiden lautakunta
- ympäristökeskus
- kaupunginmuseo

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset:

ELY-keskuksen lausunnon johdosta:

- Parvekkeiden lasitusmääräystä on tarkistettu

Kiinteistölautakunnan lausunnon johdosta:

- ah-pih määräys on lisätty kaikkiin AK-kortteihin.
- Viherkerroinmääräystä on täsmennetty.

Asuntotuotanto toimiston lausuntojen johdosta:

- Kortteiden 49337 ja 49338 ajoyhteyksiä ja massoittelua Stansvikinkallionkujan varrella on muutettu.
- Teknisiä tiloja koskevaa asemakaavamääräystä on täsmennetty.

Yleisten töiden lautakunnan lausunnon johdosta:

- Katinpaadenkuja on muutettu likimääräiseksi yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varatuksi alueen osaksi, joka on osa tonttia.
- Korttelin 49341 rakennusaloja on tarkistettu.
- Säilyviä puita koskevaa määräystä ja rajauksia on tarkistettu.

Kaavaehdotuksen jatkosuunnittelun johdosta:

- Lahokaviosammalhavainnon takia korttelia 49340 on pienennetty ja massoittelua muutettu. Muu osa alueesta on merkitty viheralueeksi, jonka lahopuuatkumo tulee turvata.
 - Varisluodonkatua on kavennettu yhdellä metrillä, jonka seurauksena kaavarajaa on siirretty vastaavasti.
 - Kaavarajaa on laajennettu 87m² Stansvikintien liittymän kohdalla, jotta korttelin 49339 ja Kaivoskallion polun järjestelyt saadaan kokonaan samaan katualueeseen. Liitetty alue on Stansvikin asemakaavassa (11960) viheraluetta, joka liittyy kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen maisemapiistokokonaisuuteen. Alue on liitetyltä osin nykyistä tiepengertä.
 - Kortteiden 49337–49339 rakennusaloja on muutettu vähäisiltä osin ja kerrosalaa kasvatettu yhteensä 1 900 k-m²:llä.
 - Villbergskanpolku on muutettu katualueesta lähivirkistysalueella kulkevaksi likimääräiseksi yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varatuksi alueen osaksi ja sen itäpään linjausta on tarkistettu.
-

- Liiketilöjen pysäköintimitoitus on päivitetty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 28.2.2017 hyväksytyjen ohjeiden mukaisiksi.

Kaavakarttaan on tehty joitakin teknisluonteisia tarkistuksia.

Aineistoon tehdyt täydennykset:

- kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta
- kaavaselostusta on päivitetty lepakkoselvitysten ja lausuntojen ja jatkosuunnittelun johdosta tehtyjen muutoksien osalta
- kaavaselostuksen liitteitä on päivitetty lausuntojen ja jatkosuunnittelun johdosta tehtyjen muutoksien osalta
- kaavakartan nimiö on päivitetty.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Kaavaehdotuksen esittäminen kaupunginhallitukselle

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle 24.1.2017 päivätyn ja 21.11.2017 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12410 hyväksymistä.

Samalla kaupunkiympäristölautakunta totesi, että aiemmassa vaiheessa tehtyjen selvitysten jälkeen aava-alueelta on löytynyt laho-kaviosammalen kasvupaikka. Löytö perustuu tuoreeseen, vuonna 2017 valmistuvaan koko Helsingin aluetta koskevaan inventointiin. Lajin löytäminen vaatii erityisosaamista eikä ilmennä aiempaa puutteellista selvittämistä. Voidaan todeta, että laajalla selvityksellä laho-kaviosammalen kasvupaikkojen tunnistamisessa Helsinki on toiminut edelläkävijänä.

Lahokaviosammal kasvaa lahopuulla, tavallisimmin kuusella, ja on vaatelas kasvupaikan pienilmaston suhteen. Lahokaviosammal on erityisesti suojeltava laji ja luontodirektiivin liitteen II laji sekä uhanalaisuusluokaltaan äärimmäisen uhanalainen. Sen kasvupaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Korttelin 49340 rakennukset on sijoitettu alueelta löydetystä laho-kaviosammalesiintymästä noin kahdenkymmenenviiden metrin päähän niin, että kortteli voidaan vielä luontevasti rakentaa säilyvän siirtolohkareen ympärille louhimatta kallioita. Säilyvä metsä on merkitty lähivirkistysalueeksi, jonka lahopuujatkumo tulee turvata. Kaava-alueen itäpuolen viheralue säilyy luonnontilaisena yhdessä tämän kaava-alueen itäpuoleisten viheralueiden kanssa muodostaen yhtenäisen metsikön. Lahokaviosammalesiintymä

sijaitsee nykyisin vain muutaman metrin päässä metsään muodostuneista ulkoilupoluista. Uudet rakennetut polkuverkostot ohjaavat kulkua viheralueilla ja vähentävät luonnontilaisen metsän pohjan kulumista.

Käsittely:

Palautusehdotus: Mika Välipirtti: Esitän seuraavan palautusehdotuksen: Kaava palautetaan uudelleen nähtäväksi ja valmisteltavaksi siten, että jatkotyöstössä selvitetään Stansvikinkallion asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12410 selostuksen 7.11.2017 päivätyn version kaava-alueen luontoselvitykset. Niistä Kruunuvuoren lepakkoselvitys 2017 (päivätty 27.10.2017) sekä Helsingin lahokaviosammalselvitys 2017 eivät ole olleet käytettävissä muistutusaikana 10.2.–13.3.2017. Molemmissa tutkimuksissa on asemakaavas suunnitelman arvioinnin kannalta olennaista uutta tietoa.

Kannattaja: Silvia Modig

Asian käsittelyn jatkamisesta äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Vastaehdotus: Anni Sinnemäki: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Esitysehdotukseen lisätään kolme uutta seuraavan sisällöistä viimeistä kappaletta:

Samalla kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että aiemmassa vaiheessa tehtyjen selvitysten jälkeen aava-alueelta on löytynyt lahokaviosammalen kasvupaikka. Löytö perustuu tuoreeseen, vuonna 2017 valmistu vaan koko Helsingin aluetta koskevaan inventointiin. Lajin löytäminen vaatii erityisosaamista eikä ilmennä aiempaa puutteellista selvittämistä. Voidaan todeta, että laajalla selvityksellä lahokaviosammalen kasvupaikkojen tunnistamisessa Helsinki on toiminut edelläkävijänä.

Lahokaviosammal kasvaa lahopuulla, tavallisimmin kuusella, ja on vaateliias kasvupaikan pienilmaston suhteen. Lahokaviosammal on erityisesti suojeltava laji ja luontodirektiivin liitteen II laji sekä uhanalaisuusluokaltaan äärimmäisen uhanalainen. Sen kasvupaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Korttelin 49340 rakennukset on sijoitettu alueelta löydetystä lahokaviosammalesiintymästä noin kahdenkymmenenviiden metrin päähän niin, että kortteli voidaan vielä luontevasti rakentaa säilyvän siirtolohkareen ympärille louhimatta kallioita. Säilyvä metsä on merkitty lähivirkistysalueeksi, jonka lahopuujatkumo tulee turvata. Kaava-alueen itäpuolen viheralue säilyy luonnontilaisena yhdessä tämän kaava-alueen itäpuoleisten viheralueiden kanssa muodostaen yhtenäisen metsikön. Lahokaviosammalesiintymä

sijaitsee nykyisin vain muutaman metrin päässä metsään muodostuneista ulkoilupoluista. Uudet rakennetut polkuverkostot ohjaavat kulkua viheralueilla ja vähentävät luonnontilaisen metsän pohjan kulumista.

Kannattaja: Laura Rissanen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Mika Vähäpirtin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 11: Sirpa Asko-Seljavaara, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2: Silvia Modig, Mika Välipirtti

Kaupunkiympäristölautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 11-2.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen.

Helsingissä 21.11.2017

Marja Piimies

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	091 Helsinki	Täyttämispvm	16.10.2017
Kaavan nimi	Kruunuvuorenranta, Stansvikinkallio		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	24.01.2017
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	18.05.2015
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	09112410
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	10,8727	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	10,8640
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,0087

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	10,8727	100,0	88350	0,81	10,8640	88350
A yhteensä	5,9525	54,7	88350	1,48	5,9525	88350
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,9077	26,7			2,8990	
R yhteensä						
L yhteensä	2,0125	18,5			2,0125	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	10,8727	100,0	88350	0,81	10,8640	88350
A yhteensä	5,9525	54,7	88350	1,48	5,9525	88350
AK	5,9525	100,0	88350	1,48	5,9525	88350
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,9077	26,7			2,8990	
VL	2,4543	84,4			2,4543	
VL-1	0,4534	15,6			0,4534	
VL/s-1	0,0000				-0,0087	
R yhteensä						
L yhteensä	2,0125	18,5			2,0125	
Kadut	1,5216	75,6			1,5216	
Katuauk./torit	0,2325	11,6			0,2325	
Kev.liik.kadut	0,2584	12,8			0,2584	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

KRUUNUVUORENRANTA STANSVIKINNUMMEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

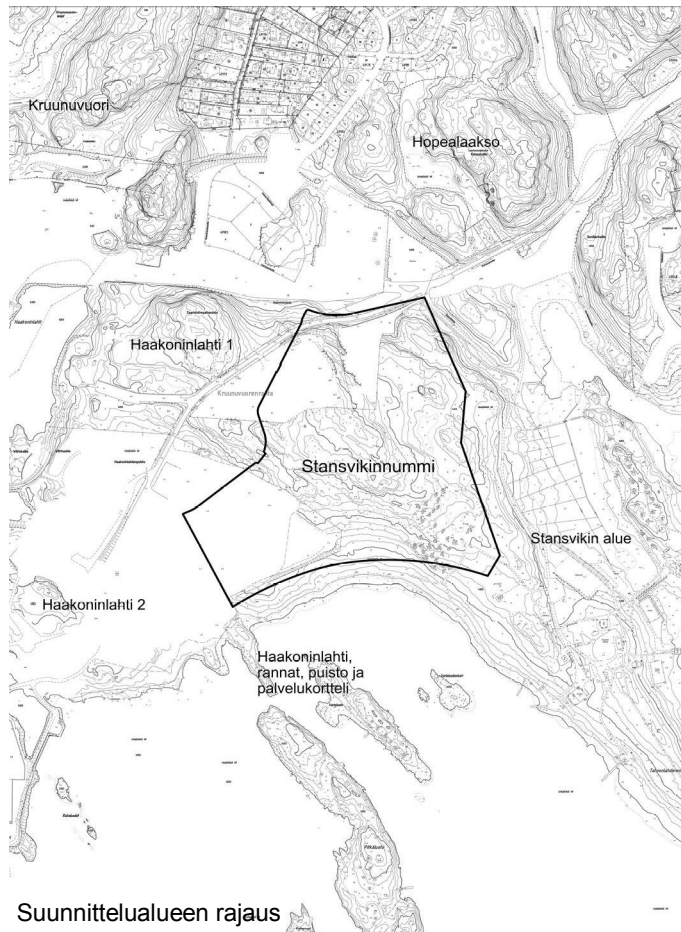
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA JA SUUNNITTELUPERIAATTEET

Kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistellaan Stansvikinnummen asemakaavaa. Stansvikinnummi on viimeinen Kruunuvuorenrantaan asemakaavoitettavista osa-alueista.

Stansvikinnummelle suunnitellaan alueen ominaispiirteitä, luontoa, kallioita ja korkeuseroja hyödyntäviä kerros- ja pientalokortteleita. Alueen keskelle suunnitellaan Kruunuvuorenrannan kaupallisten palveluiden keskus.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaavan muutos koskee Stansvikinnummen suunnittelualueetta, joka sijaitsee Laajasalossa (49. kaupunginosa) Kruunuvuorenrannan osa-alueella.

Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa Stansvikinnummen rakentaminen osaksi uutta Kruunuvuorenrannan kaupunginosaa.

Tarkemmin suunnittelun tavoitteita on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitelman kanssa nähtävillä olevissa Stansvikinnummen alustavissa suunnitteluperiaatteissa.

Asemakaava-alue rajautuu pohjoisessa rakenteilla olevaan Koirasaarentiehen ja lännessä uuteen Haakoninlahdenkatuun ja sen varren asuinkortteleihin. Asemakaava-alueen itäpuolella on Stansvikin kartanon metsäinen reuna-alue. Pääosa suunnittelualueesta on metsäistä kalliomaastoa, joka rajautuu etelässä uimarannaksi muuttuvaan metsäiseen rantavyöhykkeeseen.

Alueen lounais- ja luoteisosat ovat olleet öljysatama-aluetta, jossa on sijainnut toimintaan liittyviä huolto-, varasto, toimisto- ja tehdasrakennuksia. Näiden alueiden ympäristöä on runsaasti muokattu öljysataman tarpeisiin. Öljysataman toiminta Kruunuvuorenrannassa on loppunut ja kaikki siihen liittyvät rakennukset ja rakenteet on alueelta purettu. Suunnittelualueen kaakkoisosassa on pienistä kesämajoista koostuva lomakylä.

Mitä alueelle suunnitellaan

Alue suunnitellaan liittyväksi luontevalla tavalla osaksi Kruunuvuorenrannan uutta kaupunginosaa. Alue suunnitellaan pääosin asuinalueeksi.

Suunnittelualueen länsiosaan suunnitellaan Kruunuvuorenrannan kaupallisten palveluiden keskus, joka mitoitetaan Kruunuvuorenrannan tarpeisiin kuitenkin Laajasalon palvelut huomioiden. Palvelukorttelin (koulu ja päiväkotit) osalta asemakaavaan päivitetään uudet tilatarpeet ja varmistetaan uusien katulinjausten vaikutukset sen toimivuuteen.

Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun varren korttelit suunnitellaan kerrostalovaltaisiksi ja niiden suunnittelussa tutkitaan myös pienimuotoisen toimitilarakentamisen edellytyksiä. Muilla alueilla pyritään ns. sekakortteleihin, joissa on monipuolisesti sekä kerrostaloja että pientaloja. Rakentamisessa ja rakennusten massoittelussa kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten sopeutumiseen alueen haastaviin maasto-olosuhteisiin ja herkkään ympäristöön.

Aluetta suunnitellaan noin 2 000 uudelle asukkaalle.

Valmistelun eteneminen

Tämän osallistumis- ja arviointisuunnitelman yhteydessä esitellään Stansvikinnummen suunnitteluperiaatteet.

Suunnitteluperiaatteiden ja saadun palautteen pohjalta alueelle laaditaan vuoden 2015 aikana asemakaavaluonnos. Luonnoksen nähtävilläolosta ilmoitetaan lehti-ilmoituksella, kirjeillä sekä viraston Internet-sivuilla ja siitä on mahdollisuus esittää mielipiteensä.

Viranomais- ja muu asiantuntijayhteistyö järjestetään erillisin neuvotteluin.

Kaavaluonnoksen ja siitä saadun palautteen pohjalta alueesta valmistellaan mahdollisesti muutamia erillisiä kaavaehdotuksia, jotka rajataan tarkoituksenmukaisesti. Asemakaavaehdotusten julkisesta nähtävilläolosta tiedotetaan kuulutuksella Helsingin sanomissa, Hufvudstadsbladetissa, Metro lehdessä sekä verkkosivuilla www.hel.fi/kaavakuulutukset. Tavoitteena on, että ensimmäinen kaavaehdotus esitellään kaupunkisuunnittelulautakunnalle vuoden 2016 aikana ja että se olisi kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsiteltävänä alkuvuodesta 2017.

Osallistuminen ja aineistot

Kaavan valmistelija on tavattavissa Laajasalon kirkossa lauantaina **23.5.2015** pidettävän Laajasalo-päivän yhteydessä klo 10–14.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja suunnitteluperiaatteet ovat esillä **18.5.–5.6.2015** seuraavissa paikoissa:

- Laajasalon kirjastossa, Koulutanhua 2
- info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2
- kaupungin ilmoitustaululla, Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13
- Verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat

Kaupunkisuunnittelun tapahtumia ja kuulumisia voit seurata myös

verkkopalvelu: www.hel.fi/suunnitelmat

Twitter: [www.twitter.com/ksvhelsinki](https://twitter.com/ksvhelsinki)

Facebook: www.facebook.com/helsinkisuunnittelee

Youtube: www.youtube.com/helsinkisuunnittelee

Kaavan valmistelija on tavattavissa myös kaupunkisuunnitteluvirastossa sopimuksen mukaan.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja suunnitteluperiaatteista pyydetään toimittamaan **viimeistään 5.6.2015** kirjallisesti osoitteeseen Helsingin kaupunki, Kirjaamo, Kaupunkisuunnitteluvirasto, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI, (käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13), sähköpostilla helsinki.kirjaamo(a)hel.fi, faksilla (09) 655 783 tai suullisesti kaavan valmistelijalle.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset sekä seuraavat seurat, yhdistykset ja asiantuntijaviranomaiset:

- Setynoil Oy
- Laajasalo–Degerö Seura ry, Laajasalotoimikunta, Laajasalon Pienkiinteistöyhdistys ry, Hästnäs ry, Jyty Helsinki ry, Stansvikin kyläyhdistys ry, Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto ry, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Helsingin pelastuslaitoksen kesäkotiyhdistys ry
- Helsingin Yrittäjät
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), Museovirasto
- Asuntotuotantotoimisto (Att), Liikennelaitos-liikelaitos (HKL), kaupunginmuseo, kiinteistövirasto, liikuntavirasto, opetusvirasto, varhaiskasvatusvirasto, rakennusvalvontavirasto, rakennusvirasto, ympäristökeskus ja pelastuslaitos

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä kaupunkisuunnitteluvirasto arvioi yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa kaavan toteuttamisen vaikutuksia mm. yhdyskuntarakenteeseen, ihmisten elinolosuhteisiin, liikenteeseen, kaupunkikuvaan ja maisemaan sekä alueen luontoarvoihin. Terveysten ja turvallisuuteen liittyvät vaikutusten arvioinnit koskevat liikenteen aiheuttamiin häiriöihin sekä maaperän pilaantuneisuutta.

Kruunuvuorenrannan osa-yleiskaavan yhteydessä laadittuja selvityksiä täydennetään ja päivitetään tarvittavilta osin. Lisäksi hyödynnetään alueesta laadittuja muita selvityksiä ja tarvittaessa laaditaan uusia.

Vaikutusten arvioinnissa käytetään mm. suunnitelmaa havainnollistavaa materiaalia kuten pienoismallia ja havainnekuvia.

Suunnittelun lähtökohdat

Kaavamuutos on tullut vireille kaupunkisuunnitteluviraston aloitteesta.

Alueen omistaa Helsingin kaupunki.

Yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty kerrostalovaltaiseksi alueeksi asumiselle / toimitilalle. Itäinen osa suunnittelualueesta on merkitty virkistysalueeksi ja kaupunkipuistoksi.

Kruunuvuorenrannan osa-yleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.12.2008. Osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä jätettiin 11 valitusta ja edelleen hallinto-oikeuden päätöksestä neljä valitusta. Korkein hallinto-oikeus on 7.6.2011 tekemällään päätöksellä jättänyt voimaan hallinto-oikeuden 12.3.2010 tekemän päätöksen kumota Helsingin kaupunginvaltuuston päätös siltä osin kuin se koskee öljysatama-alueen itäpuolelle osoitetun Stansvikinnummen asuntoaluetta (A).

Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan Stansvikinnummen alueen (A) luonnosta ja luontoarvoista ei ole kaavaselostuksessa tai sen liitteissä tietoja. Päätöksen mukaan kaupungin käytössä ollut tieto alueen luontoarvoista olisi tullut koota erilliseksi selvitykseksi ja siinä olisi tullut arvioida alueen käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksia alueen luontoarvoihin.

Päätöksen perusteella Kruunuvuorenrannan osayleiskaava ei ole voimassa pääosassa suunnittelualuetta vaan Yleiskaava 2002.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 2011 (nro 12080). Voimassa olevasta asemakaavasta on suunnittelualueeseen liitetty julkisten lähialueiden korttelialue (YL) sekä sen eteläpuoleinen katualue.

Pääosin alue on asemakaavoittamatonta.

Lisätiedot

Projektipäällikkö Ulla Kuitunen, puhelin 310 37293, ulla.kuitunen(a)hel.fi
Arkkitehti Tyko Saarikko, puhelin 310 37441, tyko.saarikko(a)hel.fi

Maisemasuunnittelu:

Maisema-arkkitehti Mervi Nicklén, puhelin 310 37221, mer-
vi.nicklen(a)hel.fi

Liikennesuunnittelu:

Liikenneinsinööri Sanna Ranki, puhelin 310 37146, sanna.ranki(a)hel.fi

Teknistoloudellinen suunnittelu:

Diplomi-insinööri Jouni Kilpinen, puhelin 310 37251, jou-
ni.kilpinen(a)hel.fi

Diplomi-insinööri Kaarina Laakso, puhelin 310 37250, kaari-
na.laakso@(a)hel.fi

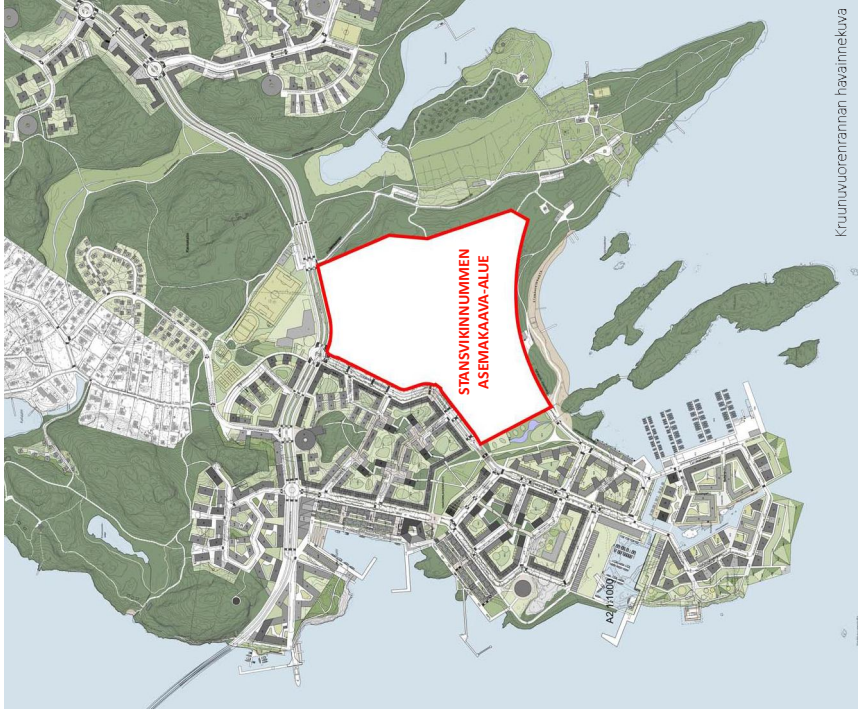
STANSVIKINNUMMEN ALUSTAVAT SUUNNITTELUPERIAATTEET

Nähtävillä 18.5.- 5.6.2015

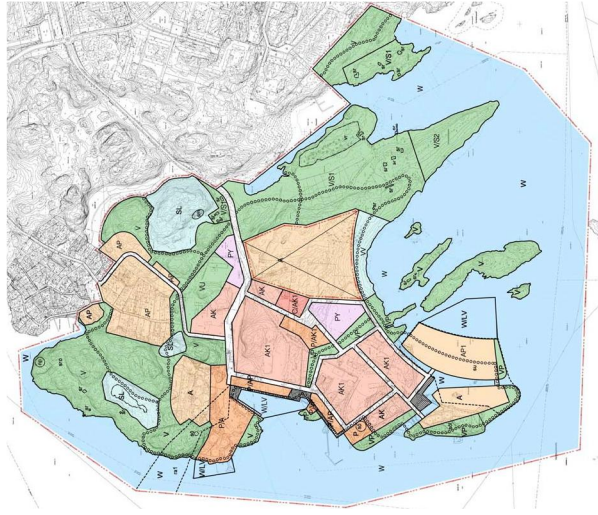
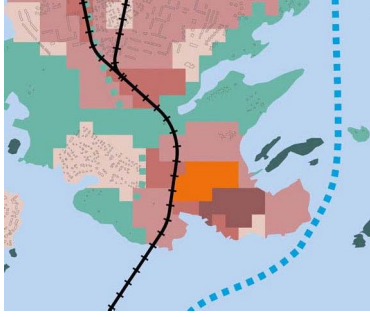
Kaupunkisuunnitteluvirasto 18.5.2015

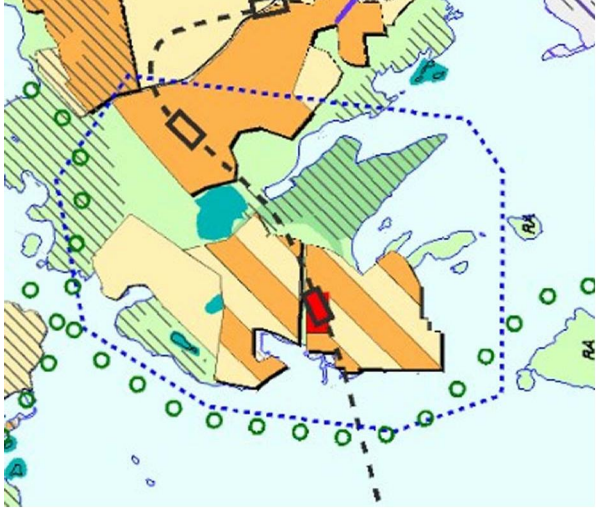
Suunnittelualueen suhde osayleiskaavaan ja yleiskaavaan

Ote Helsingin uudesta
yleiskaavaluonnoksesta (16.12.2014)

Kruunuvoorenrannan osayleiskaava

Yleiskaava 2002

Yleiskaava 2002:ssa Stansvikinnummi on merkitty kerrostalovaltaisiksi alueeksi asumiselle / toimitilalle. Itäinen osa suunnittelualueesta on merkitty virkistysalueeksi ja kaupunkipuistoksi.

Kruunuvoorenrannan osa-yleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.12.2008. Osayleiskaavan hyväksymispäätöksestä jätettiin 11 valitusta ja edelleen hallinto-oikeuden päätöksestä neljä valitusta. Korkein hallinto-oikeus on 7.6.2011 tekemälään päätöksellä jättänyt voimaan hallinto-oikeuden 12.3.2010 tekemän päätöksen kumota Helsingin kaupunginvaltuuston päätös siltä osin kuin se koskee öljysatama-alueen itäpuolelle osoitetun Stansvikinnummen asun-
toaluetta (A).

Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan Stansvikinnummen alueen (A) luonnosta ja luontoarvoista ei ole kaavaselostuksessa tai sen liitteissä tietoja. Päätöksen mukaan kaupungin käytössä ollut tieto alueen luontoarvoista olisi tullut koota erilliseksi selvitykseksi ja siinä olisi tullut arvioida alueen käyttötarkoituksen muuttamisen vaikutuksia alueen luontoarvoihin.

Päätöksen perusteella Kruunuvoorenrannan osayleiskaava ei ole voimassa pääosassa suunnittelualuetta vaan Yleiskaava 2002.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 2011 (nro 12080). Voimassa olevasta asemakaavasta on suunnittelualueeseen liitetty julkisten lähialveluiden korttelialue (YL) sekä sen eteläpuoleinen katualue.

Yleiset suunnitteluperiaatteet

Kaupunkirakenne

- Alue liitetään luontevalla tavalla Kruunuvooren rannan kaupunkirakenteeseen.
- Rakentamisessa ja massoitelussa kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten sopeutumiseen haastaviin maasto-olosuhteisiin, sen muotoihin ja kalioalueisiin. Erityisesti huomioidaan rakentamisen liittyminen Stansvikintien varren herkkään ympäristöön.
- Korkein kallioliaki kangasmetseen säilytetään mahdollisimman luonnonmukaisena puistona.

Mitoitus

- Alue suunnitellaan pääosin asuinalueeksi.
- Haakoninlahdenkadun sekä Koirasaarentien varren kortteit rakennetaan kerrostalokortteleina. Muilla alueilla pyritään ns. sekakortteleihin, joissa on monipuolisesti sekä kerrostalo- ja että pientalomaisia rakennuksia.
- Kaupalliset palvelut mitoitetaan Kruunuvooren rannan tarpeisiin Laajasalon palvelu huomioiden.
- Alueen kokonaiskerrosalavoite on n. 80.000 k-m².

Ympäristöarvot

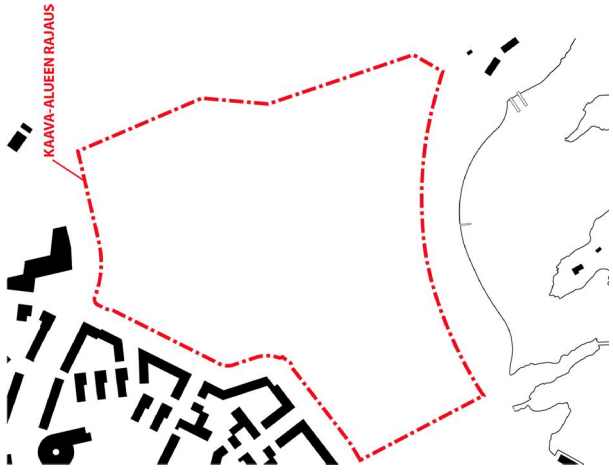
- Alueen ominaispiirteet, sen ympäristöarvot ja luontokohteet otetaan huomioon suunnittelussa.
- Alueen suunnittelussa tukeudutaan mm. ympäristökeskuksen ylläpitämässä luontotietojärjestelmässä todettuihin kohteisiin ja alueelta laaditaan tarvittaessa tarkemmat selvitykset

Palvelut ja työpaikat

- Kruunuvooren rannan kaupalliset palvelut keskitetään Haakoninlahdenkadun varrelle rakennettavaan kaupalliseen keskukseen.
- Keskeisten katutilojien yhteyteen suunnitellaan kadunvarsi liiketiloja. Koirasaarentien varren kortteilla tutkitaan mahdollisen toimitalarakentamisen edellytyksiä.

Teknialoudellinen suunnittelu

- Alueelle suunnitellaan tarvittavat teknisen huollon verkostot.
- Maaperän pilaantuneisuus selvitetään ja huomioidaan suunnittelussa.
- Alueesta suunnitellaan yhdyskuntataloudellisesti toteutuskelpoinen hyödyntäen suunnittelun pohjaksi laadittavia teknialoudellisia selvityksiä.
- Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun liikenteen aiheuttamat häiriöt otetaan huomioon kaavoituksessa.

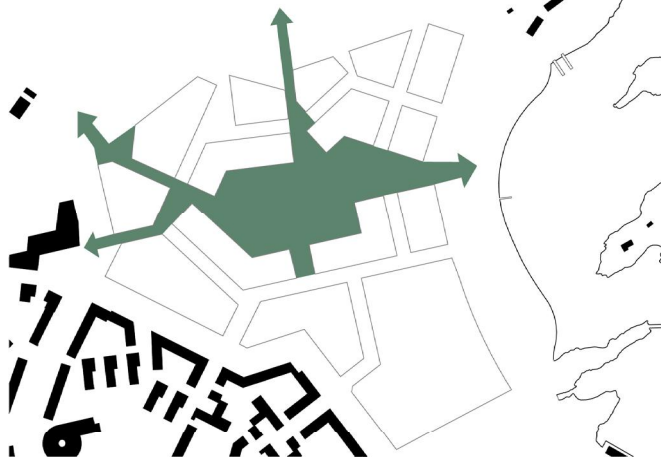
KAAVA-ALUEEN RAJAUS

VIERHALUEET

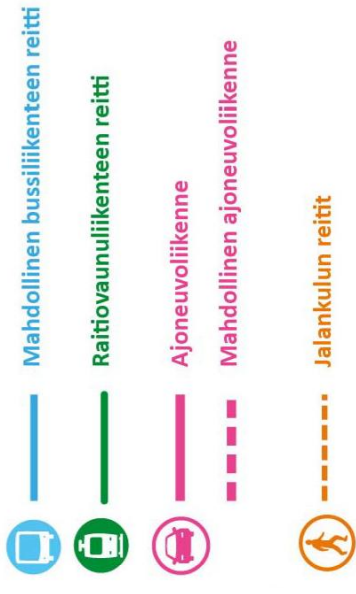

UUSIEN VIHERALUEIDEN LIITTYMINEN YMPÄRISTÖÖN

Liikenteen periaatteet

- Alue tukeutuu pääosin raitiovaunuliikenteeseen sekä bussiliikenteeseen. Bussiliikenteen reittivaihtoehtoja tutkitaan suunnittelun yhteydessä. Lähi liikenteen pysäkit sijaitsivat enintään n. 400 metrin etäisyydellä lähes kaikista kortteleista.
- Katuverkon suunnittelussa tavoitteena on luoda selkeä liikenneverkko ja -hierarkia sekä luoda elämyksellistä katuympäristöä alueen ominaispiirteitä hyödyntäen.
- Pysäköinti suunnitellaan kerrostalokortteleissa maanalaisiin pysäköintilaitoksiin ja pientalo- maisilla korttelialueilla tutkitaan vaihtoehtoisia ratkaisuja (esim. osittainen maantasopysäköinti ja autotallit). Katujen varsille varataan vieraspysäköintiä.
- Uimarannan saavutettavuus sekä julkisella liikenteellä että ajoneuvoliikenteellä varmistetaan ja uimarantaa varten suunnitellaan tarkoituksenmukainen määrä pysäköintipaikkoja. Stansvikin rantakadun liikennemuotoja tutkitaan ja selvitetään ajoneuvoliikenteen tarpeellisuus alueella.
- Poikkeittaiset jalankulunyhteydet Stansvikin suuntaan varmistetaan. Pyöräily on pääosin ajoradalla.

Korttelialueiden kuvaukset

1. Kaupallinen keskus

Kruunuvoiron rannan kaupalliset palvelut keskitetään Haakoninlahdenkadun varrelle rakennettavaan kaupallisten palveluiden keskukseen. Kaupallisen keskuksen mitoitusta ja mahdollisia toimintoja tutkitaan yhteistyössä kaupallisten palvelujen asiantuntijoiden kanssa. Keskuksen yhteyteen kaavoitetaan myös asuimista. Tavoitteena on suunnitella ns. hybridikortteli, jossa eri toiminnot lomittuvat ja muodostavat kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti laadukkaan kokonaisuuden.

2. Palvelukortteli

Kertaalleen jo kaavoitetun palvelukorttelin (asemakaava nro 12080) koko ja muoto sekä liitenteelliset ratkaisut sen ympäristössä mahdollisesti muuttuvat. Palvelurakennuksen mitoitusta tarkistetaan ja sen mahdollinen sille varatulle uudelle korttelialueelle varmistetaan. Keskuskoulun, päiväkodin ja leikkipuiston sijaan lisäksi korttelialueelle suunnitellaan ruotsinkielisen päiväkotin. Rakennuksen tavoitteellinen koko on yhteensä n. 12 500 k-m².

3. Koiraarentien varren korttelit

Korttelit suunnitellaan urbaaneiksi kerrostalokortteleiksi. Koiraarentien ja uuden Stansvikinkadun välinen korkeusero pyritään hyödyntämään korttelien suunnittelussa ja mahdollisia jalankulkureittejä korttelien läpi tutkitaan. Suunnittelun yhteydessä tutkitaan myös mahdollisen toimitalarakentamisen ja / tai kaupallisten palveluiden edellytyksiä myös näissä kortteleissa.

4. Puistokorttelit

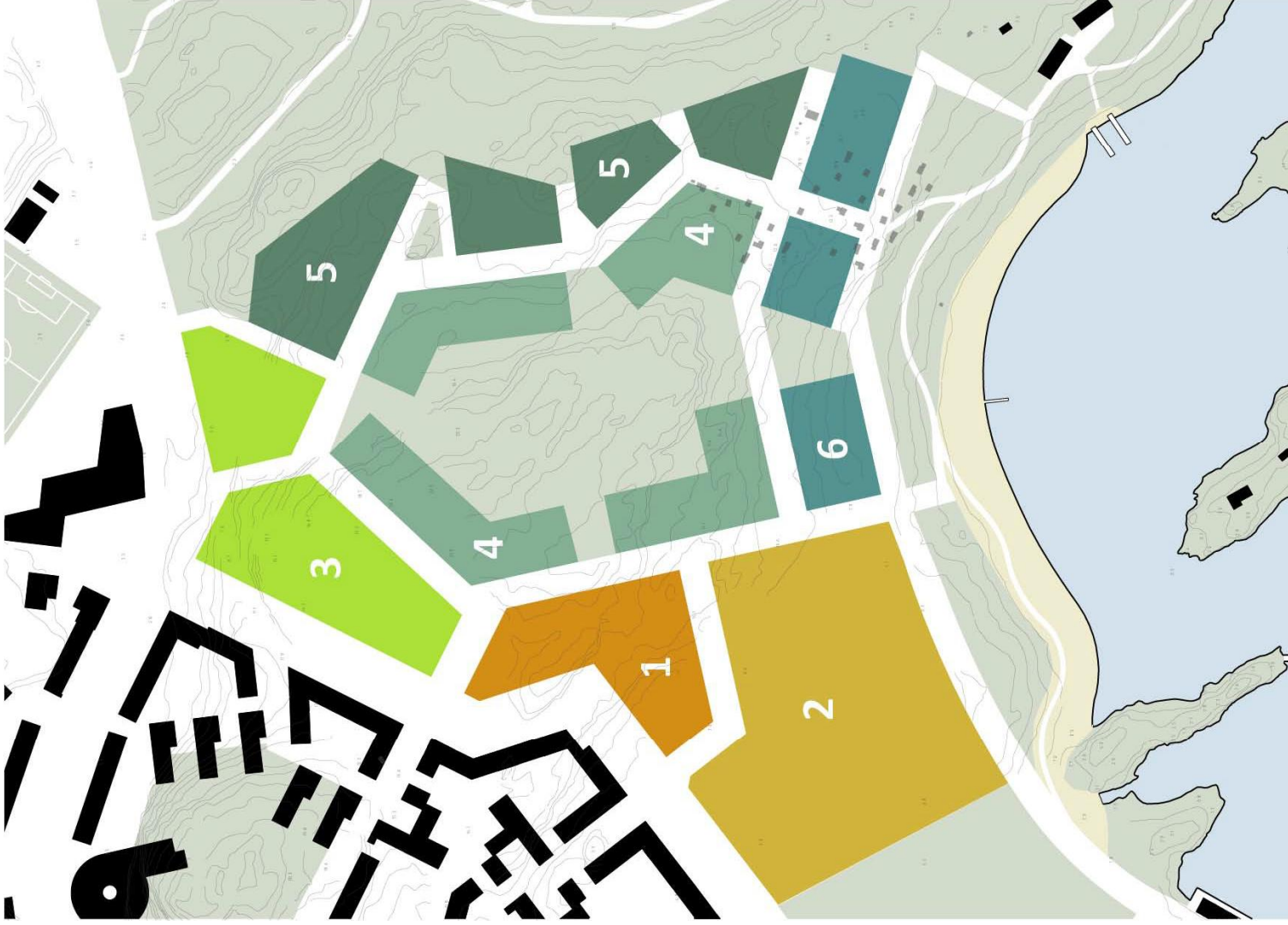
Stansvikinnummen korkein kallioliaki ja kangasmetsä säilytetään luonnonmukaisena puistoalueena, jolle suunnitellaan ympäristön ehdoilla selkeät jalankulkureitit. Puistoon liittyvät asuinkorttelit suunnitellaan mittakaavaltaan vaihteleviksi sekakortteleiksi. Ne sopeutetaan maastoon siten, että rakennusten korkeudet madaltuvat kadulta puistoa kohti. Puistoa reunustavat rakennukset ovat pientalomaisia. Maaston korkeuseroja hyödynnetään pysäköintilaitosten suunnittelussa ja laitosten yläpuoliset karsipihat pyritään liittää luontevasti puistoon.

5. Metsäkorttelit

Stansvikintien länsireunalle jäävän metsävyöhykkeen reunalle suunnitellaan mittakaavaltaan vaihtelevia sekakortteleita, joissa on kylmäainainen pääosin pientalomainen rakennus. Rakentamisen korkeudet ja korttelitehokkuudet sovelletaan paikkaan sopiviksi. Alueen läpi varmistetaan riittävät viher- ja virkistysreitit Stansvikin kartanoalueelle.

6. Rantakorttelit

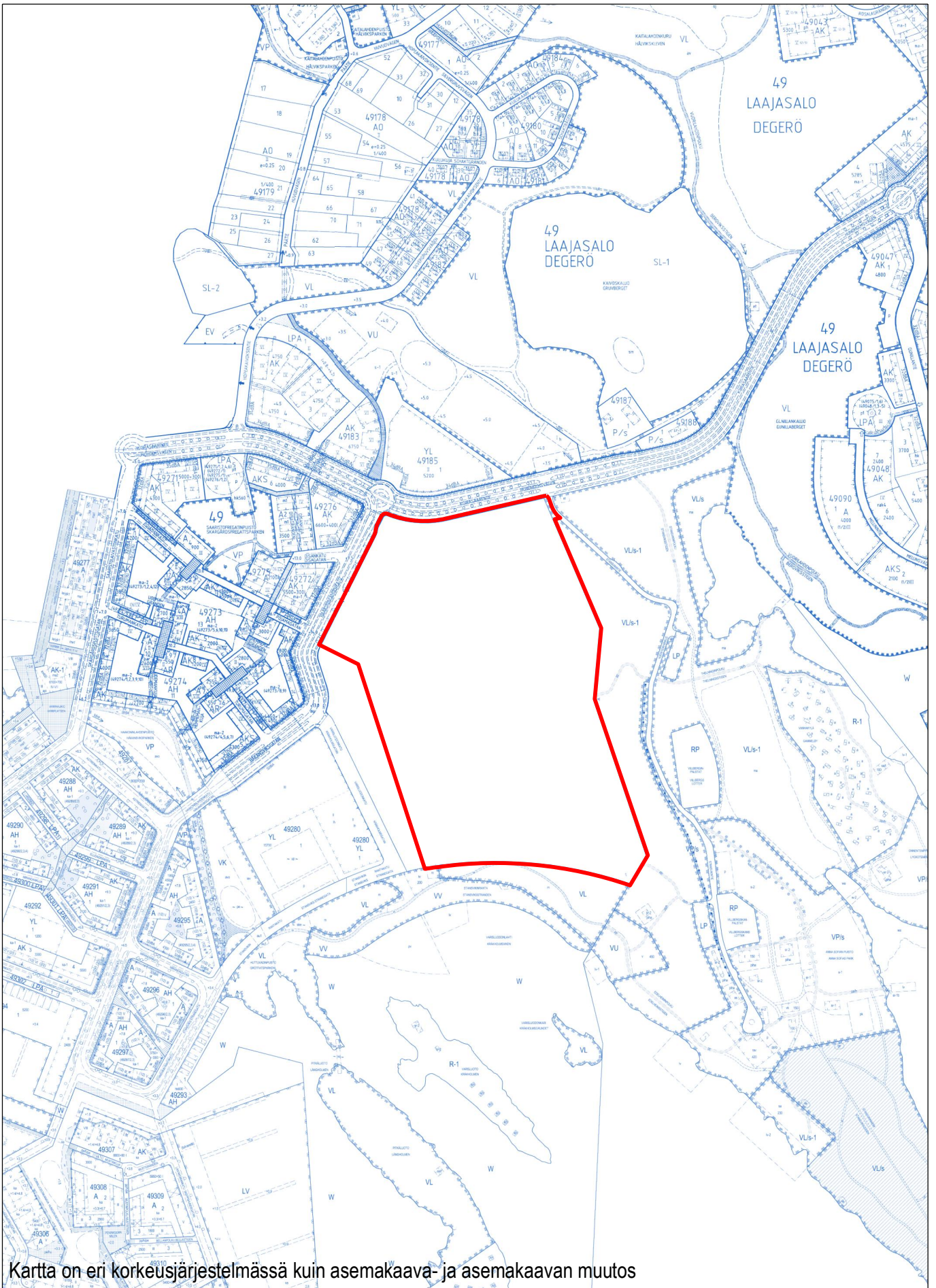
Uimarannan ja sen pohjoispuoleisten asuinkorttelien väliin jätetään rakentamaton vyöhyke, jolle jo aikaisemmin asemakaavalla suojellut kaarnakipiimännyt antavat metsämaisän luonteen. Rantakorttelien rakenteella pyritään luomaan selkeä raja rakennetun ympäristön ja rannan luonnon välillä.

Ilmakuva
Laajasalo, Stansvikinkallio

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Itäinen yksikkö

Ote ajantasa-
asemakaavasta
Laajasalo, Stansvikinkallio

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Itäinen yksikkö

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA
- MÄÄRÄYKSET

Asuinkerrostalojen korttelialue.

Lähivirkistysalue.

Virkistysalue, joka tulee säilyttää luonnontilaisena ja jonka lahoppuujatkumo tulee turvata. Aluetta tulee hoitaa siten, että sen maisema- ja luontoarvot säilyvät. Aluetta ei saa muuttaa kaivamalla, rikkomalla, ottamalla tai poistamalla maa- tai lahoppuainesta. Alueelle saa tehdä katualueiden viereen luiskia ja muita välttämättömiä rakenteita.

2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Ohjeellinen tontinraja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

49

Kaupunginosan numero.

LAAJ

Kaupunginosan nimi.

49332

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen tontin numero.

VARISLUODONK

Kadun, puiston tai muun yleisen alueen nimi.

9200

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

5100+300 l

Ensimmäinen luku ilmoittaa asuntokerrosalan enimmäismäärän ja toinen luku liiketilojen vähimmäismäärän. Kortteleiden 49337 ja 49338 liiketiloista vähintään 20% ja kortteleiden 49332 ja 49333 liiketilat kokonaisuudessaan tulee varustaa rasvanerotelukaivolla ja katon ylimmän tason yläpuolelle johdettavalla poistoilmahormilla, joka saadaan rakentaa kerrosalan lisäksi. Luvut yhteenlaskettuna ilmoittavat rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreinä.

+11.0

Maanpinnan tai pihakannen likimääräinen korkeusasema.

+10.0/+13.5

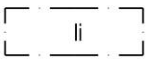
Pysäköintilaitoksen ja pihakannen likimääräinen korkeusasema.

IV

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

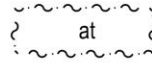
Rakennusala.

Rakennusalan osa, johon tulee sijoittaa liiketiloja.

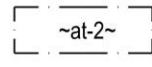
Likimääräinen rakennusalan raja.

Likimääräinen rakennusalan osa, jolle on rakennettava autotalleja.

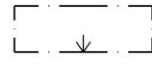
Likimääräinen alueen osa, jolle on rakennettava porras.

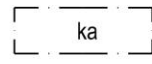
Likimääräinen alue, jolle saa rakentaa rinteeseen sijoittuvia autotalleja. Autotallien kattoala tulee rakentaa osaksi piha-alueita. Autotallin julkisivumateriaalin tulee olla sama kuin viereisten rakennuksien.

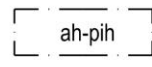
Likimääräinen kulkuaukko, jonka tulee olla pihakannella yhden kerroksen korkuinen ja kapeimmillaan vähintään neljä metriä leveä.

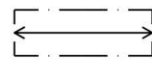
Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.

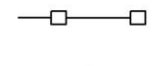
Kannen alainen tila, jolle saa sijoittaa autopaikkoja, teknisiä tiloja ja varastoja.

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen piha-alue.

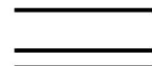
Merkintä osoittaa rakennusalan, joka on rakennettava koko pituudeltaan.

Likimääräinen alle 0,5 m korkea luonnonkivimuuri.

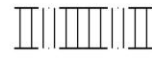
Istutettava puu, jonka sijainti on ohjeellinen.

Katu.

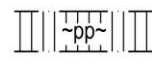
Luonnonkivellä kivittävä katuaukio, jolla pelastus- ja huoltoajo on sallittu. Viheralueen ja kivetyn katualueen rajat tulee toteuttaa alle 0,5 m korkeilla luonnonkivimuureilla, jotka soveltuvat istumiseen.

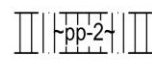
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.

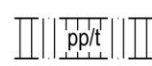
Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

Likimääräinen yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.

Likimääräinen yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, joka tulee toteuttaa maastoon sopeutettuna välttämättä pengerryksiä ja maaston leikkauksia.

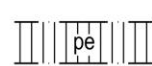
Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla tontilleajo on sallittu.

Likimääräinen yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla huoltoajo on sallittu.

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla pelastusajo on sallittu.

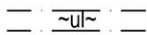
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa, jolla pelastusajo sallittu.

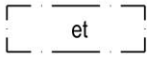
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa, jolla pelastus- ja tontille ajo sallittu.

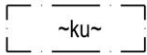
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa, jolla pelastus- ja huoltoajo sallittu.

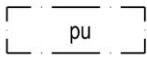
Likimääräinen ulkoilupolku. Ulkoilupolku tulee toteuttaa maastoon sopeutettuna kapeana, enintään 1,5 metrin levyisenä polkuna välttämättä pengerryksiä ja maaston leikkauksia.

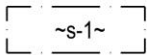
Alueen osa, jolle saa sijoittaa yhdyskuntateknisen huollon laitteita ja rakenteita.

Rajaukseltaan likimääräinen puu- ja pensain istutettava maastokumpu.

Rajaukseltaan likimääräinen alue, jolla olevaa puustoa tulee säilyttää.

Rajaukseltaan likimääräinen alueen osa, jossa maisemallisesti arvokas kallio tulee säilyttää ja joka tulee huomioida ympäristön suunnittelussa.

Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.

Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään luvun osoittama desibelimäärä.

Tällä asemakaava-alueella on korttelialueelle laadittava erillinen tonttijako.

Maaperän pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut maaperä kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä ilmasto-olojen asettamiin vaatimuksiin rakennustekniikalle ja materiaaleille.

Pysäköintilaitoksissa ei tarvitse rakentaa tontin rajaseiniä. Alueet ja rakennukset on suunniteltava ja rakennettava siten, että vastaava paloturvallisuustaso on saavutettavissa vaihtoehtoisin keinoin.

Pihakannen alaisten pysäköintilaitosten poistoilma on johdettava viereisen rakennuksen kattotason yläpuolelle. Poistoilmapiiput on sijoitettava ja sovitettava osaksi rakennuksia.

Pysäköintitilat saa rakentaa asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Pysäköintipaikat tulee rakentaa ka-merkitylle alueelle pihakannen alle tai autotalleihin. Autotaliin oven tulee olla puupintainen.

Jokaisen tontin on liityttävä alueelliseen jätteiden putkikuljetusjärjestelmään.

Jätehuoneet tulee sijoittaa rakennukseen tai pysäköintihalliin. Jätteen putkikuljetusjärjestelmän keräyspisteitä saa sijoittaa myös pihamaalle.

Kortteleihin tulee rakentaa yhteinen kierrätyshuone jätteiden putkikuljetusjärjestelmän ulkopuolelle jäävän materiaalin keräystä varten koko korttelin käyttöön. Kierrätyshuone tulee sijoittaa rakennukseen tai pysäköintihalliin. Tilasta tulee olla suora yhteys kadulle.

Kerrostaloissa asukkaiden käyttöön on rakennettava harraste- ja kokoontumistiloja 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta sekä riittävät varastotilat ja talopesula. Tilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Harraste- ja kokoontumistiloista 1/3 tulee sijoittaa tontin ulkopuolelle oleviin alueellisiin yhteistiloihin.

Kerrostaloissa rakennuksen kaikkiin kerroksiin saa rakentaa asumista palvelevia yhteis-, varasto-, huolto- ja teknisiä tiloja asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Rakennuksen kahdessa alimmassa kerroksessa saa olla liiketiloja ja julkisia palvelutiloja sekä yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevia tiloja.

Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennuksiin eikä niitä saa sijoittaa erillisiin rakennusosiin. Tilat saa sijoittaa ullakkokerrokseen saunan tai yhteistilan yhteyteen. Ylimmän kerroksen yläpuolelle rakennettavien tilojen julkisivujen on oltava samaa materiaalia kuin muut julkisivut.

Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen on jokaiselle tontille rakennettava sauna tilat sekä parveke tai kattoterassi asukkaiden käyttöön. Saunatilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

Maantasossa vain kaduille avautuvien asuntojen tulee olla kaksikerroksisia.

Katualueisiin rajautuvilla julkisivuilla parvekkeet on rakennettava kokonaisuudessaan sisäänvedettyinä. Ulokkeellisia parvekkeita ei saa kannattaa maasta.

Kortteleissa 49340-49342 kaikki parvekkeet on rakennettava kokonaisuudessaan sisäänvedettyinä tai niin että parvekkeiden julkisivu on saman ilmeisen ja samaa materiaalia muun julkisivun kanssa.

Rakentamattomat tontinosat, joita ei käytetä leikki- tai oleskelualueina on istutettava puu- ja pensain.

Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata. Niillä tonteilla, joiden pihamaat rajautuvat toisiinsa, leikki- ja oleskelutilat on rakennettava tonttien yhteisiksi. Pihat on jäseneltävä korkeatasoisin pintamateriaalein, istu- tuksin, kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisiksi leikki- ja ulko-oleskelutiloiksi.

Rakennuksiin on rakennettava tasakatto. Korttelien 49340-49342 rakennusten kattomuoto saa vaihtoehtoisesti olla epäsymmetrisen harjakatto, jossa ei saa olla räystäitä. Harjakaton alle saa rakentaa parven kaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi. Parven lisäkerrosalaa varten ei tarvitse rakentaa autopaikkoja.

Rakennusten julkisivumateriaalin on oltava paikalla muurattu poltettu tiili tai muuratun pinnan päälle tehty rappaus tai slammaus. Kortteleissa 49332-49339 pihanpuoleisen julkisivun materiaali voi olla myös puuta. Kortteleissa 49332-49336 ja 49342 julkisivuväriytyksen on oltava keskivaaleaa. Kortteleissa 49337-49341 julkisivuväriytyksen on oltava keskitummaa.

Kaikilla tonteilla tulee soveltaa Helsingin viherkerroinmenetelmää siten, että tontin vihertehokkuus täyttää viherkertoimelle asetetun tavoiteluvun 0,8. Viherkerroin on suhdeluku tontin painotetun viherpinta-alan ja tontin kokonaispinta-alan välillä.

KORTTELEISSA 49340-49342

Rakentamatta jäävät tontin osat, joita ei käytetä kulku-teinä, oleskelualueina tai pysäköimiseen, on säilytettävä luonnonmukaisina. Lisäksi on erityisesti pidettävä huoli siitä, ettei puita ja avokallioita vahingoiteta rakennusalan ulkopuolella.

Kortteleissa ja niiden viereisillä katualueilla tulee valaistuksessa huomioida lepakoiden elinolosuhteiden säilyminen viereisillä lähivirkistysalueilla valaistuksen suuntaamisella sekä määrän rajoittamisella kesäkuukausina.

KORTTELEISSA 49332-49336

Rakennukset on kadun puolella jäsenöitävä yhden lamellin suuruisiin osiin julkisivun materiaalien, väriytyksen, aukotuksen ja/tai muin keinoin.

Pysäköintilaitosten kansipihoilta ei saa rakentaa pelastusteitä. Pelastus tulee huomioida asuntojen avautumisessa ja/tai järjestää muilla tavoin.

Osa kortteleiden yhteistiloista tulee sijoittua kortteleiden väliin jäävien katuaukioiden yhteyteen ja lisäksi muin keinoin edesauttaa aukioiden elävyyttä ja viihtyisyyttä. Katuaukioiden viereisillä tontinosilla tulee jatkaa katuaukioiden muureja ja pintamateriaaleja saman ilmeisinä.

KORTTELEISSA 49337-49339

Rakennukset on kadun puolella jäsenöitävä yhden lamellin suuruisiin osiin julkisivun materiaalien, väriytyksen, aukotuksen ja/tai muin keinoin.

Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun puoleiset parvekkeet tulee lasittaa siten, että ulkomelun ohje-arvot saavutetaan.

Koirasaarentien varressa olevat rakennukset tulee varustaa koneellisella tulo- ja poistoilmavaihdolla. Tuloilman sisäänottoa tulee sijoittaa kattotasolle tai sisäpihan puolelle.

Tonttien 49337/1, 49338/1 ja 49339/3 kautta on johdettava ajoyhteys kannenalaiseen pysäköintilaitokseen.

ka-MERKITYT ALUEET

Pihakannen alle saa rakentaa autopaikkoja ja huoltotiloja sekä asuntokohtaisia autotalleja, joista on suora yhteys asuntoihin.

Pysäköintilaitoksesta saa johtaa porras- ja hissiyhteyden rakennukseen tai pihakannelle.

Kansitaso on rakennettava yhtenäiseksi piha-alueeksi. Piha on jäseneltävä pintamateriaalein, istutuksin, kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisäksi leikki- ja oleskelutilaksi.

Kansirakenteiden kantavuutta ja korkeustasoa määriteltäessä tulee ottaa erityisesti huomioon pihan puu-istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino sekä pelastustoiminnan vaatimukset.

AUTOPAIKKOJEN MÄÄRÄT OVAT:

- Asuinkerrostalot: vähintään 1 ap/130 k-m².
- Myymälät: vähintään 1 ap/100 k-m².
- Ravintolat: vähintään 1 ap/150 k-m².
- Toimistot: vähintään 1 ap/100 k-m².

Jos tontilla on kaupungin tai ARA-vuokra-asuntoja, niiden osalta voidaan käyttää 20% pienempää autopaikkamäärää kuin omistusasunnoissa.

Jos vähintään 50 autopaikkaa toteutetaan keskitetysti nimeämättöminä, voidaan kokonaispaikkamäärästä vähentää 10%.

PYÖRÄPAIKKOJEN MÄÄRÄT OVAT:

- AK-korttelialueilla vähintään 1 pp/30 k-m², joista 75% on sijoitettava rakennuksiin, piha tai katutasoon.
- Vieraspysäköinnin osalta vähintään 1 pp/1000 k-m², jotka sijoitetaan asuinrakennusten sisäänkäyntien yhteyteen.
- Toimistot: vähintään 1 pp/50 k-m².
- Myymälät: vähintään 1 pp/50 k-m².
- Ravintolat: vähintään 1 pp/15 asiakaipaikkaa.
- Työntekijöille (pl. toimistot) vähintään 1 pp/3 työntekijää.
- Asukkaiden ja vieraspysäköinnin paikoissa tulee olla runkolukitusmahdollisuus.

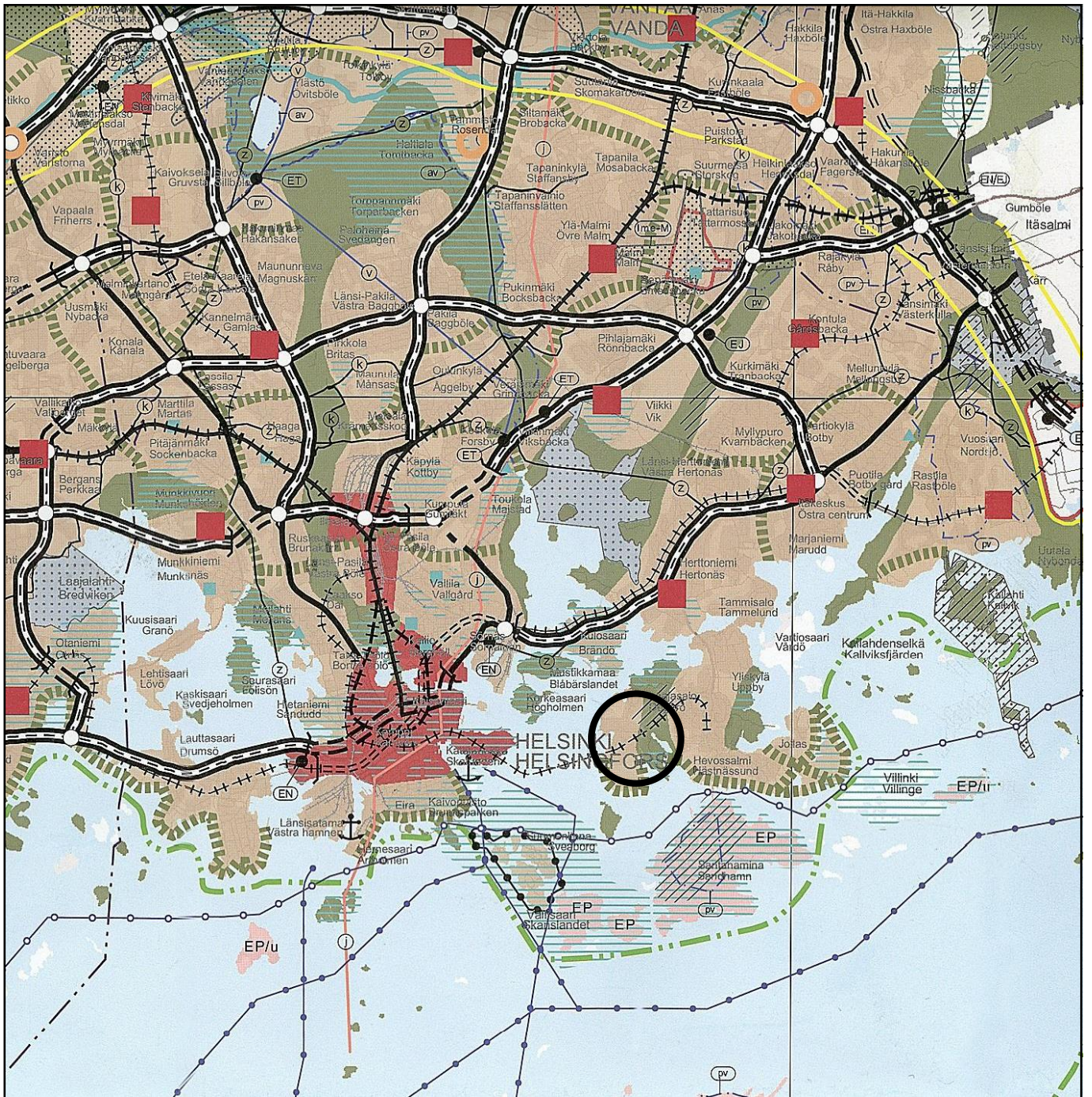
Kruunuvuorenrannan havainnekuva
Laajasalo, Stansvikinkallio

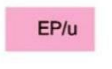

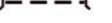

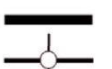

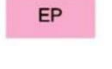
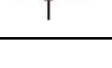

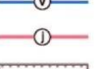
Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Itäinen yksikkö

Stansvikinkallio
 Havainnekuva 1:2000, 14.11.2017

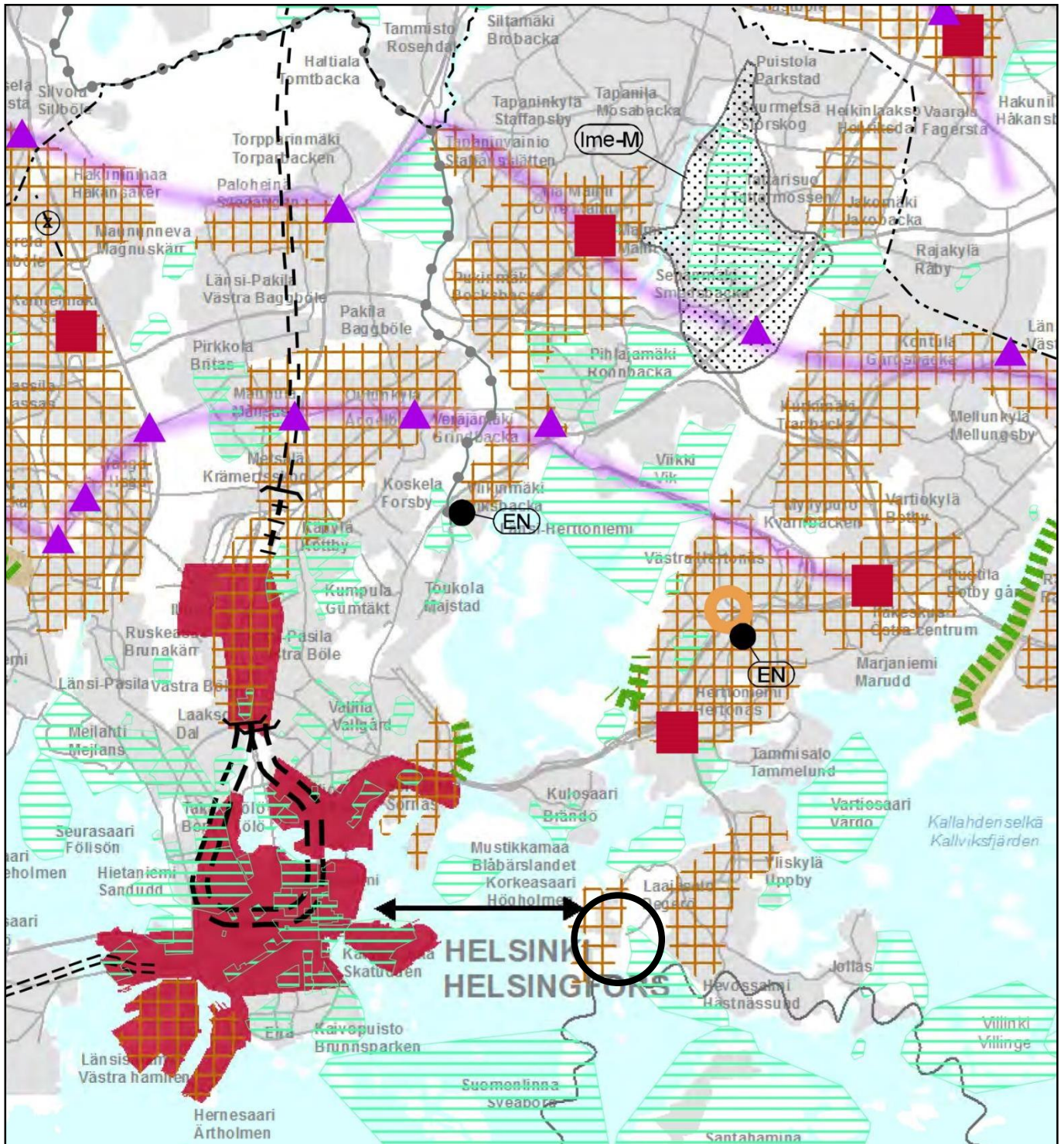
Helsingin kaupunki
 Asemakaavoitus

Taajamatoimintojen alue	Puolustusvoimien alue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja/tai koulutus-toiminta	Päärata	Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde
Keskustatoimintojen alue	Energia- ja/tai jätehuoltoon varattu alue	Yhdysrata	Valtakunnallisesti merkittävä muinaisjäännös
Virkistysalue	Yhdyskuntateknisen huollon alue	Liikennetunneli	UNESCO:n maailmanperintökohde
Viheryhteystarve	Satama	Laivaväylä	Pääkaupunkiseudun rannikko- ja saaristovyöhyke -rajaus
Luonnonsuojelualue	Moottoriväylä	Veneväylä	Kunnan raja
Puolustusvoimien alue	Valtatie / kantatie	400 kV voimalinja	
	Eritasoliittymä	Maakaasun runkoputki	
		Raakavesitunneli	
		Jätevesitunneli	
		Natura 2000 -verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue	

Ote maakuntakaavasta
Laajasalo, Stansvikinkallio

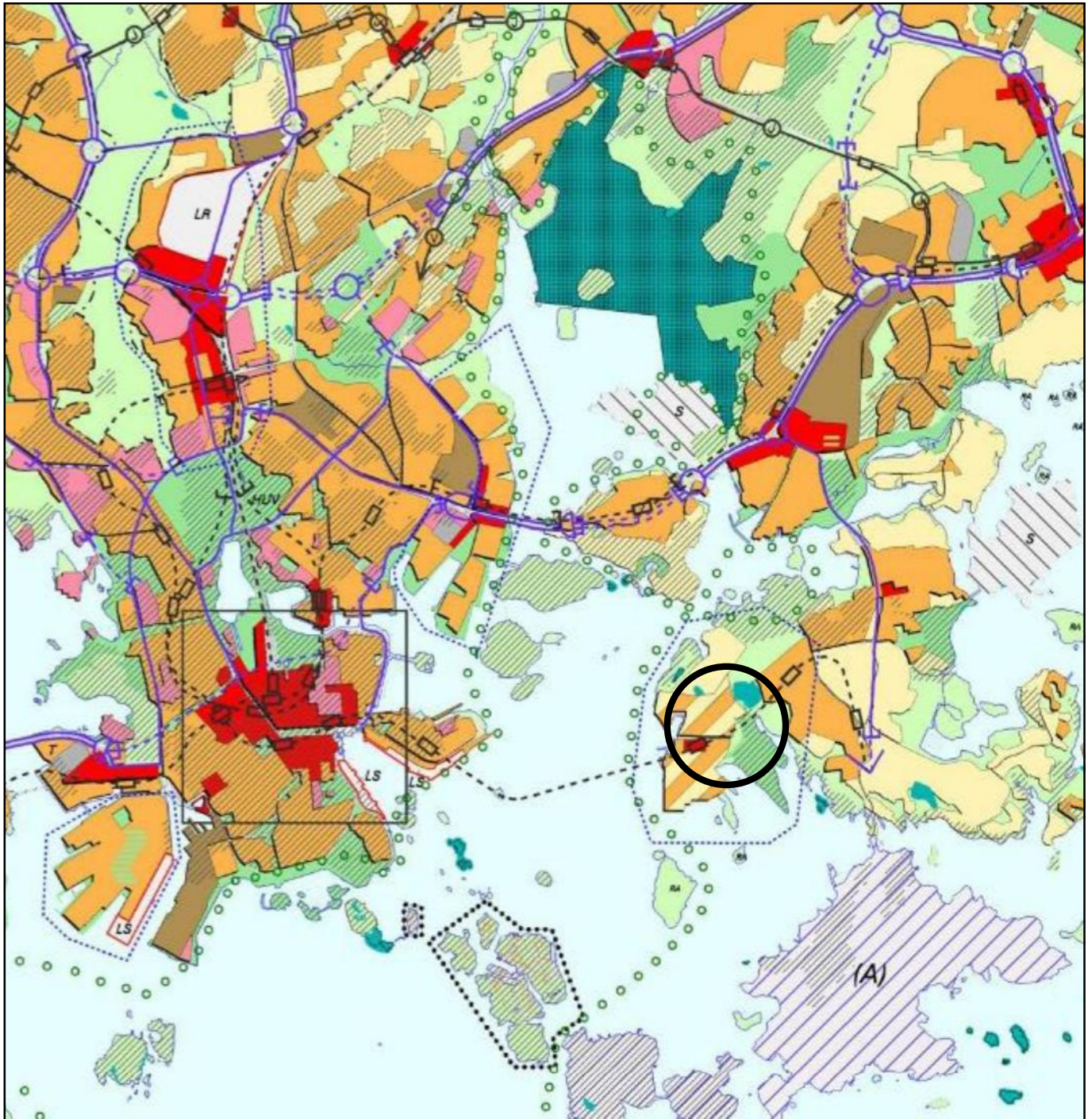
Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
Asemakaavaosasto
Kruunuvuorenranta-projekti

Taajamatoimintojen alue	Päärata	Energiahuolon alue
Tiivistettävä alue	Liikennetunneli	Lentomelualue M (L _{Aeq} 7-22 yli 55 db)
Keskustatoimintojen alue, valtakunnan keskus	Liikennetunnelin ohjeellinen linjaus	Puolustusvoimien melualue (L _{Aeq} 7-22 yli 55 db)
Keskustatoimintojen alue	Liikenneväylän katkoviivamerkintä osoittaa vaihtoehdoitosen ratkaisun tai ohjeellisen linjauksen	Natura 2000 verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue
Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö	Liikenteen yhteystarve	Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009)
Viheryhteystarve	Joukkoliikenteen vaihtopaikka	Kunnan raja 1.1.2013
Puolustusvoimien alue, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta	Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli	

Ote 2. vaihemaakuntakaavasta
Laajasalo, Stansvikinkallio

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
Asemakaavaosasto
Kruunuvuorenranta-projekti

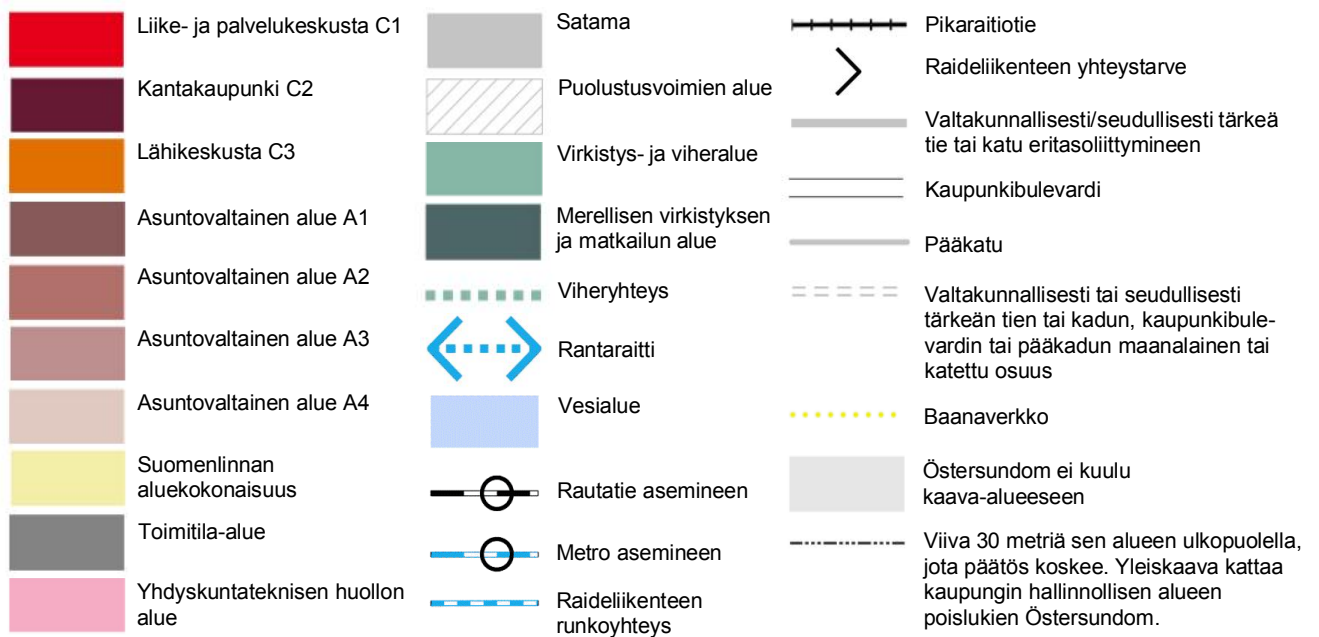
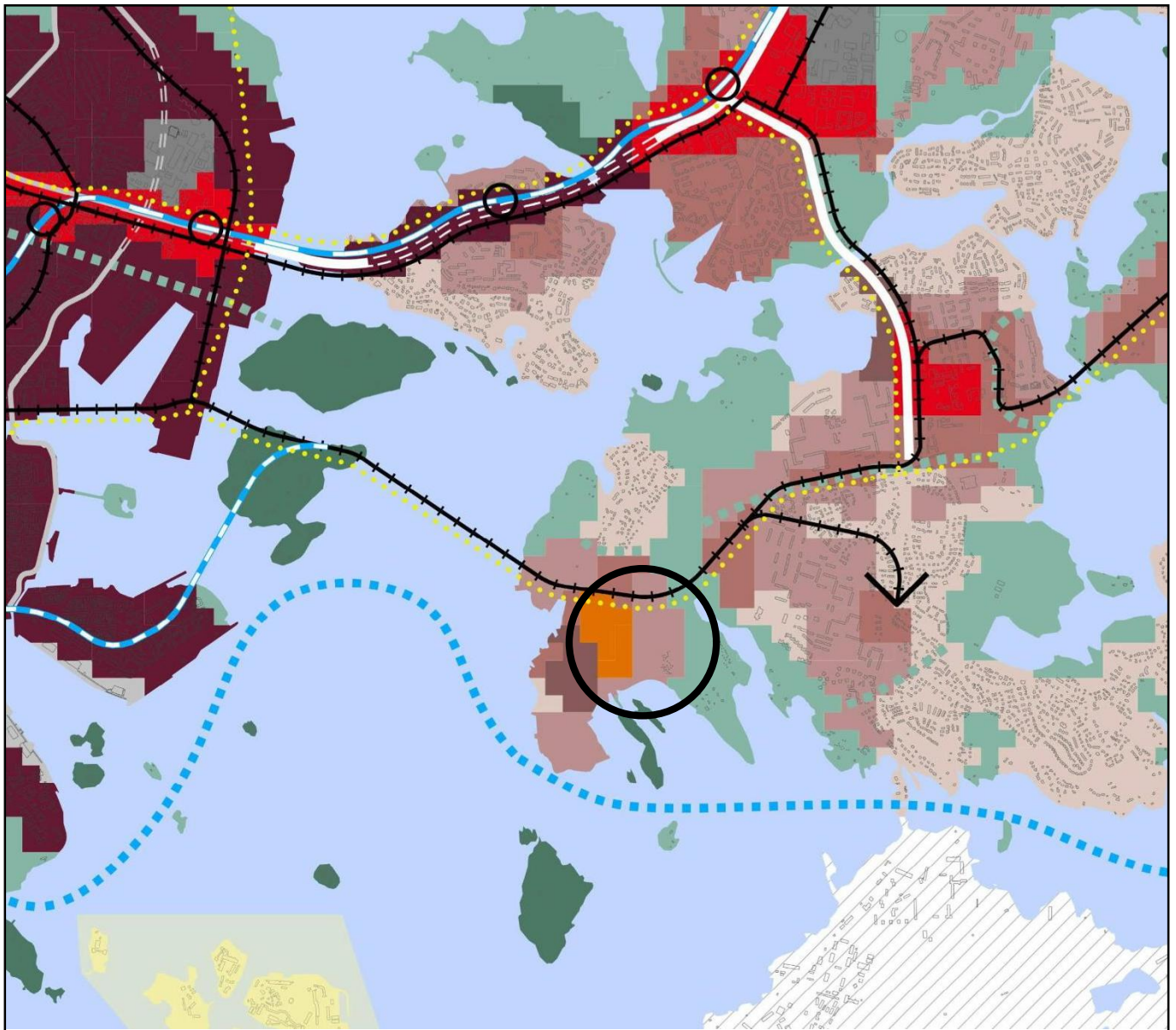
- KESKUSTATOIMINTOJEN ALUE
- KERROSTALOVALTAINEN ALUE, ASUMINEN/TOIMITILA
- T* Toimintavaltaisena kehitettävä alue.
- PIENTALOVALTAINEN ALUE, ASUMINEN
- HALLINNON JA JULKISTEN PALVELUJEN ALUE
- TYÖPAIKKA-ALUE, TEOLLISUUS/TOIMISTO/SATAMA
- TEKNISEN HUOLLON ALUE
- KAUPUNKIPIIUSTO
- HUV*
EA Ympäristösuojelualueena kehitettävä alue. Ekosuojelun keuhkoalue.

- VIRKISTYSALUE
- Helsinki-puistona kehitettävä alue.
- LIIKENNEALUE
- SATAMA-ALUE
- SOTILASALUE
- (A) Alue, joka muutetaan asunto- ja virkistys-alueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois.
- LUONNONSUOJELUALUE
- KULTTUURIHISTORIALLISESTI, RAKENNUS-TAITEELLISESTI JA MAISEMAKULTTUURIN KÄNNÄLTÄ MERKITTÄVÄ ALUE
- MAAILMANPERINTÖKOHDE

- VESIALUE
- KESKUSPIIUSTON ALUE
- SUUNNITTELUALUE
- SELVITYSALUE, JONKA MAANKÄYTTÖ RATKAISTAAN YLEISKAAVALLA TAI OSAYLEISKAAVALLA
- MOOTTORIKATU
- PÄÄKATU
- METRO TAI RAUTATIE ASEMIINEEN
- JOUKKOLIIKENTEEN KEHÄMÄINEN RUNKO-LINJA ASEMIINEEN (JOKERI, bussi tai raitiotie)
- PÄÄLIKENNEVERKON MAANALAINEN OSUUS
- VIIRA, NOPEAN RAITIOTIEN VARAUS
- KÄVELYKESKUSTA

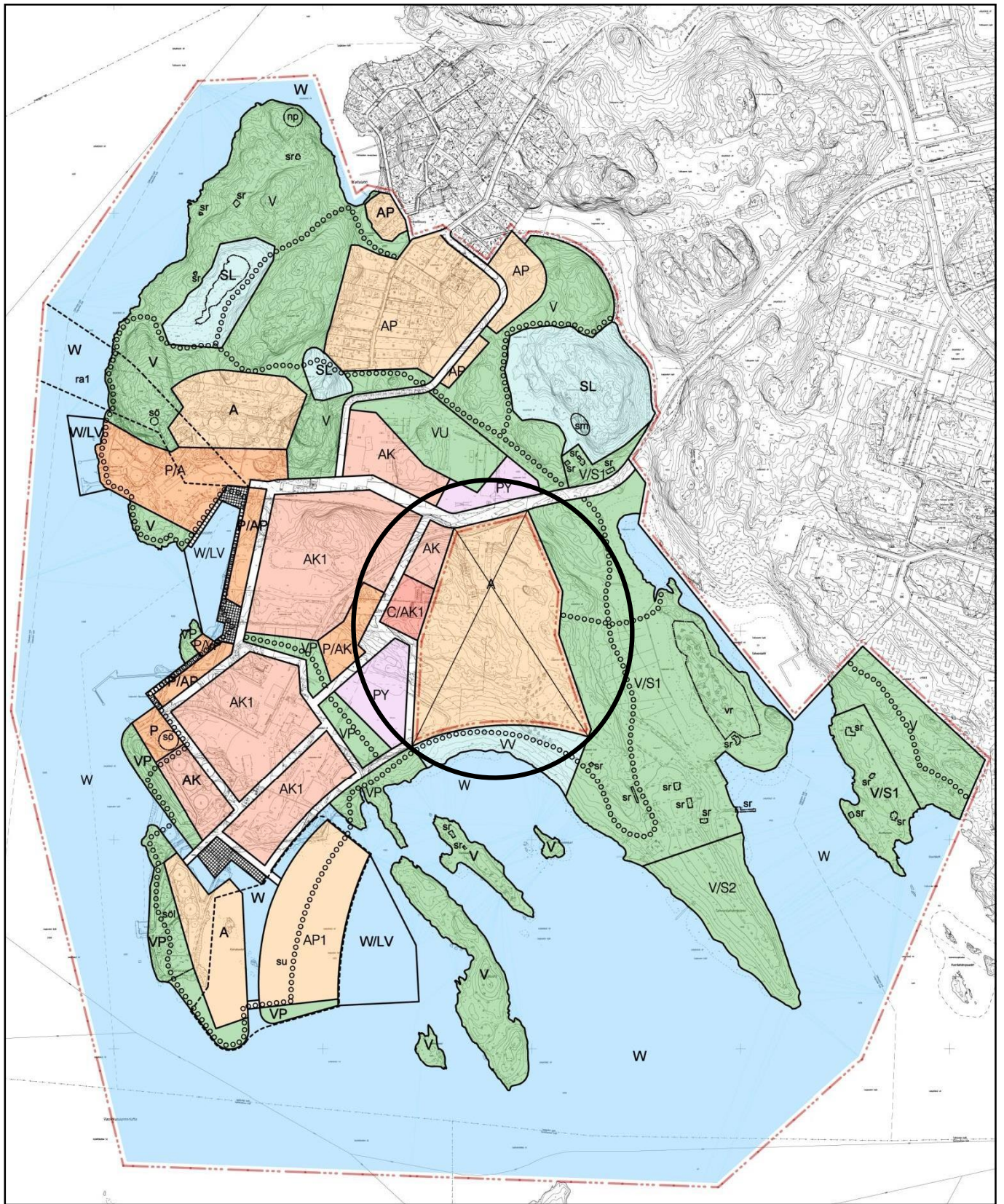
Ote Yleiskaava 2002:sta
Laajasalo, Stansvikinkallio

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
Asemakaavaosasto
Kruunuvuorenranta-projekti

Ote Helsingin uudesta yleiskaavasta
(kaupunginvaltuusto 26.10.2016)
Laajasalo, Stansvikinkallio

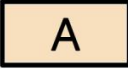

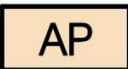

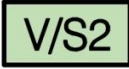

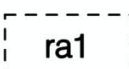
Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
Asemakaavaosasto
Kruunuvuorenranta-projekti

Kruunuvuorenrannan voimassa oleva osayleiskaava
 no 11756
 Laajasalo, Stansvikinkallio

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
 Asemakaavaosasto
 Kruunuvuorenranta-projekti

Osayleiskaavamerkinnot

	8 m osayleiskaava-alueen ulkopuolella oleva viiva.		Palvelujen ja hallinnon alue sekä pientalovaltainen asuntoalue.
	Asuntoalue. Alueelle saa rakentaa pientaloja ja kerrostaloja. Aluetta kehitetään asumisen, palvelujen, virkistykseen ja asuinympäristöön soveltuvien toimintojen ja alueelle tarpeellisen yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Asemakaavassa asuinrakennusten alimpiin kerroksiin saa osoittaa palveluja, toimitiloja ja liiketiloja.		Virkistysalue.
	Kerrostalovaltainen asuntoalue. Aluetta kehitetään asumisen, palvelujen, virkistykseen ja asuinympäristöön soveltuvien toimintojen ja alueelle tarpeellisen yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Asemakaavassa asuinrakennusten alimpiin kerroksiin saa osoittaa palveluja, toimitiloja ja liiketiloja.		Puisto.
	Kerrostalovaltainen asuinalue, jonka kortteleissa tulee käyttää erilaisia talotyyppisiä ja rakentamiskorkeuden tulee vaihdella. Aluetta kehitetään asumisen, palvelujen, virkistykseen ja asuinympäristöön soveltuvien toimintojen ja alueelle tarpeellisen yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Asemakaavassa asuinrakennusten alimpiin kerroksiin saa osoittaa palveluja, toimitiloja ja liiketiloja.		Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
	Pientalovaltainen asuntoalue. Aluetta kehitetään asumisen, palvelujen, virkistykseen ja asuinympäristöön soveltuvien toimintojen ja alueelle tarpeellisen yhdyskuntateknisen huollon ja liikenteen käyttöön. Asemakaavassa asuinrakennusten alimpiin kerroksiin saa osoittaa palveluja, toimitiloja ja liiketiloja.		Uimaranta-alue.
	Pientaloalue.		Luonnonsuojelualue.
	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.		Virkistysalue, jonka kulttuurihistoriallinen arvo tulee säilyttää. Alue on arvokas ja hyvin säilynyt 1800-luvun kartanoympäristö, jonka keskeiset tekijät ovat rakennuskanta, laituri, pihapiiri, tammikuja sekä näkymät merelle. Alueen täydennysrakentaminen on mahdollista siten, että rakentaminen soveltuu mitta-kaavaltaan, rakentamistavaltaan ja sijainniltaan olevaan rakennuskantaan ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön.
	Palvelujen ja hallinnon alue.		Virkistysalue, jonka kulttuurihistoriallinen arvo sekä geologiset ja muut luonnonarvot tulee säilyttää.
	Palvelujen ja hallinnon alue sekä kerrostalovaltainen asuntoalue.		Vesialue.
	Keskustatoimintojen alue sekä kerrostalovaltainen asuntoalue.		Venesatama-alue.
	Palvelujen ja hallinnon alue sekä asuntoalue.		Alueen raja.
			Osa-alueen raja.
			Katualue.
			Katuaukio/Tori.
			Jalankululle varattu katu/tie.
			Ulkoilureitti.
			Ohjeellinen alueen osa, jolle saa rakentaa raitiotien.

vr

Alueen osa, joka on varattu lomamaja-alueelle.

sm

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolain (295/63) mukaan muinaisjäännökseksi katsottavia 1700- ja 1800-luvulta peräisin olevia kaivoskuiluja.

np

Näköalapaikka. Paikalle saa rakentaa kulttuurihistorialliseen ympäristöön sopivan huvimajan.

sr

Kulttuurihistoriallisesti ja/tai rakennustaiteellisesti arvokas rakennus, joka tulee säilyttää. Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että rakennusten ja alueen luonne säilyy.

sö

Alueen historian kannalta arvokas rakennus tai rakennelma, joka tulee säilyttää.

söl

Alue osa, jonka suunnittelussa tulee säilyttää ja hyödyntää alueella sijaitsevia öljysataman rakenteita.

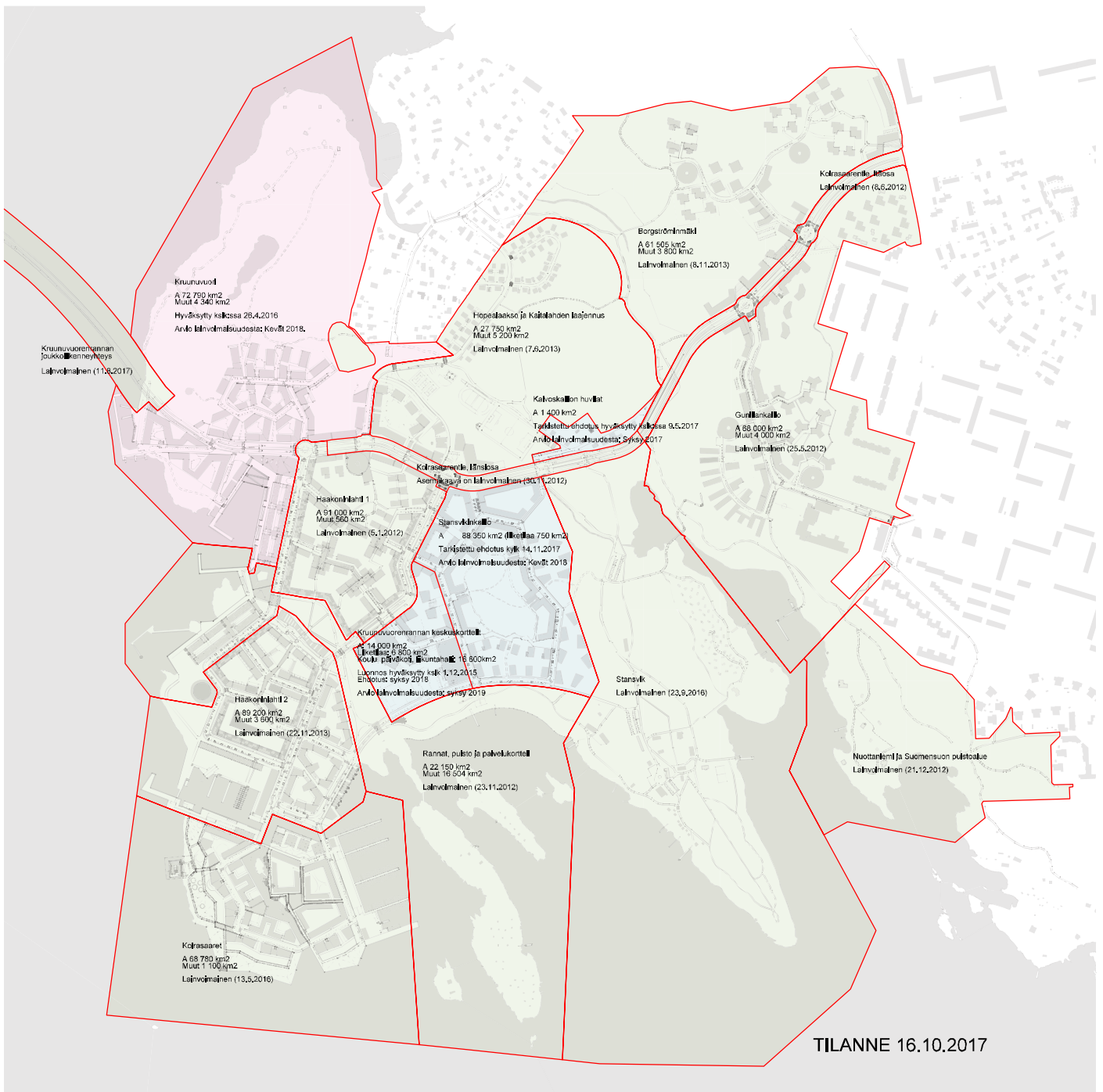
su

Suunnittelualue, jossa osayleiskaava esittää maankäyttömuodot ja niiden väliset likimääräiset suhteet. Niiden sijainti ja rajaukset ratkaistaan asemakaavoituksessa.

Kaavoituksessa, muussa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston asettamat melutason ohjearvot. Raideliikenteen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tärinän ja runkoäänen suositusarvot.

Maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on kaavoituksen ja muun suunnittelun yhteydessä selvitettävä ja pilaantunut maaperä puhdistettava ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Pohjasedimentin pilaantuneisuus on selvitettävä alueilla, joilla on kaavan mukaisesta rakentamisesta johtuva merkittävä ruoppaustarve.

TILANNE 16.10.2017

KRUUNUVUORENRANTA IDÄSTÄ

Keskeinen kallioalue (Stansvikinkallio) jää luonnontilaiseksi puistoksi, johon reunustavien kortteleiden pihat avautuvat. Pohjoisosaan voidaan tehdä pieni leikkialue. Puistoa reunustaa kehämäinen jalankulkureitti ja puiston halki kulkee maastoon sovitettuja polkumaisia reittejä.

Koulu, päiväkotit ja liikuntahalli

Uimaranta

Uimarannan pohjoispuolella kulkeva jalankulku- ja pyöräilyreitti muodostaa pääyhteyden Kruunuvoorenannasta Stansvikin virkistysalueelle.

Kruunuvoorenannan kaupallinen keskus

Raitiotie- ja bussipysäkki

Puistoa reunustavien kortteleiden (V) välit ovat katuaukioita, joiden kautta on yhteys puistoon. Aukioihin liittyy kortteleiden yhteistiloja sekä kaupallisen keskustan vieressä liiketilaa.

Koiraasaarentien ja Haakoninlahdenkadun varren korttelit (V-VII) ovat tiiviitä ja umpikorttelimaisia.

Raitiotie- ja bussipysäkki

Bussipysäkki

Hienot kalliomuodostelmat on säilytetty osana pihaa tai virkistysaluetta.

Puiston eteläpuolella kulkee kallion vieressä maastoon sovitettu pyöräily- ja jalankulkureitti, joka johtaa Kruunuvoorenannan keskuskornteileihin (kaupallinen keskus, koulu, päiväkotit ja liikuntahalli) sekä bussi- ja raitiovaunupysäkeille.

Itä- ja eteläosan korttelit (IV-V) ovat rakenteeltaan avoimia, mikä mahdollistaa vaihteleviä näkymiä Stansvikin virkistysalueelle sekä merelle. Kortteleissa tulee säilyttää olevaa puustoa.

NÄKYMÄ KATINPAADENPOLULTA

10 Cityplanisema-arkkitehdit Oy

NÄKYMÄ KATUAUKIOSTA

NÄKYMÄ STANSVIKINKALLION PUUSTOSTA

KORTTELIT 49332-49336

MASSOITTELU JA JULKISIVUT

Materiaaleina ja teknisinä ratkaisuinä käytetään kestäviä ja merenrantarakentamiseen soveltuvia vaihtoehtoja. Rakennusten julkisivun on oltava paikalla muurattu poltettu tiili tai muuratun pinnan päälle tehty rappaus tai slammaus. Pihanpuoleisen julkisivun materiaali voi olla myös puuta. Julkisivujen värityksen tulee olla keskivaaleaa. Rakennukset on kadun puolella jäsennoitävä yhden lamellin suuruisiin osiin julkisivun materiaalien, värityksen, aukotuksen ja/tai muin keinoin. Rakennuksissa pyritään yksinaiseeseen ole-mukseen. Julkisivumateriaali jatkuu yhtenäisenä alas asti ja sokkeli on mahdollisimman matala.

PARVEKKEET

Rakennuksen katualueiden puoleisissa julkisivuissa parvekkeet hahmottuvat kauttaaltaan osana rakennusmassaa ja ilmeeltään sisäänvedettyinä. Sisäpuolelle voi

tehdä ulokkeellisia parvekkeita, joita ei saa kannattaa maasta. Parvekkeet rakennetaan ympäröivän julkisivun kanssa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Parvekkeiden taustaseinät toteutetaan esimerkiksi puuverhoiltuina. Parvekkaiteet ovat pääosin metallipinnaa.

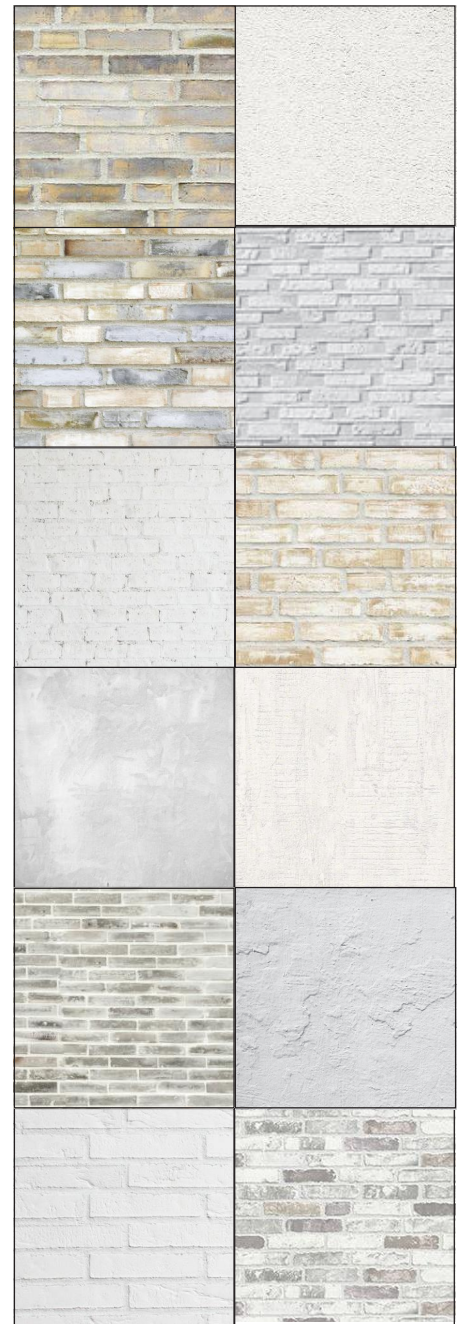
KATTOPINNAT

Katot ovat tasakattoja ja niissä pyritään tonteittain yhtenäiseen räystäskorkkoon. Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennuksiin eikä niitä saa sijoittaa erillisiin rakennusosiin. Tilat saa sijoittaa ullakkokerrokseen saunan tai yhteistilan yhteyteen. Ylimmän kerroksen yläpuolelle rakennettavien tilojen julkisivujen on oltava samaa materiaalia muun julkisivun kanssa.

YHTEISTILAT

Asukkaiden käyttöön on rakennettava har-

raste- ja kokoontumistiloja 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta sekä riittävät varastotilat ja talopesula. Tilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Harraste- ja kokoontumistiloista 1/3 saadaan sijoittaa myös tontin ulkopuolelle. Osa kortteleiden 49332-49336 yhteistiloista tulee sijoittua kortteleiden väliin jäävien katuaukoiden yhteyteen ja lisäksi muin keinoin edesauttaa aukoiden elävyyttä ja viihtyisyyttä. Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen

Esimerkkejä julkisivupinnoista

KORTTELIT 49332-49336

on jokaiselle tontille rakennettava sauna sekä parveke tai kattoterassi asukkaiden käyttöön. Saunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

MAANTASOKERROS

Maantasossa vain kaduille avautuvien asuntojen tulee olla kaksi kerroksisia. Maantasokerros ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

KANSIPIHA

Katua kerroksen korkeammalla sijaitseva pihakansi on pyritty liittämään luontevasti puiston puolella kallion korkoihin. Kallion reunaan linjataan kivituhkapintainen puistoreitti, jota pitkin pääsee kiertämään kallion ympäri. Reitti sijoitetaan puiston puolelle tontin reunan tuntumaan ja se suunnitellaan luonteeltaan julkisena, pihasta erillisenä reittinä. Reittiä ei talvikunnossapidetä eikä valaista. Pihojen huoltoajo järjestetään erikseen merkittyjen katuaukioiden ja puistoreitin kautta, jolloin reitti on näiltä osin hieman leveämpi (3m). Kallion reuna-alueen pihaja ei aidata, eikä pihan rajoja merkitä maastoon. Reitin ja pihan rajalle, tontin puolelle tehdään pienillä puilla istutettu maastokumpu erottamaan pihatilaa julkisesta reitistä. Reitin reunaan tehdään painanne kalliolta valuvien hulevesien keräämiseksi ja johtamiseksi.

Kallion itäpuolella pihat ja reitti sijoittuvat nykyisen maanpinnan tasoa korkeammalle. Näissä kohdin kallion ja kansipihan väli täytetään ja reitti sijoitetaan täytölle ja kallion juureen tehdään pintavesipainanne. Pihakanen puolelle muotoillaan loivia, esim. kuntapintaisia kumpuja.

PINTAMATERIAALIT JA ISTUTUKSET

Pihat jäsenellään pintamateriaalein, istutuksin, kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisiksi korttelin yhteiskäyttöiseksi leikki- ja ulko-oleskelualueiksi. Piha-alueen ja rakennusten pintamateriaalit muodostavat sävyiltään ehjän kokonaisuuden. Pihatiet ovat kivituhkaa tai vastaavaa. Pihan kulku- ja oleskeluinnoina yhdistyvät kivetyn kulupinnat (esim. luonnonkivi tai maatiili) sekä puiset polut, terassi- ja oleskelualueet. Leikitoimintojen alueet toteutetaan yhtenäisinä pintoina. Katuaukioiden viereisillä tontinosilla tulee jatkaa katuaukioiden muureja ja materiaaleja saman ilmeisinä. Kortteleissa tulee soveltaa viherkerroinmenetelmää siten, että korttelin tai tontin vihertehokkuus noudattaa Helsingin viherkerroinmenetelmässä asetettua tavoitetasoa.

PYSÄKÖINTI

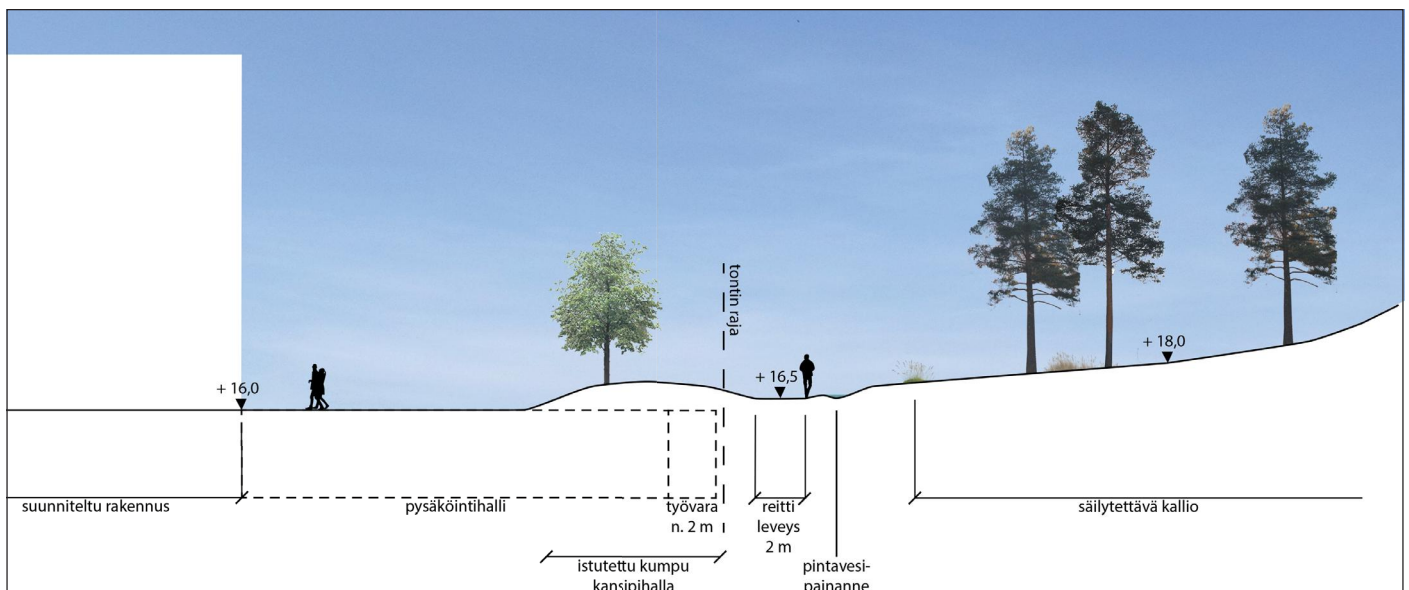
Kortteleiden pysäköinti sijoitetaan kansipihojen alle. Pysäköintilojen sisään ajot sijoitetaan rakennuksiin ja suunnitellaan osaksi korttelin julkisivuja.

VALAISTUS

Korttelille valitaan yksi yhteinen erityisvalaistusaihe, jolla korostetaan alueen kokonaisuuden kannalta merkittävää kohtaa. Korttelipihalle johtavat käytävät ja porrasyhteydet huomioidaan valaistussuunnitelmassa yhtenä kokonaisuutena. Korttelipihalla valaistus tukee pihan tunnelmaa ja toimintoja sekä osoittaa hienovaraisesti keskeiset kulkuyhteydet. Piha-alueiden valaistuksessa vältetään liian voimakasta valaistusta erityisesti pihoihin avautuvien asuntojen läheisyydessä.

JÄTEHUOLTO

Jätteidenkeräys toteutetaan keskitetyllä putkikeräysjärjestelmällä. Jätteen syöttöpisteet sijoitetaan rakennukseen, pysäköintihalliin tai integroidaan piha-alueiden muureihin. Keräyspisteiden sijoittumisesta tontilla ja niiden liittymistä runkolinjaan tulee neuvotella hyvissä ajoin Kruunuvuorenrannan putkikeräys Oy:n kanssa.

KORTTELIT 49337-49339

MASSOITTELU JA JULKISIVUT

Materiaaleina ja teknisinä ratkaisuinä käytetään kestäviä ja merenrantarakentamiseen soveltuvia vaihtoehtoja. Rakennusten julkisivun on oltava paikalla muurattu poltettu tiili tai muuratun pinnan päälle tehty rappaus tai slammaus. Pihanpuoleisen julkisivun materiaali voi olla myös puuta. Julkisivujen värityksen tulee olla keskitummaa. Rakennukset on kadun puolella jäsenöitävä yhden lamellin suuruisiin osiin julkisivun materiaalien, värityksen, aukotuksen ja/tai muihin keinoin. Rakennuksissa pyritään yksiaineiseen olemukseen. Julkisivumateriaali jatkuu yhtenäisenä alas asti ja sokkeli on mahdollisimman matala.

PARVEKKEET

Rakennuksen kadunpuoleisissa julkisivuissa parvekkeet hahmottuvat kauttaaltaan osana rakennusmassaa ja ilmeeltään sisäänvedettyinä. Sisäpihan puolelle voi tehdä ulokkeellisia parvekkeita joita ei saa kannattaa maasta. Parvekkeet rakennetaan ympäröivän julkisivun kanssa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Parvekkeiden taustaseinät toteutetaan esimerkiksi puuverhoiluina. Parvekkeiteet ovat pääosin metallipintaa tai lasia. Koirasaarentien ja Haakoninlahdenkadun puoleiset parvekkeet tulee lasittaa siten, että ulkomelun ohjearvot saavutetaan.

KATTOPINNAT

Katot ovat tasakattoja ja niissä on pyritään tonteittain yhtenäiseen räystääskorkeeseen. Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennuksiin eikä niitä saa sijoittaa erillisiin rakennusosiin. Tilat saa sijoittaa ullakkokerrokseen saunan tai yhteistilan yhteyteen. Ylimmän kerroksen yläpuolelle rakennettavien tilojen julkisivujen on oltava samaa materiaalia muun julkisivun kanssa.

YHTEISTILAT

Asukkaiden käyttöön on rakennettava harraste- ja kokoontumistiloja 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta sekä riittävät varastotilat ja talopesula. Tilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Harraste- ja kokoontumistiloista 1/3 saadaan sijoittaa myös tontin ulkopuolelle. Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen on jokaiselle tontille rakennettava sauna sekä parveke tai kattoterassi asukkaiden käyttöön. Saunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

KORTTELIT 49337-49339

MAANTASOKERROS

Katutasoon Haakoninlahdenkadun varteen toteutetaan liiketiloja. Maantasokerros ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

PINTAMATERIAALIT JA ISTUTUKSET

Pihat jäsennellään pintamateriaalein, istutuksin, kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisiksi korttelin yhteiskäyttöiseksi leikki- ja ulko-oleskelualueiksi. Piha-alueen ja rakennusten pintamateriaalit muodostavat sävyiltään ehjän kokonaisuuden. Pihatiet ovat kivituhkaa tai vastaavaa. Pihan kulku- ja oleskelupinnoissa yhdistyvät kivetyn kulupinnat (esim. luonnonkivi tai maatiili) sekä puiset polut, terassi- ja oleskelualueet. Leikkitoimintojen alueet toteutetaan yhtenäisinä pintoina. Kortteleissa tulee soveltaa viherkerroinmenetelmää siten, että korttelin tai tontin vihertehokkuus noudattaa Helsingin viherkerroinmenetelmässä asetettua tavoitetasoa.

PYSÄKÖINTI

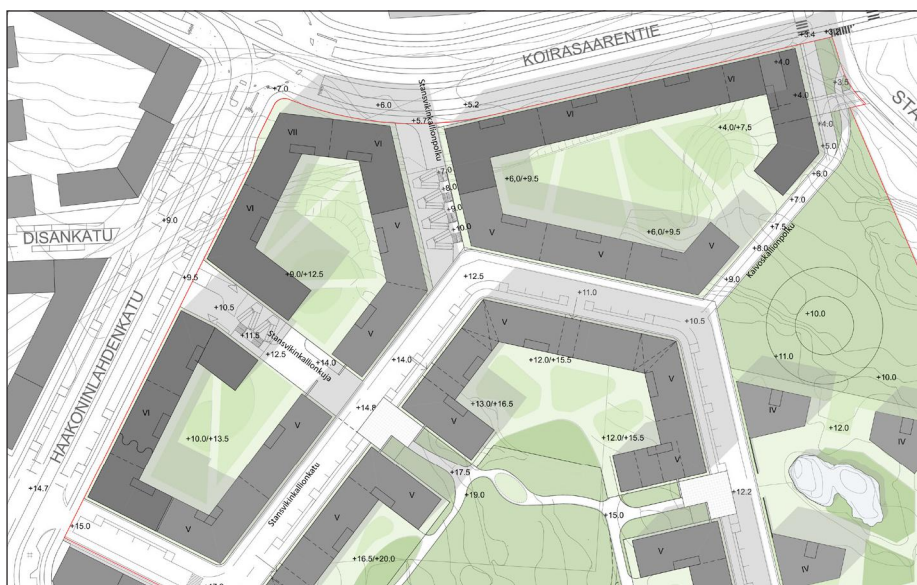
Kortteleiden pysäköinti sijoitetaan korttelin yhteiskäyttöisten kansipihojen alle. Pysäköintilojen sisään ajot sijoitetaan rakennuksiin ja suunnitellaan osaksi korttelin julkisivuja.

VALAISTUS

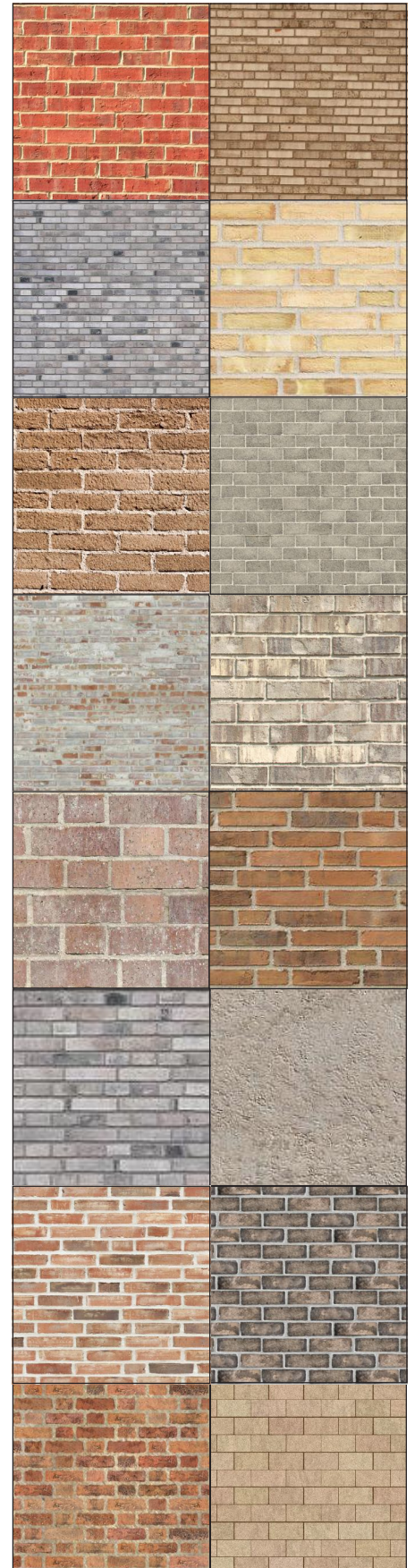
Korttelille valitaan yksi yhteinen erityisvalaistusaihe, jolla korostetaan alueen kokonaisuuden kannalta merkittävää kohtaa. Korttelipihalle johtavat käytävät ja porrasyhteydet huomioidaan valaistussuunnitelmassa yhtenä kokonaisuutena. Korttelipihalla valaistus tukee pihan tunnelmaa ja toimintoja sekä osoittaa hienovaraisesti keskeiset kulkuyhteydet. Piha-alueiden valaistuksessa vältetään liian voimakasta valaistusta erityisesti piholle avautuvien asuntojen läheisyydessä.

JÄTEHUOLTO

Jätteidenkeräys toteutetaan keskitetyllä putkikeräysjärjestelmällä. Jätteen syöttöpisteet sijoitetaan rakennukseen, pysäköintihalliin tai integroidaan piha-alueiden muureihin. Keräyspisteiden sijoittumisesta tontilla ja niiden liittymistä runkolinjaan tulee neuvotella hyvissä ajoin Kruunuvuoren rannan putkikeräys Oy:n kanssa.

Ote havainnekuvasista

Esimerkkejä julkisivupinnoista

KORTTELI 49340

Massoiteluperiaate

Ote havainnekuvasta.

MASSOITTELU JA JULKISIVUT

Materiaaleina ja teknisinä ratkaisuinä käytetään kestäviä ja merenrantarakentamiseen soveltuvia vaihtoehtoja. Rakennusten julkisivun on oltava paikalla muurattu poltettu tiili tai muuratun pinnan päälle tehty rappaus tai slammaus. Julkisivujen värityksen tulee olla keskittummaa. Rakennuksissa pyritään yksinaiseeseen olemukseen. Julkisivumateriaali jatkuu yhtenäisenä alas asti ja sokkeli on mahdollisimman matala. Autotallin ovien tulee olla puupintaisia.

PARVEKKEET

Parvekkeet hahmottuvat kauttaaltaan osana rakennusmassaa ja ilmeeltään sisäänvedettyinä. Ne rakennetaan ympäröivän julkisivun kanssa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Parvekekaiteet ovat pääosin metallipintaisia.

KATTOPINNAT

Korttelin rakennusten kattomuoto on tasakatto tai epäsymmetrinen harjakatto, jossa ei ole räystäitä. Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennuksiin eikä niitä saa sijoittaa erillisiin rakennusosiin. Tilat saa sijoittaa ullakkokerrokseen saunan tai yhteistilan yhteyteen. Ylimmän kerroksen yläpuolelle rakennettavien tilojen julkisivujen on oltava samaa materiaalia muun julkisivun kanssa. Ylimpään kerrokseen rakennetaan parvia asuinkäyttöön ja niihin liittyen saa rakentaa katto- tai lapeikkunoita. Parvet saa rakentaa kaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

YHTEISTILAT

Asukkaiden käyttöön on rakennettava harraste- ja kokoontumistiloja 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta sekä riittävät varastotilat ja talopesula. Tilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Harraste- ja kokoontumistiloista 1/3 saadaan sijoittaa myös tontin ulkopuolelle. Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen on jokaiselle tontille rakennettava sauna sekä parveke tai kattoterassi asukkaiden käyttöön. Saunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Sisäänkäynti rajataan matalilla muureilla.

KORTTELI 49340

PIHA JA LIITTYMINEN YMPÄRISTÖÖN

Piha-alueiden suunnittelussa korostetaan pihalta avautuvia näkymiä sekä pihan luontevaa liittymistä ympäröiviin viheralueisiin. Kookas siirtolohkare säilytetään ja se muodostaa korttelin keskusaiheen ja näkymän päätteen Stansvikinkallion pohjoisreunan poikittaisreitille. Keskeisellä pihalla tulee säilyttää olevaa puustoa. Pistemäisten rakennuksien väliin pyritään jättämään olevaa puustoa tai istutetaan uusia puita. Pihan mahdolliset korkeuserot tulee rakentaa ympäristöön soveltuvien muurein ja pinnakaitsein.

PINTAMATERIAALIT JA ISTUTUKSET

Nykyistä mäntypuustoa jää pihalla. Pihat jäsennellään pintamateriaalein, istutuksin, kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisiksi leikki- ja ulko-oleskelualueiksi. Piha-alueen ja rakennusten pintamateriaalit muodostavat sävyiltään ehjän kokonaisuuden. Korttelin sisäänkäynti rajataan matalilla muureilla katutilasta ja pihan ajopintaa rytmitetään kiveyksellä. Pihan kulku- ja oleskelupinnoissa yhdistyvät kivetyn kulkupinnat (esim. luonnonkivi tai maatili) sekä puiset polut, terassi- ja oleskelualueet. Leikkitoimintojen alueet toteutetaan yhtenäisinä pintoina. Kortteleissa tulee soveltaa viherkerroinmenetelmää siten, että korttelin tai tontin vihertehokkuus noudattaa Helsingin viherkerroinmenetelmässä asetettua tavoite tasoa.

PYSÄKÖINTI

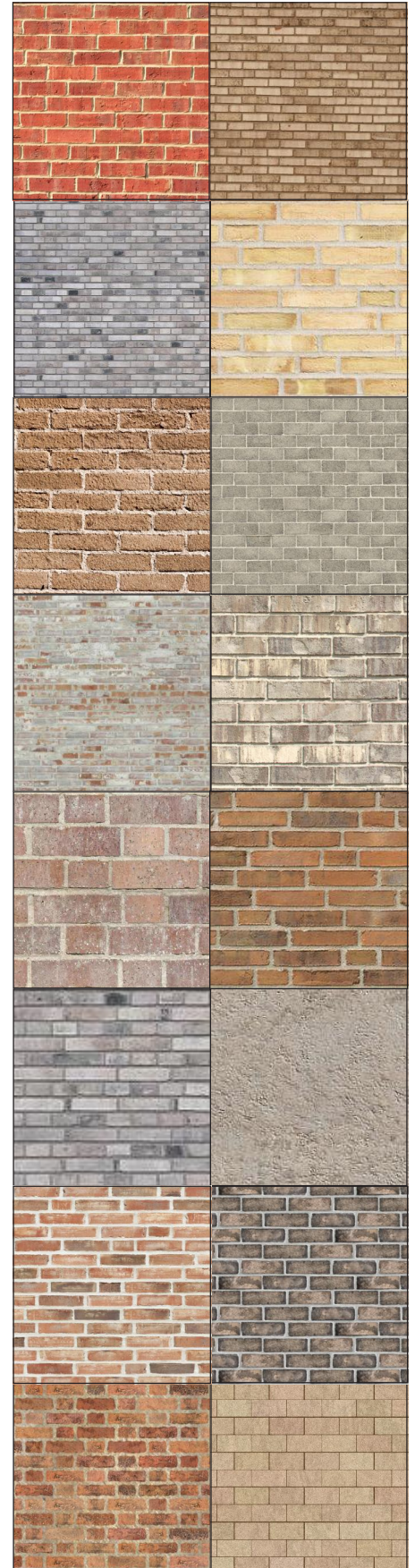
Pysäköinti sijoitetaan maantasokerroksen autotalleihin. Polkypyörien säilytys järjestetään keskittämällä pyöräpaikat sisäänkäyntien läheisyyteen.

VALAISTUS

Korttelille valitaan yksi yhteinen erityisvalaistusaihe, jolla korostetaan alueen kokonaisuuden kannalta merkittävää kohtaa. Korttelipihalle johtavat käytävät ja porrasyhteydet huomioidaan valaistussuunnitelmassa yhtenä kokonaisuutena. Korttelipihalla valaistus tukee pihan tunnelmaa ja toimintoja sekä osoittaa hienovaraisesti keskeiset kulkuyhteydet. Piha-alueiden valaistuksessa vältetään liian voimakasta valaistusta ja siinä tulee huomioida lepakoiden elinolosuhteiden säilyminen viereisellä viheralueella.

JÄTEHUOLTO

Jätteidenkeräys toteutetaan keskitetyllä putkikeräysjärjestelmällä. Jätteen syöttöpisteet sijoitetaan rakennukseen, tai integroidaan julkisivuihin tai piha-alueiden muureihin. Keräyspisteiden sijoittumisesta tontilla ja niiden liittymistä runkolinjaan tulee neuvotella hyvissä ajoin Kruunuvuorenrannan putkikeräys Oy:n kanssa.

Pihan keskeinen aihe on säilyvä siirtolohkare.

Esimerkkejä julkisivupinnoista

KORTTELI 49341

Ote havainnekuvasta

MASSOITTELU JA JULKISIVUT

Materiaaleina ja teknisinä ratkaisuinä käytetään kestäviä ja merenrantarakentamiseen soveltuvia vaihtoehtoja. Rakennusten julkisivun on oltava paikalla muurattu poltettu tiili tai muuratun pinnan päälle tehty rappaus tai slammaus. Julkisivujen värityksen tulee olla keskitummaa. Rakennuksissa pyritään yksiaineiseen olemukseen. Julkisivumateriaali jatkuu yhtenäisenä alas asti ja sokkeli on mahdollisimman matala. Autotallin ovien tulee olla puupintaisia. Autotallin ovien tulee olla puupintaisia.

PARVEKKEET

Parvekkeet hahmottuvat kauttaaltaan osana rakennusmassaa ja ilmeeltään sisäänvedettyinä. Ne rakennetaan ympäröivän julkisivun kanssa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Parvekekaiteet ovat pääosin metallipinnaa.

Massoitteuperiaate

KATTOPINNAT

Korttelin rakennusten kattomuoto on tasakatto tai epäsymmetrinen harjakatto, jossa ei ole räystäitä. Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennuksiin eikä niitä saa sijoittaa erillisiin rakennuksiin. Tilat saa sijoittaa ullakkokerrokseen saunan tai yhteistilan yhteyteen. Ylimmän kerroksen yläpuolelle rakennettavien tilojen jukisivujen on oltava samaa materiaalia muun julkisivun kanssa. Ylimpään kerrokseen rakennetaan parvia asuinkäyttöön ja niihin liittyen saa rakentaa katto- tai lapeikkunoita. Parvet saa rakentaa kaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

YHTEISTILAT

Asukkaiden käyttöön on rakennettava harraste- ja kokoontumistiloja 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta sekä riittävät varastotilat ja talopesula. Tilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Harraste- ja kokoontumistiloista 1/3 saadaan sijoittaa myös tontin ulkopuolelle. Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen on jokaiselle tontille rakennettava sauna sekä parveke tai kattoterassi asukkaiden käyttöön. Saunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

PIHA JA LIITTYMINEN YMPÄRISTÖÖN

Piha-alueiden suunnittelussa korostetaan pihalta avautuvia näkymiä sekä pihan luontevaa liittymistä ympäröiviin viheralueisiin. Pistemäisten rakennuksien väliin pyritään jättämään olevaa puustoa tai istutetaan uusia puita. Keskeisellä piha-alueella tulee säilyttää olevaa puustoa. Pihan mahdolliset korkeuserot tulee rakentaa ympäristöön soveltuvien muurein ja pinnakatein.

PINTAMATERIAALIT JA ISTUTUKSET

Nykyistä puustoa jää pihalla. Pihat jäsenel-

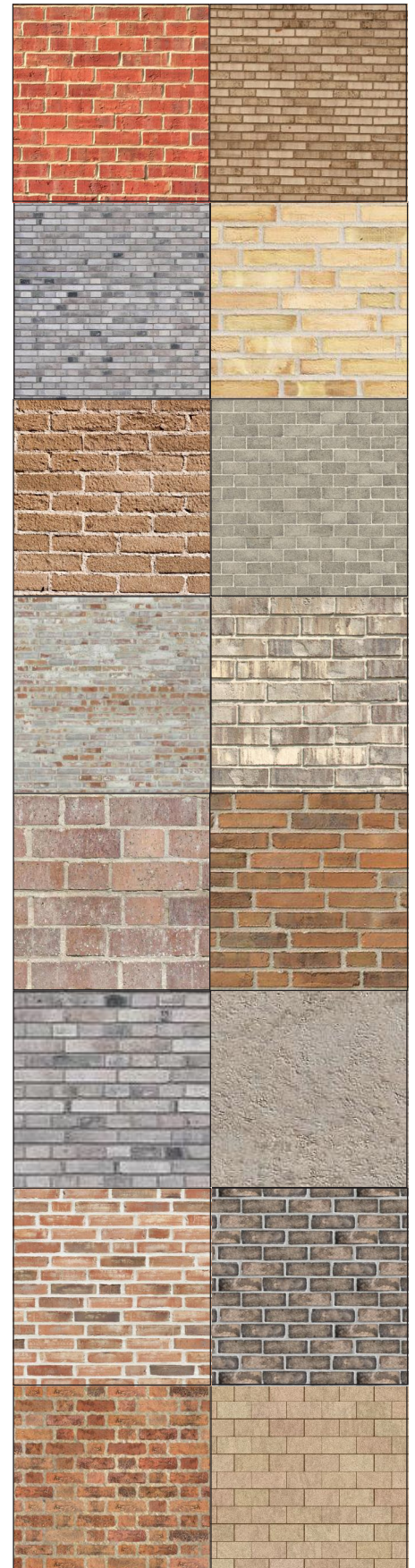
lään pintamateriaalein, istutuksin, kalustein ja valaistuksen avulla viihtyisiksi leikki- ja ulko-oleskelualueiksi. Piha-alueen ja rakennusten pintamateriaalit muodostavat sävyiltään ehjän kokonaisuuden. Korttelin sisäänkäynti rajataan matalilla muureilla katutilasta ja pihan ajopintaa rytmitetään kiveyksellä. Pihan kulku- ja oleskelupinnoissa yhdistyvät kivetyn kulkupinnat (esim. luonnonkivi tai maatiili) sekä puiset polut, terassi- ja oleskelualueet. Leikkitoimintojen alueet toteutetaan yhteinäisinä pintoina. Kortteleissa tulee soveltaa viherkerroinmenetelmää siten, että korttelin tai tontin vihertehokkuus noudattaa Helsingin viherkerroinmenetelmässä asetettua tavoite tasoa.

PYSÄKÖINTI

Pysäköinti sijoitetaan maantasokerroksen autotalleihin. Polkupyörien säilytys järjestetään keskittämällä pyöräpaikat sisäänkäyntien läheisyyteen.

VALAISTUS

Pihalle johtavat käytävät ja asuntojen sisäänkäynnit huomioidaan valaistuksessa yhtenä kokonaisuutena. Pihalla valaistus tukee pihan tunnelmaa ja toimintoja sekä osoittaa hienovaraisesti keskeiset kulkuyhteydet. Piha-alueiden valaistuksessa vältetään liian voimakasta valaistusta ja siinä tulee huomioida lepakoiden elinolosuhteiden säilyminen viereisellä viheralueella.

Esimerkkejä julkisivupinnoista

KORTTELIT 49342

MASSOITTELU JA JULKISIVUT

Materiaaleina ja teknisinä ratkaisuinä käytetään kestäviä ja merenrantarakentamiseen soveltuvia vaihtoehtoja. Rakennusten julkisivun on oltava paikalla muurattu poltettu tiili tai muuratun pinnan päälle tehty rappaus tai slammaus. Julkisivujen värityksen tulee olla keskivaaleaa. Rakennuksissa pyritään yksiaineiseen olemukseen. Julkisivumateriaali jatkuu yhtenäisenä alas asti ja sokkeli on mahdollisimman matala. Autotallin ovien tulee olla puupintaisia.

PARVEKKEET

Parvekkeet hahmottuvat kauttaaltaan osana rakennusmassoittelua. Ne rakennetaan ympäröivän julkisivun kanssa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Parvekkeita ovat pääosin metallipinnoita.

KATTOPINNAT

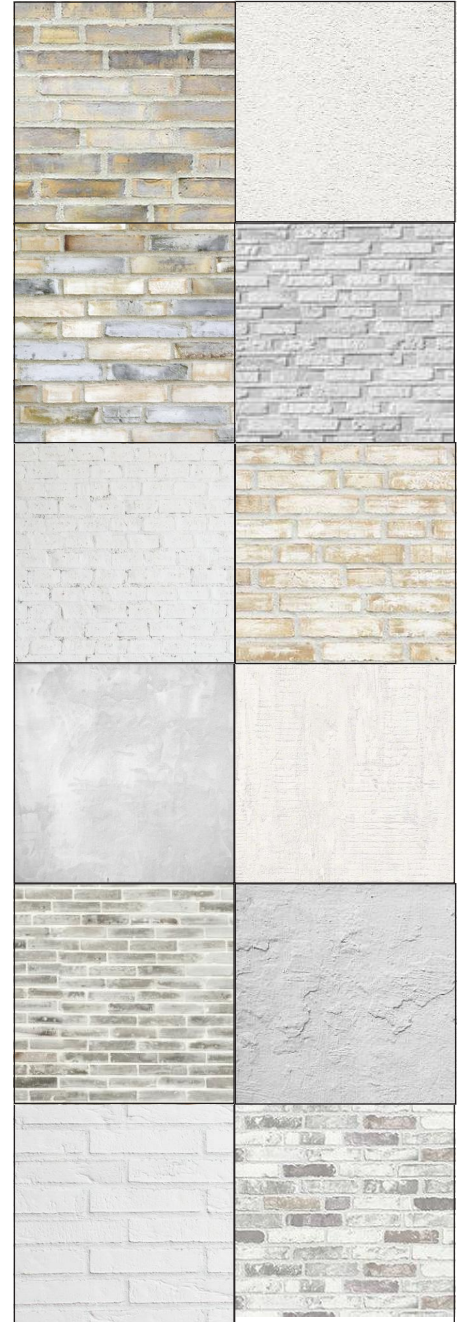
Korttelin rakennusten kattomuoto on tasakatto tai epäsymmetrinen harjakatto, jossa ei ole räystäitä. Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennuksiin eikä niitä saa sijoittaa erillisiin rakennusosiin. Tilat saa sijoittaa ullakkokerrokseen saunan tai yhteistilan yhteyteen. Ylimmän kerroksen yläpuolelle rakennettavien tilojen julkisivujen on oltava samaa materiaalia muun julkisivun kanssa. Ylimpään kerrokseen rakennetaan parvia asuinkäyttöön ja niihin liittyen saa rakentaa katto- tai lapeikkunoita. Parvet saa rakentaa kaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

YHTEISTILAT

Asukkaiden käyttöön on rakennettava harraste- ja kokoontumistiloja 1,5 % asemakaavaan merkitystä kerrosalasta sekä riittävät varastotilat ja talopesula. Tilat saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Harraste- ja kokoontumistiloista 1/3 saadaan sijoittaa myös tontin ulkopuolelle. Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen on jokaiselle tontille rakennettava sauna sekä parveke tai kattoterassi asukkaiden käyttöön. Saunan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

PIHA JA LIITTYMINEN YMPÄRISTÖÖN

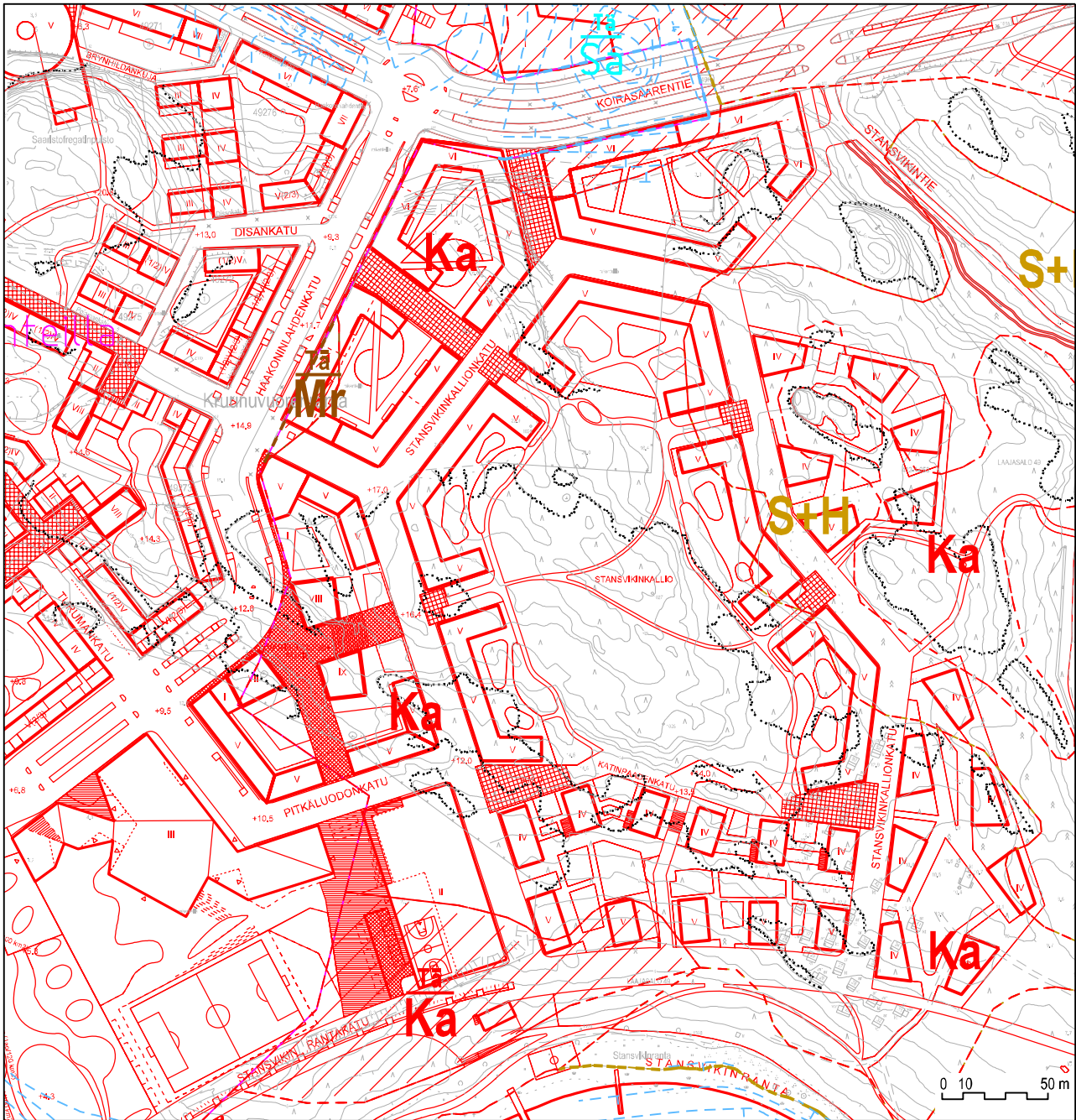
Piha-alueiden suunnittelussa korostetaan pihalta avautuvia näkymiä sekä pihan luontevaa liittymistä ympäröiviin kallioalueisiin ja maastonmuotoihin. Olevia puita pyritään säästämään ja pihat rakennetaan terassinomaisesti oleskelua ja leikkiä varten. Pihan mahdolliset korkeuserot tulee rakentaa ympäristöön soveltuvin muurein ja pinnakaitsein.

Esimerkkejä julkisivupinnoista

Periaateleikkaus A-A

STANSVIKINKALLIO

Maaperä

1 : 3000

 Kallolajistuma

 Maalajalteen raja

 Saven alapinnan arvioitu taso

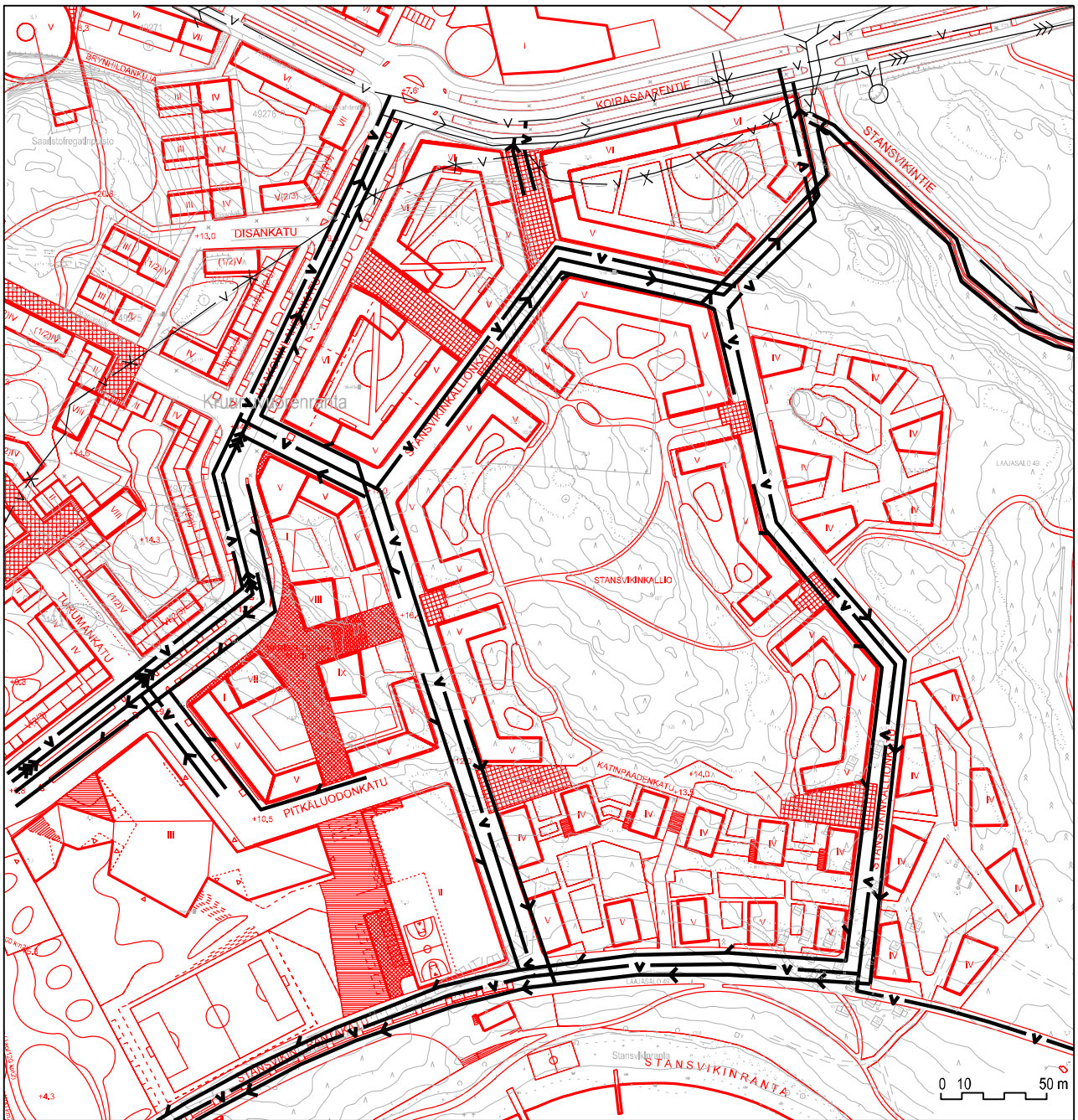
Ka Kallioinen alue, joka alkaa 0-1m:n etäisyydellä maanpinnasta.

Tä
Sa Savikerroksen päällä olevan täyterroksen paksuus on 1-3m. Savikerroksen paksuus on ≥ 3 m. Täyte on maanpinnassa tai sen läheisyydessä.

Tä
Mr Moreenikerroksen päällä olevan täyterroksen paksuus on 1-3m. Moreenikerroksen paksuus on ≥ 3 m. Täyterros ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.

Tä
Ka Kallion päällä olevan täyterroksen paksuus on 1-3m. Täyterros ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.

S+H Siltti+hiekkakerroksen paksuus on ≥ 3 m ja se ulottuu maanpintaan tai sen läheisyyteen.

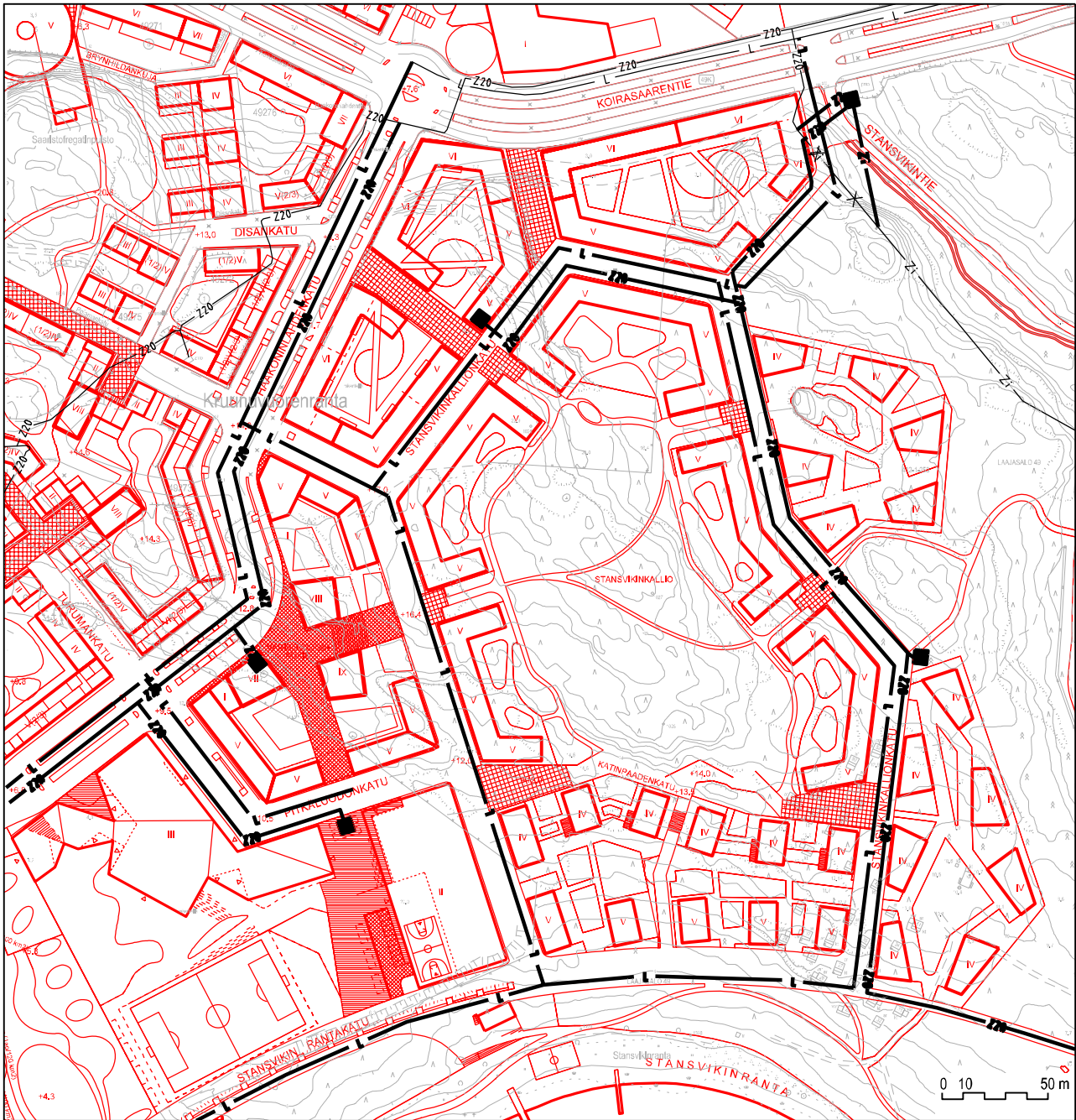

STANSVIKINKALLIO

Vesihuolto

1 : 3000

— V —	UUSI VESIJOHTO	— \ —	UUSI HULEVESIEMÄRI
— V —	NYKYINEN VESIJOHTO	— \ —	NYKYINEN HULEVESIEMÄRI
— > —	UUSI JÄTEVESIEMÄRI	— >>> —	NYKYINEN PAINESIEMÄRI
— > —	NYKYINEN JÄTEVESIEMÄRI	— > —	AVO-OJA
○	NYKYINEN JÄTEVESIPUMPPAAMO	— X —	KÄYTÖSTÄ POISTUVA

STANSVIKINKALLIO

Sähkö ja kaukolämpö

1 : 3000

— Z20 — UUSI 20 kV:n SÄHKÖMAAKAAPELI

— L — UUSI KAUKOLÄMPÖJOHTO

— Z20 — NYKYINEN 20 kV:n SÄHKÖMAAKAAPELI

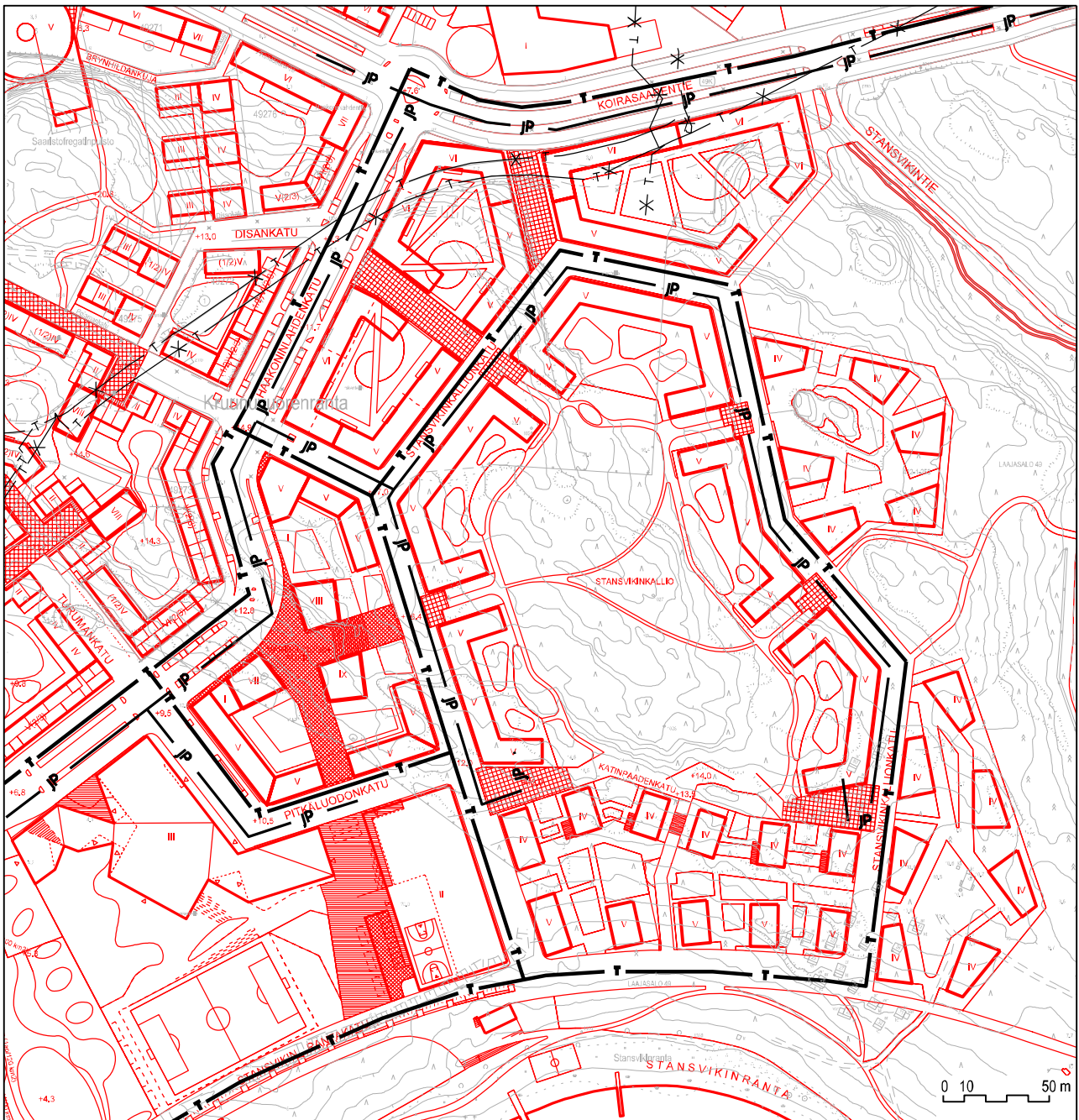
— L — NYKYINEN KAUKOLÄMPÖJOHTO

— Z120 — UUSI 20 kV:n ILMAJOHTO

■ UUSI MUUNTAMO

— Z120 — NYKYINEN 20 kV:n ILMAJOHTO

— X — KÄYTÖSTÄ POISTUVA

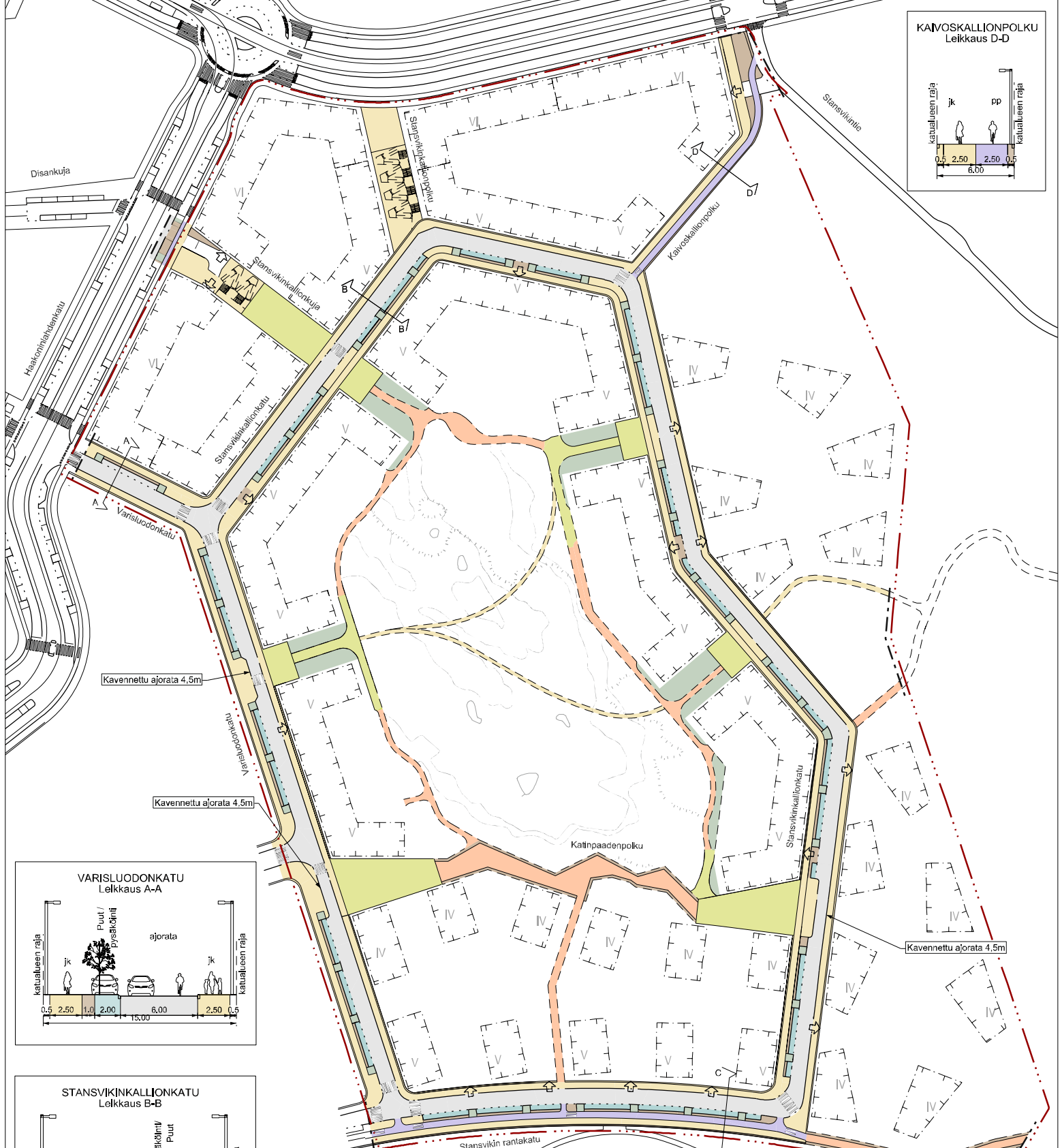
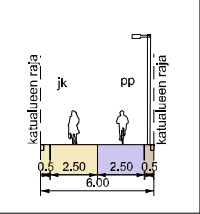
STANSVIKINKALLIO

Tietoliikenne ja jätteenputkikeräys

1 : 3000

- T — UUSI TIETOLIIKENNEKAAPELI
- T — NYKYINEN TIETOLIIKENNEKAAPELI
- JP — UUSI JÄTTEENPUTKIKERÄYS
- X — KÄYTÖSTÄ POISTUVA

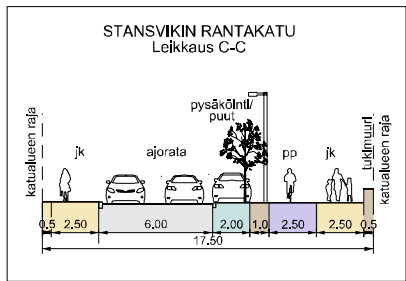
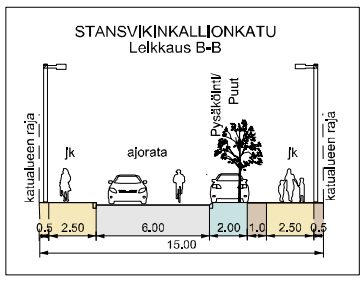
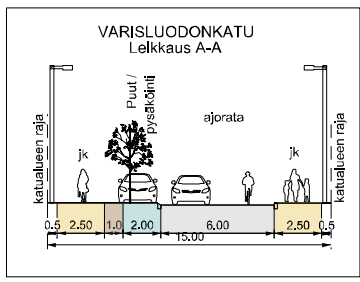
KAIKOSKALLIONPOLKU
Leikkaus D-D

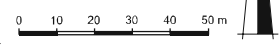
Kavennettu ajorata 4,5m

Kavennettu ajorata 4,5m

Kavennettu ajorata 4,5m

- SELITE**
- Suunnitelma-alueen raja
 - Kaava-alueen raja
 - Jalkakäytävä
 - Yhdistetty jalankulku ja pyörätie
 - Pyörätie
 - Istutuskaista
 - Koroke / erotuskaisla
 - Ajorata
 - Aukko/huoltoajo
 - Pysäköinti
 - Ajoneuvollittymä

Helsinki		Kaupunkiympäristön toimiala		Liikenne- ja katusuunnittelu	
Kaupunginosa 49, Laajasalo					
STANSVIKINKALLION LIIKENNESUUNNITELMA					
Mittakaava	1:1000	Dok. nro	HEL 2015-004954	Piirust. nro	1665_3
Asom. kaava	I Ksk	Käsit. nro	12410	Tasokoordinaatio	ETRS-GK25
Käsit. nro	II Kylk	Korkeusjärjestelmä	24.01.2017	Korkeusjärjestelmä	N2000
Muutettu pvm		Päiväys	14.11.2017	Hyväksyjä	Reetta Putkonen
Tarkastanut	Leena Silfverberg	Tarkastanut	Leena Silfverberg	Luovut.	Aleksi Räsänen

Korttelit 49337-49339

V-VI krs.

Kortteleiden pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat korttelin sisäpihoille tai katualueille lukuun ottamatta Stansvikinkallionpolkua. Haakoninlahdenkadun puolella pelastuspaikka tulee huomioida tontin maantasokerroksessa. Pelastuspaikat sijoittuvat tarvittaessa osittain tontille kadulla olevien raitiovaunujohtimien takia. Pelastuspaikat vievät kaksi metriä tilaa tontin puolella katualueella olevan pyörätien ja jalkakäytävän lisäksi.

Asemakaava mahdollistaa pelastusajon järjestämisen kortteleiden kansipihoille. Asemakaavassa on määräys pelastustoiminnan vaatimuksien huomioimisesta kansirakenteiden kantavuuden määrittelyssä.

Kortteli 49340

IV krs.

Kortteleiden pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat katualueille sekä maavaraiselle sisäpihalle tai pelastautuminen voidaan huomioida muin keinoin rakennuksien jatkosuunnittelussa.

Korttelit 49332-49336

IV krs. (sisäpiha) -V krs. (katutaso)

Kortteleiden pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat viereisille katualueille. Puiston puoleisille kansipihoille ei ole mahdollista järjestää pelastusajoa. Pelastus voidaan järjestää esimerkiksi asuntojen avautumisella niin että pelastus on mahdollista kaduilta tai huomioida pelastautuminen muin keinoin rakennuksien jatkosuunnittelussa. Monikerroksisissa asunnoissa tulisi olla varapois-tumistie mahdollisuus kaikilta kerrostasoilta sekä suora pääsy porraskäytävään.

Kortteli 49341

IV krs.

Kortteleiden pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat katualueille sekä maavaraiselle sisäpihalle tai pelastautuminen voidaan huomioida muin keinoin rakennuksien jatkosuunnittelussa.

Korttelit 49342 ja 49343

IV- V krs.

Kortteleiden pelastautuminen voidaan toteuttaa sijoittamalla pelastustiet ja niiden vaatimat nostopaikat katualueille sekä maavaraiselle sisäpihalle.

LEPAKKOKOhteet

LAAJASALON TAHVONLAHDENNIEMI JA STANSVIKIN LS-ALUE (21/03)

Pinta-ala (kartalta) 34,64 ha

Digitoija ja pvm SP,7.1.2004

Karttaliite **Vaihda tausta-**

aineisto:

Kohdetunnus:

100 m

Ortokuva 2016: ©Helsingin kaupunki

Arvoluokka

I Arvokas lepakkoalue

[Arvoluokituksen perusteet](#)

Kohdekuvaus

SIJAINTI: Alue käsittää Tahvonlahdenniemen Koirasaarentien etelä-puolella ja Stansvikin luonnonsuojelualan itäreunan.

KUVAUS: Tahvonlahdenniemellä on hoidetun kulttuuriympäristön lisäksi monipuolinen ja arvokas luonto. Alueen kasvillisuus on monimuotoinen ja rikas. Pienellä alueella on monenlaisia lähes luonnontilaisia biotooppeja: harjumännikköjä, pienialaisia soita ja soistumia, karuja kalliokankaita, reheviä lehtoja, kangasmetsiä ja vaihtelevia merenrantoja. Lepäkot viihtyvät alueella, koska se on monimuotoinen. Alueen rakennuksissa on useita lepäkotien kolonioita ja piilopaikkoja.

LAJIT: Pohjanlepäkot, vesisiippa, viiksisiipt, korvayökkö (Helsingin lepäkoselvitys 2014). Näiden lisäksi on erillisselvityksissä havaittu harvinaiset pikkulepäkot, isolepäkot ja kääpiölepäkot:

Pikkulepäkot on havaittu vuosina 2014 ja 2015 tehdyissä Koirasaarentien kadunrakennustyömaan liittyvissä lepäkoselvityksissä. Pikkulepäkot havaittu myös aikaisemmin, vuoden 2003 Helsingin lepäkoselvityksessä. Isolepäkot on havaittu Koirasaarentien kadunrakennustyömaan liittyvissä erillisselvityksissä vuosina 2014 ja 2015. Yksi havainto molemmilta vuosilta.

Kääpiölepäkot on havaittu Koirasaarentien kadunrakennustyömaan liittyvässä erillisselvityksessä vuonna 2015, jolloin lajista tehtiin muutamia havaintoja.

LISÄTIEDOT: Viiksisiipt saalistavat männikkökankaalla sekä molemmilla kesämaja-alueilla, joissa on harvakseltaan mäntyjä. Männikkökangas toimii "lumiaitana", joka kerää tuulen tuomia hyönteisiä. Vesisiipt seuraavat rantoja ja pohjanlepäkot saalistavat harvakseltaan koko alueella. Uhkatekijöinä ovat metsänhakuut ja liiallinen paikkojen siistiminen. Tahvonlahden niemen männikkökangas tulisi säilyttää luonnontilaisena. Viiksisiipt karttavat valoa, joten viiksisiipt-alueita ei tulisi tarpeettomasti valaista.

TAPAHTUMA

Pvm	26.11.2014
Tapahtumatyyppi	Päivitys
Kuvaus	Kohteen rajausta muutettu v. 2014 lepäkoselvityksen rajauksen mukaiseksi.

JULKAISU

Raportti

Nimi	Lepäkotien jatkoseuranta Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella ..*
Tekijä	Bathouse / Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Vuosi	2015
Lisätieto	*..Stansvikin kaivoshuvilan kohdalla
Linkki	Linkki

Raportti

Nimi	Helsingin lepäkotilajisto ja tärkeät lepäkotialueet vuonna 2014
Tekijä	Terhi Wermundsen, Jarmo Nieminen, Petri Asikainen; Wermundsen Consulting Oy
Sarja	Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:38
Vuosi	2014
Linkki	Linkki

Raportti

Nimi	Lepäkoselvitys Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella Stansvikin kohdalla 2014
Tekijä	Bathouse / Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Vuosi	2014
Linkki	Linkki

Raportti

Nimi	Stansvikin lepäkoselvitys
Tekijä	Wermundsen Consulting Oy
Vuosi	2013
Lisätieto	Selvitys on Stansvikin kyläyhdistyksen teettämä.
Linkki	Linkki

Raportti

Nimi	Helsingin lepäkotilajisto ja tärkeät lepäkotialueet vuonna 2003
Tekijä	Yrjö Siivonen

Sarja Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004
Painopaikka Helsinki
Vuosi 2004
Linkki [Linkki](#)

[Kohteen lajihavainnot](#)

[Aineistokuvaus](#)

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

TÄRKEIDEN LEPAKKOALUEIDEN ARVOLUOKITUSKRITERIT (vuoden 2014 aineisto)

Kohteet on jaettu arvoluokkiin (I, II, ja III) mm. lajirunsauden, yksilömäärien ja alueiden laadun perusteella.

Luokka I – arvokas lepakkoalue

Lepakoita on yleensä runsaasti ja alueella esiintyy useita lepakkolajeja. Alueella on lisääntymiskolonioita, päiväpiilopaikkoja tai talvehtimipaikkoja. Alueen tila on erityisen hyvä lepakkojen kannalta. Siellä on useita lepakoiden piilopaikoiksi sopivia rakennuksia ja hyönteisten saalistuspaikkoja esimerkiksi lampia ja kujia. Aluetta ei tulisi muuttaa ilman erityistä harkintaa.

Luokka II – tärkeä lepakkoalue

Lepakoita on paljon, mutta kolonian tarkkaa paikkaa ei tunneta tai alueella joku rakennus, rakenne tai luonnon muodostuma on ajoittain lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkana. Tyypillinen II luokan alue on esimerkiksi hyvä viiksisiippametsä.

Luokka III – paikallisesti tärkeä lepakkoalue

Lepakkolajeja on yleensä vain yksi tai kaksi, eikä lepakoita ole niin runsaasti kuin I ja II alueilla. Lepakot saalistavat alueella aktiivisesti esimerkiksi vain osan kesää tai ne käyttävät aluetta esimerkiksi sään mukaan. III-alueet ovat yleensä hieman laajempia alueita, joilla voidaan tehdä osittaisia muutoksia, sillä lepakoilla on runsaasti tätä aluetta käytettävissään. Lepakot tulee kuitenkin ottaa huomioon, kun alueen maankäyttöä suunnitellaan. Jotkin toimenpiteet saattavat myös parantaa tällaisen alueen arvoluokkaa.

http://kartta.hel.fi/Applications/Itj/html/linkitetyt_Itj/kantaan_linkitettyja/Arvottamiskriteerit_lepakot_2014.pdf

Postiosoite
Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
ymk@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2a
Helsinki 79

Puhelin (vaihe)
+358 9 310 1635

Faksi (kirjaamo)
+358 9 655 783

Tilinro
800012-62637
IBAN FI06 8000 1200 0626 37
BIC DABAFIHH

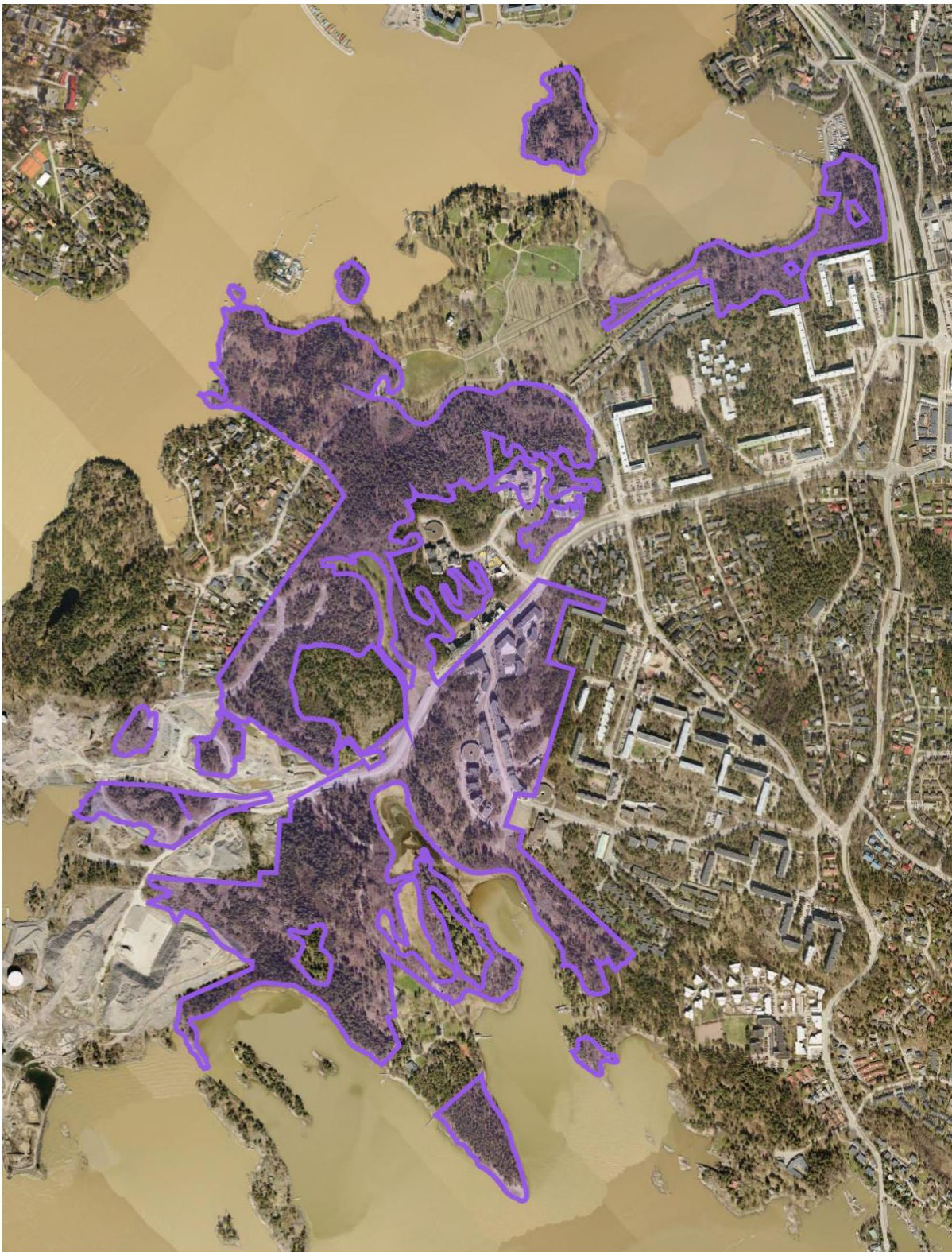
Y-tunnus
0201256-6

Alv. nro
FI02012566

ARVOKKAAT METSÄKOHTEET
LAAJASALO STANSVIK-TULLISAARI (M39/11)

Pinta-ala (kartalta) 98,73 ha

Karttaliite Vaihda tausta-
aineisto: Kohdetunnus:

250 m

Ortokuva 2016: ©Helsingin kaupunki

Kohdekuvaus

[Kohdelomake M39](#) (pdf)

Kohdelomakkeessa on kerrottu kohteen kuvaus, elinympäristöt, puustotiedot, lajisto, vieraslajit, edustavuus,

luonnontilaisuus ja muuttuneisuus sekä mahdolliset hoito- ja ennallistamistoimenpidesuosituksset ym.

Kohteeseen kuuluvat kuviot on alle linkitetyissä kartoissa teemoitettu elinympäristötyypeittäin ja kriteeriluokittain. Elinympäristötyypeistä ja kriteeriluokista on kuvaus aineistokuvauksessa.

[Kartta: Elinympäristötyypit](#) (pdf)

[Kartta: Kriteeriluokat](#) (pdf)

Valokuvia kohteesta. Innofor Finland Oy.

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#)

Koostetaulukossa on esitetty mm. kuvioiden elinympäristötyypit ja kriteeriluokat taulukkomuodossa sekä kohteen lajistoa ja lahoppuutietoja puulajeittain.

[Koostetaulukko](#) (Excel)

[Aineistokuvaus](#)

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

KOHDEKUVAUSLOMAKE

HELSINGIN METSIEN LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA MERKITTÄVIEN KOHTEIDEN INVENTOINTI (METSO- toimintaohjelmakohteet)

1 KOHTEEN PERUSTIEDOT

Kohteen nimi: Laajasalo Stansvik-Tullisaari

Kohteen tunnus: M39

Kohteen sijaintialue (rakennusviraston aluesuunnittelualue): Laajasalo

Kohteen Metsäsuunnitelman aluenumero ja metsäsuunnitelmanumero: 154 / 309

Maastoinventoinnin ajankohta (pvm): 6.7.2011, 4.8.2011

2 METSO -KOHTEEN YLEISKUVAUS

Kohde sisältää seuraavia elinympäristötyyppejä, joista METSO:n valintaperusteiden luokkien I - III pinta-alat, mahdollisten muiden kohteiden pinta-alat ja kohteen kokonaispinta-ala ovat:

	I (ha)	II (ha)	III (ha)	YHTEENSÄ
Lehto	5,6	10,4	0,7	16,7
Runsalahopuustoinen kangasmetsä	26,5	9,1	6,1	41,7
Pienveden lähimetsä				
Korpi/ räme/ suon reunametsä	0,9			0,9
Metsäluhta tai tulvametsä	0,2			0,2
Maankohoamisrannikon kohde				
Harjun paahdeympäristö				
Puustoinen perinneympäristö				
Kalkkikallion tai ultraemäksisen maan metsä				
Muu kallio-, jyrkänne- tai louhikkometsä	19,2		11,8	31,0
Muita alueita				5,2
			YHTEENSÄ	95,7

KOHDEKUVAUSLOMAKE

KOHDE SISÄLTÄÄ:

Metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä:

Alueella on kaksi pientä metsäluhtaa (kuviot 53 ja 516), jotka ovat tulkittavissa Metsälakikohteiksi. tällä hetkellä niiden tila on kohtuullisen hyvä.

Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppejä:

Ei

Etäisyys lähimmälle suojelualueelle noin 0 km

Suojelualueen nimi: Stansvikin lehto- ja kaivosalue

Suojelualueen tyyppi:

3 PUUSTOTIEDOT

Puuston ikäjakauma

Ikä, vuotta	0-30	31-60	61-90	91-120	120+
Pinta-ala ha					

Elävän puuston puulajisuhteet kohteella:

Alueen lehdot ovat pääosin lehtipuuvaltaisia sekametsiä. Valtapuina vaihtelevat tervaleppä koivut ja haapa. Puusto on erirakenteista ja vaihtelevaa, joukossa on myös vanhoja ja järeitä lehtipuita.

Kalliometsien puulajisto on hyvin mäntyvoittoista. Vanhojen mäntyjen alla kasvaa jonkin verran lehtipuuallikasvosta ja nuorempia mäntyjä.

Kangasmetsissä on sekä kuusi-, että lehtipuuvaltaisia alueita. Puusto on melko erirakenteista ja paikoin löytyy järeitä haapojakin

Alueen kaksi korpilaikkua ovat tervaleppävaltaisia. Joukossa kasvaa myös muita lehtipuita ja kuusia. Iältään korpilaikkujen puusto on melko nuorta.

KOHDEKUVAUSLOMAKE

Metsäluhdat ovat tervaleppävaltaisia ja sijaitsevat merenrannalla, niillä on todennäköisesti ajoittain tulvavaikutusta.

Lahopuuston määrä ja laatu kohteella:

Alueella on melko runsaasti lahopuuta, joka koostuu kalliometsissä lähinnä mäntykeloista. Lehdoissa ja kangasmetsissä lahopuusto on lehtipuuvaltaista, joukossa on myös mäntyä ja kuusta. Alueen lahopuuston määrä vaihtelee eri maastokohdissa välillä 3 - 25 m³/ha.

Lahopuusto on pystypuuvaltaista, mutta paikoin on myös kohtalaisesti maapuuta, varsinkin koivua. Pitkälle lahonnutta lahopuuta on melko vähän. Järeää lahopuuta on melko paljon.

4 KOHTEEN LAJISTO

Kalliometsien lajisto on kasvupaikalleen tyypillistä lajistoa. Valtapuuna on mänty ja muuna kasvillisuutena on mm. jäkäliä ja kanervaa. Paikoin on myös rehevämpiä pieniä laikkuja kallionotkelmissa.

Kangasmetsissä lajisto on tuoreen- ja lehtomaisen kankaan tyypillistä lajistoa. Paikoin on kieloa ja käenkaalia runsaasti. Lehtomaiset kankaat vaihettuvat lehdoiksi ja niiden rajaaminen on paikoin hankalaa.

Lehdot ovat reheviä ja paikoin melko kosteita. Lajisto on pääasiallisesti tuoreen lehdon lajistoa. Lehtopensaita on paikoin kuitenkin vain niukasti.

Muita lajihavaintoja olivat lehdoissa ja kangasmetsissä varoitelleet useat sirittäjät, punavarpuset ja mustapääkertut. Kuviolla 534 olevalla kallioalueella oli elokuun alussa ruokaa kerjäävä lentokykyinen nuori kanahaukka. Emoja ei näkynyt paikalla. Kanahaukka on todennäköisesti pesinyt jossain lähistöllä.

5 VIERASLAJIT

Vieraslajeja havaittiin alueella melko vähän ja mainittavimmat olivat Stansvikuddenin kärjessä olevat muutamat kurturuusut.

6 EDUSTAVUUS, LUONNONTILAISUUS JA MUUTTUNEISUUS

Alue on monimuotoisuusarvoiltaan merkittävä ja sen arvoa lisää alueen rajoittuminen Stansvikin lehto- ja kaivosalueen suojelualueeseen. Alue on kalliometsien, lehtojen

KOHDEKUVAAUSLOMAKE

runsaslahopuustoisten kangasmetsien ja pienten korpilaikkujen muodostama vaihteleva kokonaisuus.

Kalliometsät ovat luonnontilaisen kaltaisia ja niillä on tehty vain vähän metsänhoidollisia toimenpiteitä.

Lehdot ovat vaihtelevia ja niissä on järeämpääkin lehtipuustoa ja jonkin verran jaloja lehtipuita. Erityisesti Stansvikin lehto- ja kaivosalueen suojelualueen ympärillä, rinteen juurella on mielenkiintoisia lehtoalueita, joissa on valuvesijuotteja ympäröiviltä kallioilta.

Alueen kangasmetsät ovat paikoin luonnontilaisen kaltaisia, mutta niillä on tehty ainakin poimintahakkuita, ja polkujen ja reittien varrella voimakkaampia harvennuksia. Puusto on vanhaa, järeää ja erirakenteista.

Alueen muuttuneisuus näkyy selvimmin polkujen ja kevyen liikenteen väylien lähiympäristössä. Kauempana kulkureiteistä alue on säilynyt melko hyvin.

7 LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖ

Alueella on kohtalaisesti virkistyskäyttöä. Reittien ja polkujen ulkopuolinen alue on kuitenkin säilynyt hyvin ja alueella liikutaan lähinnä vain merkityillä reiteillä. Tämänhetkinen virkistyskäyttöpaine ei vaaranna merkittävästi alueen monimuotoisuusarvojen säilymistä. Monimuotoisuuden kannalta tärkein tavoite on lahopuuston määrän lisääntyminen lähitulevaisuudessa, mitä auttaa polkujen varsilta poistettujen puiden jättäminen maastoon maalahopuiksi.

8 MAHDOLLISET HOITO- JA ENNALLISTAMISTOIMENPIDESUOSITUKSET

Lehtojen tilaa tulee tarkkailla. Alueen rajausta on mahdollista laajentaa ottamalla mukaan tasarakenteisia nuoria ennallistamiskelpoisia männiköitä, joita on paikoin kallioalueiden ympärillä.

LIITTEET

- Koostetaulukko (excel)
- Karttarajaus
- Valokuvia

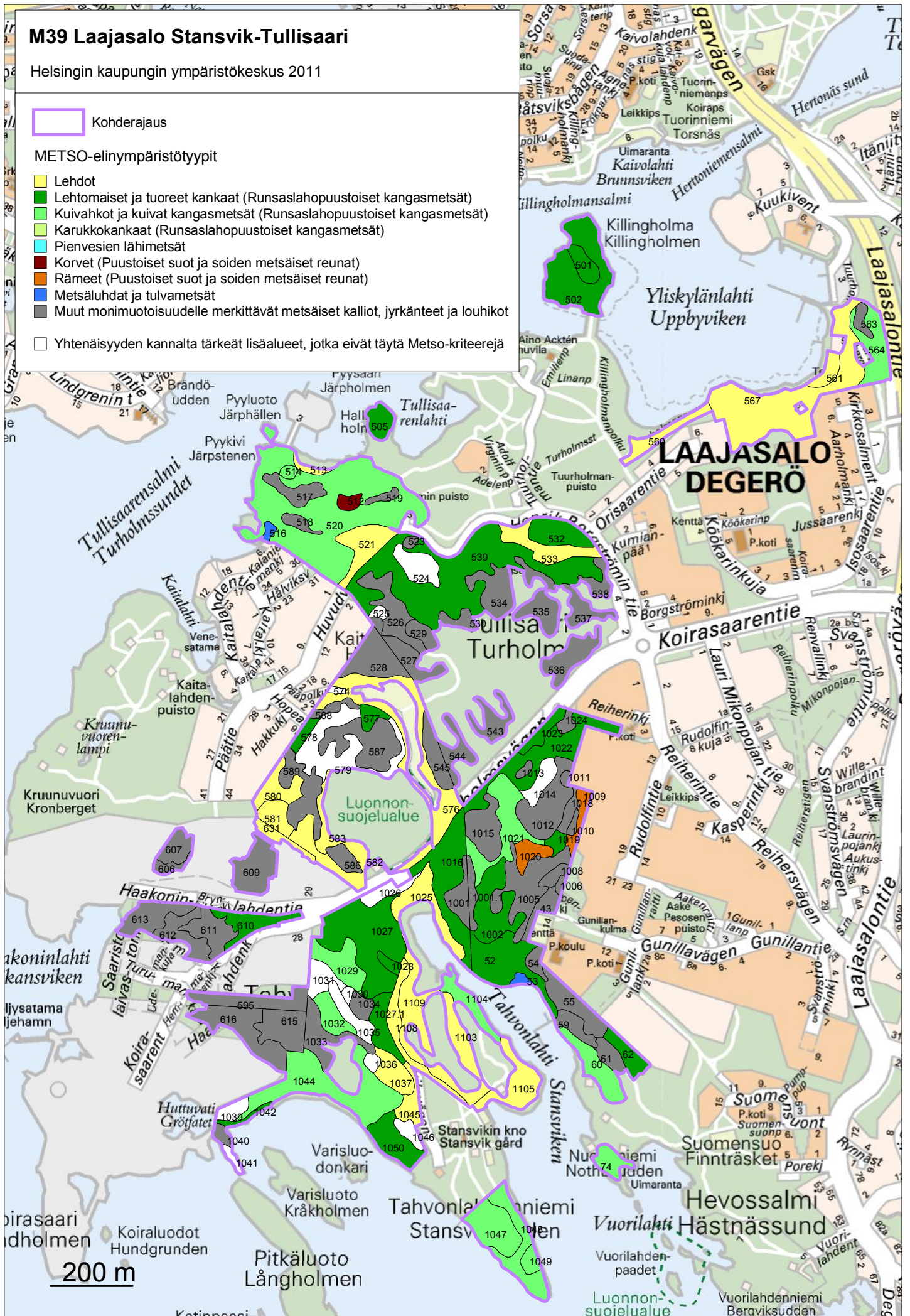
M39 Laajasalo Stansvik-Tullisaari

Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2011

 Kohderajaus

METSO-elinympäristötyypit

- Lehdot
- Lehtomaiset ja tuoret kankaat (Runsaslahopuustoiset kangasmetsät)
- Kuivahkot ja kuivat kangasmetsät (Runsaslahopuustoiset kangasmetsät)
- Karukkokankaat (Runsaslahopuustoiset kangasmetsät)
- Pienvesien lähimetsät
- Korvet (Puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat)
- Rämeet (Puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat)
- Metsäluhdat ja tulvametsät
- Muut monimuotoisuudelle merkittävät metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot
- Yhtenäisyyden kannalta tärkeät lisäalueet, jotka eivät täytä Metso-kriteerejä

M39 Laajasalo Stansvik-Tullisaari

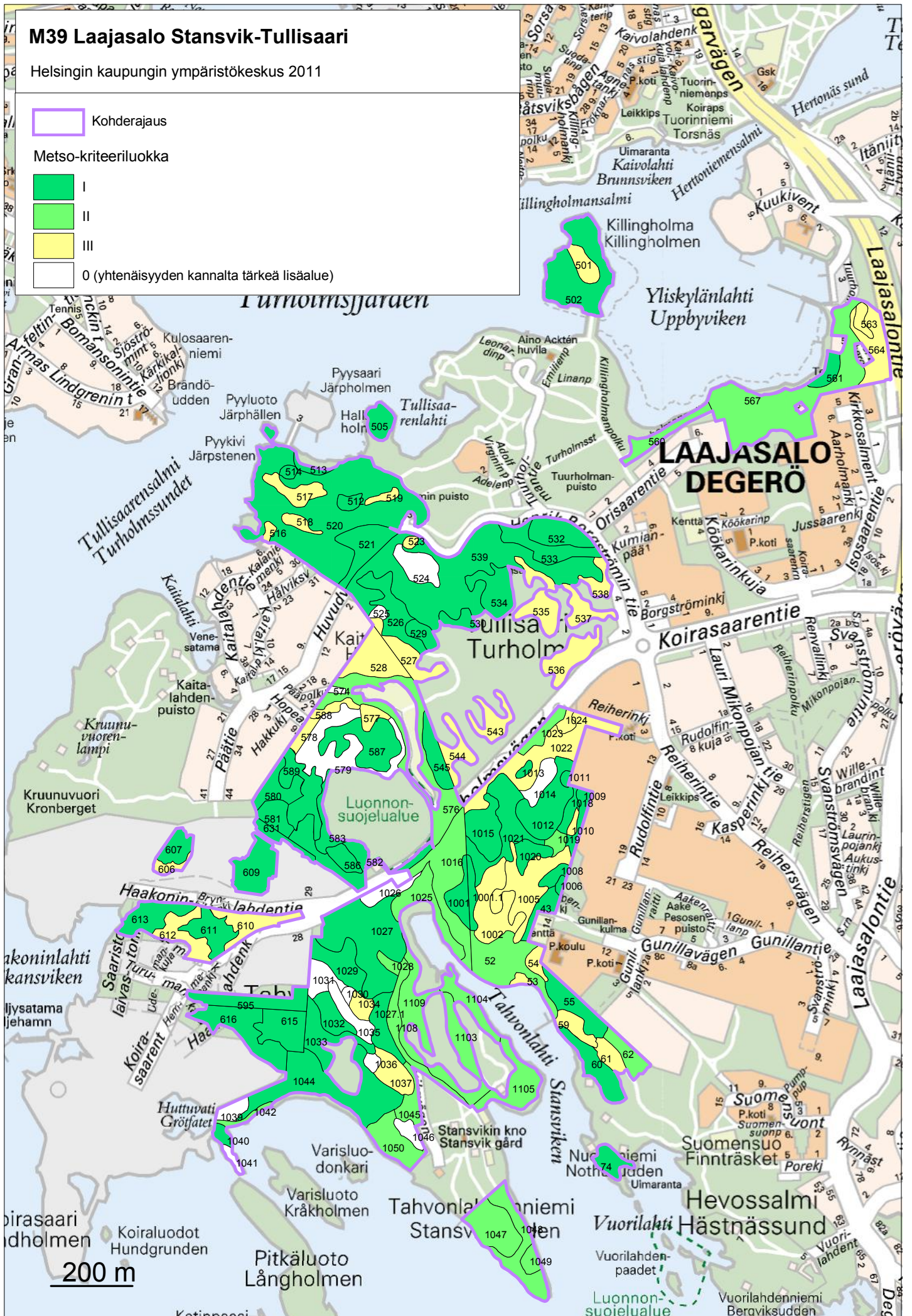
Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2011

 Kohderajaus

Metso-kriteeriluokka

0 (yhtenäisyyden kannalta tärkeä lisäalue)

GEOLOGISESTI TAI GEOMORFOLOGISESTI ARVOKAS KOHDE
PIENI SOMERIKKO, TAHVONLAHTI (21-048)

Pinta-ala (kartalta) 0,02 ha
Digitoija ja pvm SEL,5.10.2011

Karttaliite Vaihda tausta-
aineisto: Kohdetunnus:

Arvoluokka

3 Geologinen arvo: pieni

Kohdekuvaus

Pyöreistä kivistä ja sorasta koostuva pieni rantavalli tai harju, jonka luoteispää on tuhottu (katkoviiva). Jäljellä olevan osan koko on noin 25 m x 10 m, korkeus n. 1,5 m. Kivien koko 5-30 cm, lisäksi soraa ja hiekkaa.

[Aineistokuvaus](#)

© Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Luontotietojärjestelmä

KRUUNUVUORENRANNAN LUONTOSELVITYKSEN TÄYDENNYS

Esa Lammi

ENVIRO

2.11.2011

KRUUNUVUORENRANNAN LUONTOSelvITYKSEN

TÄYDENNYYS

1. JOHDANTO

Laajasalon entisen öljysataman aluetta lähiympäristöineen suunnitellaan asuinalueeksi. Kruunuvuorenranta-nimellä tunnetun alueen rakentaminen tuo Laajasaloon noin 10 000 uutta asukasta. Suurin osa rakennettavasta alueesta on käytöstä poistunutta öljysatamaa, joka on rakennusten purkamisen jäljiltä lähes kauttaaltaan puutonta joutomaakenttää. Öljysataman alueen länsipuolella sijaitseva Stansvikinnummen kalliainen metsäalue on myös varattu asuinalueeksi.

Kruunuvuoren alueelta on tehty maankäytön suunnittelua varten luontoselvitys vuonna 2005. Ympäristösuunnittelu Environ laatimaan selvitys kattoi mm. Kruunuvuoren pohjoisosan, Stansvikin kartanon ympäristön, Tahvonlahdenniemen sekä Stansvikinnummen eteläisimmän, öljysataman ulkopuolella sijainneen osan. Selvitykseen ei kuulunut vielä käytössä ollutta, aidattua öljysataman aluetta eikä Stansvikinnummen keski- ja pohjoisosaa. Työhön kuului linnuston, kasvillisuuden ja luontotyyppejen inventoiminen sekä kääpäselvitys niiltä Kruunuvuoren alueen metsäkohteilta, jotka arvioitiin kääpälajiston kannalta merkittäviksi.

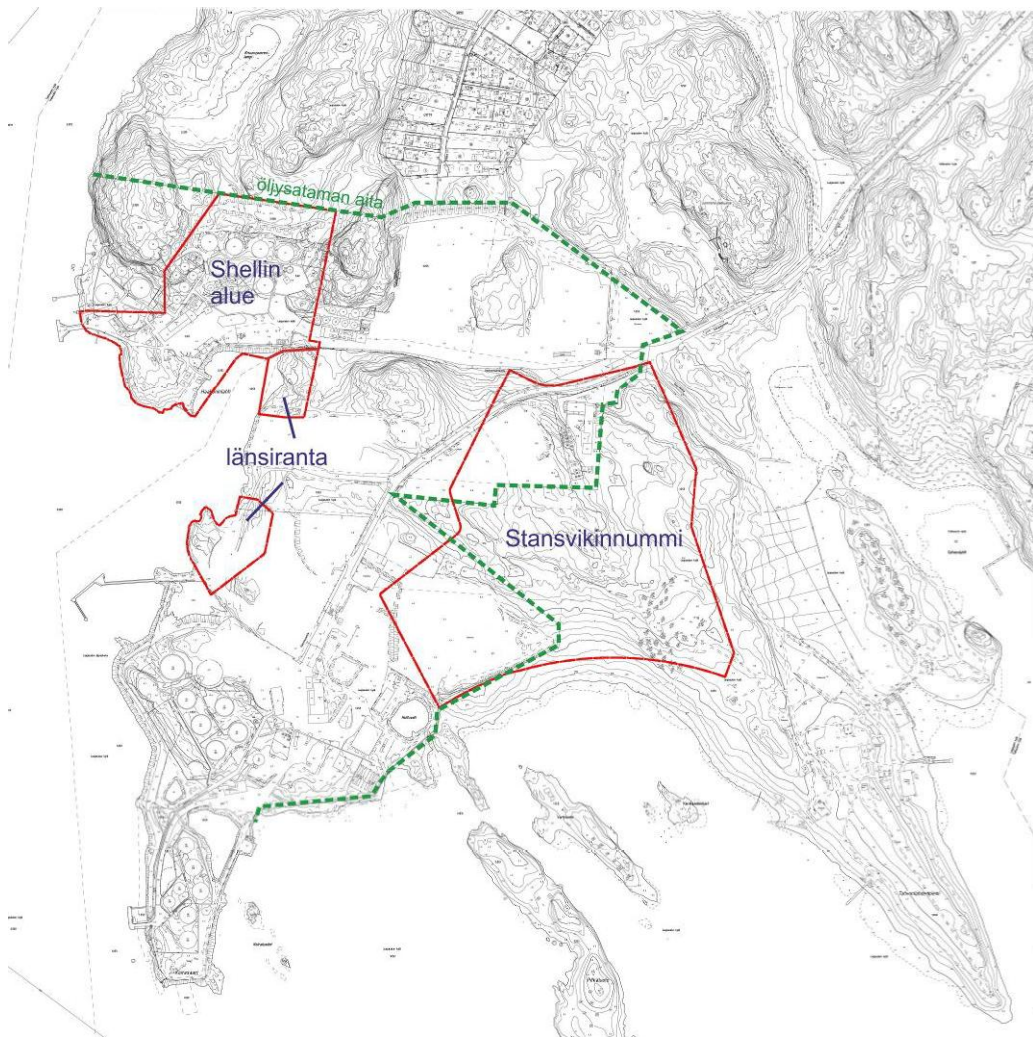
Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto tilasi Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä loppukesällä 2011 luontoselvityksen täydennyksen Kruunuvuorenrannan alueelta. Selvityskohteina oli kolme erillistä aluetta (kuva 1), joista kaksi sijaitsee öljysataman alueella (Shellin alue, öljysataman läntinen alue) ja kolmas pääosin öljysataman ja Stansvikin kartanon välissä (Stansvikinnummi). Selvityksen maastotyöt on tehty 26.8. (Stansvikinnummi) ja 7.9.2011 (läntinen alue ja Shellin alue).

Tässä raportissa esitellään selvityskohteiden luonnonolot ja arvioidaan aiempien luontoselvitysaineistojen riittävyyttä. Raportin on laatinut biologi, FM Esa Lammi Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:stä.

2. LÄHTÖAINEISTOJEN TARKASTELU

Helsingin kaupungin on teettänyt 1990-luvulta lähtien useita luontokohdeselvityksiä, joiden aineistot on koottu kaupungin luontotietojärjestelmään. Osa aineistoista on koostettu koko kaupungin kattaviksi julkaisuiksi, joissa esitellään tärkeimmät kohteet. Laajasalon öljysatama (kuva 1) on ollut suljettu ja aidattu alue, jossa ei ole tehty luontoselvityksiä samassa laajuudessa kuin muualla Helsingissä. Alueella on kuitenkin selvitetty kasvilajistoltaan ja kasvillisuudeltaan arvokkaat alueet samalla ruutumenetelmällä kuin muualtakin Helsingistä, mutta tulosten tulkinnassa ei ole päädytty arvokkaan kasvikohteen rajaukseen. Myös Stansvikinnummen selvitysalueen länsi- ja pohjoisosa sijaitsevat öljysataman alueella. Stansvikinnummella on vuoden 2001 biotooppikartoituksen pilottiprojektin yhteydessä luokiteltu luontotyyppejä myös öljysataman

puolelta. Ympäristösuunnittelu Environ vuonna 2005 tekemä luontoselvitys käsitti Stansvikinnummesta vain eteläisimmän merenrantaan rajoittuvan osan.

Kuva 1. Kruunvuorenrannan selvitysalueet (punaiset rajaukset) ja aidattu öljysataman alue (vihreä katkoviiva), jonka luontoarvoja ei aiemmin ole tutkittu yhtä laajasti kuin sen ulkopuolelta.

Helsingin kaupungin alueella tehtyihin luontokohdeselvityksiin kuuluvat

- linnustollisesti arvokkaat kohteet
- lepakoille tärkeät kohteet
- matelijoille ja sammakkoeläimille tärkeät kohteet
- arvokkaat kasvillisuus- ja kasvistokohteet
- geologisesti tärkeät kohteet.

Selvitysten perusteella luontotietojärjestelmään on rajattu arvokkaat, tavanomaisesta luonnonympäristöstä poikkeavat kohteet. Kaikkea lähtöaineistoa tietokantoihin ei ole viety. Luontotietojärjestelmässä ei ole eläin- ja kasvilajien tarkkoja havaintotietoja niiltä alueilta, joissa ei ole todettu uhanalaisia, silmäläpidettäviä tai muita huomionarvoisia lajeja.

Luontitietojärjestelmän linnustollisesti arvokkaiden kohteiden rajaukset perustuvat Helsingin seudun lintutieteellisen yhdistyksen vuosina 1996–1998 toteuttamaan Helsingin lintuatlaskartoitukseen, jossa pesimälinnusto selvitetiin neliökilometrin ruuduilta koko kaupungin alueelta (esim. Solonen ym. 2010, s. 83). Aineistoa on täydennetty vuonna 2003. Aineiston perusteella on rajattu linnustollisesti arvokkaat kohteet kaupungin alueelta (rajaukset Matti Koivula). Stansvikinnummi ei ole mukana rajatuissa kohteissa. Lähimmät kohteet ovat Stansvikinnummen itäpuolella sijaitseva Tahvonlahden ruovikko sekä kaksi Kruunuvuoren eteläpuolella sijaitsevaa luotoa.

Koko kaupungin kattava lepakoille tärkeiden kohteiden luettelo ja niiden rajaukset on julkaistu vuonna 2004 (Siivonen 2004). Tahvonlahdenniemi on rajattu arvokkaaksi lepakkokohteeksi, mutta rajausta ei ulotu Stansvikinnummelle asti.

Matelijoille ja sammakkoeläimille tärkeät alueet on rajattu koko kaupungin alueelta luontotietojärjestelmään vuonna 2007. Rajaukset perustuvat usean vuoden havaintoihin. Tärkeissä kohteissa ei mainita Stansvikinnummea.

Arvokkaiden kasvisto- ja kasvillisuuskohteiden rajaukset perustuvat vuosina 1990–1998 tehtyihin kasvillisuuden kartoituksiin (Arto Kurtto ja Leena Helynranta). Kartoituksessa on jokaiselta neliökilometrin ruudulta tehty putkilokasvilajien luettelo (Kurtto & Helynranta 1998). Kartoitusyhteydessä on rajattu arvokkaat kasvillisuuskohteet, joissa on uhanalaisia ja muita Helsingissä huomionarvoisia kasvilajeja tai harvinaisia luontotyyppisiä. Rajauksia on tarkennettu maastossa vuosina 2004–2006 (A. Kurtto). Stansvikinnummea lähimmät arvokkaat kasvillisuuskohteet ovat Stansvikin kaivoskallion alue ja Tahvonlahdenniemi.

Koko kaupungin käsittävä geologisesti arvokkaiden kohteiden selvitys on julkaistu vuonna 2004 (Salla 2004). Selvitystyössä oli mukana koko Kruunuvuoren–Laajasalon alue. Selvityksessä mainitaan arvokkaina geologisina kohteina Kruunuvuoren kallioalue öljysataman pohjoispuolella sekä Tahvonlahdenniemen harju. Stansvikinnummen kallioalueella ei todettu huomattavia geologisia arvoja.

Alueella tehdyt luontoselvitykset eivät kata kaikkia eliöryhmiä. Mainittavimmat puutteen ovat sammat ja hyönteiset. Näitä lajeja koskevat löytötiedot on tarkistettu ympäristöhallinnon Oiva-tietopalvelusta, johon on koottu uhanalaisten lajien havaintotietoja monista eri lähteistä. Tietojärjestelmässä (elokuu 2011) ei ole havaintoja Stansvikinnummen alueelta.

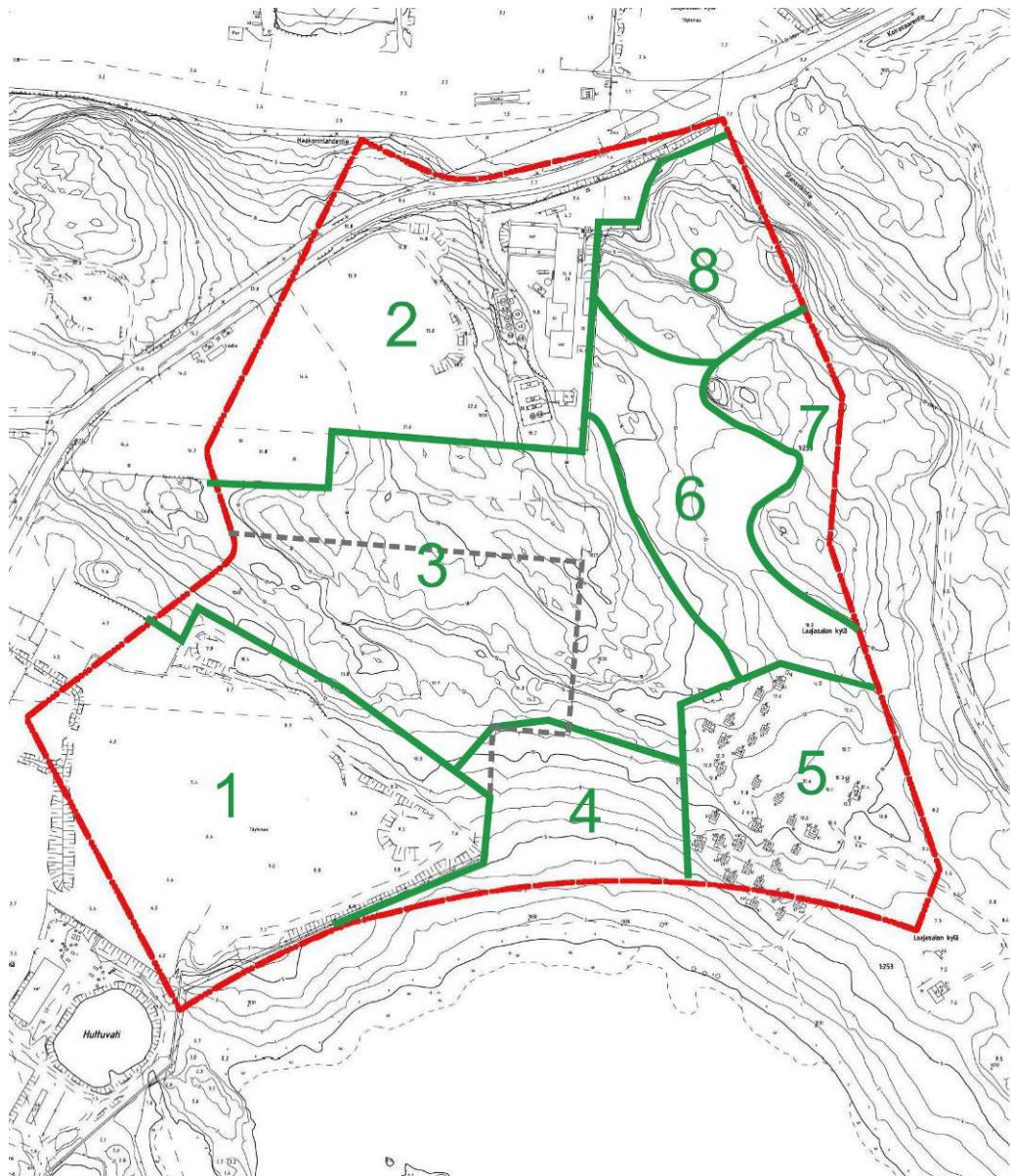
3. SELVITYSKOhteiden LUONNONOLOt

Seuraavassa kuvataan selvityskohteiden luonnonoloja elo–syyskuun 2011 vaihteessa tehtyjen maastokäyntien sekä aiemman aineiston perusteella. Maastointventoinneissa tarkasteltiin selvityskohteiden kasvillisuutta ja luontotyyppisiä. Tavoitteina oli

- arvioida lähtöaineistojen riittävyys ja luotettavuus
- paikallistaa mahdolliset arvokkaat luontokohteet
- laatia hyvä yleiskuvaus selvityskohteiden luonnonoloista
- arvioida mahdollisten lisäselvitysten tarve.

3.1. STANSVIKINNUMMI

Alue muodostuu metsäisestä kallioselänteestä, jonka lounais- ja pohjoisosa sijaitsevat entisen öljysataman puolella. Pohjoisreunassa on satamaan johtava tie, jonka varrella on hylättyjä rakennuksia ja hiljattain raivattua joutomaakenttää. Alueen kaakkoisosassa on Uudenkylän mökkialue. Muu osa alueesta on metsämaastoa. Stansvikinnummen selvitysalueen pinta-ala on noin 14 hehtaaria, josta metsää on noin 8 hehtaaria. Alueelta rajattiin kahdeksan osa-alueita, joiden luonnonoloja kuvataan seuraavassa.

Kuva 2. Stansvikinnummen osa-alueet (1–8). Harmaalla katkoviivalla merkitty kallio-alue (osa-alueen 3 lounaisosa) on ollut aidattuna, mutta siellä ei ole ollut sataman rakenteita.

Osa-alue 1

Stansvikinnummen lounaisin osa on aidattua öljysataman aluetta. Alue on puutonta kenttää, jonne on tuotu betoni- ja tiilimurskaa ja sepelikasoja. Rakennuk-

set on purettu. Suurin osa alueesta on raivaus- ja maansiirtotöiden vuoksi lähes kasvitonta (kuva 3). Jäljellä oleva kasvillisuus on tyypillistä hiljattain käsiteltyjen joutomaiden lajistoa, kuten tahmavillakkoa, kanadankallioista, peltoohdaketta, poimuhierakkaa ja pujoa. Pensaita ja nuorta puustoa on ainoastaan alueen reunaosissa.

Kentän itäpuolella on loiva kalliorinne, joka on pidetty ilmeisesti paloturvallisuuden vuoksi lähes puuttomana. Rinne on heinittynyt. Kalliopinnoilla on tavanomaista karujen kallioalueiden kasvillisuutta, esimerkiksi kanervaa, ahosuolaheinää, metsälauhaa ja kultapiiskua.

Kuva 3. Näkymä osa-alueelle 1 itäreunan kalliolta.

Osa-alue 2

Pohjoisreunan osa-alue muodostuu kahdesta teollisuuskentästä, joiden välissä on kapea, varttuvaa männikköä kasvava kallioharjanne. Osa-alueen pohjoisreunassa on satamaan johtava tie. Läntinen kenttä on tasaiseksi jyrättyä kivimurskettä ja louhittua kalliota. Rakennukset on purettu. Koko alue oli elokuussa 2011 lähes kasvitonta. Itäisellä kentällä oli jäljellä osin purettuja rakennuksia ja säiliöitä. Piha-alueet on asvaltoitu.

Satamatien pohjoispuolella on pieni kuvio tuoretta kangasta. Puusto on varttuvaa koivua, sekapuuna on mäntyjä ja pensaskerroksessa pihlajaa. Tien pientareella kasvaa rantavehniä ja tienvarren ojassa isomaltsaa; molemmat ovat merenrantakasveja ja ehkä liikenteen mukana paikalle kulkeutuneita. Muu tienvarsikasvillisuus on tavanomaista.

Osa-alue 3

Stansvikinnummen keskiosan loivapiirteinen, luode-kaakkosuuntainen kallioharjanne. Aluetta luonnehtivat puuttomat avokalliot ja niiden väliset, varttunutta, matalaa männikköä kasvavat alat (kuva 4). Pensaskerroksessa on koivua, pihlajaa ja joitakin katajia. Keloutuneita mäntyjä on ilmeisesti 2000-luvun alun kuivien kesien jäljiltä melko paljon, muuta lahoppuuta on vähän. Lounaisrinteeltä on aikoinaan otettu rakennuskiveä, mutta muutoin kallio on luonnontilainen. Alueen lounaisosa on ollut aidattuna ja kalliopintojen kasvillisuus on hyvin säilynyttä. Kallioperä on karua ja kasvillisuudessa vallitsevat tavanomaiset niukkaravinteisten kallioiden lajit. Runsaimpia kasveja ovat kanerva, ahosuolaheinä, metsälauha, jäykkärölli, lampaannata, kalliotierasammal, harmosammal ja kynsisammalet. Jäkäläpeitteisillä paikoilla kasvaa mm. poronjäkäliä, torvijäkäliä ja isohirvenjäkälää. Alarinteellä kasvaa harvakseltaan jänönsalaattia, mutta muut vaateliaat kalliokasvit puuttuvat, esimerkiksi melko vähäänkin ravinteisuuteen tyytyvää keto-orvokkia ja isomaksaruohoa on vain muutamain paikoin. Männikköisillä alueilla vallitsee mustikan, puolukan ja kanervan luonnehtima kasvillisuus.

Kallion lakialueen painanteissa on pieniä soistumia ja valuvesilampareita, jotka ovat kasvistoltaan tavanomaisia. Niillä kasvaa rahkasammalten lisäksi mm. jousivihvilää, jokapaikansaraa, virpapajua ja harmaapajua. Varsinaisia suokasveja ei ole.

Kuva 4. Öljysataman aidat ovat ohjanneet Stansvikinnummen kulkijat poluille. Kuva osa-alueen 3 länsipäästä, jossa kallio on niukkapuustoisinta.

Osa-alue 4

Alueeseen kuuluu kalliomaaston ja merenrannan vanhan männikön välinen metsäkuvio. Alue on tuoretta ja lehtomaista kangasta, jossa kasvaa myös lehtolajistoa. Ylispuina on varttuneita ja vanhoja mäntyjä ja kuusia. Vanhoja kilpi-kaarnamäntyjä on eniten osa-alueen eteläreunassa. Pensaskerroksessa on runsaasti pihlajaa varsinkin kuvion länsipäässä. Aluskasvillisuutena on mm. mansikkaa, metsäorvokkia, jänönsalaattia, kieloa, mustikkaa, nuokkuhelmikkää ja sanajalkaa. Eteläreunan kookkaissa männyissä kasvaa karhunkääpää (Kinnunen 2005), joka on melko harvinainen vanhojen männiköiden laji.

Osa-alue 5

Alueeseen kuuluu Uudenkylän kesämökkialue ja sen itäpuolinen metsäkuvio. Mökkikylä on tiheään rakennettu ja rakentamattomat alueet ovat pääosin pihamaita. Pohjoisosassa on pieniä, pihoina käytettyjä kallioalueita, muu mökkikylä on kangasmaastossa. Puustona on varttuneita ja joitakin vanhoja mäntyjä, mutta kuuset on kauan sitten poistettu. Kalliokumpareilla kasvaa koristekasvien lisäksi mm. tuoksusimaketta, isomaksaruohoa, kalliokieloa ja pihoilta levinnyttä keltamaa.

Mökkikylän itäpuolella on nuorta, koivuvaltaista sekametsää, jonka puusto on kymmenmetristä. Alueella kasvaa myös joitakin nuoria, todennäköisesti Stansvikin kartanon istutuksista levinneitä tammia ja vaahteroita. Aluskasvillisuutena on tavanomaista tuoreen kankaan lajistoa. Osa-alueen kaakkoiskulma on varttunutta lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jonka läpi kulkee mökkikylään johtava ajotie. Kuviolla kasvaa myös muutamia vanhoja mäntyjä. Pensaskerroksessa on etenkin pihlajaa ja kenttäkerroksessa mustikkaa, käenkaalia, oravanmarjaa, metsäkastikkaa ja tesmaa.

Osa-alue 6

Stansvikinnummen kallioharjanteen itärinne on hakattu paljaaksi ilmeisesti 1970-luvulla. Rinteessä kasvaa nyt 10–15 metrin mittaista männikköä. Sekapuuna on kuusta ja alispuustona pihlajaa ja koivua. Kenttäkerroksessa on tuoreen kankaan lajistoa. Rinteen alapuolella kuvion itäosassa on paikoin kosteapohjainen notkelma, jossa on tiheää, noin kymmenen metrin korkuista koi-vikkoa. Sekapuuna on kuusta ja mäntyä. Ylispuiksi on jätetty muutama kookas mänty. Notkelma on ojitettu ja kuivahtanut; kenttäkerroksessa on tuoreen kankaan metsäkasvillisuutta. Kosteampien kasvupaikkojen lajeja, kuten metsäalvejuurta, karhunputkea ja suo-ohdaketta on vain muutamain paikoin.

Notkelman pohjoispäässä osa-alueen 7 kallioharjanteiden välissä on noin kymmenen aarin laajuinen soistuma, joka on ojitettu muutamia vuosikymmeniä sitten (kuva 5). Ojista huolimatta suo oli loppukesällä tulvaveden vallassa. Kuviolla kasvaa ruoho- ja heinäkorven lajistoa, mm. vehkaa, raatetta, kurjenjal-kaa, maariankämmekkää, pullosaraa, jokapaikansaraa sekä hapra- ja okarah-kasammalta. Puustona on nuorta hieskoivikkoa ja muutama tervaleppä ja män-ty. Suolta ei tavattu vaateliaita, ravinteikkautta ilmentäviä kasvilajeja, eikä Helsingissä harvinaisia kasvilajeja.

Osa-alue 7

Varttunutta männikköä kasvava alue, jonka länsireunassa on kaksi viitisen metriä korkeaa avokallioharjannetta. Ylispuustossa on myös järeitä mäntyjä, alispuustona on koivua ja kuusta. Aluskasvillisuus kostuu lähinnä tuoreen kankaan lajeista – mm. mustikka, vanamo, metsätähti ja sanajalka ovat runsaita. Kallio-kumpareilla on Stansvikinnummen muille kallioalueille tyypillisesti karujen kasvupaikkojen lajeja, kuten kanervaa, puolukkaa, ahosuolaheinää ja metsälauhaa ja kallioimarretta.

Kuva 5. Osa-alueen 6 itäreunassa on ojitettu ruoho- ja heinäkorpi.

Osa-alue 8

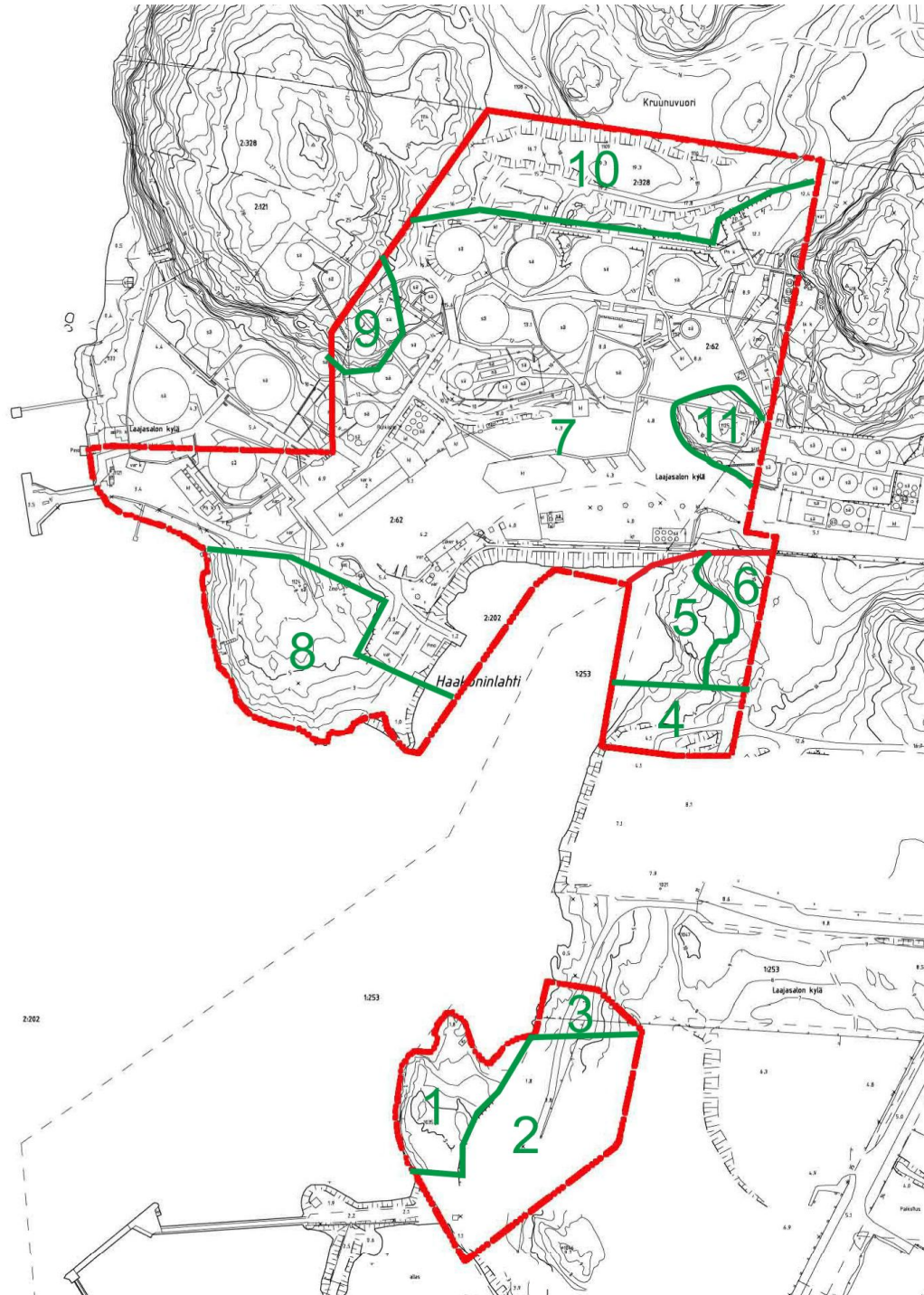
Stansvikinnummen koillisosa on varttunutta havumetsää. Rinteiden valtapuuna on kuusi, mäkien kallioisemmissa yläosissa mänty. Koivua kasvaa sekapuuna koko alueella. Kuusivaltaisilla alueilla on lehtomaisen kankaan kasvillisuutta, mm. käenkaalia, oravanmarjaa ja niukasti jänönsalaattia. Mäntyvaltaisissa kohdissa vallitsee tuoreen kankaan lajisto. Pohjoispäässä kasvaa muutama nuori tammi ja vaahtera. Lahopuustoa on niukasti kuten muuallakin Stansvikinnummen alueella.

3.2. LÄNTINEN ALUE

Läntinen alue sijoittuu öljysataman keskiosaan käytöstä poistuneen Nesteen laiturin ja Shellin alueen väliin. Alueella on kaksi kallioista merenrantakohdetta, joista toinen sijaitsee Nesteen laiturin lähellä ja toinen Haakoninlahden itärannalla rantajakson pohjoispäässä (kuva 6). Kohteet ovat pieniä; molempien pinta-ala on noin hehtaari. Selvityskohteiden ympäristössä on voimakkaasti kä-

siteltyä maastoa, lähinnä täyttömaakenttää, muuta joutomaata ja entisiä piha-alueita, joiden rakennukset on purettu.

Nesteen laiturin pohjoispuolella on pieni, noin 20 aaria kattava kallioniemi (osa-alue 1). Sen itäpuolella on ollut pohjoiseen johtanut ajotie ja putkilinja, joiden kohdalta on kaivettu maa-aines laajalta alueelta kokonaan pois (osa-alue 2). Entisen tien itäpuolella on avoin kenttä, jonka rakennukset ja säiliöt on purettu. Puuton kenttä jatkuu satamaan johtavalle tielle asti. Alkuperäistä luonnonympäristöä on jäljellä kallioniemen lisäksi niemen koillispuolella vanhan ajotien molemmilla puolilla (osa-alue 3).

Kuva 6. Länsirannan (kuviot 1–6) ja Shellin alueen osa-alueet (7–11).

Osa-alue 1

Kallioniemen merenpuoleinen osa on jyrkkäpiirteinen ja puuton. Kasvillisuudessa on tyypillisiä merenrantakallioiden lajeja, kuten keto-orvokkia, ruoholaukkaa, isomaksaruohoa, tahmavillakkoa, pölkkyruohoa, syysmaitiaista ja metsälauhaa. Kallion laella kasvaa nuorta haapaa, pihlajaa ja muutama varttunut mänty (kuva 7). Puusto on alle kymmenmetristä. Jäljellä on myös jokunen lumimarja- ja syreenipensas ilmeisesti vanhan huvila-ajan peruna. Puuston katveessa kasvaa mm. puolukkaa, kieloa, kangasmaitikkaa ja kevättähtimöä.

Kuva 7. Alkuperäistä ympäristöä on länsirannan eteläosassa jäljellä vain kuvassa näkyvä kallioniemi.

Osa-alue 2

Lähes kasviton alue kallioniemen itäpuolella. Laiturille johtaneen tien ja putkulinjan kohdalla maa on ilmeisesti ollut öljyistä, sillä se on kaivettu kallioperää myöten pois. Aukkoinen kasvillisuus koostuu sorakenttien pioneerilajeista, mm. pietaryrtistä, kanadankallioisesta, pihasauniosta sekä pelto- ja rantakanankaalista. Alueen itäreunasta alkaa puuton täyttömaakenttä, jota on hiljattain taositettu. Alueella on tavanomaista joutomaiden kasvilajistoa.

Osa-alue 3

Rannan kallioalueen luoteispuolella on jäljellä asfaltoitua tiepohjaa ja sen ympäristössä puoliaukeaa kalliomaastoa. Kasvillisuus on samantyyppistä kuin osa-alueella 1. Puustossa on joitakin vanhoja, matalia mäntyjä ja myös vaahteroita. Ranta on loivapiirteistä kalliota ja sen kasvillisuus on niukkaa, mm. ruokohelpiä, sinikaislaa ja merirannikkia pieninä laikkuina. Osa-alueelta alkava

metsäinen alue on noin 50 metrin levyinen. Sen pohjoispuolella on laajahko, puuton täyttömaakenttä.

Osa-alue 4

Täyttömaan ja Shellin alueen välissä Haakoninlahden itärannalla on toinen kallioalue. Kallion eteläpäässä on avointa joutomaata ja vanha, lohkkareista koostuva täyttöalue, joka on metsittymässä. Paikalla kasvaa viiden metrin mittaista mäntyä, raitaa ja koivua. Lajistoon kuuluvat lisäksi mm. haisukurjenpolvi ja rikkapalsami, jotka lienevät kulkeutuneet paikalle maa-aineksen mukana.

Osa-alue 5

Haakoninlahden itärannan kallioalue on rannan puolelta puuton (kuva 8). Avokallion pinta-ala on kymmenisen aaria. Sen kasvilajisto on samantyyppistä kuin eteläisemmän, Nesteen laiturin luona sijaitsevan kallioalueen. Lajistoon kuuluvat mm. keto-orvokki, kultapiisku, isomaksaruoho, metsälauha, lampaannata, jäykkärölli, poronjäkälät ja isohirvenjäkälä. Vaateliaat kalliokasvit puuttuvat kokonaan.

Haakoninlahden itäranta on miltei kasviton. Kasvillisuutta on lähinnä rannalle ajautuneiden törkykasojen päällä, jossa kasvoi mm. Helsingin rannoilta siellä täällä tavattavaa merisinappia (niukka esiintymä). Muita huomionarvoisia kasvilajeja Haakoninlahden itärannan alueelta ei tavattu.

Kuva 8. Haakoninlahden itärannan kallio.

Osa-alue 6

Kallion laki on metsäinen. Ylispuina on muutamia vanhoja, joskin matalia (10–15 m) mäntyjä, mutta pääosa puustosta on nuorta. Sekapuuna kasvaa joitakin kuusia ja koivuja. Kenttäkerroksessa on tyypillisiä tuoreen kankaan kasveja, kuten mustikkaa ja metsälauhaa.

3.3. SHELLIN ALUE

Noin kuuden hehtaarin laajuinen Shellin alue sijaitsee Haakoninlahden ja Kruunuvuoren kallioiden välissä. Lähes kaikki alueella sijainneet rakennuksen ja säiliöt purettiin kesän 2011 aikana. Suurin osa alueesta oli loppukesällä kasvitonta sora- ja murske- ja purkujätekenttää. Luonnontilaisempaa ympäristöä oli jäljellä vain alueen reunaosissa. Alueelta erotettiin viisi osa-aluetta (kuva 6), joiden luonnonoloja tarkastellaan seuraavassa.

Osa-alue 7

Purku- ja maansiirtotöiden jäljiltä kasvion alue, jonka luonnonoloja ei ollut tarpeen inventoida (ks. selvityksen kansikuvaa). Öljysataman aikaisesta kasvillisuudesta oli jäljellä Haakoninlahden perukassa kaksi melko kookasta hevoskastanjaa ja neljä puistolehmusta. Kastanjoiden säilymisestä oli huolehdittu purkutöiden yhteydessä.

Osa-alue 8

Kallioinen, miltei puuttomana pidetty niemenkärki, jonka itärantaa on täytetty. Muita rantoja reunustaa luonnontilainen kallio. Alueella on monipuolinen, joskin melko tavanomainen rantakallioiden kasvillisuus. Runsaita lajeja ovat mm. kanerva, keto-orvokki, isomaksaruoho, keltamaksaruoho, särmäkuisma, mäki-kuisma, kalliokieli, ahosuolaheinä, pölkkyruoho, nurmirölli, koiranheinä, keltamaite, kalliotierasammal, harmosammal ja poronjäkälät. Lähellä vesirajaa kasvaa mm. purtojuurta, rantavehnnää, rantakukkaa ja rantatädykettä. Eteläpään kalliolla kasvaa lisäksi melko harvinaista kalliotuhkapensasta. Länsirannalla on runsas esiintymä kaukasianmaksaruohoa, joka on alkujaan Suomeen tuotu koristekasvi.

Osa-alue 9

Jyrkähkö Kruunuvuoren kallioalueeseen kuuluva harjanne Shellin alueen länsirajalla. Puuton harjanne on sijainnut purettujen öljysäiliöiden välissä ja sen etelärinteellä on vaateliasta kasvilajistoa, mm. valkomaksaruohoa, heinäkauraa ja sanikkaisiin kuuluvaa liuskaraunioista (kaikki melko runsaita). Valkomaksaruoho on koristekasvi ja luultavasti jääne alueella ennen öljysataman toimintaa olleista huviloista. Heinäkauraa ja liuskaraunioista kasvaa luontaisesti siellä täällä etelärannikon kallioilla. Ainakin valkomaksaruohon esiintymä jatkuu selvitysalueen rajan länsipuolelle.

Kuva 9. Liuskaraunioinen (keskellä) ja valkomaksaruoho (punaiset versot oikealla) Shellin alueen kalliolla.

Osa-alue 10

Öljysataman aidan ja öljysäiliöiden väliin jäänyt pieni alue, joka länsipäässä on kalliomännikköä ja nuori haapametsikkö. Puusto on 12–15 metrin korkuista ja kenttäkerroksessa on tavanomaista tuoreen kankaan kasvillisuutta. Haavikon itäpuolella on öljysataman aitaan rajautuva muutaman metrin korkuinen täyttömaakumpare, joka kattaa suuren osan koko osa-alueesta. Kumpare on puuton, mutta sen reunaluiskissa kasvaa nuorta lehtipuustoa (kuva 10). Kumpareella on tavanomaista, heinittyneiden joutomaiden lajistoa, mm. pelto-ohdaketta, pietaryrttiä, päivänkakkaraa, hietakastikkaa ja nurmipuntarpäätä. Lisäksi lajistoon kuuluvat ukontulikukka ja Helsingissä melko harvinainen metsänätkelmä (runsas esiintymä). Viimemainitut ovat kasvupaikasta päätelleen päätyneet paikalle maa-aineksen mukana.

Täyttömaakumpareen eteläpuolella ajotien varressa kasvaa nuoria koivuja, vaahteroita, raitoja ja mäntyjä. Itäpäässä on nuorta haapavaltaista metsää, jossa on sekapuuna koivua ja raitaa. Aluskasvillisuutena on kieloa, metsäkastikkaa ja metsäalvejuurta.

Osa-alue 11

Pieni, lähes puuton kallioniemi satamakentän itäpuolella. Kalliolla on säilynyt vanhan asutuksen jäljiltä monipuolinen koristekasvillisuus. Lajistoon kuuluvat mm. kaukasianmaksaruoho, mongolianmaksaruoho, mehiparta, keltamo, (saksan?)kurjenmiekkä sekä punalehtiruusu ja pihasyreeni. Luontainen kasvillisuus on samantyyppistä kuin öljysataman muilla kalliokohteilla.

Kuva 10. Täyttömaakumpare Shellin alueen pohjoisreunassa.

4. ALUEEN LUONTOARVOT

Suurin osa selvityskohteista on entistä öljysatamaa, jossa alkuperäistä luonnonympäristöä on säilynyt varsin vähän. Shellin alueella tai länsirannalla ei ole jäljellä merkittäviä luontoalueita. Stansvikinnummi muodostaa laajahkon kalliometsäkohteen, joka rajautuu lännessä öljysataman kenttiin ja idässä Stansvikin kartanolle johtavaan maantiehen. Kallioalueen puusto on aukkoista ja kasvillisuus on hyvin säilynyttä, sillä alueella on liikuttu melko vähän. Puusto on varttuvaa, vanha puusto puuttuu lähes kokonaan ja lahoppuustoa on pystyyn kuivuneita mäntyjä lukuun ottamatta niukasti. Alueella ei ole erityistä merkitystä esimerkiksi kääpälajiston tai lahoppuissa elävien hyönteisten kannalta. Puustoltaan arvokkain alue on lähellä rantaa sijaitseva Stansvikinnummen eteläosa, jossa kasvaa vanhoja mäntyjä. Puustoinen rantavyöhyke on esitetty säilytettäväksi lähinnä maisemallisista syistä (Ympäristösuunnittelu Enviro 2005).

Stansvikinnummen kallioperä on niukkaravinteista graniittia ja kiillegneisiä (www.geo.fi), ja kasvillisuus on karuille kallioalueille tavanomaista. Alueelta ei loppukesällä 2011 tehdyssä inventoinnissa löydetty harvinaisia tai muita huomionarvoisia kasvilajeja tai niille sopivaa ympäristöä. Stansvikinnummen lakialueen kallio on etelärannikolle tyypillistä kalliomaastoa, jollaista on jäljellä melko paljon. Alueella on jonkin verran keloja ja harjanteen itärinteellä on myös melko vanhaa puustoa, mutta erityiset suojeluarvot puuttuvat. Puuston peittävyys kallion laella (alue 3) on alle 50 %. Aluetta voidaan pitää metsälain arvokkaana elinympäristönä (karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat kalliot). Metsälaki säätelee metsänhakkuita. Erityisen arvokkaita elinympäristöjä tulee käsitellä niin, että niiden erityispiirteet säilyvät. Voimakkaasti maaperään ja puustoon vaikuttavat metsänhoitotoimet ovat kiel-

lettyjä. Metsälaki ei yksin rajoita alueen käyttämistä esimerkiksi rakentamistar-koituksiin.

Hiltunen (2000) korostaa Stansvikin kartanoalueen merkitystä sammal- ja jäkälälajiston kannalta. Rungas epifyyttilajisto tulee toimeen kartanon vanhojen puistopuiden turvin. Stansvikinnummella ei ole vaateliaille sammalille tai jäkälille sopivaa vanhaa puustoa, esimerkiksi jaloja lehtipuita. Vuonna 2005 tehty Kruunuvuorenrannan kääpäselvitys keskittyi kääpälajistoltaan parhaimmiksi arvioituille kohteille, mutta työssä ei paljastunut uhanalaisten kääpälaajien kasvupaikkoja (Kinnunen 2005).

Helsingissä uhanalaisista tai silmälläpidettävistä kasvilajeista (Kurtto 2005) Kruunuvuorenrannan alueella esiintyvät liuskarauniainen (Helsingissä silmälläpidettävä) ja metsänätkelmä (Helsingissä yhdeksän esiintymä, joista vain yksi todennäköisesti alkuperäinen, muut tulokkaita). Kumpikin näistä löydettiin Shellin alueelta. Valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja (Rassi ym. 2010) Kruunuvuorenrannasta ei ole löydetty. Selvitysalueella ei myöskään ole Raunion ym. (2008) kuvaamia uhanalaisia luontotyyppisiä.

Kruunuvuorenrannan selvityskohteilla ei ole nyt tehdyn selvityksen tai aiempien selvitysten perusteella luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä tai vesilain suojaamia pienvesiä. Loppukesällä 2011 tehdyt inventoinnit eivät paljastaneet, että Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään kootuissa aineistoissa oli merkittäviä Stansvikinnummea tai öljysataman aluetta koskevia puutteita.

5. LÄHDEVIITTEET

- Kinnunen, J. 2005: *Raportti Helsingin Laajasalon Kruunuvuoren ja Stansvikin alueiden kääpäselvityksestä*. Julkaisematon selvitys, 20.10.2005. 6 s.
- Kurtto A. ja Helynranta L. 1998: *Helsingin kasvit. Kukkiivilta kiviltä metsän syliin*. Helsingin kaupungin ympäristökeskus ja Yliopistopaino.
- Kurtto, A. 2003: *Helsingissä uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit*. Julkaisematon raportti 12.12.2002, päivitetty osin 20.5.2003. Helsingin kaupungin ympäristökeskus.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010 *Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008 *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus - Osa 2 luontotyyppien kuvaukset*. Suomen ympäristö 8: 2008. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Salla, A. 2004 *Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä*. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004.
- Siivonen, Y. 2004. *Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003*. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004.
- Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. 2010 *Judenmaan linnusto*. Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry., Helsinki. 509 s.
- Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2005: *Kruunuvuorenrannan osayleiskaava-alueen luontoselvitys ja maankäytön luontovaikutusten arviointi*. Julkaisematon raportti, Enviro ja Helsingin kaupunkisuunnittelukeskus, joulukuun 2005.

Nina Hagner-Wahlsten
FM, lepakkoasiantuntija
Bathouse

Tyko Saarikko
arkkitehti
Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Lausunto

Stansvikinkallio – asiantuntijalausunto asemakaavan toteutumisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016

Kohde ja taustatiedot

Kohde on Stansvikinkallion asemakaava-alue Kruunuvuorenrannan itäosassa. Alueelle suunnitellaan sen ominaispiirteitä, luontoa, kalliota ja korkeuseroja hyödyntäviä kerros- ja pientalokortteleita. Asuinkortteleiden keskelle jää Stansvikinkallion puisto.

Helsingin kaupunki teetti koko Helsingin kattavan lepakkokartoituksen vuonna 2003 (Siivonen 2004). Kartoituksessa Tahvonlahdenniemi ympäristöineen arvioitiin arvokkaaksi lepakkoalueeksi (kuva 1, alue 21/03).

Stansvikin kyläyhdistys teetti lepakkoselvityksen koskien Stansvikin kartanonpuiston pohjoisosaa vuonna 2013 (Wermundsen Consulting Oy 2013), tavoitteena oli selvittää, jatkuuko arvokas lepakkoalue sitä ympäröivälle alueelle (kuva 2). Kartoitusten perusteella rajattiin kuvassa 3 esitetyt alueet lepakoiden tärkeiksi saalistusalueiksi.

Vuonna 2014 Helsingin kaupunki teetti koko Helsingin kattavan lepakkokartoituksen päivityksen (Wermundsen Consulting Oy 2014), jossa Tahvonlahdenniemi ympäristöineen, Stansvikin kartanon pihapiiri, Kaivoshuvila ja Schaumanin huvila pihapiireineen sekä luonnonsuojelualueen länsiosa arvioitiin arvokkaiksi lepakkoalueiksi (ote Helsingin luontotietojärjestelmästä, kuva 4). Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmään ei kuitenkaan ole merkitty yhtään lepakkohavaintoa yllämainitulta lepakkoalueelta. Stansvikin kyläyhdistyksen teettämän selvityksen lepakkohavainnot on esitetty omassa raportissa (Wermundsen 2013), mutta Tahvonlahdenniemeltä viimeisimmät tiedot ovat vuodelta 2003 (Siivonen 2003). Näin ollen on mahdoton arvioida lepakoiden esiintymisen nykytilannetta Tahvonlahdenniemellä.

Koirasaarentien varrella olevan Kaivoshuvilan lepakkoyhdyskuntaa on seurattu vuosina 2014, 2015 ja 2016 (Hagner-Wahlsten 2014, 2015 ja 2016). Tavoitteena oli

selvittää, miten uuden katualueen rakentaminen vaikuttaa rakennuksessa esiintyviin lepakoihin. Näiden seurantojen yhteydessä lepakoita on osittain kartoitettu myös Stansvikinkallion asemakaava-alueella.

Koska yllämainittujen lepakkokartoitusten tavoitteina ei ollut kartoittaa nimenomaan Stansvikinkallion kaava-alueen lepakoita, niitä ei ole kartoitettu koko kaava-alueelta. Alla oleva lausunto perustuu sekä olemassa olevaan tietoon että asiantuntija-arvioon alueista, joilla lepakkokartoitusta ei ole tehty. Näiden alueiden lepakoista ei ole saatavilla tarkkaa tietoa.

Lausunnon tavoitteet

Lepakkolausunnon tavoitteena on arvioida asemakaavaehdotuksen toteuttamisen vaikutukset sekä kaava-alueella esiintyviin lepakoihin että Helsingin luontotietojärjestelmään merkityn lepakkoalueen (kuva 4) lepakoihin. Lausunnossa annetaan myös suosituksia lepakoiden huomioonottamiseksi suunnittelussa kaava-alueella.

Maastokäynti

28.9.2016 arkkitehti Tyko Saarikko Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta ja lepakkoasiantuntija Nina Hagner-Wahlsten BatHousesta pitivät maastotapaamisen kaava-alueella. Mukana oli myös arkkitehti Elina Ahdeoja ja projektipäällikkö Ulla Kuitunen Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta.

Lepakoiden ekologiaa lyhyesti

- Lepakoiden päiväpiilot voivat olla joko rakennuksissa tai luonnonkoloissa puissa.
- Päiväpiilojen, erityisesti yksittäisten yksilöiden päiväpiilojen löytäminen on erittäin haastavaa. Lepakot eivät anna merkkejä olemassaolostaan piilopaikoissa.
- Lepakot saalistavat öisin hyönteisiä. Ne lentävät/saalistavat siellä, missä niille sopivaa saalista esiintyy. Hyönteislajien esiintyminen vaihtelee eri luontotyypeillä, ja koska eri lepakkolajit suosivat eri hyönteislajeja saalistaessaan, myös lepakkolajit esiintyvät erityyppisissä ympäristöissä. Hyönteisten esiintyminen vaihtelee myös esimerkiksi sään mukaan, erityisesti tuulen voimakkuuden ja suunnan mukaan. Tällöin myös lepakoiden esiintyminen voi vaihdella sään mukaan.
- Alueen muuttuminen esimerkiksi rakentamisen myötä vaikuttaa alueen hyönteisten esiintymiseen ja sen myötä lepakoiden elinmahdollisuuksiin.
- Useimmat lepakkolajit karttavat valoa, joten alueiden valaiseminen tai muuten alueiden muuttuminen avonaisemmiksi ja valoisammiksi, on lepakoille epäsuotuisaa.
- Kaava-alueen tuntumassa esiintyy useita lepakkolajeja, joilla on hieman erilaiset ympäristövaatimukset ja joihin kaavan toteuttaminen vaikuttaa eri tavalla.

- **Pohjanlepakko** on alueella yleinen lepakkolaji. Pohjanlepakko saalistaa metsien aukkokohdissa, kuten avokallioiden, niittyjen, pihojen ja pimeiden teiden yläpuolella. Pohjanlepakko pystyy myös osittain hyödyntämään ihmisten muokkaamia alueita eikä se ole erityisen herkkä alueiden muuttumiselle. Lähialueilla on runsaasti pohjanlepakoille sopivaa saalistusympäristöä.
- **Viiksisiippalajit** (viiksi- ja isoviiksisiippa: ovat hyvin samankaltaisia ja käsitellään usein lajiparina) ovat alueella yleisiä lepakkolajeja. Viiksisiipt saalistavat metsissä, etenkin kuusivaltaisissa sekametsissä. Nämä lajit karttavat valoa ja avoimia alueita. Jos viiksisiippojen suosimat metsäalueet muutetaan asuntoalueiksi, näiden lepakkolajien elinmahdollisuudet alueella heikentyvät merkittävästi, koska alueet eivät rakentamisen jälkeen voi toimia viiksisiippojen saalistusalueina. Kruunuvuorenrannan uuden kaupunginosan rakentamisen myötä viiksisiiipoille sopivat metsäiset saalistusalueet ovat monin paikoin supistuneet ja pirstoutuneet.
- **Vesisiippa** on alueella yleinen lepakkolaji, joka saalistaa rannoilla vedenpinnan yläpuolella. Kaava-alue ei ylety ranta-alueille, joten vesisiippoja ei tarvitse ottaa huomioon kaava-alueen suunnittelussa.
- **Korvayökkö** on alueella vähälukuinen lepakkolaji. Korvayökkö saalistaa muun muassa kartanonpuistoissa ja suurien jalojen lehtipuiden tuntumassa. Korvayökköä ei tarvitse ottaa huomioon kaava-alueen suunnittelussa.
- **Pikkulepakko** on alueella harvinainen ja vain ajoittain esiintyvä lepakkolaji eikä sitä tarvitse ottaa huomioon kaava-alueen suunnittelussa.
- **Muita harvinaisia lepakkolajeja** on myös havaittu kaava-alueen tuntumassa, mutta niitä ei tarvitse ottaa huomioon kaava-alueen suunnittelussa.

Lainsäädäntö

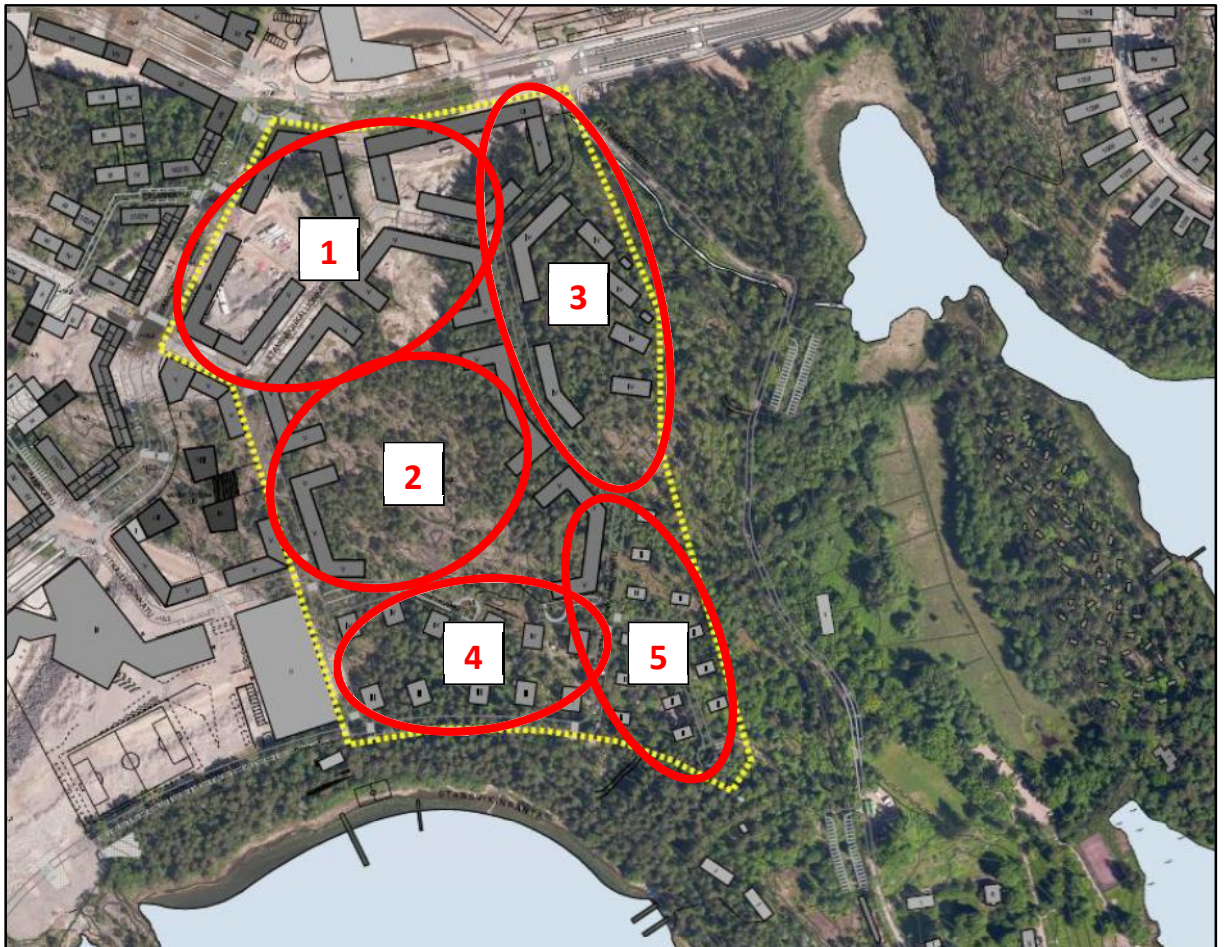
- Kaikki lepakot ovat Suomessa luonnonsuojelulailta rauhoitettuja.
- Kaikki maassamme tavatut lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajilistaan ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 49§). Mahdollisista luonnonsuojelulain määräyksistä poikkeamiset päättää ELY-keskus.
- Suomi liittyi Euroopan lepakoiden suojelusopimukseen (EUROBATS) vuonna 1999 (Valtionsopimus 104/1999). Sopimuksen mukaan jäsenmaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita ja siirtymäreittejä. Nämä ruokailu-, eli saalistusalueet eivät kuitenkaan ole luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja.

Kaavaluonnoksen vaikutukset lepakoihin

Kuvassa 5 on esitetty kaava-alueen osa-alueita, joihin lausunnossa viitataan. Kuvassa 6 asemakaava-alue ja Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmässä oleva lepakkoalue on merkitty samaan karttaan.

Alue 1. Uusi kerrostaloalue.

- Alue on vanhaa teollisuuskenttää.
- Alueella ei ole tehty lepakkokartoitusta, mutta ympäristöstä päätellen alue ei ole lepakoille sopivaa saalistusaluetta.
- Alueella ei ole lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikoiksi sopivia paikkoja.
- Kaavan toteuttamisella ei ole vaikutuksia alueen lepakoihin.

Kuva 5. Stansvikinkallion kaava-alueen osa-alueita, joihin viitataan lausunnossa.

Alue 2. Uusi kerrostaloalue.

- Alue on kallioharjanne, jossa on sekä puuttomia avokallioita että matalia männiköitä.
- Alueella ei ole tehty lepakkokartoitusta, mutta ympäristöstä päätellen on mahdollista, että alueella ajoittain saalistaa pohjanlepakoita mutta se ei ole viiksisiipoille erityisen sopivaa saalistusalueetta.
- Alueen keskelle jäävä virkistysalue ei ole erityisen sopivaa lepakkoaluetta.
- Alueella ei ole lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikoiksi sopivia paikkoja.
- Kaavan toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia alueen lepakoihin.

Alue 3. Uusi kerrostaloalue.

- Alue on kohtalaisen sopivaa ympäristöä viiksisiippalajeille.
- Vuoden 2013 lepakkokartoituksessa alueelta on muutamia havaintoja saalistavista viiksisiipoista.
- Alueella ei ole todettu lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.
- Kaavan toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia alueen lepakoihin, vaikka pieni osa viiksisiipoille sopivasta saalistusalueesta muuttuu epäsuotuisaksi.

Alue 4. Uusi pienkerrostaloalue.

- Alue on tuoretta ja lehtomaista kangasta, jossa kasvaa myös lehtolajistoa. Alueen itäosassa on osa Uudenkylän kesämökeistä.
- Vuoden 2013 lepakkokartoituksessa (Wermundsen) alueelta on havaintoja saalistavista viiksisiipoista ja alueen itäosa on luokiteltu viiksisiippojen tärkeäksi saalistusalueeksi (kuva 3).
- Myös vuonna 2016 tehdyssä lepakkokartoituksessa (Kaivoshuvilan lepakkoseuranta, Hagner-Wahlsten 2016) alueella havaittiin saalistavia viiksisiippoja.
- Alueella ei ole todettu lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.
- Kaavan toteuttamisella on merkittäviä vaikutuksia alueen lepakoihin, koska osa viiksisiippojen käyttämästä saalistusalueesta muuttuu epäsuotuisaksi (kuva 3).
- Kaavan mukaan alueelle jätetään puustoa mahdollisuuksien mukaan, mutta alueen luonne muuttuu kuitenkin viiksisiippojen kannalta liian avoimeksi ollakseen niille sopivaa saalistusympäristöä.

Alue 5. Uusi pientaloalue.

- Alue koostuu Uudenkylän kesämökeistä ja niiden itäpuolella olevasta metsäkuviosta. Kesämökkialueella kasvaa isoja vanhoja mäntyjä.
- Vuoden 2013 lepakkokartoituksessa (Wermundsen) alueelta on havaintoja saalistavista viiksisiipoista, pohjanlepakoista ja korvayököistä ja alue on luokiteltu näiden kolmen lepakkolajin tärkeäksi saalistusalueeksi (kuva 3).
- Vuoden 2013 lepakkoselvityksessä (Wermundsen) Uudenkylän kesämökkialueelta ei löydetty lepakoiden lisääntymis- eikä levähdyspaikkoja.

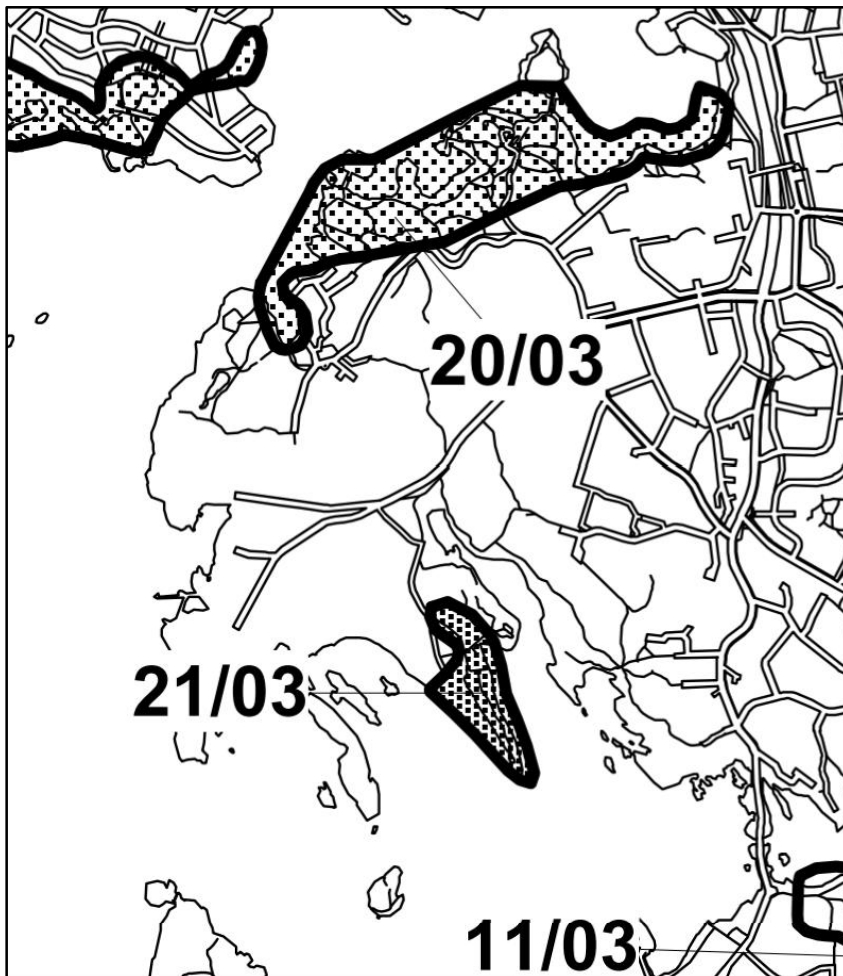
- Selvityksen mukaan on kuitenkin mahdollista, että Uudenkylän alueella saattaa olla lepakoiden piilopaikkoja.
- Kaavan toteuttamisella on merkittäviä vaikutuksia alueen lepakoihin, koska osa viiksisiippojen ja myös korvayökön ja pohjanlepakon käyttämästä saalistusalueesta muuttuu epäsuotuisaksi (kuva 3).
 - Kaavan mukaan alueelle jätetään puustoa mahdollisuuksien mukaan, mutta alueen luonne muuttuu kuitenkin ainakin viiksisiippojen kannalta liian avoimeksi ollakseen niille sopivaa saalistusympäristöä.

Kaavan toteuttamisen vaikutukset Helsingin luontotietojärjestelmään merkityn lepakkoalueen (kuva 4) lepakoihin

- Kuvasta 6 käy ilmi, että asemakaava-alue peittää vain noin 6 % lepakkoalueesta. Merkittävää on kuitenkin, että kaava-alueen peittämä osuus lepakkoalueesta on nimenomaan lepakkoalueen parhaita saalistusalueita (kuva 3). Varsinkin viiksisiippalajien suosimista saalistusalueista (vuoden 2013 selvitys kartoitusalueella) melkein puolet jää kaavan ”alle”.
- Viiksisiipoille sopivien saalistusalueiden vähenemisen vaikutuksia Stansvikin ja Tahvonlahden alueella esiintyvään lepakkopopulaatioon on vaikea arvioida, koska lepakot pystyvät liikkumaan laajoilla alueilla eikä niiden liikkeistä laajemmassa mittakaavassa ole tietoa.
- Luontotietojärjestelmässä on myös hyvin niukasti tietoa tämän alueen lepakoista. Olemassa oleva tieto on osittain 15 vuotta vanhaa, jolloin alueen käyttö oli erilaista kuin nykyisin.
- Lepakoiden potentiaalisia elinalueita uuden Kruunuvuoren kaupunginosassa on supistunut monin paikoin. On mahdotonta tietää, milloin lepakoiden elinalue on pienentynyt niin paljon, että lepakoiden selviytymismahdollisuudet heikentyvät merkittävästi. On kuitenkin selvää, että kun lepakoille sopivia saalistusalueita häviää, jäljelle jäävät alueet eivät pysty ylläpitämään yhtä suurta lepakokantaa kuin aikaisemmin.
- Kaavan toteuttamisella on kuitenkin todennäköisesti vain paikallisia vaikutuksia.

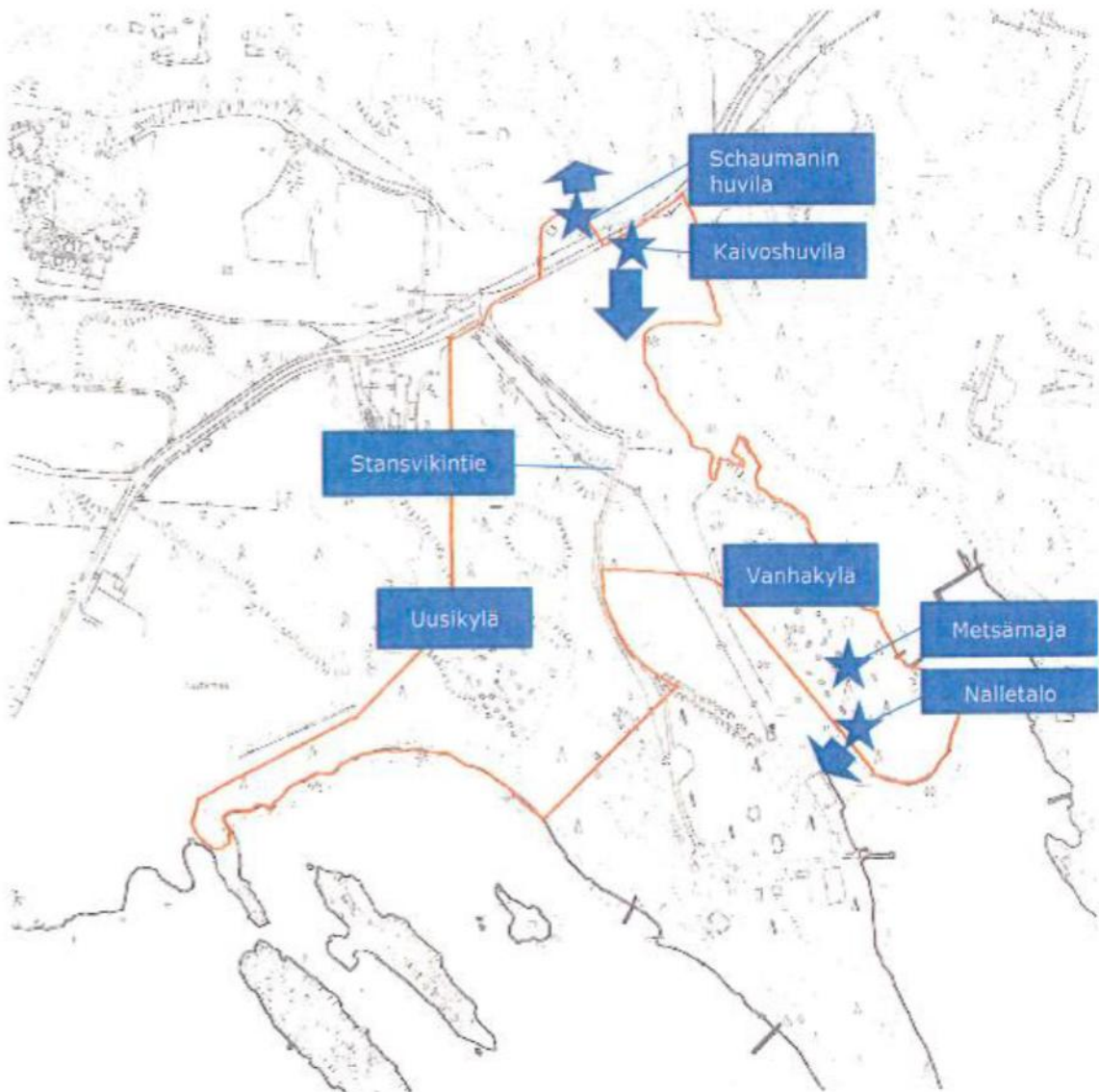
Suosituksia lepakoiden huomioonottamiseksi

- Lepakot karttavat valaistuja alueita, joten lepakot voi ottaa huomioon rajoittamalla ”valosaasteen” leviämistä lähimetsiin kaava-alueen itä- ja eteläosissa.

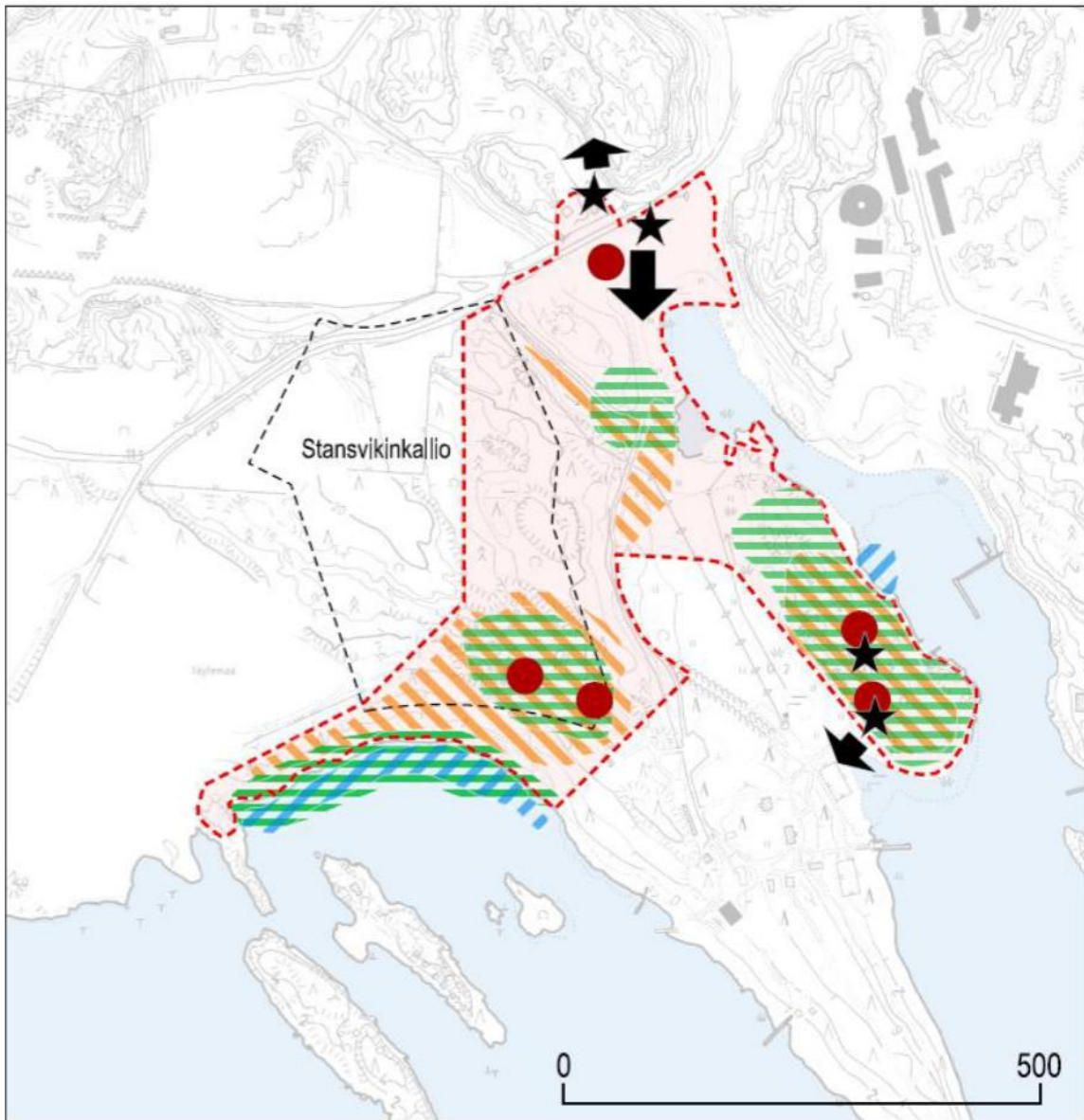
Kuva 1. Arvokkaan lepakoalueen rajausta koko Helsingin kattavassa lepakkolajiston selvityksessä vuodelta 2003 (Siivonen).

19.9.2013

Kuva 3. Kartoituksessa havaitut lain suojaamat lisääntymis- ja levähdyspaikat. Kartoitusalue on rajattu karttaan oranssilla. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sijainti on merkitty sinisillä tähdillä. Puut ja metsä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ympärillä ovat EUROBATS- sopimuksen suojaamia tärkeitä siirtymäreittejä piilopaikoista saalistusalueille ja takaisin. Siirtymäreitit on merkitty karttaan sinisillä nuolilla. Metsämajan lepakot jäävät saalistamaan Vanhankylän alueelle ja sen ympäristöön samoin kuin osa Nalletalon lepakoista. Kartoitusalueella sijaitseva tärkeä siirtymäreitti on Kaivoshuvilan eteläpuolella sijaitseva metsä. Metsän kaataminen heikentää Kaivoshuvilaa lisääntymis- ja levähdyspaikkana, joten metsän kaatamiseen tulee olla alueellisen ELY-keskuksen lupa.

Kuva 2. Stansvikin kyläyhdistyksen vuonna 2013 teettämän lepakkokartoituksen rajaus on merkitty oranssilla viivalla (Wermundsen).

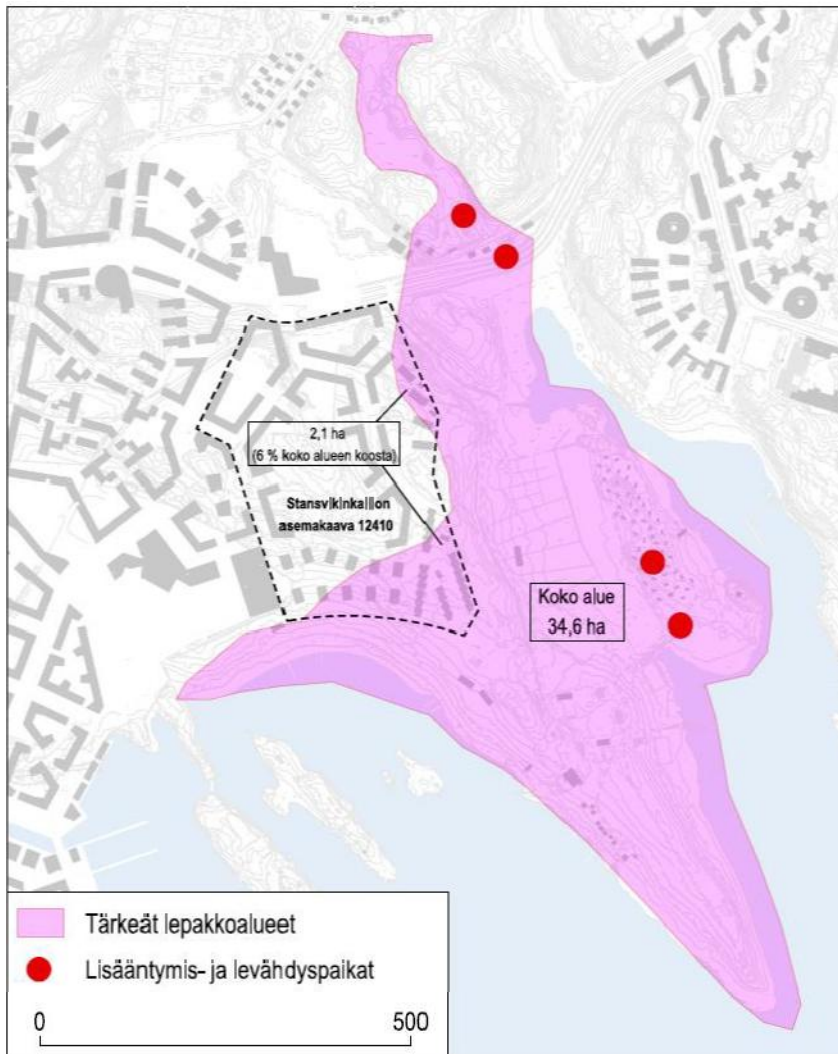

Kuva 3. Vuonna 2013 tehdyn lepakkoselvityksen (Wermundsen) aluerajaus, lepakkoselvityksessä esitetyt lepakkoalueet ja Stansvikinkallion asemakaava-alue merkittyinä samaan karttaan.

- Stansvikinkallion asemakaavan rajaus
- Kartoitusalue (lepakkoselvitys 19.9.2013 Wermundsen Consulting oy)
- Siirtymäreitti
- Lisääntymis- ja levähdyspaikka
- Korvayökköjen saalistuspaikka
- Pohjanlepakon saalistusalue
- Vesisiippojen saalistusalue
- Viiksisippojen saalistusalue

Kuva 4. Arvokkaan lepakkoalueen rajaus Helsingin kaupungin vuoden 2014 lepakkolajien selvityksessä (Wermundsen et al). Ote Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmästä, alue 21/03 Laajasalon Tahvonlahdenniemi ja Stansvikin Is-alue.

Kuva 6. Stansvikinkallion asemakaava-alue ja Helsingin luontotietojärjestelmässä oleva arvokas lepakkoalue.

Espoossa 18.11.2016

FM Nina Hagner-Wahlsten
lepakkoasiantuntija
BatHouse (Y-tunnus 1847939-8)
info@bathouse.fi

LUONTOKOHDEKORTTI

LEPAKOT

Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) lueteltuihin tiukkaa suojelua vaativiin lajeihin ja luonnonsuojelulain 49 §:n kiellot koskevat niitä. Kiellettyä on:

- lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen
- lepakoitten hallussapito
- kuljetus
- myyminen ja vaihtaminen sekä tarjoaminen myytäväksi ja vaihdettavaksi

Euroopan lepakoiden suojelusta tehtiin sopimus Lontoossa 1991 (EUROBATS). Suomi päätti liittyä sopimukseen ja se saatettiin voimaan 20.10.1999 asetuksella (943/1999, Suomen säädöskokoelman sopimussarja 104/1999). Sopimus velvoittaa osapuolimaita huolehtimaan lepakoiden suojelusta lainsäädännön kautta sekä tutkimusta ja kartoituksia lisäämällä. EUROBATS-sopimuksen mukaan osapuolimaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita sekä siirtymä- ja muuttoreitit.

Yleisesti lepakkotutkimuksissa käytetyt alueiden arvoluokat:

Luokka I:	Lisääntymis- tai levähdyspaikka
Luokka II:	Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti
Luokka III:	Muu lepakoiden käyttämä alue

Laajasalon Tahvonlahdenniemen ja Stansvikin luonnonsuojelualueelle on kartoitettu arvokas lepakkoalue. Lepakot viihtyvät alueella koska se on monimuotoinen. Viiksisiiapat saalistavat mäntykankaalla sekä molemmilla kesämaja-alueilla. Vesisiiapat seuraavat rantoja ja pohjanlepakot saalistavat harvakseltaan koko alueella. Maankäytön muutoksen alaista aluetta on noin 5 % arvokkaan lepakkoalueen pinta-alasta. Lisäksi Stansvikin alueella on todettu olevan kaksi lisääntymis- ja levähdyspaikka (luokka I), joiden hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulla kielletty. Stansvikinkallion on lepakoiden ruokailualueita ja siirtymäreittejä (luokka II), joita tulisi EUROBATS-sopimuksen mukaan pyrkiä säilyttämään.

VESISIIPPA

Saalistuspaikka:	saalistaa veden pinnalla, rantametsiköissä
Liikkuminen:	seuraa rantaviivaa, rantapuuston ja vanhojen kolopuiden säilyttäminen tärkeää, maltillinen harventaminen mahdollista
Keinovalaistus:	haitallista, touko-syyskuussa ei saisi valaista rantaa

VIIKSISIIPAT

Saalistuspaikka:	harvat havupuuvaltaiset (vanhat) metsät
Liikkuminen:	heikko kaikuluotausääni ja siksi suunnistaa maamerkkien avulla, puu- ja pensasrivit tai muu yhdistävä puusto metsäsaarekkeiden välille tärkeää, liian tiivis metsä haitallinen
Keinovalaistus:	haitallista, keinovaloa saalistusalueilla vältettävä

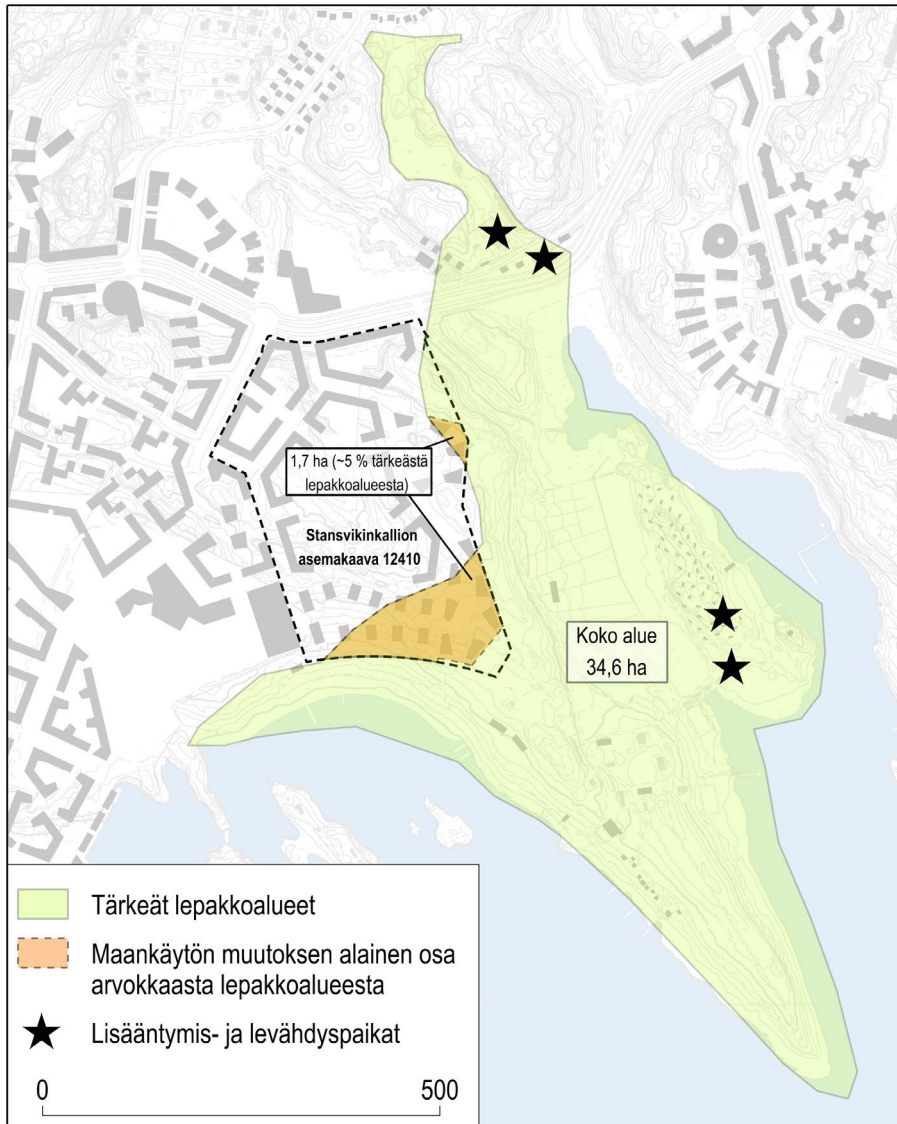
POHJANLEPAKKO

Saalistuspaikka:	monenlaiset ympäristöt, pärjää hyvin kaupunkiympäristössä
Liikkuminen:	ei erityisiä vaatimuksia
Keinovalaistus:	ei erityistoimenpiteitä, käyttää keinovaloa hyväkseen saalistaessaan hyönteisiä

KORVAYÖKKÖ

Saalistuspaikka:	kuusikot ja pihapiirit, kaupunkien ja kartanoiden puistot, sekametsien reuna-alueet
Liikkuminen:	melko pieni saalistusalue
Keinovalaistus:	sietää jonkin verran valaistusta

LUONTOKOHDEKORTTI

Tahvonlahdenniemen ja Stansvikin luonnonsuojelun arvokas lepakoalue ja sen suhde Stansvikinkallion asemakaava-alueeseen

MAANKÄYTÖN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Stansvikinkallion etelä- ja kaakkoisosan metsäaluiden muuttuminen rakennetuksi ympäristöksi pienentää alueella esiintyvien lepakolajien saalistusalueita. Muutos heikentää erityisesti viiksisiipälajien elinmahdollisuuksia alueella. Vuoden 2017 selvityksen mukaan tärkeimmät saalistusalueet sijaitsivat kuitenkin kaava-alueen ulkopuolella Tahvonlahden pohjukassa, Vanhakylän kesämaja-alueelle johtavan kannaksen ympäristössä, Vanhakylän kesämaja-alueen pohjoisosassa sekä kaava-alueen eteläpuolella olevalla metsäisellä rantavyöhykkeellä. Suhteutettuna koko Tahvonlahdenniemen ja Stansvikin luonnonsuojelun alueelle kartoitetun arvokkaan lepakoalueen kokoon, vaikutuksia voidaan pitää melko maltillisina. Ruokailu- ja saalistusalueet eivät ole luonnonsuojelun nojalla rauhoitettuja.

Lepakoiden elinolojen säilymistä on parannettu erillisellä kaavamääräyksellä saalistusalueiden valaistuksen suuntaamisesta ja valon määrästä.

LUONTOKOHDEKORTTI

LINNUT

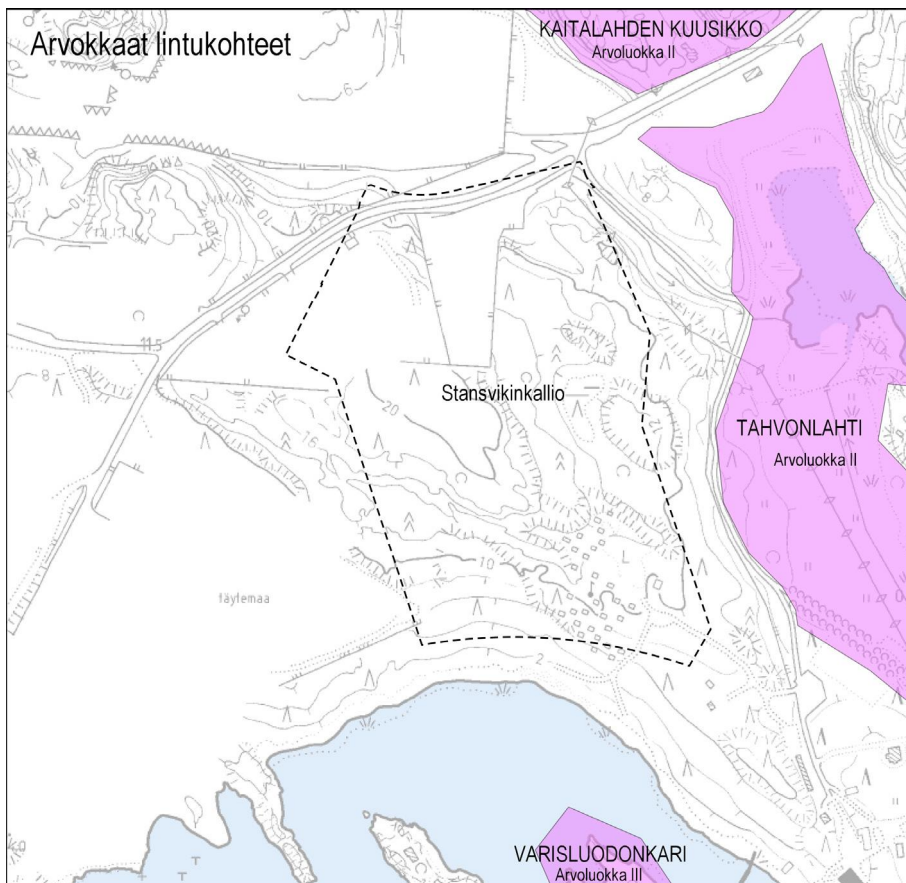
Suunnittelualueen läheisimmät arvokkaat lintualueet sijoittuvat Tahvonlahden ympäristöön ja Varisluodonkarille.

Luontotietojärjestelmän linnustollisesti arvokkaiden kohteiden rajaukset perustuvat Helsingin lintuatlaskartoituksen yhteydessä vuosina 1996-1997 kerättyihin tietoihin. Aineistoa on täydennetty vuosina 2003 ja 2010.

Stansvikinkallioilla ole Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämän luontotietojärjestelmän mukaan suojeltavia linnustollisia arvoja.

MAANKÄYTÖN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Maankäytön muutoksella ei ole vaikutuksia rajattuihin lintualueisiin.

KASVILLISUUS- JA KASVISTOKOhteet

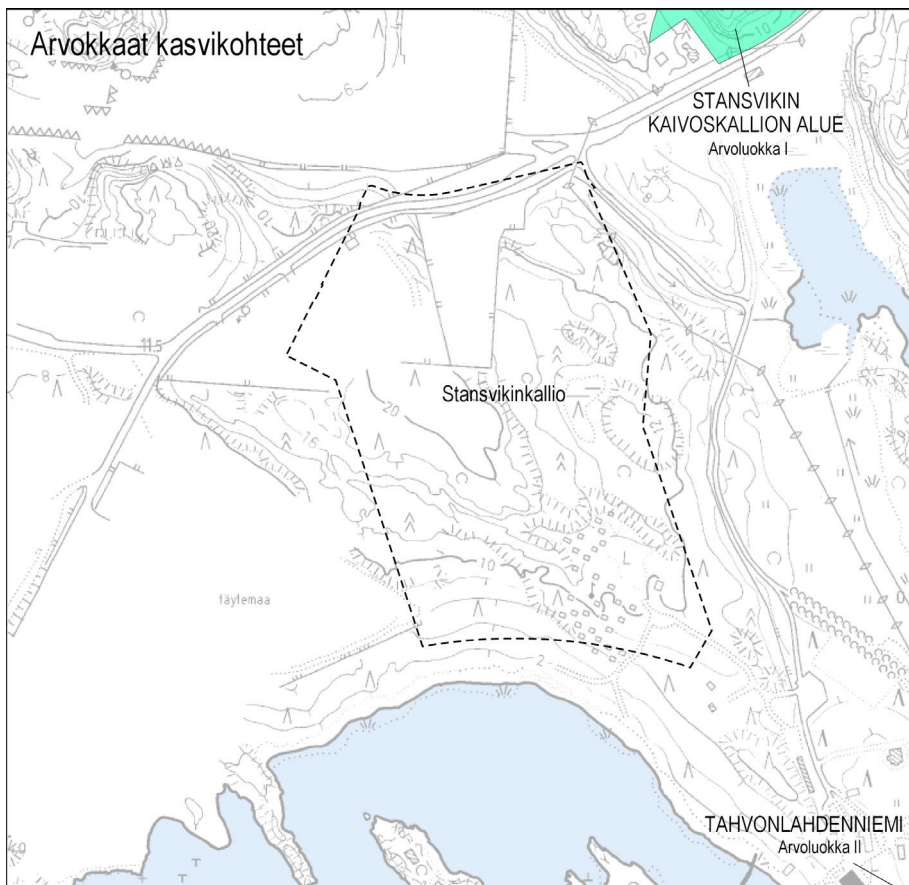
Arvokkaiden kasvisto- ja kasvillisuuskohteiden rajaukset perustuvat vuosina 1990–1998 tehtyihin kasvillisuuden kartoituksiin. Rajauksia on tarkennettu maastossa vuosina 2004–2006. Stansvikinnummea lähimmät arvokkaat kasvillisuuskohteet ovat Stansvikin kaivoskallion alue ja Tahvonlahdenniemi.

Stansvikinnummen kasvillisuus on karuille kallioalueille tavanomaista. Alueelta ei loppukesällä 2011 tehdyissä inventoinneissa löydetty harvinaisia tai muita huomionarvoisia kasvilajeja tai niille sopivaa ympäristöä.

Stansvikinkalliolla ei ole luontotietojärjestelmässä arvokkaita kasvillisuus- tai kasvistokohteita. Stansvikinkalliolla ei ole luonnonsuojelun lain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä.

MAANKÄYTÖN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Maankäytön muutoksen myötä alueen luonnonympäristö tulee suurelta osalta muuttumaan rakennetuksi ympäristöksi ja nykyisestä kasvillisuudesta huomattavan suuri osa tulee häviämään. Puistoalueilla luonnonympäristöä pyritään säilyttämään mahdollisimman paljon.

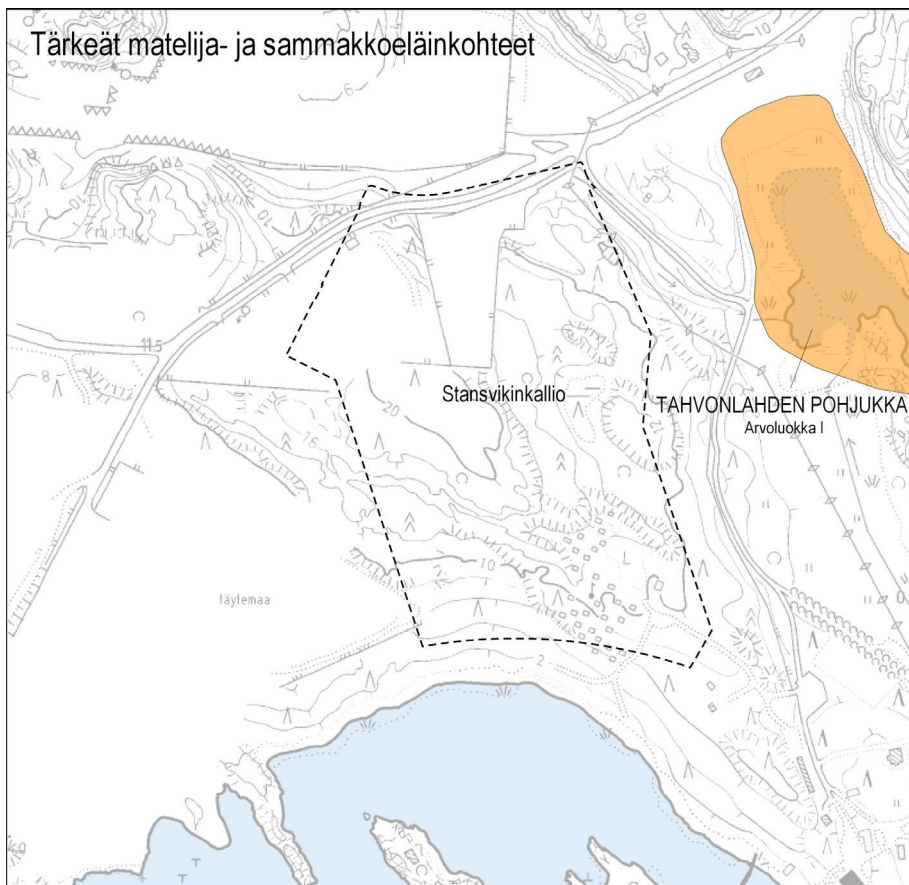
MATELIJAT JA SAMMAKKOELÄIMET

Matelijoille ja sammakkoeläimille tärkeitä alueita on rajattu koko kaupungin alueelta luontotietojärjestelmään vuonna 2007. Suunnitelualueen lähin järjestelmään merkitty matelija- ja sammakkoeläinkohde sijaitsee Stansvikin asemakaava-alueella Tahvonlahden poukamassa. Alueella lisääntyy runsaasti sammakoita ja rupikonnaa sekä todennäköisesti myös vesiliskoja. Tahvonlahdessa on tehty 26.4.2014 viitasammakkohavainto.

Stansvikinkalliolla ole matelija- tai sammakkoeläinkohteita.

MAANKÄYTÖN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Maankäytön muutoksella ei ole vaikutuksia luontotietojärjestelmässä todettuihin matelija- tai sammakkoeläinkohteisiin.

GEOLOGISESTI ARVOKKAAT KOHTEET

Koko kaupungin käsittävä geologisesti arvokkaiden kohteiden selvitys on julkaistu vuonna 2004 (Salla 2004). Selvitystyössä oli mukana koko Kruunuvuoren–Laajasalon alue. Selvityksessä mainitaan arvokkaina geologisina kohteina Kruunuvuoren kallioalue öljysataman pohjoispuolella sekä Tahvonlahdenniemen harju.

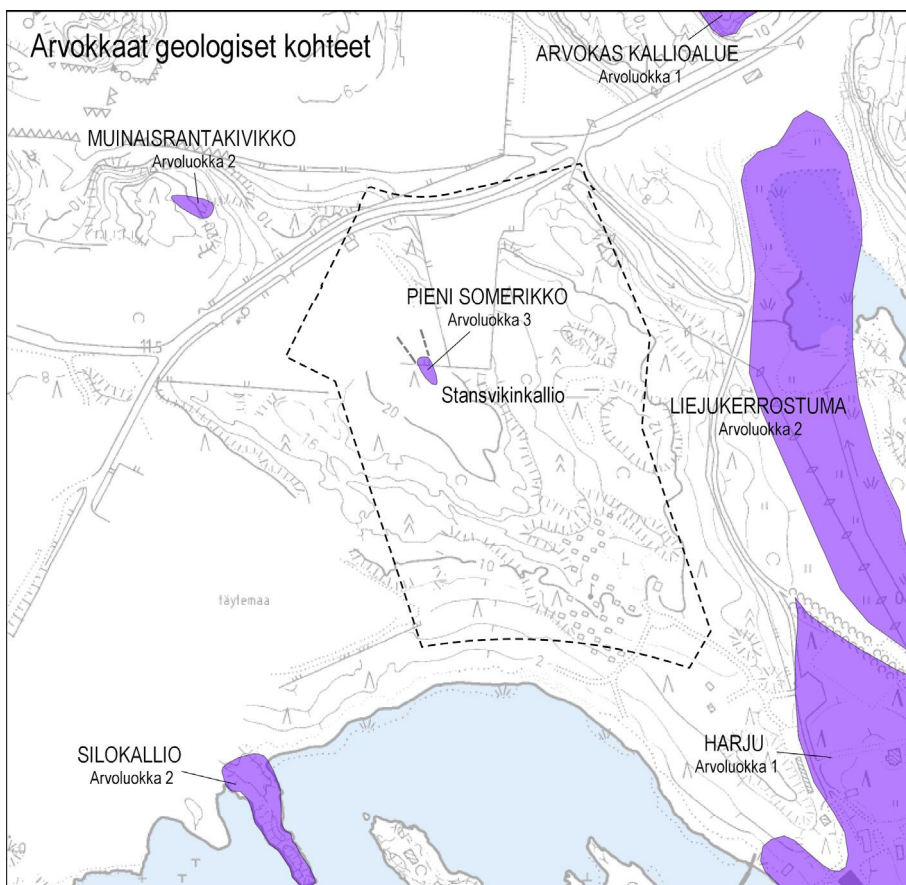
Stansvikinnummen kallioalueella ei ole todettu huomattavia geologisia arvoja.

Luontotietojärjestelmään on merkitty Stansvikinkallion kallioselänteen pohjoisreunaan pyöreistä kivistä ja sorasta koostuva pieni rantavalli tai harju, jonka luoteispää on tuhottu (katkoviiva). Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämän luontotietojärjestelmän mukaan somerikon arvo on pieni ja se on luokiteltu arvoluokkaan 3.

Lisäksi alueella on muutamia maisemasta korostuvia huomionarvoisia kohteita (mm. jyrkkäreunainen kallionnyppylä), joita ei ole virallisesti luokiteltu arvokkaiksi, mutta joiden säilyminen osana uutta kaupunkimaisemaa on perusteltua.

MAANKÄYTÖN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Maankäytön muutoksen myötä osaa alueen kallioista tullaan louhimaan.

LUONTOKOHDEKORTTI

Alueen koillisosassa sijaitseva suuri säilyvä kalliomuodostelma

Alueen pohjoisosassa sijaitseva somerikko

Pohjoisosan kalliota ja öljysatamaksi muutettuja alueita

LUONTOKOHDEKORTTI

METSÄT

Stansvikinnummen metsät liittyvät Laajasalo Stansvik-Tullisaaren arvokkaaseen metsäkokonaisuuteen.

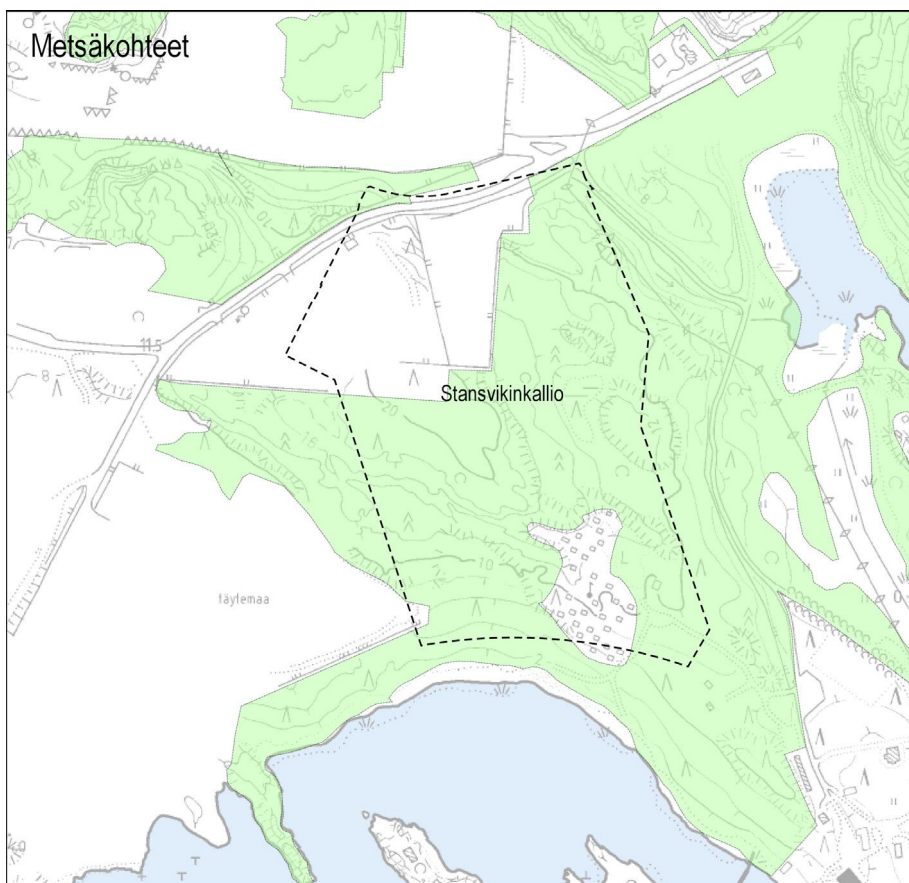
Suunnittelualueen metsistä suurin osa on luokiteltu METSO-kriteeriluokkaan I (Lajistollisesti merkittävät vanha- ja lahoppuustoiset metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot). METSO-kohteilla ei ole luonnonsuojelullista asemaa, vaan kohteiden määräaikaisesta suojelusta voidaan sopia maanomistajan niin halutessa. Kaupunki hyödyntää inventointien tuloksia suunnittelussaan.

Suunnittelualueen erityisistä METSO-elinympäristötyypeistä pinta-alallisesti suurin osa on lehtomaista ja tuoretta kangasmetsää. Alueen itäisen rajauksen reuna-alueilla on myös vähäisessä määrin lehtometsiä. Alueen keskiosaa on monimuotoisuudelle merkittäviä metsäisiä kalliota, jyrkänteitä ja louhikkoja. Osaa metsistä ei ole luokiteltu.

Vuonna 2005 laadittu Kruunuvuoren rannan kääpäselvitys keskittyi kääpälajistoltaan parhaimmaksi arvioiduille kohteille, mutta työssä ei paljastunut uhanalaisten kääpälajien kasvupaikkoja (Raportti Helsingin Laajasalon Kruunuvuoren ja Stansvikin alueiden kääpäselvityksestä, Juha Kinnunen, 20.10.2005).

Kaava-alueelta on sittemmin löytynyt lahokaviosammalen kasvupaikka. Lahokaviosammal kasvaa lahoppuulla, tavallisimmin kuusella, ja on vaatelas kasvupaikan pienilmaston suhteen. Lahokaviosammal on erityisesti suojeltava laji ja luontodirektiivin liitteen II laji sekä uhanalaisuusluokaltaan äärimmäisen uhanalainen. Sen kasvupaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Löytö perustuu tuoreeseen, vuonna 2017 valmistuvaan koko Helsingin aluetta koskevaan inventointiin. Lajin löytäminen vaatii erityisosaamista eikä ilmennä aiempaa puutteellista selvittämistä. Lahokaviosammalen kasvupaikkojen tunnistamisessa Helsinki on toiminut päinvastoin edelläkävijänä.

Stansvikinkalliolla ei ole metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia suojeltuja luontotyyppiä lukuunottamatta lahokaviosammaleen kasvupaikkaa.

LUONTOKOHDEKORTTI

MAANKÄYTÖN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Rakentamisen pääasiallinen vaikutus on metsäympäristön väheneminen ja sen pinta-alan pieneneminen. Vaikutus syntyy rakentamisen aikana ja on pysyvä. Muu rakentamisen vaikutus on rakennettavaa aluetta ympäröivään metsään kohdistuva reunavaikutus, jota syntyy tuuli-, valo-, vesi- ja lämpöolosuhteidenmuutoksesta, maantäytöistä ja koneiden juuri- ja runkokontakteista johtuen. Ympäröivien metsien maasto kuluu lisääntyneen virkistyskäytön myötä. Reunavaikutus on väliaikainen, mutta maaston kulumisen pysyvä vaikutus.

Virkistyskäytön kasvun myötä tapahtuvaa maaston kulumista voidaan lieventää monin keinoin. Virkistyskäyttöä on ohjattu asemakaavamääräyksin reiteille tai polkuverkostolle. Alueen sisälle syntyy maisemallisesti mielenkiintoisia ja vaihtelevia reittiverkostoja. Reitit on osoitettu pääsääntöisesti olemassa olevien polkujen mukaisesti sekä niille kasvupaikoille, jotka kestävät parhaiten kulutusta. Tarvittaessa kulkua ohjataan myös erilaisilla esteillä.

Korttelin 49340 rakennukset on sijoitettu alueelta löydetystä lahokaviosammal esiintymästä noin kahdenkymmenenviiden metrin päähän niin, että kortteli voidaan vielä luontevasti rakentaa säilyvän siirtolohkareen ympärille louhimatta kallioita. Säilyvä metsä on merkitty lähivirkistysalueeksi, jonka lahopuujatkumo tulee turvata. Kaava-alueen itäpuolen viheralue säilyy luonnontilaisena yhdessä tämän kaava-alueen itäpuoleisten viheralueiden kanssa muodostaen yhtenäisen metsikön. Lahokaviosammal esiintymä sijaitsee nykyisin vain muutaman metrin päässä metsään muodostuneista ulkoilupoluista. Uudet rakennetut polkuverkostot ohjaavat kulkua viheralueilla ja vähentävät luonnontilaisen metsänpohjan kulumista.

Asemakaavassa muutamille metsäisille korttelialueille on merkitty korttelin sisäisiä alueita, joilla olemassa olevaa puustoa tulee säilyttää.

Luontokohdekorttien lähdemateriaali:

- Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämä luontotietojärjestelmä
- Kruunuvuorenrannan osayleiskaava-alueen luontoselvitys ja maankäytön luontovaikutusten arviointi, Enviro, 2005
- Kruunuvuorenrannan luontoselvitysten täydennys, Enviro, Esa Lammi, 2.11.2011
- Lepakkoselvitys- Stansvik, Wermundsen Consulting Oy, 19.9.2013
- Stansvikinkallio - asiantuntijalausunto asemakaavan toteutumisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016, BatHouse 14.10.2016
- Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014, Wermundsen Consulting Oy
- Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry., www.lepakko.fi
- Suomen luonnonsuojeluliitto, www.sll.fi
- Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu, www.ymparisto.fi
- Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y, www.tringa.fi
- Raportti Helsingin Laajasalon Kruunuvuoren ja Stansvikin alueiden kääpäselvityksestä, Juha Kinnunen, 20.10.2005
- Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003, Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2004
- Lepakoiden seuranta Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella Stansvikin Kaivospuvilan kohdalla, Helsingin rakennusvirasto, BatHouse 2014, 2015, 2016
- Stansvikinkallio- asiantuntijalausunto asemakaavan toteuttamisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016, 14.10.2016, BatHouse
- Stansvikinkallion katuaukioiden ja viheralueiden yleissuunnitelma, Loci maisema-arkkitehdit Oy, 2016
- Koordinaattitiedot huomionarvoisista kääpä-, samalla-jäkälä- ja lintula-jeista Stansvikinkallion kaava-alueelta ja sen läheisyydestä, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry HELSY, 2016
- Kruunuvuorenrannan osayleiskaava- ja maankäyttösuunnitelma-alueiden lepakoselvitys 2017, BATHouse, 2017

2017

Kruunuvuorenrannan lepakkoselvitys 2017

Nina Hagner-Wahlsten

BatHouse

2017-10-27

Kruunuvuorenrannan lepakkoselvitys 2017

Nina Hagner-Wahlsten, BatHouse. 27.10.2017

Sisältö

1.	Johdanto.....	3
2.	Tausta-aineisto	4
3.	Menetelmät.....	5
3.1.	Aktiiviseuranta.....	6
3.2.	Lyhytaikainen passiiviseuranta	7
3.3.	Pitkäaikainen passiiviseuranta.....	7
4.	Selvityksen tavoitteet, tulokset ja suositukset asemakaava-alueittain.....	9
4.1.	Kruunuvuori – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: kevät 2018	11
4.2.	Hopealaakso ja Kaitalahden laajennus – asemakaava lainvoimainen: 2013.....	15
4.3.	Borgströminmäki - asemakaava lainvoimainen: 2013	17
4.4.	Kaivoskallion huvilat – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: syksy 2017.....	19
4.5.	Gunillankallio – asemakaava lainvoimainen: 2012	22
4.6.	Rannat, puisto ja palvelukortteli – asemakaava lainvoimainen: 2012	26
4.7.	Kruunuvuorenrannan keskuskortteli – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: syksy 2019	28
4.8.	Stansvikinkallio – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: kevät 2018.....	29
4.9.	Stansvik – asemakaava lainvoimainen: 2016.....	31
4.9.1.	A - Vanhakylän mökkialue.....	31
4.9.2.	B – Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välinen metsä.....	36
4.9.3.	C - Tahvonlahdenniemi	39
4.10.	Nuottaniemi ja Suomensuon puistoalue – asemakaava lainvoimainen: 2012.....	40
4.11.	Kaitalahden hulevesiallas – ei kaava-alue.....	42
4.12.	Borgströmin puiston metsäalue – ei kaava-alue.....	43
5.	Yhteenvedo selvitysalueen lepakoille tärkeistä alueista ja suosituksista	45
5.1.	Pikkulepakko.....	45
5.2.	Lepakoille tärkeät alueet	47
5.3.	Vaikutusten arviointi	49
5.4.	Yhteenvedo suosituksista.....	50
5.5.	Tulosten tarkastelu	54
6.	Kirjallisuus ja lähteet	55

7.	LIITE 1. Kartoitusreitit 2017.....	56
8.	LIITE 2. Lyhytaikaiset passiiviseurantadetektorit 2017.....	57
9.	LIITE 3. Pitkäaikaiset passiiviseurantadetektorit 2017.....	58
10.	LIITE 4. Pitkäaikaisten passiiviseurantadetektoireiden tulokset 2017	59
11.	LIITE 5. Lyhytaikaisten passiiviseurantadetektoireiden tulokset 2017.....	68
12.	LIITE 6. Aktiiviseurannan lepakkohavainnot 2017	69
13.	LIITE 7. Lepakoiden saalistusalueet 2017	70
14.	LIITE 8. Lepakoiden siirtymäreitit 2017.....	71

Kartat: © Maanmittauslaitos, avoin aineisto 2017
Kruunuvuorenrannan havainnekuva 3.10.2017, Helsingin kaupunki
Kruunuvuorenrannan kaavatilanne 16.10.2017, Helsingin kaupunki

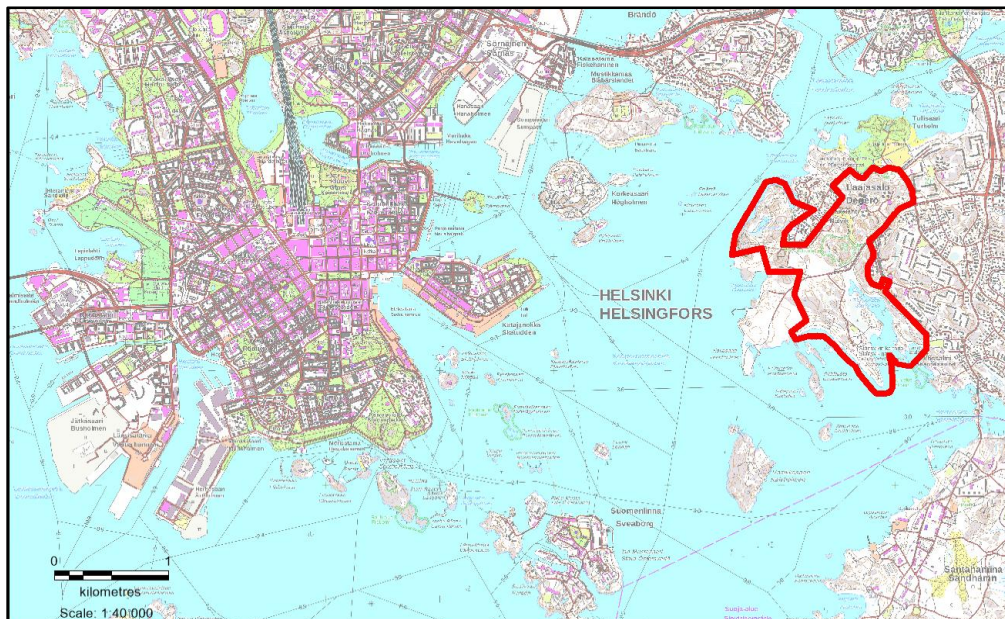
Kansikuva: Katuvalaistuksen sammutuskokeilun infokyltti, taustalla Kaivoshuvila.
(Nina Hagner-Wahlsten).

1. Johdanto

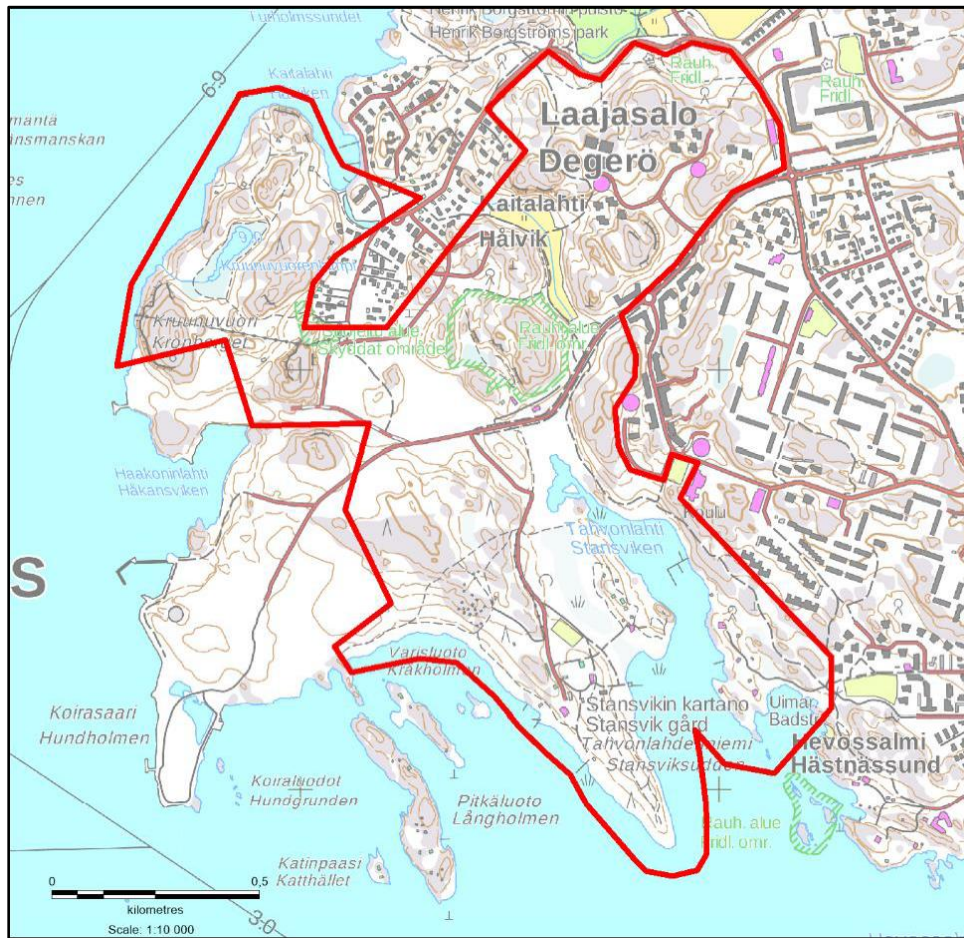
Kruunuvuorenrannan lepakkoselvitys on yhteistyöprojekti, jonka toinen tilaaja on Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja toinen kaupunkisuunnitteluvirasto. Selvitystyön aikana, hallintouudistuksen myötä molemmat ovat nykyisin samaa Kaupunkiympäristön toimialaa. Tämä raportti on molemmille tilaajille yhteinen. Selvitysalueen sijainti on esitetty kartalla 1 ja selvitysalueen rajaus kartalla 2.

Selvityksen tarkoitus on laatia Kruunuvuorenrannan osayleiskaava- ja maankäyttösuunnitelma-alueelle kokonaiskuva lepakoille tärkeistä alueista. Alueella on tehty jo aikaisemmin useita lepakkokartoituksia pienemmillä osa-alueilla, joten monet lepakoiden tärkeät saalistusalueet ja piilopaikat ovat jo tiedossa. Tämän selvityksen tavoitteena on luoda kokonaiskuva lepakoiden käyttämisestä ja lepakoille tärkeistä alueista koko selvitysalueella ja erityisesti paikallistaa lepakoille tärkeitä siirtymäreittejä. Selvitystyössä on keskitytty erityisesti alueille, joille suunnitellaan uudisrakentamista tai muita muutoksia. Painopiste on ollut myös aikaisempien seurantojen jatkamisessa, kuten rakentamisen vaikutuksissa Koirasaarentien Kaivoshuvilan lepakkoyhdyskuntaan. Myös Kaitalahden hulevesialtaan kunnostuksen vaikutuksia lepakoihin on selvitetty sekä katuvalaistuksen sammuttamisen vaikutuksia lepakoiden käyttäytymiseen.

Selvityksen tulosten perusteella annetaan suosituksia siitä, miten lepakot voidaan ottaa huomioon alueiden suunnittelussa, myös virkistysalueiden ja ulkoilureittien suunnittelussa selvitysalueella. Tavoitteena on luoda yhteiselomahdollisuudet lepakoille ja alueen asukkaille. Kruunuvuorenrannan alueesta rakennetaan kaupunkimainen kaupunginosa ja virkistysalueiden ja ulkoilureittien tarve ja käyttö ovat erittäin merkittävässä asemassa. Tiivis rakentaminen tulee vaikuttamaan alueen lepakoihin haitallisesti, mutta lepakoita huomioon ottavalla suunnittelulla voidaan kuitenkin minimoida lepakoihin kohdistuvia haittavaikutuksia.

Kartta 1. Kruunuvuorenrannan lepakkoselvitysalue 2017.

Kuva 2. Lepakkoselvityksen aluerajaus 2017.

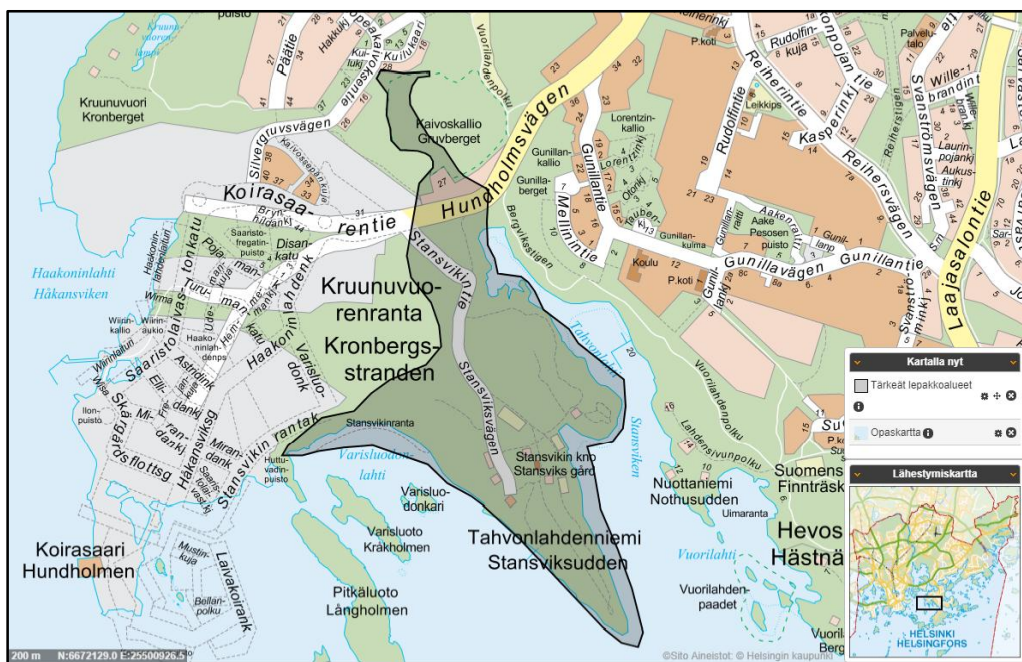
2. Tausta-aineisto

Kruunuvuoren ja Stansvikin alueilla on 2000-luvulla tehty useita lepakkoselvityksiä, jotka ovat käsittäneet pienempiä osa-alueita. Tämä lepakkoselvitys on ensimmäinen koko alueen kattava, laajempi selvitys.

Vuonna 2003 Helsingin lepakkolajistoa kartoitettiin koko kaupungin alueella (Siivonen 2004). Tuolloin todettiin, että Tahvonlahdenniemi oli lepakoille tärkeä alue.

Vuonna 2013 Stansvikin kyläyhdistys teetti lepakkokartoituksen Stansvikin kartanon alueella. Selvitysalue ulottui Stansvikin kartanoalueelta Koirasaarentien varrella olevalle Kaivoshuvilalle (Wermundsen 2013). Selvityksessä todettiin, että Uusikylän mökkialue ja sen eteläpuolella oleva rantametsikkö olivat lepakoille tärkeitä alueita. Lisäksi todettiin, että muun muassa Kaivoshuvilassa ja Vanhakylän Nalletalossa oli lepakoiden piilopaikkoja.

Vuonna 2014 päivitettiin koko Helsingin kattava lepakkolajiston kartoitus. (Wermundsen 2014). Kartoituksen perusteella lepakoille tärkeää aluetta laajennettiin sekä länsi- että pohjoissuuntiin (kartta 3, <https://kartta.hel.fi/#>).

Kartta 3. Helsingin karttapalvelun luontotietoihin merkitty lepakoille tärkeä alue. <https://kartta.hel.fi/#> (23.10.2017).

Kruunuvuorenrannan uuden kaupunginosan toteuttamiseen liittyi Koirasaarentien parantaminen ja uudelleen rakentaminen. Uusi tielinjaus kulki aivan Kaivosshuvilan vierestä, jossa oli todettu olevan lepakoiden lisääntymispaikka. Tästä johtuen Kaivosshuvilan lepakkoyhdyskuntaa seurattiin vuosina 2014-2016 ja arvioitiin uuden tielinjauksen vaikutuksia lepakoihin (Hagner-Wahlsten 2014, 2015a, 2016a).

Vuonna 2015 lepakoita seurattiin Kaitalahden hulevesialtaalla. Selvityksen perusteella annettiin suosituksia, miten lepakoita voitiin huomioida hulevesialtaan tulevissa kunnostustöissä (Hagner-Wahlsten 2015b).

Vuonna 2016 Kruunuvuorenmetsässä tehtiin alustava lepakkokartoitus Kaivosshuvilan lepakkoseurantojen yhteydessä (Hagner-Wahlsten 2016a).

Lisäksi on annettu lausuntoja lepakoihin kohdistuvista vaikutuksista Kaivoskallion huvila-alueen asemakaava-alueella (Hagner-Wahlsten 2016b) ja Stansvikinkallion asemakaava-alueella (Hagner-Wahlsten 2016c).

3. Menetelmät

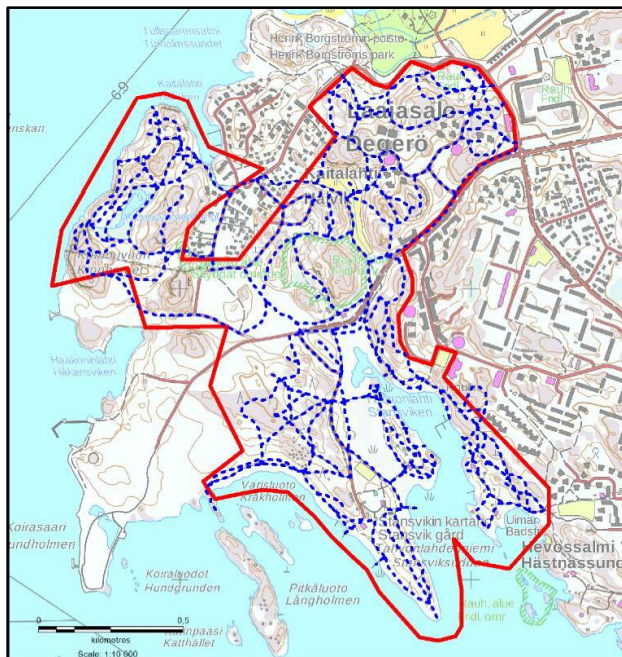
Selvityksessä noudatettiin Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (SLTY:n) laatimia kartoitusmenetelmiä ja Bat Conservation Trustin (Collins J. 2016) suosituksia lepakkokartoituksista.

3.1. Aktiiviseuranta

Aktiiviseurannassa maastossa havainnoitiin lepakoita kävellen selvitysalueella yöaikaan. Maastotyöt suunniteltiin kartta-aineiston, päiväsaikaisten maastokäyntien ja edellisten lepakkoselvitysten tuloksien perusteella. Kartoitukset tekivät FM Nina Hagner-Wahlsten ja FM Rasmus Karlsson.

Alueella kartoitettiin lepakoita yhteensä 7 eri yön aikana kesällä 2017 (7.6., 14.6., 29.6., 12.7., 26.7., 9.8., 26.8.) niin, että molemmat kartoittajat olivat maastossa saman yön aikana (7.6. vain NHW) kartoittaen kumpikin puolet selvitysalueesta. Näin koko selvitysalue tuli kartoitettua saman yön aikana.

Kartoitusten aloitusajankohta oli noin 45 minuuttia auringonlaskun jälkeen, valo-olosuhteista riippuen. Vertailukelpoisuuden vuoksi lepakoita kartoitettiin vain hyvällä säällä, eli sateettomina, melko tyyninä ja lämpiminä ($> +10\text{ °C}$) öinä. Sade, kova tuuli ja kylmyys vähentävät oleellisesti lepakoiden saalistusaktiivisuutta. Kartoitusreitit on esitetty kartalla 4, isompi kartta on esitetty liitteessä 1.

Kartta 4. Kartoituksessa kuljetut reitit. Kartan reitit ovat suuntaa antavia, todellisuudessa ne mutkittelivat maastomuotojen mukaan.

Lepakoiden havainnoimiseen käytettiin ultraääni-ilmaisinta eli lepakkodetektoria (Pettersson D240x), jolla voidaan havaita lepakoiden päästämät kaikuluotausäänet. Siipojen äänet nauhoitettiin tarvittaessa digitaalisella tallentimella (Edirol R-09) käyttäen detektorin aikaajennustoimintoa. Lajit tunnistettiin maastossa tai jälkikäteen analysoimalla tallennettuja ääniä tietokoneella äänianalysointiohjelmalla

(BatSound®-ohjelmisto). Lepakot pyrittiin aina myös näkemään lajinmäärityksen varmistamiseksi.

Lepakkolajia ei aina pystytä määrittämään ääni- ja näköhavaintojen perusteella. Lajipari viiksisippa/isoviiksisippa on erotettavissa ainoastaan anatomisen rakenteen perusteella, joten nämä lajit käsitellään tässä työssä lajiparina nimellä viiksisiiapat.

Kaivoshuvilan ullakolla käytiin aina jokaisen kartoituskäynnin yhteydessä tarkistamassa, olivatko lepakot olleet rakennuksessa. Kartoituskertojen lisäksi Kaivoshuvilassa käytiin myös 4.5., 24.5., 18.7., 1.8., 15.9. ja 18.10.

3.2. Lyhytaikainen passiiviseuranta

Selvityksessä käytettiin myös lepakoiden ääniä automaattisesti tallentavia passiiviseurantadetektoreita (AnaBat SD2, Titley Electronics), joita on mahdollista jättää maastoon kartoitusyön ajaksi. Näin saadaan havaintoja alueen lepakkolajistosta ja lepakoiden aktiivisuudesta tietyissä paikoissa täydentämään kartoittajan havainnointia.

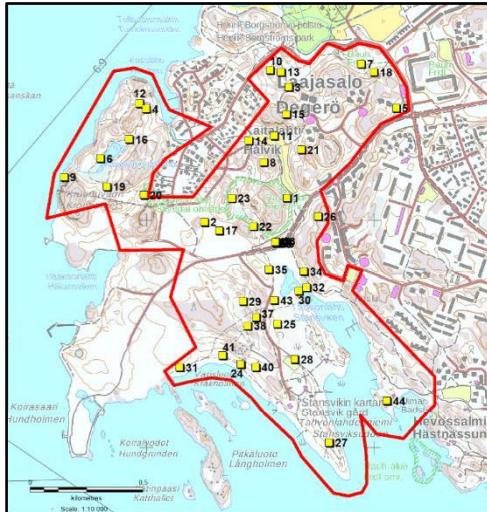
Passiiviseurantadetektorit tallentaa jokaisen lepakon ohilennon havaintona. Havaintomäärä ei kerro, kuinka monta lepakkoa alueella saalista, vaan yksikin lepakko voi pienellä alueella saalistaessaan tuottaa kymmeniä havaintoja. Havaintojen lukumäärä antaa kuitenkin viitteitä lepakoiden suhteellisesta aktiivisuudesta juuri sillä alueella, mikä on avuksi arvioitaessa alueiden tärkeyttä lepakoille.

Seitsemän passiiviseurantadetektoria (toisella kartoittajalla 3 ja toisella 4) vietiin ennen kartoituskierron alkua maastoon ja niiden annettiin olla paikoillaan koko kartoituksen ajan. Kesän aikana passiiviseurantadetektoreita pidettiin yhteensä 44 eri paikassa, paikat on esitetty kartalla 5. Isompi kuva on esitetty liitteessä 2.

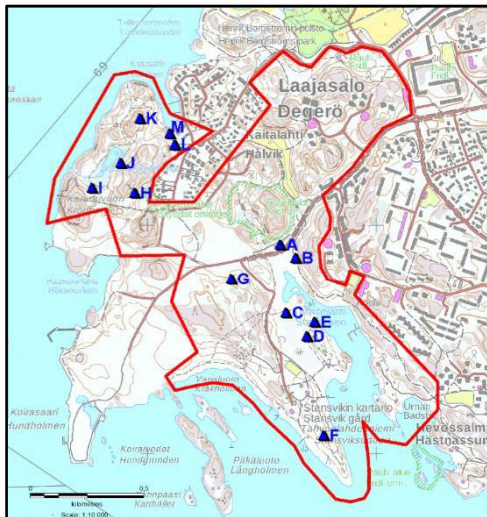
3.3. Pitkäaikainen passiiviseuranta

Passiiviseurantadetektorin voi myös jättää maastoon pidemmäksi aikaa. Keväällä maastoon vietiin 13 passiiviseurantadetektoria (4.5.2017), joiden annettiin olla maastossa koko kesän ajan. Detektorien paikat on esitetty kartalla 6. Isompi kuva on esitetty liitteessä 3. Tulosten esittelystä perustellaan tarkemmin näiden detektorien sijoituspaikat.

Detektorit olivat säänkestävissä koteloissa ja ne asennettiin noin 3 metrin korkeudelle puihin (kuvat 1 ja 2). Detektorin muistikortti ja akku vaihdettiin aina kartoitusten yhteydessä. Detektorit haettiin pois maastosta 18.10.2017.

Kartta 5. Selvitysalueella olleet lyhytaikaisten passiiviseuranta-detektoreiden sijainnit.

Kartta 6. Selvitysalueella olleet pitkäaikaisten passiiviseuranta-detektoreiden sijainnit.

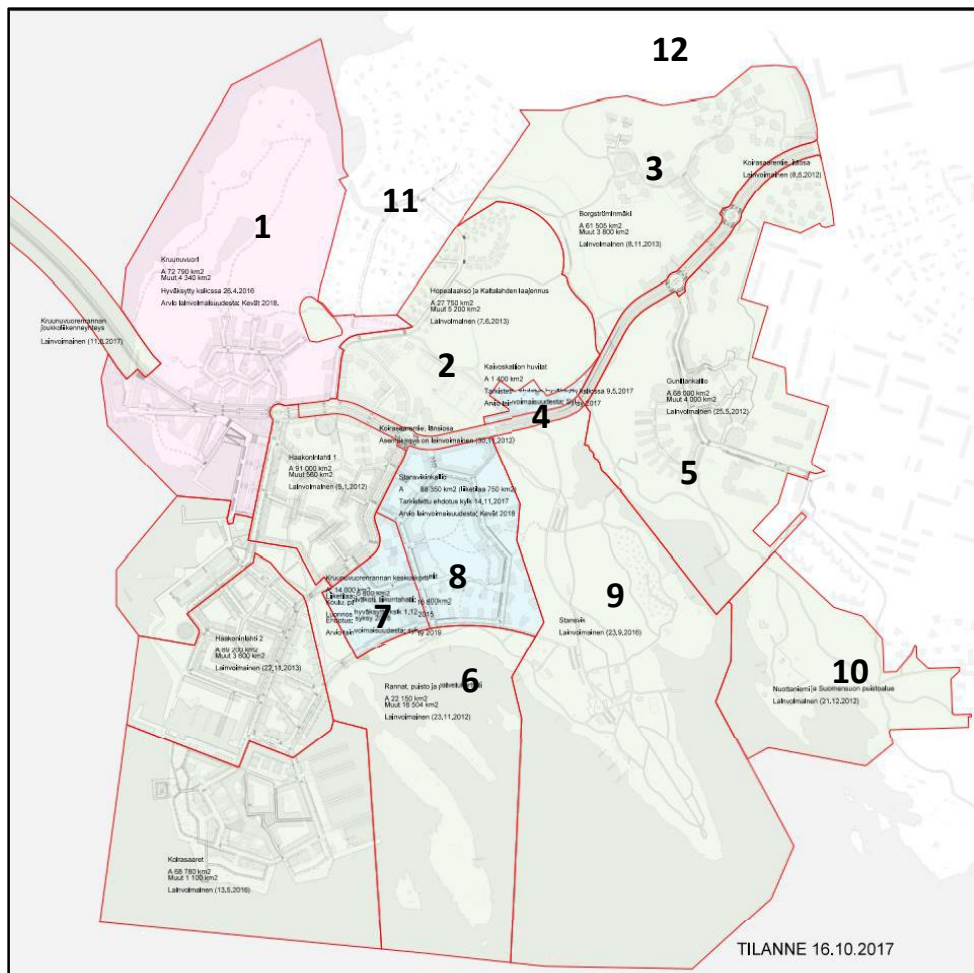

Kuvat 1 ja 2. Pitkäaikaiset passiiviseurantadetektorit olivat säänkestävissä koteloidissa. Ne asennettiin noin 3 metrin korkeudelle puihin

4. Selvityksen tavoitteet, tulokset ja suositukset asemakaava-alueittain

Koska selvitysalue on laaja ja eri osissa on erilaiset tavoitteet, selvitysalue on jaettu osa-alueisiin. Kartalla 7 esitetyt osa-alueet 1-10 ovat samat kuin selvitysalueella olevat asemakaava-alueet (kaavatilanne 16.10.2017). Osa-alueet 11-12 ovat muita aluekokonaisuuksia.

Selvityksen tavoitteet, tulokset ja suositukset eri osa-alueille on tässä esitetty niin, että jokainen osa-alue käsitellään kokonaisuudessaan omassa luvussa. Luvussa 5 tarkastellaan selvitysalueutta kokonaisuutena ja annetaan yhteenveto suosituksista lepakoiden huomioon ottamiseksi alueella.

Kartta 7. Selvitysalueen osa-alueet nro 1-10 ovat samat kuin alueen asemakaava-alueet. Osa-alueet 11-12 ovat muita alueita. 1 – Kruunuvuori, 2 – Hopealaakso ja Kaitalahden laajennus, 3 – Borgströminmäki, 4 – Kaivoskallion huvilat, 5 – Gunillankallio, 6 – Rannat, puisto ja palvelukortteli, 7 – Kruunuvuorenrannan keskuskortteli, 8 – Stansvikinkallio, 9 – Stansvik, 10 – Nuottaniemi ja Suomensuon puistoalue, 11- Kaitalahden hulevesiallas – ei kaava-alue, 12 – Borgströmin puiston metsäalue – ei kaava-alue.

Vaikutusten arvioinnissa lähtökohtana on ollut, että kartalla 7 esitetyt asemakaavat toteutetaan. Havainnekuva kaavojen toteutumisesta (tilanne 3.10.2017), jota käytetään vaikutusten arvioinnin esittelyssä, on esitetty kartalla 8.

Kartta 8. Havainnekuva (tilanne 3.10.2017) asemakaavoista Kruunuvuoren alueella.

Tulosten esittelyssä aktiiviseurannan lepakkohavainnot esitetään pisteinä kartoilla. Havaintopiste voi osoittaa havainnon joko yhdestä tai useammasta lepakosta, samoin piste voi edustaa joko saalistavaa tai ohilentävää lepakkoa. Sama lepakkoyksilö on myös voinut tulla havaituksi useamman kartoituskierroksen aikana, joten sama lepakkoyksilö on voinut saada useamman pisteen kartalla. Saalistava lepakko lentää edestakaisin melko pienellä alueella, joten lepakon havaitseminen useaan kertaan samalla paikalla on tulkittu saalistavaksi yksilöksi. Jos lepakko on havaittu vain kerran, havainto on tulkittu ohilentäväksi yksilöksi. Arvioitaessa alueiden merkitystä lepakoille nämä seikat on otettu huomioon.

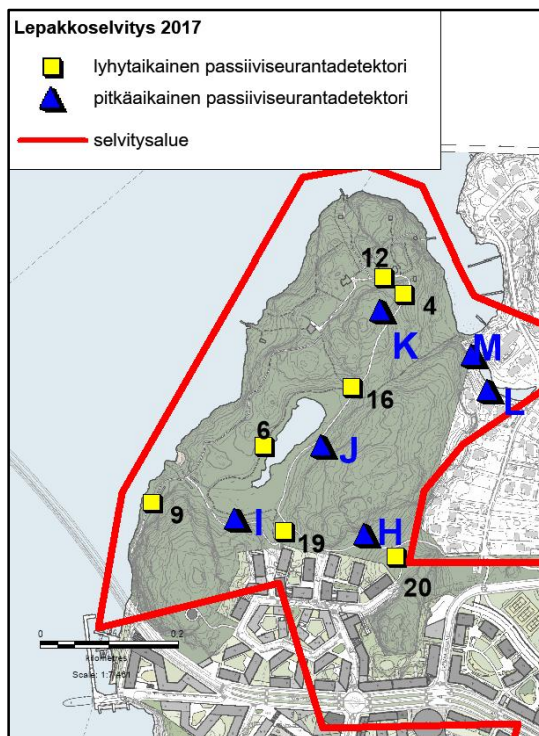
4.1. Kruunuvuori – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: kevät 2018

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Kruunuvuoren metsäalueella tehtiin karkea lepakkokartoitus vuonna 2016 (Hagner-Wahlsten 2016a). Vuoden 2017 selvityksen tavoitteena oli selvittää alueen lepakot tarkemmin ja erityisesti ottaa huomioon alueen virkistyskäytön paineet ja antaa suosituksia lepakoiden huomioonottamiseksi alueen virkistyskäyttösuunnittelussa. Tavoitteena oli myös selvittää, oliko alueen kahdessa jäljellä olevassa huvilassa lepakoiden piilopaikkoja.

Alueelle asennettiin neljä pitkäaikaista passiiviseurantadetektoria (kartta 9, detektorit H, I, J, K). Detektori "H" oli alueelle johtavan ulkoilutien varrella jyrkän mäen yläosan tuntumassa. Detektori "I" oli Kruunuvuorenlammen eteläpuolella rehevän ja kostean alueen ja rintein taitteessa. Detektori "J" oli Kruunuvuorenlammen itäpuolella ulkoilutien ja kallioalueen välissä. Detektori "K" oli metsäalueen pohjoisosassa karummassa, väljemmässä ja valoisammassa ympäristössä. Suunnitelmista poiketen, detektoria ei asennettu Hällebon pihaan. Huvilassa ja sen ympäristössä oli tehty paljon ilkivaltaa, joten detektorin asentaminen huvilan viereen tuntui turhalta riskiltä.

Lyhytaikaisia passiiviseurantadektoreita sijoitettiin alueelle seitsemään eri paikkaan (kartta 9, detektorit nro 4, 6, 9, 12, 16, 19, 20).

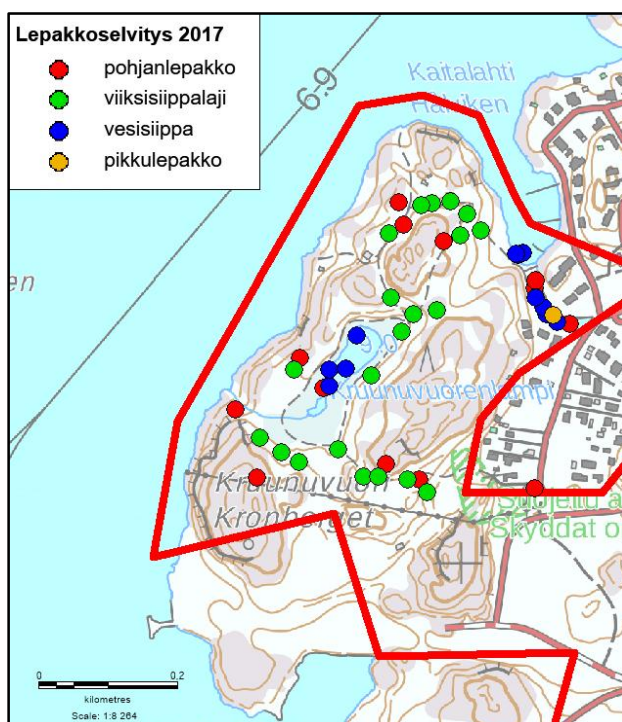

Kartta 9. Siniset kolmiot H, I, J, K ovat Kruunuvuoren asemakaava-alueella olleiden pitkäaikaisten passiiviseurantadetektoreiden sijainnit. Kolmiot L-M eivät kuulu tähän alueeseen. Keltaiset neliöt nro 4, 6, 9, 12, 16, 19 ja 20 ovat kaava-alueella olleiden lyhytaikaisten passiiviseurantadetektoreiden sijainnit.

Tulokset

Huviloiden tarkastukset eivät olleet mahdollisia kesällä 2017. Toinen huvila, Hällebo, oli tiukasti suljettu metallilevyillä, joten sisälle ei päästy. Syksyllä 2016 talossa oli kuitenkin käyty. Talo oli silloin jo hyvin huonossa kunnossa ja ilkivaltaa oli tehty paljon. Talossa ei ollut yhtään ehjää ikkunaa tai ovea. Silloisessa tarkastuksessa ei havaittu viitteitä siitä, että talossa olisi lepakoiden piilopaikkoja. Toista, Hällebon pohjoispuolella olevaa huvilaa oli poltettu keväällä 2017, joten sitäkään ei voitu tarkistaa. Myös tässä talossa käytiin syksyllä 2016 eikä sielläkään havaittu viitteitä lepakoiden piilopaikoista.

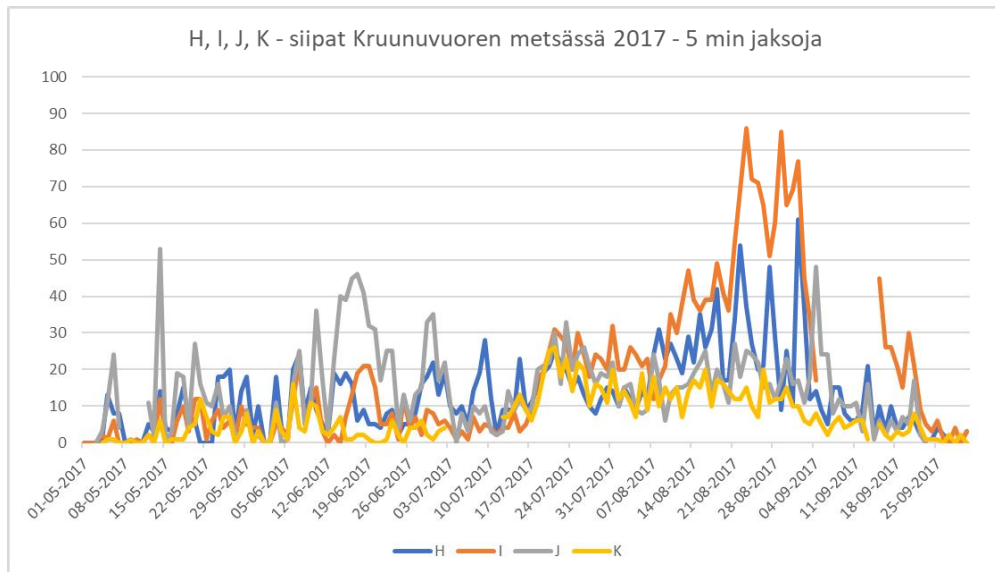
Aktiiviseurannan lepakkohavainnot on esitetty kartalla 10. Viikisiippoja saalisti säännöllisesti alueen kaikilla ulkoilupoluilta. Isot polut muodostavat suojaisia käytäviä ympäristöön, joilla siipat mielellään saalistivat. Pohjanlepakkoa esiintyi eniten kallioalueiden ja lammen tuntumassa. Vesisiippoja saalisti ajoittain Kruunuvuorenlammella. Niitä esiintyi kuitenkin ihanteellisiin olosuhteisiin verrattuna suhteellisen vähän. Kesäkuun lopussa rannalla olleeseen lyhytaikaiseen passiiviseurantadetektoriin nro 6 oli tallentunut runsaasti havaintoja saalistavista vesisiipoista. Elokuun alkupuolella rannalla olleeseen detektoriin nro 10 oli tallentunut vain muutama havainto ohilentävästä siipasta. Lyhytaikaisten detektorien tulokset on esitetty liitteessä 5.

Kartta 10. Kruunuvuoren asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Kaikkien neljän pitkäaikaisen passiiviseurantadetektorin tarkemmat tulokset on esitetty liitteessä 4 (liitteen kuvat 4-8 – 4-11). Kuvassa 3 on esitetty näihin detektoreihin tallentuneet siippahavainnot samassa kaaviossa. Siippahavainnot

sisältävät sekä viiksisiippalajien että vesisiipan havainnot. Nämä lajit eivät aina ole eroteltavissa anabat-detektoreiden tiedostoissa, mutta metsässä saalistaessaan näillä lajeilla on hyvin samankaltaiset ympäristövaatimukset. Tulokset osoittivat, että sekä alueelle johtavan ulkoilupolun varrella, että erityisesti lammen eteläpuolella, siipat saalistivat aktiivisimmin loppukesällä ja vähemmän, mutta kuitenkin säännöllisesti, alkukesällä. Lammen itäpuolella siipat olivat lentäneet eniten kesäkuussa. Alueen pohjoisosan kalliisella alueella siippahavaintoja oli eniten elokuussa.

Kuva 3. Kruunuvuoren asemakaava-alueella olleiden pitkäaikaisten passiiviseurantadetektoreiden H:n, I:n, J:n ja K:n yhdistetyt siippahavainnot. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

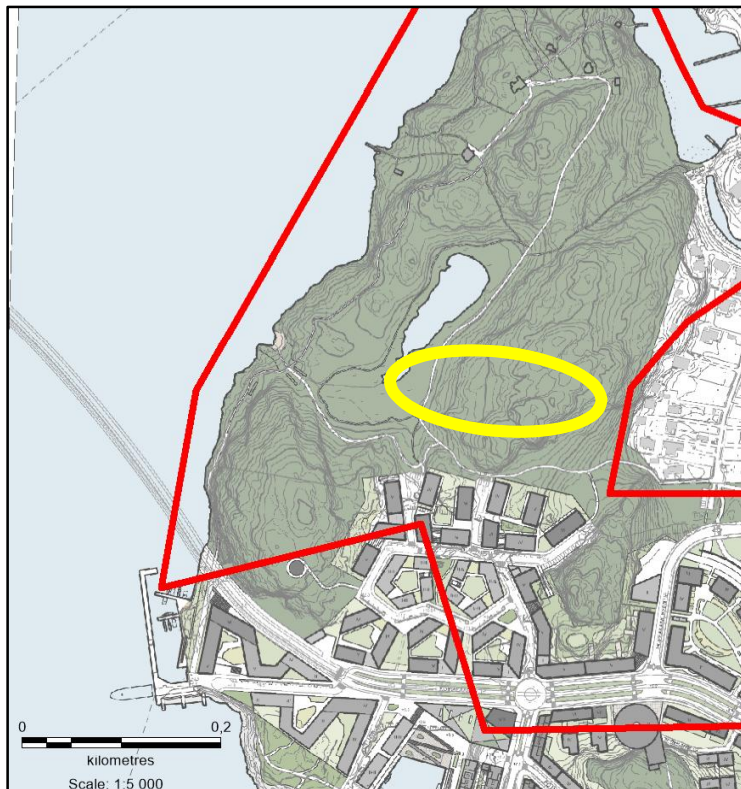
Merelle päin olevat kallioalueet ovat karuja ja tuulisia eivätkä ne ole lepakoille erityisen sopivia alueita. Pohjanlepakko saattaa kuitenkin tällaisillakin alueilla saalistaa. Lammen ja Kaitalahden asuntoalueen välissä olevalla osittain metsäisellä kallioalueella esiintyi vain vähän lepakoita. Tämä kallioalue on kuitenkin merkittävä, koska se muodostaa luontevan puskurivyöhykkeen asuntoalueen ja järven ympäristön väliin. Lampi rantoineen ja lähimetsineen on kaikin puolin ihanteellinen ympäristö monelle eri lepakkolajille. Metsäalueen pohjoisniemi on ympäristöltään vaihteleva, joka monin paikoin tarjoaa lepakoille sopivat olosuhteet.

Yllättävä tulos oli, että vaikka muualta Kruunuvuorenrannan selvitysalueelta oli monin paikoin havaintoja pikkulepakosta, täältä Kruunuvuorenmetsästä ei ollut yhtään havaintoa pikkulepakosta koko kesän ajalta.

Tulosten tarkastelu

Kruunuvuoren metsän eteläosaan on suunniteltu kerrostaloja aivan alueelle johtavan ulkoilupolun varteen (kartta 11). Toteutuessaan rakentaminen muuttaisi polun varrella olevaa ympäristöä merkittävästi valoisammiksi. Valoisammat olosuhteet olisivat hyvin epäsuotuisat erityisesti viiksisipoille, jotka karttavat valoisia alueita. Kallio polun pohjoispuolella on hyvin jyrkkää, joten polun siirtäminen olisi haastavaa.

Havainnekuvassa metsäalueen pohjoisosaan osoitetut pienet rakennukset eivät sinänsä ole lepakoille epäsuotuisat edellyttäen, että alueita ei valaista kesäaikaan.

Kartta 11. Toteutuessaan Kruunuvuoren asemakaavan mukainen rakentaminen keltaisella ympyrällä osoitetulla alueella olisi lepakoille epäsuotuisaa.

Suosituks

- Lepakoiden kannalta on suotavaa, että uudisrakentamisen ja ulkoilupolun väliin jätetään puustoa antamaan ainakin osittaista suojaa ja varjoa polun suuntaan (kuva 11).
- Alueen virkistyskäyttö ei sinänsä vaikuta alueen lepakoihin. Olemassa olevat sekä isommat että pienemmät polut ovat monin paikoin siipojen saalistusalueita.
- Uusiakin polkuja voidaan alueelle rakentaa, ne voivat tiheämmässä ympäristössä olla lepakoille jopa hyödyllisiä.
- Ohjaamalla virkistyskäyttö poluille, muu luonto säilyy paremmin koskemattomana.
- Koko metsäalue pidetään valaisemattomana, jotta metsäkokonaisuus säilyisi mahdollisemman luonnontilaisena ja koskemattomana.

4.2. Hopealaakso ja Kaitalahden laajennus – asemakaava lainvoimainen: 2013

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Hopealaakson ja Kaitalahden laajennuksen asemakaava-alueeseen kuuluu, paitsi Kuilukujan, Kuilukaaren ja Hopeakaivoksentien uudet pientaloalueet ja Kaivoskallion luonnonsuojelualue, laajahko avoin alue Koirasaarentien pohjoispuolella. Kaava-alueelle ei ollut asetettu erityisiä tavoitteita. Luonnonsuojelualueella ja osittain myös uusilla pientaloaleilla on lepakoita kartoitettu aikaisemminkin Kaivoshuvilan lepakkoseurantojen yhteydessä (Hagner-Wahlsten 2014, 2015a, 2016), mutta Koirasaarentien pohjoispuolella olevalla hiekka-alueella on käyty vain satunnaisesti.

Avoimella hiekka-alueella on vastavalmistunut keinotekoinen pienvesistö. Ojaa on laajennettu niin, että on syntynyt pitkänomainen lampi. Asemakaavassa hiekkakentälle ja uuden pienvesistön kohdalle on suunniteltu urheilupuisto, joka suullisen tiedon mukaan toteutetaan noin kymmenen vuoden kuluttua, jolloin tämänhetkinen pienvesistö tulee häviämään.

Lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita pidettiin seitsemässä eri paikassa kaava-alueella (liite 2, detektorit nro 1, 2, 8, 14, 17, 22 ja 23). Näistä kaksi (nro 2 ja 17) oli pienvesistön tuntumassa. Tällä kaava-alueella ei pidetty pitkäaikaisia passiiviseurantadetektoreita.

Tulokset

Luonnonsuojelualueella ja sen läheisyydessä olevissa metsiköissä esiintyi vain vähän lepakoita. Sen sijaan hiekka-alueen uudella lammella havaittiin saalistavia lepakoita jokaisen kartoituskerran yhteydessä lukuun ottamatta kesäkuun puoliväliä. Veden pintaa pitkin saalisti säännöllisesti vesisiippa, pohjanlepakko saalisti laajemmalla alueella vesistön tuntumassa ja kahdesti, sekä heinä- että elokuussa alueella saalisti pikkulepakko (kartta 12).

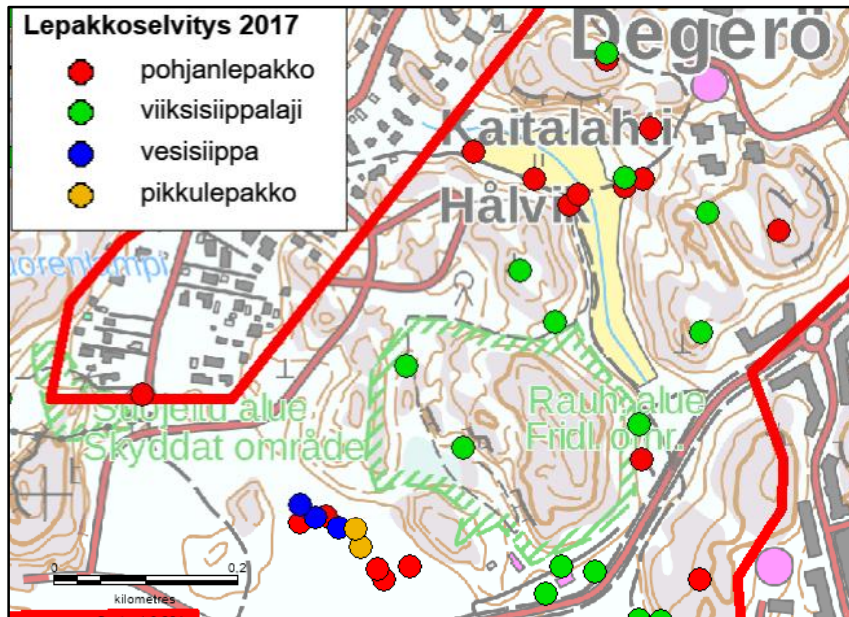
Elokuussa rannalla olleeseen passiiviseurantadetektoriin nro 17 oli tallentunut runsaasti havaintoja sekä pohjanlepakosta, vesisiipasta että Suomessa harvinaisesta pikkulepakosta. Liitteessä 5 on esitetty lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorin tulokset tarkemmin.

Lepakkohavainnot osoittavat, että **tämä uusi pieni ja karukin keinotekoinen pienvesistö on ainakin kolmen lepakkolajin säännöllinen ja tärkeä saalistusalue.**

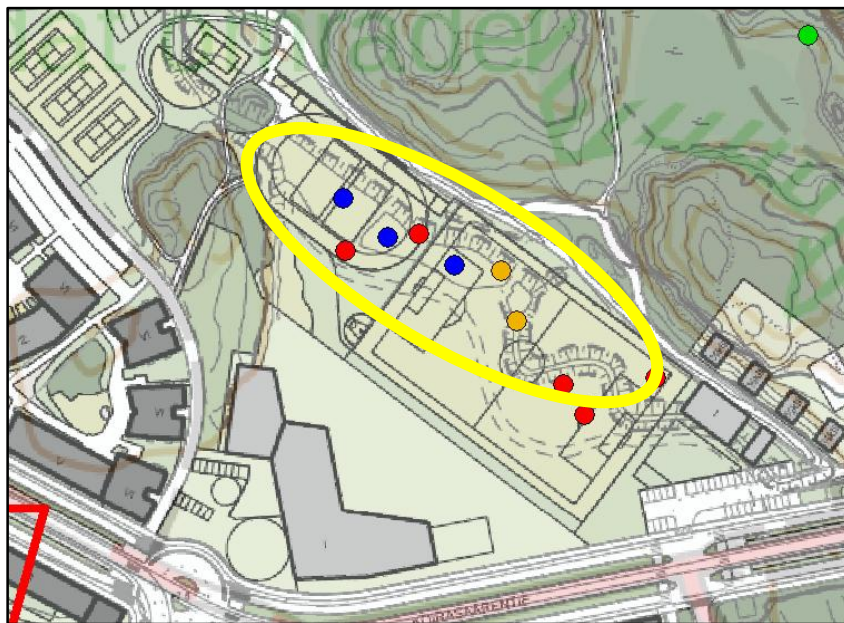
Pienetkin makean veden lampareet tarjoavat myös juomavettä lepakoille.

Tulosten tarkastelu

Hopealaakson ja Kaitalahden laajennuksen asemakaava-alueen suurin ristiriita lepakoiden esiintymisen suhteen on, että alueelle luotu pienvesistö häviää kaavan toteutuessa (kartta 13). Tällöin häviää lepakoille hyvin suotuisa saalistusalue.

Kartta 12. Hopealaakson ja Kaitalahden laajennuksen asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Kartta 13. Toteutuessaan Hopealaakson ja Kaitalahden laajennuksen asemakaavan mukainen rakentaminen keltaisella ympyrällä osoitetulla alueella hävittäisi lepakoiden uuden tärkeän saalistusalueen.

Suosituksset

- Pienvesistö säilytetään tulevaisuudessakin.
- Jos vesistön säilyttäminen ei ole mahdollista, suositellaan, että jonnekin lähialueelle luodaan uusi vastaava vesiaihe. Vesiaihe voi olla esimerkiksi luotu tai luonnollinen hulevesiallas.

4.3. Borgströminmäki - asemakaava lainvoimainen: 2013

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

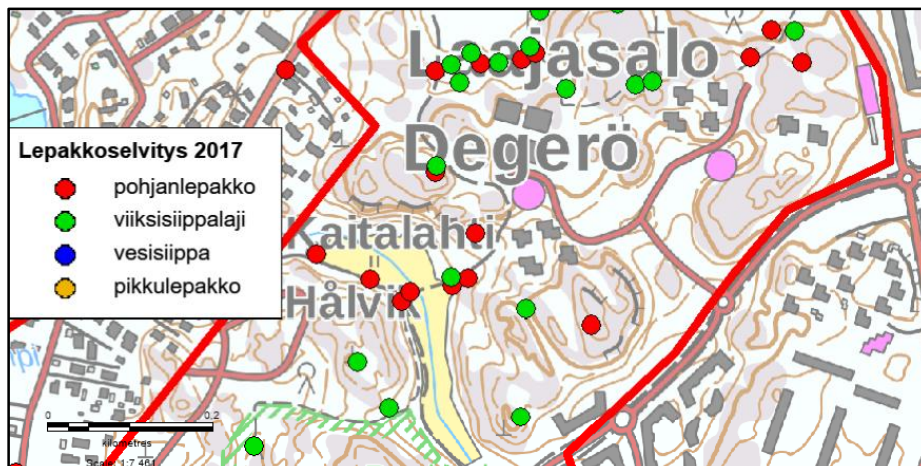
Bergströminmäen asemakaava-alueen lounaisosassa on niittyä, keski- ja pohjoisosa on kaavassa osoitettu kerrostaloalueeksi, joka suurelta osin on jo toteutettu. Niityn ja kerrostaloalueen välissä on kallioisia alueita. Kaava-alueelle ei ollut asetettu erityisiä tavoitteita lepakkokartoituksessa.

Lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita pidettiin neljässä eri paikassa kaava-alueella (liite 2, detektorit nro 5, 11, 15 ja 21). Tällä kaava-alueella ei pidetty pitkäaikaisia passiiviseurantadetektoreita.

Tulokset

Niityllä ja ulkoilupolkujen tuntumassa havaittiin aktiiviseurannassa satunnaisesti pohjanlepakoita ja kallioalueiden metsissä satunnaisesti viiksisiippoja (kartta 14). Uusilta, vastarakennetuilta kerrostaloalueilta ei ollut yhtään havaintoa.

Alueella olleisiin passiiviseurantadetektoreihin oli tallentunut vain vähän havaintoja lepakoista. Lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorien tulokset on esitetty tarkemmin liitteessä 5.

Kartta 14. Bergströminmäen asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

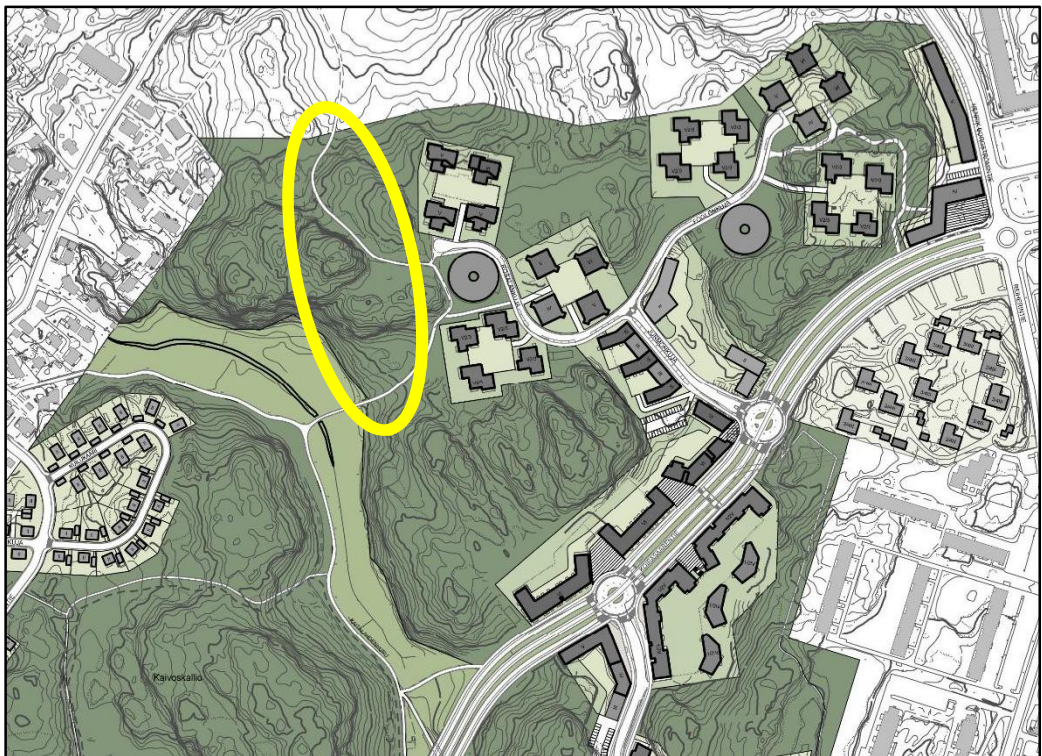
Tulosten tarkastelu

Bergströminmäen asemakaava-alueella ei havaittu yhtään lepakoille erityisen tärkeää saalistusaluetta. Kaava-alueen pohjoispuolella olevalla Borgströmin puiston metsäalueella (katso luku 4.12) esiintyi sen sijaan paikoitellen aktiivisesti saalistavia viiksisiippoja, joten voi olettaa, että Borgströminmäen asemakaava-aluekin oli lepakoiden saalistusaluetta, ennen kuin alueella ollut metsä korvattiin kerrostaloalueella.

Kaava-alueen pohjoisin neljän talon ryhmä ei ollut rakennettu kesällä 2017 lepakkokartoituksen aikaan. Myöhemmin syksyllä näidenkin talojen rakentaminen oli aloitettu alueella, jolla kesällä oli tehty lepakkokartoitusta.

Suosituks

- Kaava-alueella oleva ulkoilupolku oli valaistu yöaikaan koko kesän ajan. Lepakoille olisi suotuisaa, jos valaistusta voidaan vähentää erityisesti polun metsäisellä alueella kesäaikaan (kartta 15).
- Jos ulkoilupolun valaistusta uusitaan, lepakoille olisi suotuisaa, jos valaistus olisi ohjattu liiketunnistimilla, jolloin polku ja lähimetsä olisivat pääosin valaisemattomia yöaikaan.
- Niitynlaitaa pitkin kulkevan ulkoilupolun valaiseminen ei vaikuta lepakoihin yhtä paljon, koska avoin niitty on muutenkin kesäaikaan luonnollisesti valoisa.

Kartta 15. Keltaisella ympyrällä osoitetulla alueella lepakoille olisi suotuisaa, jos ulkoilupolun valaistusta vähennettäisiin kesäaikaan, esimerkiksi liiketunnistimilla ohjatulla valaistuksella.

4.4. Kaivoscallion huvilat – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: syksy 2017

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Kaivoshuvilan seurannan tavoitteena oli jatkaa Koirasaarentien rakentamisen vaikutusten selvittämistä Kaivoshuvilan lepakkoyhdyskuntaan. Edellisenä kolmena vuonna (2014-2016) noin 50 yksilön isoviiksisiippayhdyskunta on saapunut rakennukseen heinäkuussa ja viipynyt siellä noin kaksi viikkoa (Hagner-Wahlsten 2014, 2015a, 2016a). Lepakot ovat pääosin asustaneet rakennuksen eteläseinän laudoituksen takana, mutta osa niistä on ollut myös ullakolla itäisemmän piipun tuntumassa katonrajassa.

Kaivoshuvilan itäpuolelle asennettiin pitkäaikainen passiiviseurantadetektori (liite 3, detektorit ”A”) samaan paikkaan, jossa vastaava detektorit oli ollut vuosina 2015 ja 2016.

Kaivoshuvilan ullakolla käytiin yhteensä 13 kertaa kesän aikana tarkistamassa, oliko lepakoita käynyt ullakolla. Piipun juurelle oli laitettu valkoisia papereita, joille tippui lepakoiden ulosteita, mikäli lepakot olivat olleet paikalla.

Kaivoshuvilan ulkopuolella tarkkailtiin rakennuksesta mahdollisesti uloslentäviä lepakoita yhteensä neljä kertaa heinä- ja elokuun aikana. Tarkkailut aloitettiin noin 15 minuuttia auringonlaskun jälkeen ja ne kestivät noin tunnin ajan. Tavoitteena oli toisaalta paikallistaa lepakoiden käyttämiä uloslentoaukkoja, toisaalta laskea ulos lentävät yksilöt, jotta yhdyskunnan yksilömäärä saataisiin selville. Rakennuksen seinän viereen jätettiin yön yli passiiviseurantadetektorit neljä kertaa (liite 2, detektorit nro 33, 33, 39 ja 42).

Tulokset

Edellisistä vuosista poiketen, lepakot eivät saapuneet Kaivoshuvilaan vuonna 2017, mikä käy ilmi detektorit ”A”:n tuloksista (kuva 4). Heinäkuun puolessa välissä (11.7.) oli pieni aktiivisuuspiikki, eli lepakoita oli sinä yönä liikkunut parin tunnin ajan rakennuksen tuntumassa. Havaintomäärät eivät kuitenkaan olleet läheskään niin suuria, että ne viittaisivat lepakkoyhdyskunnan läsnäoloon. Liitteessä 4 (liitteen kuvat 4-1a, 4-1b, 4-1c) on esitetty pitkäaikaisten passiiviseurantadetektoreiden tulokset vuosilta 2015-2017, joista käy selvästi ilmi, että lepakkoaktiiviteetti oli huomattavasti suurempi vuosina 2015 ja 2016 kuin vuonna 2017, eli lepakkoyhdyskunta ei ollut Kaivoshuvilassa kesällä 2017. Aktiiviseurannassa, kun rakennuksen vieressä tarkkailtiin alkuyöstä, lepakko saattoi käydä rakennuksessa, mutta se tuli aina pois muutaman minuutin kuluttua. Liitteessä 5 on esitetty lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorin tulokset tarkemmin.

9.8.2017 ullakolla piipun ja katon rajassa näkyi yksi lepakko ja alapuolella oleville papereille oli kertynyt kymmenkunta papanaa. Lepakko ulostaa useita papanoita vuorokaudessa ollessaan piilopaikassaan, joten papanamäärä osoitti, että lepakko oli ollut ullakolla vain lyhyen ajan.

23.8.2017 papanoita oli jo useita kymmeniä (kuva 5), mikä viittaa siihen, että lepakko oli ollut ullakolla useita päiviä.

Kuva 4. Lepakkohavainnot Kaivoshuvilan pihalla olleessa passiiviseuranta-detektorissa. Yksikkö on 5 minuutin jakso, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

Kuva 5. Kaivoshuvilan ullakon piipun juureen asennetuille papereille oli kertynyt useita kymmeniä lepakon papanoita, 23.8.2017.

Tulosten tarkastelu

Syitä siihen, että lepakkoyhdyskunta ei tullutkaan Kaivoshuvilaan kesällä 2017, voi olla joko rakennuksen tai sen lähiympäristön olosuhteiden muuttuminen. Syy voi myös olla muissa lepakoiden käyttämissä piilopaikoissa tai saalistusalueilla.

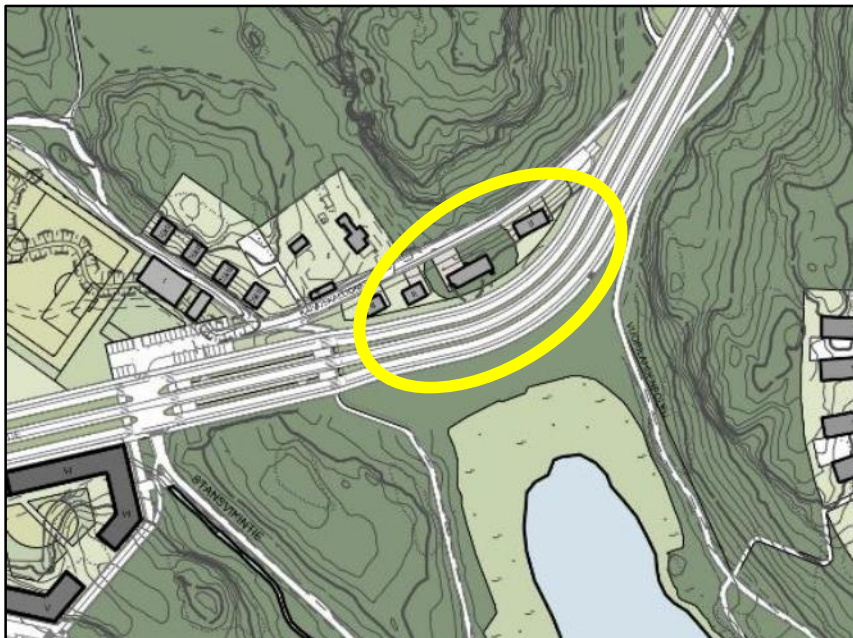
Kaivoshuvilan eteläpuolelle vuosina 2014-2015 rakennettu uusi Koirasaarentie on merkittävästi muuttanut talon lähiympäristöä lepakoille epäsuotuisammaksi. Vanha varjoisa kuusimetsä on poissa ja talon lähiympäristö on nykyisin huomattavasti avonaisempi ja valoisampi. Kruunuvuorenrannan kaupunginosaan on rakennettu kerrostaloja ja alue on laajalla alueella muuttunut kaupunkimaiseksi, joten lähiympäristökin on muuttunut varsinkin viiksisiippalajeille epäsuotuisemmaksi.

Kaivoshuvilan kohdalla ongelmana oli myös se, että katuvalot olivat päällä talon molemmilla puolilla, vaikka katuvalot piti olla osittain sammutettuna uuden kadun puolella (katso luku 4.5.). Talossa oli asukkaita koko kesän ajan, seikka joka sinänsä ei aikaisemmin ole häirinnyt lepakoita, mutta asukkaat pitivät valoja päällä ullakolla yöaikaan, joten lepakoiden suosimat piilopaikat piipun tuntumassa olivat valaistuja.

Myös ulkovalot talon itäpuolen verannalla olivat päällä melkein koko kesän läpi yön. Veranta on lepakoiden suosiman kulkuaukon vieressä. Lepakoille tärkeä pieni kuusikko, jonka kautta suurin osa niistä lentää saalistusalueilleen, on myös tämän verannan vieressä.

Suosituks

- Katuvalot uudella Koirasaarentiellä pidetään sammutettuina kesällä 2018 Kaivoshuvilan kohdalla kesäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin, kuten vuonna 2017 oli tarkoitus (kartta 16).
- Mikäli mahdollista, ainakin talon itäpuolella olevan kuusikon kohdalla oleva katulamppu vanhalla Koirasaarentiellä sammutetaan samaksi ajaksi (kartta 16).
- Pyydetään talon asukkaita kesällä 2018 kokeilumielessä pitämään valot sammutettuna ullakolla yöaikaan silloin, kun ullakolla ei liikuta.
- Pyydetään talon asukkaita kesällä 2018 kokeilumielessä pitämään valot sammutettuna itäisellä verannalla yöaikaan silloin, kun verannalla ei olla.
- Seurataan 1-2 automaattisella passiiviseurantadetektorilla, tulevatko lepakot taloon kesällä 2018. Mikäli lepakot eivät palaa taloon vuonna 2018, on mahdollista, että Kaivoshuvila ei enää kelpaa lepakoiden piilopaikaksi.
- Kaivoshuvilan itäpuolella olevaa pientä metsikköä hoidetaan niin, että sen varjoiset ja suojaosat olosuhteet säilyvät. Puuryhmä on ollut erittäin tärkeä talossa oleville lepakoille, jotka ovat lentäneet talosta puuryhmän kautta edelleen saalistusalueilleen. Puuryhmän hoidossa suositaan kuusia.

Kartta 16. Keltaisella ympyrällä osoitetuilla katualueilla lepakoille olisi suotuisaa, jos valaistusta vähennettäisiin kesäaikaan.

4.5. Gunillankallio – asemakaava lainvoimainen: 2012

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

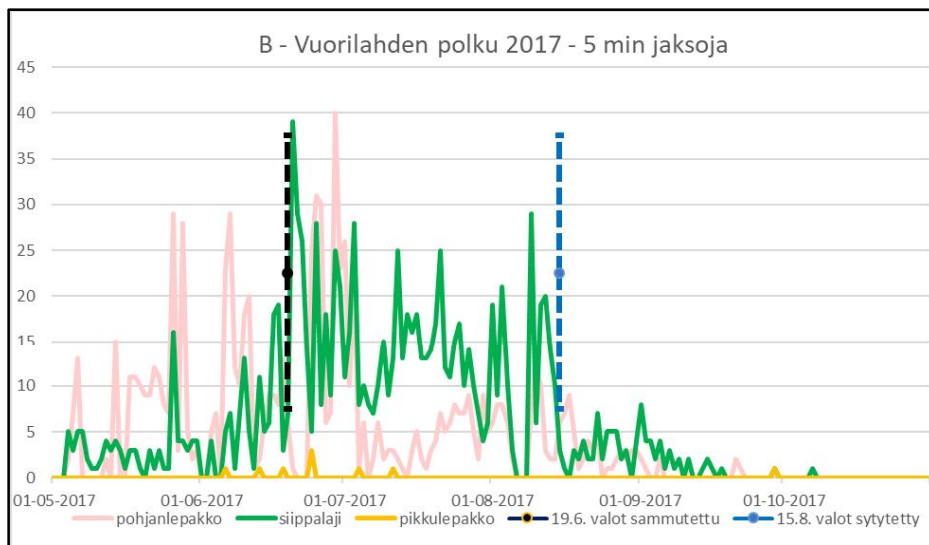
Gunillankallion asemakaava-alueella lepakkoselvityksen tavoitteena oli tutkia ja seurata, miten valaistuksen sammuttaminen Vuorilahdenpolulla vaikuttaa alueella esiintyvien lepakoiden käyttäytymiseen. Vuorilahdenpolulla on ollut lepakoita seuraava detektori vuosina 2015-2016. Vuonna 2015 ulkoilupolun valoista moni sattui olemaan rikki, eikä niitä korjattu kesän aikana. Sinä kesänä viiksisiippoja saalisti melko aktiivisesti pimeään ulkoilupolun tuntumassa. Kesällä 2016 valot oli korjattu ja koko polku oli valaistu. Sinä kesänä lepakot eivät enää saalistaneet alueella ja syyksi epäiltiin ulkoilupolun kirkasta valaistusta. Kesäksi 2017 suunniteltiin kokeilu, jossa osa ulkoilupolun ja Koirasaarentien valaistuksesta pidettäisiin kokonaan sammutettuna 19.6. – 15.8. välisenä aikana (kuva 6).

Kuva 6. Kartalle sinisellä merkitty alue, jolla valaistus kokeilumielessä pidettiin kokonaan sammutettuna 19.6. – 15.8.2017 välisenä aikana.

Seuranta tehtiin asentamalla pitkäaikainen passiiviseurantadetektori samaan paikkaan kuin edellisinä vuosina, (liite 3, detektori "B") keskelle sitä aluetta, jota pidettiin pimeänä. Kesän aikana Vuorilahdenpolun tuntumassa pidettiin lyhytaikaisia lepakoseurantadetektoreita yhteensä kolmessa paikassa (liite 2, detektorit 26, 32 ja 34).

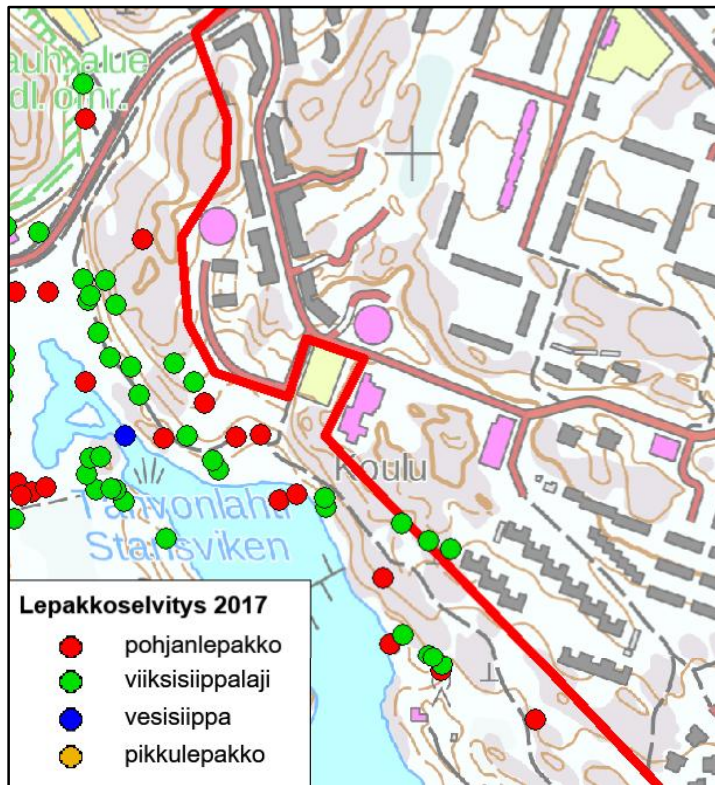
Pitkäaikaisen passiiviseurantadetektorin tulosten perusteella lepakoita liikkui ulkoilutiellä vain vähän alkukesällä, valojen vielä ollessa päällä. Heti valojen sammuttamisen jälkeen 19.6.2017 lepakoita liikkui huomattavasti enemmän ulkoilupolulla. Tämän jälkeen lepakoita liikkui kesän aikana kohtuullisesti polulla. Kun kokeilu päättyi 15.8.2017 ja polku oli taas kirkkaasti valaistu, lepakoita liikkui alueella vai satunnaisesti (kuva 7). **Valojen sammuttamisella oli siis hyvin positiivinen vaikutus lepakoihin**, eli lepakot lensivät pimeällä polulla huomattavasti enemmän kuin valaistulla polulla.

Kuva 7. Lepakkohavainnot Vuorilahdenpolulla olleessa passiiviseuranta-detektorissa. Yksikkö on 5 minuutin jakso, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto. Musta pystysuora viiva osoittaa päivämäärää, jolloin polun valot sammutettiin; sininen pystysuora viiva osoittaa päivämäärää, jolloin polun valot sytytettiin uudesta.

Aktiiviseurannassa todettiin myös, että viiksisiippoja saalisti erityisen aktiivisesti pimeällä ulkoilupolulla varsinkin kokeilujän alussa (kartta 17). Muulloinkin havaittiin polun tuntumassa viiksisiippoja, mutta ne eivät saalistaneet yhtä aktiivisesti polkua pitkin, kuin juuri valojen sammuttamisen jälkeen.

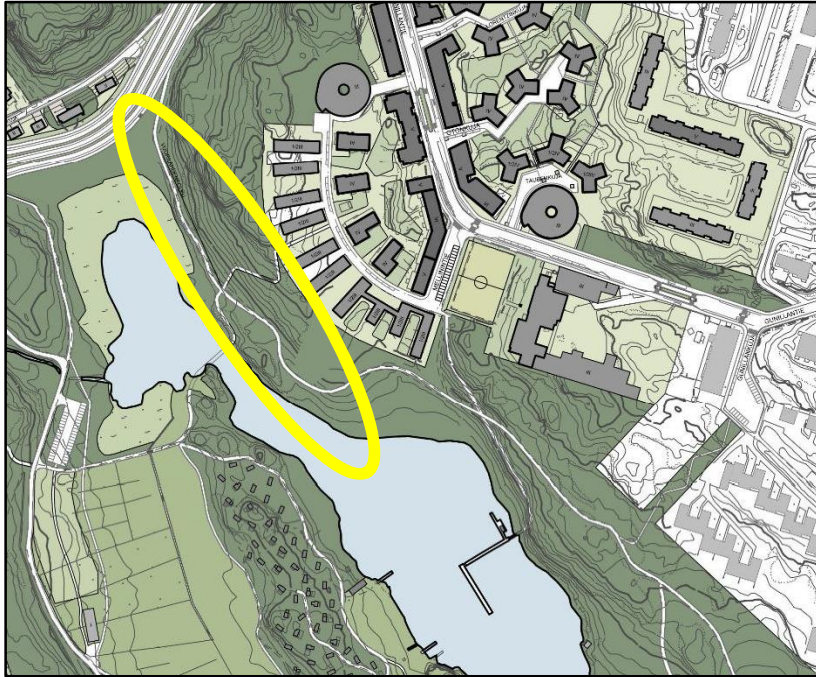
Lyhytaikaiseen passiiviseurantadetektoriin nro 26 oli kesäkuun puolivälissä, ennen kuin polun valot sammutettiin, tallentunut muutama havainto pohjanlepakosta, mutta ei yhtään havaintoa viiksisiippalajista. Detektoriin nro 34 heinäkuun alussa oli tallentunut vain muutama havainto viiksisiippalajista, lepakot eivät juuri sinä yönä saalistaneet ulkoilupolulla. Detektoriin nro 34 heinäkuun puolessa välissä oli tallentunut runsaasti havaintoja sekä pohjanlepakosta että siippalajista. Detektori oli kalliolla melko lähellä Tahvonlahtea, eikä aivan polun tuntumassa. Sinä iltana pohjanlepakko oli saalistanut kalliolla aktiivisesti ja siippahavainnot olivat suurilta osin lahdella saalistaneesta vesisiipasta. Liitteessä 5 on esitetty lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorin tulokset tarkemmin.

Kartta 17. Gunillankallion asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Tulosten tarkastelu

Kaiken kaikkiaan kokeilu, jossa Vuorinlahdenpolun ja Koirasaarentien valot sammutettiin kahdeksi kuukaudeksi, onnistui hyvin. Koirasaarentiellä kaikki kokeilualueella olleet valot eivät kuitenkaan sammuneet. Koirasaarentien kokeilualueen itäosassa oli kaksi valopylvästä, joiden valot olivat päällä koko kesän ajan. Suurin ongelma oli, että Kaivoshuvilan kohdalla olevan valopylvään valot eivät olleet pois päältä koko kokeiluaikaa. Kokeilujän alussa valot sammuivat suunnitelman mukaisesti, mutta noin kokeilujän puolesta välistä eteenpäin valot olivat päällä, jolloin ne valaisivat juuri kriittisen kohdan Kaivoshuvilaa, jossa oli lepakoiden pääasialliset uloslentoaukot.

Kartta 18. Keltaisella ympyrällä osoitetuilla alueilla suositellaan, että valot sammutetaan myös kesällä 2018.

Suosituks

- Koska valojen sammuttamiskokeilusta saatiin hyviä tuloksia, suositellaan, että valot sammutetaan myös vuonna 2018 samalla alueella kuin vuonna 2017 (kartta 18). Sammutettu alue voidaan suosiolla myös laajentaa Vuorilahdenpolun eteläosaan.
- Kävelytien valopylväät ovat hyvin korkeat. Mikäli valopylväitä tulevaisuudessa uusitaan, on suositeltavaa, että valopylväät olisivat matalampia, jolloin valojen yläpuolelle jää pimeää aluetta puiden latvojen korkeudella, jossa lepakot lentävät.
- Ulkoilupolun valaistusta voi myös ohjata liiketunnistimilla. Koska ulkoilutiellä on hyvin vähän jalankulkijoita yöaikaan, polun valot olisivat silloin sammutettuina suurimman osan yöstä.
- Seuranta kannattaa jatkaa vuonna 2018. Mikäli seurannan tulokset osoittavat, että lepakot selvästi hyötyvät valaistuksen sammuttamisesta, valaistuksen vähentämistä voidaan suunnitella muuallekin.

4.6. Rannat, puisto ja palvelukortteli – asemakaava lainvoimainen: 2012

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

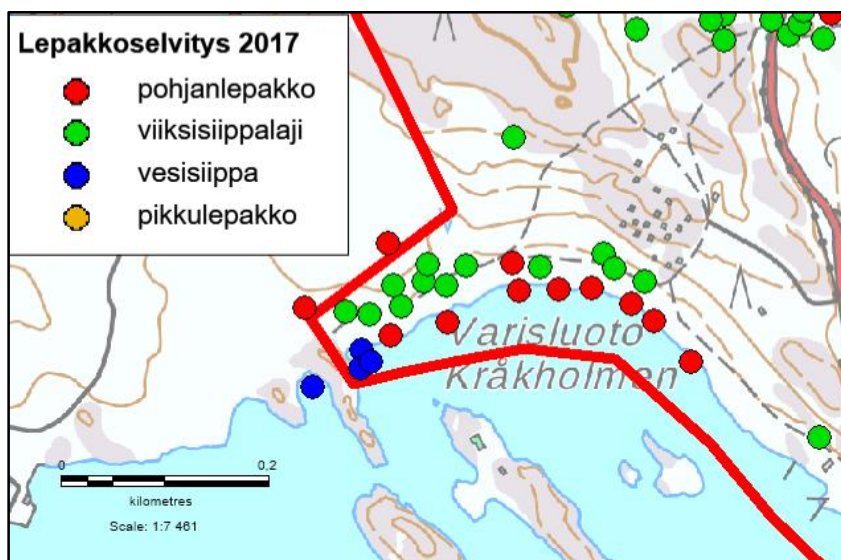
Stansvikin kartanon Uusikylän eteläpuolella oleva rantametsikkö ja ranta ovat osa Rannat, puisto ja palvelukortteli -nimistä asemakaavaa. Rantametsikön on aiemmassa lepakkoselvityksessä todettu olevan lepakoille tärkeä alue (Wermundsen 2013). Selvityksen tavoite tälle alueelle oli tarkistaa, oliko se edelleen lepakoiden käyttämää aluetta.

Alueella pidettiin aktiiviseurannan yhteydessä lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita yhteensä neljässä paikassa kesän aikana (liite 2, detektorit nro 24, 31,40 ja 41).

Tulokset

Aktiiviseurannassa todettiin, että ranta-alue ja rantametsikkö ovat edelleen lepakoiden saalistusalueita. Alueella havaittiin kolme lepakkolajia: pohjanlepakko, viiksisiippalaji ja vesisiippa.

Viiksisiipoille tärkein alue oli läntisin rantametsikkö. Metsikössä olleeseen passiiviseurantadetektoriin nro 31 oli yön aikana tallentunut yli kymmenkertainen määrä lepakoiden ohientoja verrattuna muuhun Stansvikin alueeseen. Kesäkuussa läntisillä suojaisilla rantavesillä saalisti useita vesisiippoja. Pohjanlepakoita saalisti aktiivisesti rantoja pitkin koko kesän ajan. Myös muualla rantametsikössä saalisti ajoittain viiksisiippoja (kartta 19). Koko rantametsä on edelleen lepakoiden tärkeää saalistusaluetta. Liitteessä 5 on esitetty lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorin tulokset tarkemmin.

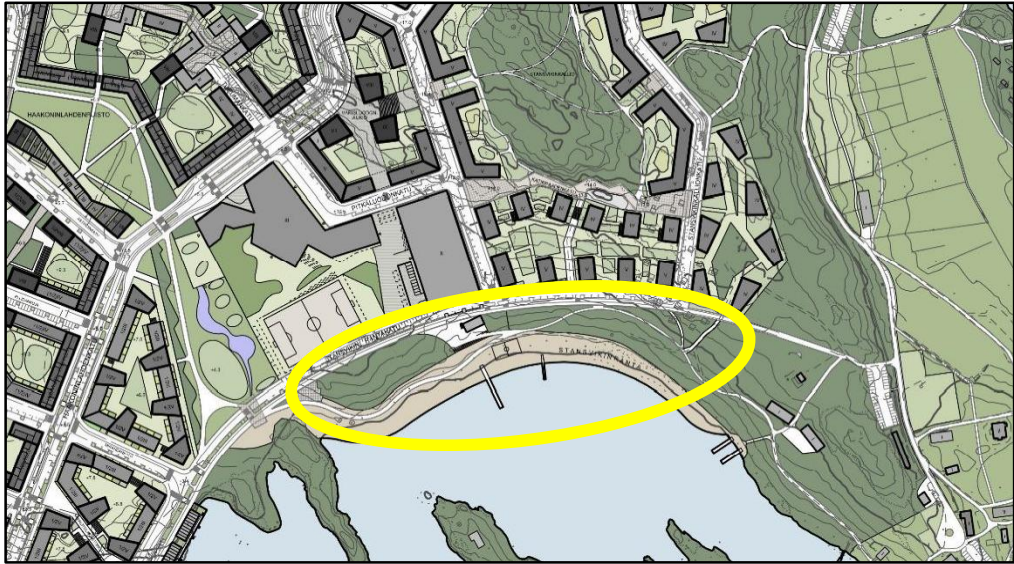

Kartta 19. Rannat, puisto ja palvelukortteli -nimisellä asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Tulosten tarkastelu

Lepakoille tärkeä rantametsikkö sijaitsee lainvoimaisella kaava-alueella. Kaavassa rantametsikkö on osoitettu säilytettäväksi ja kaavaan merkitty uimaranta on suunniteltu niin, että se ulottuu nykyisestä rantaviivasta merelle päin, eikä näin ollen vaikuta rantapuustoon. Valoa karttaville siippalajeille tärkein tekijä suotuisten olosuhteiden säilyttämiselle on, että rantametsikkö säilyy valaisemattomana eikä metsikköön avata uusia aukkoja, vaan metsäkaistale säilyy yhtenäisenä.

Vaikka rantametsikön läntisin alue oli siippalajien eniten käyttämä saalistusalue, rantametsän muut alueet toimivat, paitsi satunnaisina saalistusalueina, myös siirtymäreittinä, joka yhdistää rantametsän Stansvikin muihin metsäalueisiin (kartta 20).

Kartta 20. Keltaisella ympyrällä osoitettu alue on lepakoille tärkeä saalistusalue Rannat, puisto ja palvelukortteli -nimisellä asemakaava-alueella.

Suosituks

- Rantametsässä kulkeva polku ei ole lepakoille epäsuotuisa.
- Polku paikoitusalueelta rantaan ei ole lepakoille epäsuotuisa, mutta polkua ei valaista kesäaikaan.
- Läntinen rantametsä säilytetään mahdollisemman luonnontilaisena niin, että varjoiset ja tuuilta suojaiset olosuhteet säilyvät.
- Metsään ei avata uusia leveitä aukkoja, jotka merkittävästi muuttaisivat alueen valoisammaksi ja tuulisemmaksi.
- Rantaa tai rantametsää ei valaista.

4.7. Kruunuvuorenrannan keskuskortteli – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: syksy 2019

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

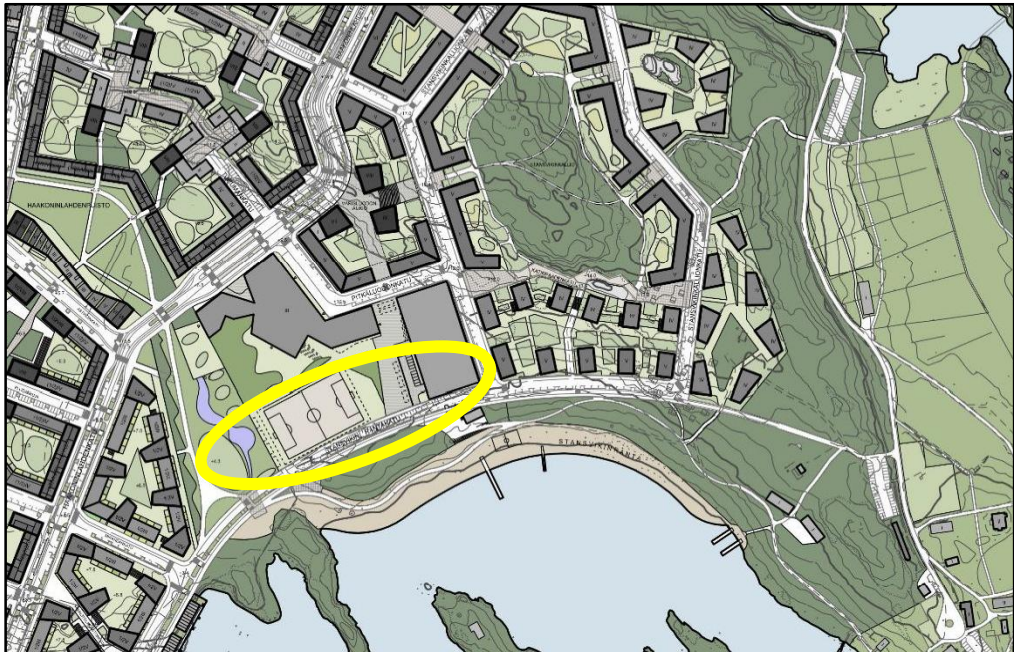
Kruunuvuorenrannan keskuskorttelin asemakaava-alue on pääosin avointa aluetta, joka ei kuulunut tähän lepakkoselvitysalueeseen eikä tällä kaava-alueella tehty varsinaista lepakkokartoitusta.

Tulosten tarkastelu

Kaavan toteuttamisella voi kuitenkin olla vaikutuksia kaavan eteläpuolella olevaan, Rannat, puisto ja palvelukorttelin asemakaava-alueella olevaan, lepakoille tärkeäksi todettuun alueeseen.

Suosituks

- Kruunuvuorenrannan keskuskorttelin asemakaava-alueen eteläosan urheilukentän valaistusta suunnitellaan ja säädetään niin, että mahdollisimman vähän hajavaloa kohdistuu lepakoille tärkeäksi todetulle metsäalueelle (kartta 21).

Kartta 21. Keltaisella ympyrällä osoitetun alueen valaistusta suunnitellaan niin, että lepakoille tärkeäksi todetulle saalistusalueelle kohdistuu mahdollisimman vähän hajavaloa.

4.8. Stansvikinkallio – arvio asemakaavan lainvoimaisuudesta: kevät 2018

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Stansvikinkallion kaava-alueella on tehty lepakkokartoitus vuonna 2013 (Wermundsen 2013). Tämän vuoden selvityksen tavoitteena oli päivittää edellinen lepakkokartoitus ja antaa suosituksia lepakoiden huomioon ottamiseksi alueen jatkosuunnittelussa.

Stansvikinkallion asemakaava-alueelle asennettiin yksi pitkäaikainen passiiviseurantadetektori kaava-alueen koillisosaan (liite 3, detektorit ”G”) ja kesän aikana lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita pidettiin kahdessa paikassa (liite 2, detektorit nro 29 ja 38).

Tulokset

Pitkäaikaisen passiiviseurantadetektorin tulosten mukaan detektorin läheisyydessä saalisti viikisiippoja erityisen aktiivisesti muutaman yön aikana kesäkuun puolivälissä ja muutama yö elokuun puolivälissä. Muulloin viikisiippoja lensi metsän pohjoisosassa vain vähän. Lyhytaikainen passiiviseurantadetektorit nro 29 oli tyypillisessä siipojen suosimassa metsässä. Sekä aktiivikartoituksen että passiivikartoituksen tulokset osoittivat, että alueella liikkui säännöllisesti siippoja, mutta yksilömäärä on suhteellisen pieni (kartta 22). Detektorit nro 38 oli puoliavoimella alueella ja siihen oli tallentunut myös muutama havainto pohjanlepakosta. Liitteessä 4 on esitetty pitkäaikaisen passiiviseurantadetektorin tulokset (liitteen kuva 4-7) ja liitteessä 5 lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorien tulokset tarkemmin.

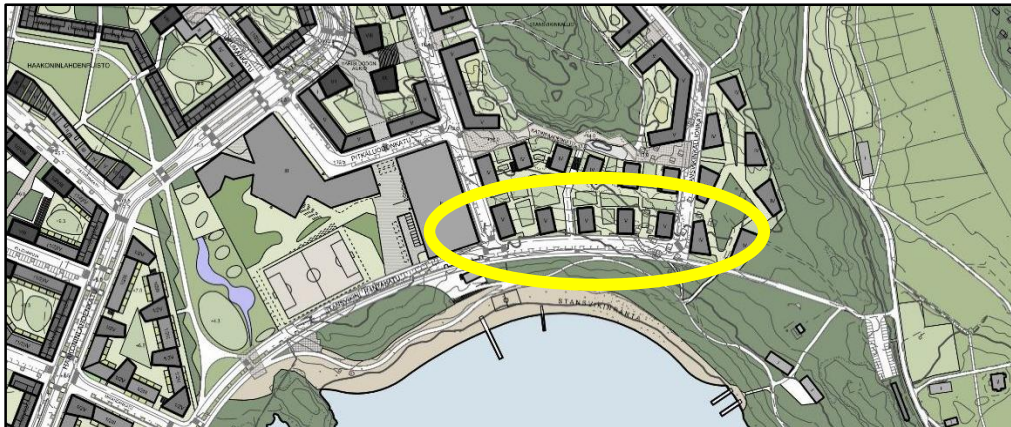
Kartta 22. Stansvikinkallion asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Tulosten tarkastelu

Stansvikinkallion asemakaava-alueen pohjoisosassa lepakoiden esiintyminen oli samansuuntaista kuin vuonna 2013, eli lepakoita esiintyi melko vähän. Sen sijaan Uusikylän mökkialueella havaittiin vähemmän lepakoita kuin vuonna 2013.

Stansvikinkallion asemakaava-alueen toteuttamisen jälkeen kaava-alueelle jää hyvin vähän lepakoille sopivaa ympäristöä. Uusikylän mökkialueen kaikki mökit häviävät ja miltei koko kaava-alue muuttuu kaupunkimaiseksi, alueen keskellä olevaa kalliota lukuun ottamatta. Kaava-alueen itäosaan jää kaksi metsäaluetta rakentamattomina, ne molemmat rajautuvat Stansvikin lainvoimaiseen asemakaava-alueeseen (katso luku 4.9.2.).

Vaikka Stansvikinkallion uusi asuntoalue ei ylety eteläpuolella olevaan rantametsään eikä lepakoille tärkeälle alueelle, puiden poistaminen kaava-alueen etelärajan tuntumasta ja mahdolliset katuvalot muuttavat rantametsän valo-olosuhteita valoisammiksi (kartta 23). Siippalajit karttavat valoisia alueita, joten kaava-alueen rakentaminen heikentää eteläpuolella olevan alueen arvoa siippalajeille.

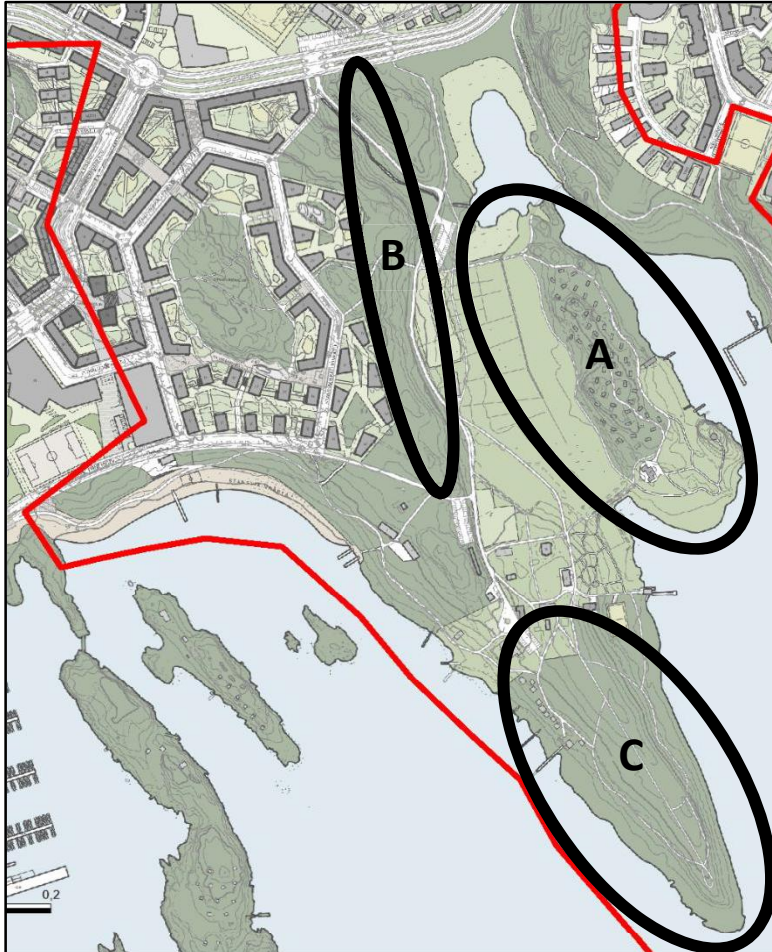
Kartta 23. Keltaisella ympyrällä osoitetun alueen valaistus suunnitellaan niin, että lepakoille tärkeäksi todetulle saalistusalueelle kohdistuu mahdollisimman vähän hajavaloa.

Suosituksat

- Kallioalueiden virkistyskäyttö ei vaikuta lepakoihin.
- Rakentamattomien alueiden virkistyskäyttö ei vaikuta lepakoihin.
- Metsässä kulkevia polkuja ei valaista.
- Kaava-alueen etelään rantametsään rajautuvien talojen ja katujen valaistus suunnitellaan niin, että lepakoille haitallista hajavaloa ja valosaastetta minimoidaan rantametsän suuntaan (kartta 23).
 - o Kesäaikana (vähintään kesä-elokuu) rantametsään rajautuvan kadun valaistusta pidetään kokonaan sammutettuna.
 - o Rantametsään rajautuvien talojen ulkovalaistusta suunnitellaan niin, että mahdollisimman vähän hajavaloa kohdistuu metsäalueelle.

4.9. Stansvik – asemakaava lainvoimainen: 2016

Stansvikin asemakaava-aluetta käsitellään kolmena eri osa-alueena omien otsikoiden alla: Vanhakylän mökkialue, Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välinen metsäkaistale ja Tahvonlahdenniemi (kartta 24).

Kartta 24. Selvityksen tulokset Stansvikin asemakaava-alueella esitetään jaettuna kolmeen osa-alueeseen: A – Vanhakylän mökkialue, B – Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välinen metsä ja C – Tahvonlahdenniemi.

4.9.1. A - Vanhakylän mökkialue

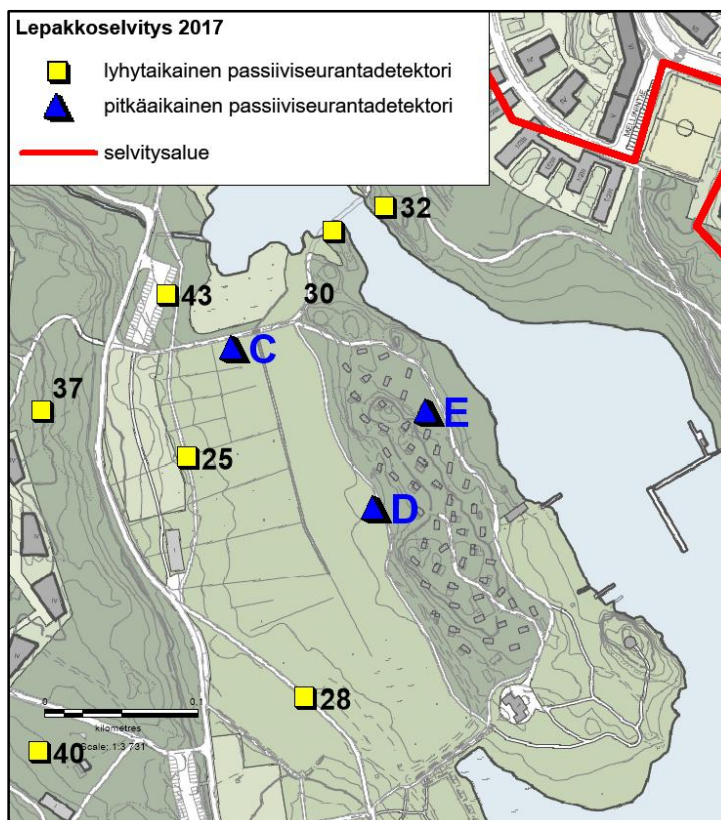
Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Stansvikin asemakaava-alueen Vanhakylän mökkialueella on tehty lepakkoselvitys vuonna 2013 (Wermundsen 2013). Vuoden 2017 selvityksen tavoitteena oli päivittää edellinen selvitys ja selvittää, mitkä alueet ovat lepakoille erityisen tärkeitä, jotta ne voidaan ottaa huomioon Vanhakylän mökkialueen jatkosuunnittelussa.

Edellisessä lepakkoselvityksessä oli todettu, että Nalletalo -nimisessä rakennuksessa oli lepakoiden piilopaikka. Tämän selvityksen tavoitteena oli myös selvittää, oliko Nalletalossa edelleen lepakoiden piilopaikka. Nalletaloa tarkkailtiin kahdesti kesän aikana ja kerran talon asukasta haastateltiin ja kysyttiin, oliko hänellä havaintoja talossa olevista lepakoista.

Stansvikin kartanon Vanhakylän mökkialueella on tällä hetkellä noin 25 pientä mökkiä ja muita rakennuksia. Suunnitteilla on, että Uusikylästä poistuvia mökkejä korvataan Vanhakylään sijoitettavilla uusilla mökeillä. Mökkien lukumäärä tulisi silloin tuplaantumaan. Näiden uusien mökkien rakentamisajaksi alueelle tulee päästä isoillakin ajoneuvoilla. Tällä hetkellä alueelle pääsee mökkikylän eteläpään kautta, mutta mökkialueelle johtavia tieyhteyksiä saatetaan joutua parantamaan.

Alueelle asennettiin kolme automaattista passiiviseurantadetektoria, joista yksi oli mökkialueen länsipuolella, toinen itäpuolella ja kolmas luoteispuolella olevan kannaksen puukujanteen tuntumassa (kartta 25, detektorit "C", "D" ja "E"). Kaikki kolme detektoria oli asennettu lepakoiden potentiaalisten siirtymäreittien varrelle, tavoitteena oli seurata, mitkä alueet ja reitit ovat lepakoille tärkeimpiä (kuva 6). Kesän aikana lyhytaikaista passiiviseurantadetektoria pidettiin yhteensä neljässä eri paikassa (kartta 25, detektorit nro 25, 28, 30 ja 43).

Kartta 25. Siniset kolmiot "C", "D" ja "E" ovat Stansvikin asemakaava-alueen Vanhakylän mökkialueella olleiden pitkäaikaisten passiiviseurantadetektorien sijainnit. Keltaiset neliöt nro 25, 28, 30 ja 43 ovat kaava-alueella olleiden lyhytaikaisten passiiviseurantadetektoreiden sijainnit.

Kuva 6. Stansvikin asemakaava-alueella oleva, puiden reunustama kannas, jonka yhteyteen oli asennettu pitkäaikainen passiiviseurantadetektori ”C”.

Tulokset

Vanhakylän alueella esiintyi neljä lepakkolajia; pohjanlepakko, viiksisiippalaji (viiksi- ja isoviiksisiippa laskettu yhdeksi lajiksi), vesisiippa ja Suomessa harvalukuinen pikkulepakko.

Aktiiviseurannassa todettiin, että viiksisiippoja esiintyi etenkin mökkialueen pohjoispuolella olevassa metsikössä ja pienen kallion tuntumassa (kartta 26). Pohjanlepakoita saalisti aktiivisesti kannaksen pohjoispuolella, etenkin ruovikkoalueen länsipäässä. Vesisiippoja saalisti ajoittain Tahvonlahdella mökkialueen rannan tuntumassa. Viiksisiippoja saalisti myös säännöllisesti alueen eteläosassa Nalletalon ja rannan välisessä metsikössä.

Nalletalossa useampana kesänä asunut henkilö ilmoitti, ettei hän koskaan ollut havainnut lepakoita talossa eikä kuullut muiltakaan, että heillä olisi ollut havaintoja talossa piileskelevistä lepakoista. Elokuussa, samalla kun Nalletaloa tarkkailtiin sieltä mahdollisesti tulevien lepakoiden varalta, alueella saalisti lyhyen ajan pikkulepakko.

Pitkäaikaisen passiiviseurannan tulokset osoittivat, että kannaksen tuntumassa esiintyi sekä viiksisiippaa että pohjanlepakkoa varsinkin keväällä ja alkukesällä. Kannaksen pohjoispuoli on pohjanlepakon tärkeä saalistusalue. Heinäkuussa alueella saalisti myös pikkulepakko. Mökkikylän länsipuolella viiksisiippoja saalisti jonkun verran alkukesällä, loppukesällä aktiviteetti tällä alueella hieman nousi. Mökkikylän itäpuolella saalisti sekä pohjanlepakkoa että viiksisiippaa keväällä ja loppukesällä. Satunnaisesti detektorin ohi oli lentänyt myös pikkulepakko. Liitteessä 4 (liitteen kuvat 4-3, 4-4, 4-5) on esitetty alueella olleiden kolmen pitkäaikaisen passiiviseurantadetektorin tulokset tarkemmin.

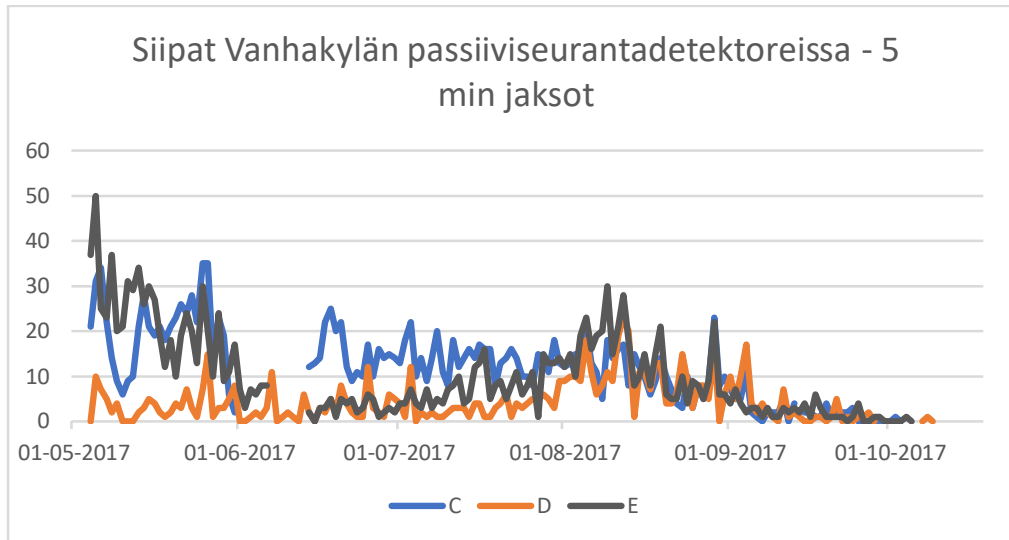
Kartta 26. Stansvikin asemakaava-alueen Vanhakylän mökkialueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot. Kyseinen alue on merkitty mustalla ympyrällä.

Tulosten tarkastelu

Nalletalon pihaan ei laitettu pitkäaikaista passiiviseurantadetektoria, kuten selvityssuunnitelmassa oli esitetty, koska talon läheisyydessä ei ollut sopivaa kiinnityspaikkaa, josta detektori olisi voinut seurata vain talosta uloslentäviä lepakoita. Tälle paikalle varattu detektori asennettiin mökkikylän luoteispuolella olevan kannaksen tuntumaan.

Kuvassa 7 on esitetty kolmen pitkäaikaisdetektorin viiksisiippahavainnot samassa kaaviossa. Kuvasta käy ilmi, että siippahavainnot oli kannaksella ("C") ja mökkikylän itäpuolella ("E") olleissa detektoreissa enemmän kuin mökkikylän länsipuolella ("D") olleissa detektoreissa. Lepakot käyttivät siis kannaksen ja mökkialueen itäpuoleisia alueita enemmän kuin mökkialueen länsilaitaa.

Lepakoille tärkeimmät alueet on esitetty kartalla 27. Alueita arvioitaessa on otettu huomioon myös lyhytaikaisten passiiviseurantadetektoreiden tulokset. Ne on esitetty tarkemmin liitteessä 5.

Kuva 7. Vanhakylän mökkialueella olleiden pitkäaikaisten passiiviseurantadetektojen siippahavainnot on esitetty samalla kaaviolla.

Kartta 27. Keltaisella ympyrällä osoitetut alueet ovat Stansvikin asemakaava-alueen Vanhakylän mökkialueella olevat lepakoille tärkeitä alueita.

Suosituks

- Kannaksen luonne säilytetään niin, että kannaksella säilyy yhtenäinen puurivi, ainakin polun toisella puolella. Näin kannas voi toimia lepakoiden siirtymäreittinä.
- Kannaksen pohjoispuolella olevan ruovikkoalueen metsänlaidat säilytetään niin, että yhtenäinen puusto säilyy ruovikon ympäri. Näin säilyy pohjanlepakoille tärkeän saalistusalueen luonne.
- Mökkialueen pohjois- ja koillispuolella oleva metsäalue säilytetään niin, että pimeät ja suojaisat olosuhteet säilyvät. Etenkin suuret kuuset ovat tärkeitä luomaan viiksisiipoille suotuisat olosuhteet.
- Lepakoille tärkeille alueille ei rakenneta uusia mökkejä.
- Alueella olevia polkuja voidaan tarvittaessa parantaa, alueen virkistyskäyttö ei vaikuta lepakoihin.
- Alueen polkuja ei valaista.
- Alueen eteläosassa kulkeva tie on varjoisa kujanne. Tie on potentiaalinen lepakoiden saalistusalue ja siirtymäreitti, joten lepakoille on tärkeää, että varjoisat olosuhteet säilyvät. Tietä ei valaista kesäaikaan (touko- syyskuu).
- Jos alueelle on tarvetta parantaa ajoyhteyttä, erityisesti siippalajien kannalta tärkeintä on, että sekä pohjoisessa (kannas) että etelässä (nykyinen tie) säilyy pimeä puiden suojaama yhteys Vanhakylän mökkialueelle

4.9.2. B – Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välinen metsä

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välissä olevalla alueella on tehty lepakkoselvitys vuonna 2013 (Wermundsen 2013) ja osittainen selvitys on tehty myös Kaivoshuvilan lepakoseurantojen yhteydessä (Hagner-Wahlsten 2014, 2015a ja 2016a). Vuoden 2017 selvityksen tavoitteena oli päivittää edelliset kartoitukset ja selvittää, mitkä alueet ovat lepakoille erityisen tärkeitä, jotta ne voidaan ottaa huomioon kaava-alueen jatkosuunnittelussa.

Kesän aikana lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita pidettiin yhteensä kahdessa eri paikassa (liite 2, detektorit nro 35 ja 37).

Tulokset

Aktiiviseurannassa Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välisellä metsäalueella havaittiin säännöllisesti viiksisiippoja, pimeällä Stansvikintiellä saalisti ajoittain viiksisiippoja ja pohjanlepakoita sekä kerran Suomessa harvalukuisia pikkulepakoita (kartta 28).

Kartta 28. Stansvikintien ja Stansvikinkallion asemakaava-alueen välisellä metsäalueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot. Kyseinen alue on merkitty mustalla ympyrällä.

Tulosten tarkastelu

Sekä aktiiviseurannan että passiiviseurannan havainnot tällä osa-alueella ovat samansuuntaisia kuin vuonna 2013 tehdyssä lepakkokartoituksessa (Wermundsen 2013). Metsäalueella esiintyi harvakseltaan viiksisiippoja. Metsäalueen suurin merkitys lepakoille on toimia potentiaalisena viherkäytävänä ja siirtymäreittinä etelä-pohjoissuunnassa rantametsästä ja Tahvonlahdenniemeltä pohjoiseen muun muassa luonnonsuojelualueelle ja sitä kautta Kruunuvuoren ja Borgströmin alueiden isompiin metsiin (kartta 29).

Kartta 29. Keltaisella ympyrällä osoitettu alue on lepakoille tärkeä viherkäytävä.

Suosituks

- Lepakoille tärkeäksi merkityn alueen metsäinen luonne säilytetään, jolloin lepakoille tärkeä yhtenäinen yhteys etelä-pohjoissuunnassa säilyy.
- Metsäalueen virkistyskäyttö ei vaikuta lepakoihin.
- Luonnossa kulkevia polkuja ei valaista.
- Stansvikintie pidetään valaisemattomana, jolloin metsään ei ylety hajavaloa

4.9.3. C - Tahvonlahdenniemi

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Tahvonlahdenniemi on todettu tärkeäksi lepakkoalueeksi vuonna 2003 tehdyssä Helsingin lepakkolajiston kartoituksessa (Siivonen 2004). Vuonna 2014 tehdyssä samaisen kartoituksen päivityksessä (Wermundsen 2014) alueen arvo on pidetty ennallaan, mutta lepakoille tärkeää aluetta on laajennettu (kartta 3).

Tämän selvityksen tavoitteena oli päivittää edelliset lepakkokartoitukset ja antaa suosituksia lepakoiden huomioon ottamiseksi alueen jatkosuunnittelussa.

Metsäiselle niemelle asennettiin yksi pitkäaikainen automaattinen passiiviseurantadetektorin (liite 3, detektorin "F") ja alueella pidettiin lyhytaikainen passiiviseurantadetektorin kerran (liite 2, detektorin 27).

Tulokset

Pitkäaikaisen passiiviseurantadetektorin tuloksen mukaan niemen harvassa mäntymetsässä saalisti viiksisiiippoja eniten loppukesällä. Keskipäivällä detektoriin oli tallentunut vain muutamia lepakoiden ohilentoja yötä kohti. Heinä-elokuun vaihteessa alueella oli myös lentänyt pikkulepakko (liite 4, liitteen kuva 4-6).

Aktiivikartoituksissa alueella havaittiin säännöllisesti viiksisiiippoja, mutta yksilömäärä oli hyvin pieni (kartta 30). Samansuuntainen tulos oli myös alueella olleessa lyhytaikaisessa passiiviseurantadetektorissa (liite 5).

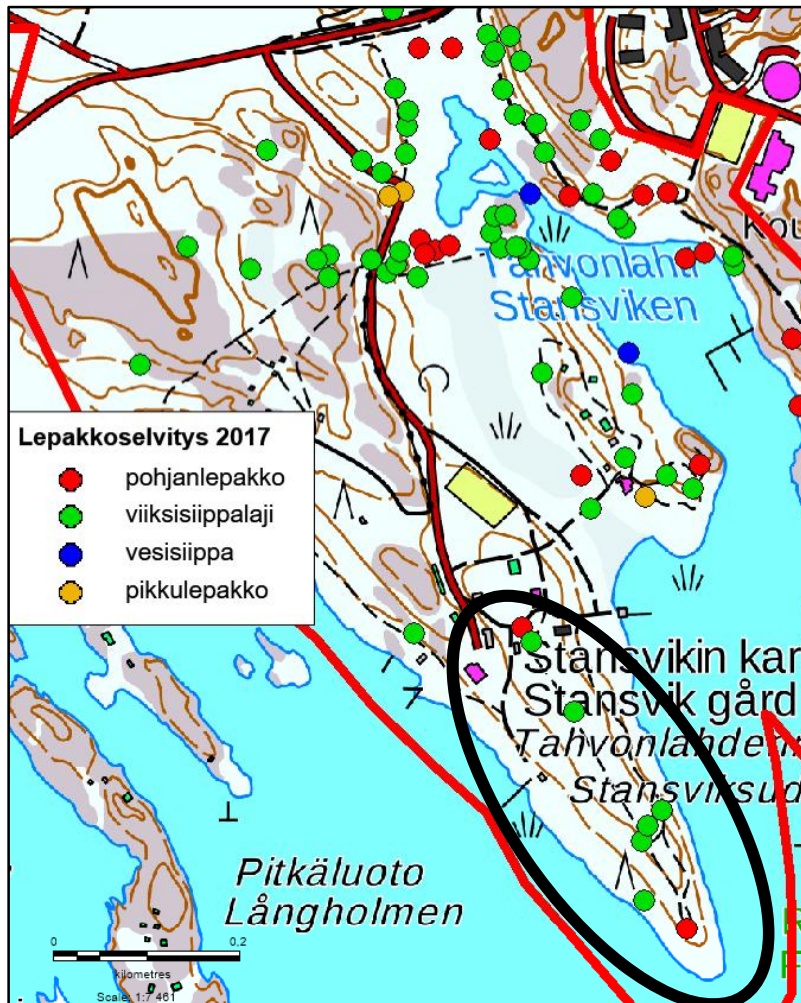
Tulosten tarkastelu

Tahvonlahdenniemellä aikaisemmin tehdyistä lepakkoselvityksistä ei käy ilmi lepakoiden tarkempia havaintomääriä, joten on vaikea arvioida, esiintyykö lepakoita alueella samassa määrin kuin aikaisemmin. Vuonna 2017 Tahvonlahdenniemen mäntyvaltaisella alueella esiintyi säännöllisesti viiksisiiippoja, mutta yksilömäärä oli aktiiviseurannan havaintojen perusteella pieni.

Alueelle ei ole suunniteltu merkittävää rakentamista tai muita suuria muutoksia.

Suosituksien

- Alueen virkistyskäyttö ei vaikuta lepakoihin.
- Koko niemi pidetään valaisemattomana
- Rantasaunaan johtava tie oli kesällä 2017 valaistu koko yön. Muuttamalla valaistuksen liiketunnistimilla toimivaksi, saunaan johtava tie olisi pääsääntöisesti pimeänä ja voisi toimia viiksisiiippojen saalistusalueena.
- Kaava-alueen havainnekuissa ravintolan ja rantasaunan väliin on osoitettu muutamia pieniä rakennuksia. Rakennukset eivät vaikuta lepakoihin merkittävästi, edellyttäen, että alue pysyy pääasiassa valaisemattomana.

Kartta 30. Stansviken asemakaava-alueen Tahvonlahdenniemellä aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot. Kyseinen alue on merkitty mustalla ympyrällä.

4.10. Nuottaniemi ja Suomensuon puistoalue – asemakaava lainvoimainen: 2012

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Lepakkoselvitysalueeseen kuului Nuottaniemen ja Suomensuon puistoalueen asemakaava-alueen pohjoisosa, jossa on Nuottaniemen mökkialue. Kaava-alueen läpi kulkee valaistu ulkoilupolku. Selvityksen tavoite tällä alueella oli kartoittaa alueen lepakat ja selvittää lepakoille tärkeät alueet. Alueella ei ole aikaisemmin tehty lepakkokartoitusta.

Ulkoilupolun tuntumassa olevia metsiköitä kartoitettiin jokaisella selvityskäynnillä, huvila-alueella kartoitettiin kahdesti elokuussa. Alueelle jätettiin kerran passiiviseurantadetektorit (liite 2, detektorit nro 44).

Tulokset

Valaistun ulkoilupolun laidoilla olevissa metsiköissä esiintyi viiksisiippaa varjoisissa paikoissa. Valaistulla kävelytiellä ei sen sijaan havaittu yhtään siippaa. Paikoitellen, etenkin kallioisilla alueilla saalisti pohjanlepakko. Nuottaniemen huvila-alueella oli havaintoja sekä pohjanlepakosta että viiksisiipasta (kartta 31).

Huviloiden asukkaisiin oltiin paikan päällä yhteydessä elokuussa, jolloin tiedusteltiin, oliko heillä tietoa huviloissa olevista lepakoista. Asukkaat ilmoittivat, että heillä ei ollut tiedossa lepakoiden piilopaikkoja. On kuitenkin mahdollista, että huviloissa on ainakin yksittäisten lepakoiden piilopaikkoja. Liitteessä 5 on esitetty lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorin tulokset tarkemmin.

Kartta 31. Nuottaniemen ja Suomensuon asemakaava-alueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Tulosten tarkastelu

Asemakaava-alueen etelä-pohjoissuunnassa kulkee ulkoilupolku (Vuorilahdenpolun eteläosa). Polku on valaistu kesän aikana koko yön.

Nuottaniemen ja Suomensuon asemakaava-alueelle ei havainnekuvan mukaan ole suunniteltu merkittävää rakentamista tai muita suuria muutoksia.

Suosituksia

- Alueen viiksisiipoille olisi todennäköisesti hyvin suotuisaa, jos ulkoilupolun valaistus olisi sammutettuna kesäaikaan samalla tavalla kuin Vuorilahdenpolun pohjoispäässäkin.
- Huvila-alue ei ole valaistu. Lepakoille on suotuisaa, jos alueen valaistusta ei merkittävästi lisätä.

4.11. Kaitalahden hulevesiallas – ei kaava-alue

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Kaitalahden hulevesiallas on kunnostettu perusteellisesti kesällä 2016. Ennen kunnostustöitä altaalla tehtiin lepakkoselvitys kesällä 2015 (Hagner-Wahlsten 2015b). Selvityksen tavoitteena oli tutkia, oliko keinotekoinen lampi lepakoille tärkeä alue. Tuolloin todettiin, että Kaitalahden hulevesiallas oli vesisiippojen erittäin tärkeä saalistusalue. Vesisiipat saalistivat altaalla erittäin aktiivisesti kesän jokaisena yönä, usein koko yön ajan.

Vuoden 2017 selvityksen tavoitteena oli selvittää, ovatko vesisiipat palanneet saalistamaan kunnostetulle altaalle ja onko altaan ”käyttöaste” samalla tasolla kuin ennen kunnostustöitä.

Hulevesialtaan reunalle asennettiin kaksi passiiviseurantadetektoria, toinen altaan kapeaan ja samalla pimeämpään keskikohtaan ja toinen altaan leveämpään kohtaan (liite 3, detektorit ”L” ja ”M”). Altaalla ei pidetty lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita aktiiviseurannan yhteydessä.

Tulokset

Vuoden 2017 seurannan tulosten perusteella voidaan todeta, että lepakoita saalisti edelleen Kaitalahden hulevesialtaalla. Vesisiippoja saalisti altaan kapealla alueella kesän jokaisena yönä, mutta erityisen aktiivisesti heinäkuun alkupuoliskolla. Valoisammalla alueella aktiviteetti nousi loppukesää kohti, kun yöt pimenivät ja pitenivät. Myös pohjanlepakoita saalisti ajoittain aktiivisesti altaalla. Heinäkuun lopussa alueella saalisti pikkulepakko hyvin aktiivisesti noin parin viikon ajan, mutta aina vain lyhytaikaisesti alkuillasta.

Saalistusaktiviteetti vaihteli melko paljon öiden välillä, todennäköisesti säästä johtuen.

Liitteessä 4 (liitteen kuvat 4-12 ja 4-13) on esitetty pitkäaikaisten passiiviseurantadetektorien tulokset tarkemmin. Liitteessä 4 on myös esitetty vuoden 2015 seurantatulokset (liitteen kuva 4-14).

Tulosten tarkastelu

Vuonna 2015 lepakot saalistivat erittäin aktiivisesti altaalla kesän jokaisena yönä koko yön ajan. Näin aktiivisessa käytössä olevia lepakoiden saalistusalueita on harvassa paikassa. Vuonna 2017 aktiviteetti alkukesällä oli kohtalaista, mutta jo keskikesällä lepakoiden saalistusaktiviteetti oli noussut vuoden 2015 tasolle. Alkukesällä alueen kasvillisuus oli vielä hyvin niukkaa kunnostustöiden jälkeen, mutta olosuhteet loppukesällä olivat näköjään lepakoille paremmat.

Vuoden 2015 tulosten perusteella annettiin suosituksia kunnostustöiden suunnitteluun. Osoitettiin, että altaan kapean kohdan varjostavat puut olivat erityisen tärkeä elementti lepakoiden kannalta. Myös altaan pohjoispuolen rantapuut olivat tärkeä elementti ja suositeltiin, että nekin säilytettäisiin mahdollisuuksien mukaan.

Eteläpuolen rantapuilla, joita oli pakko poistaa kunnostustöiden takia, oli pienempi merkitys lepakoille.

Vuoden 2016 altaan kunnostustöissä lepakoille tärkeät elementit oli hyvin otettu huomioon kunnostustöissä ja altaan varjoiset olosuhteet oli pystytty säilyttämään. Vuoden 2017 tulokset osoittivat, että lepakot löysivät takaisin tutulle saalistusalueelleen. **Lepakoiden huomioonottaminen kunnostustöiden suunnittelussa ja toteutuksessa oli erittäin onnistunut.**

Suosituks

- Altaan pimeät olosuhteet ovat avaintekijä tälle lepakoille tärkeällä saalistusalueella. Altaan vieressä kulkeva ulkoilupolku tulisi ehdottomasti pitää valaisemattomana.
- Tien valaiseminen talviaikaan ei vaikuta lepakoihin.
- Sekä vuoden 2015 että vuoden 2017 selvitysten tulokset osoittivat, että keinotekoisesti luodut pienvesistöt voivat olla erittäin hyviä saalistusympäristöjä lepakoille, joten suositellaan, että keinotekoisia pienvesistöjä suositaan kaavoituksessa.
- Lepakoiden kannalta onnistunut pienvesistön kunnostuksen suunnittelu ja toteutus antavat aihetta ottaa huomioon lepakot myös, kun muita vastaavia pienvesistöjä kunnostetaan.

4.12. Borgströmin puiston metsäalue – ei kaava-alue

Selvityksen tavoitteet ja aluekohtaiset menetelmät

Borgströmin puiston metsäalue sijaitsee Borgströminmäen asemakaava-alueen ja Henrik Borgströmintien välissä. Alueen pohjoisosa on rehevää ja osittain hyvin tiheäkasvuista. Metsäalueen eteläosa on harvapuisempaa kallioaluetta. Tällä metsäalueella ei ole aikaisemmin tehty lepakokartoitusta. Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa alueen lepakot ja selvittää lepakoille tärkeät alueet.

Alueella pidettiin lyhytaikaisia passiiviseurantadetektoreita yhteensä viidessä eri paikassa (liite 2, detektorit 3, 7, 10, 13 ja 18).

Tulokset

Metsäalueella esiintyi säännöllisesti sekä viiksisiippaa että pohjanlepakkoa. Alueen lepakohavainnot on esitetty kartalla 32. Liitteessä 5 on esitetty lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorien tulokset tarkemmin.

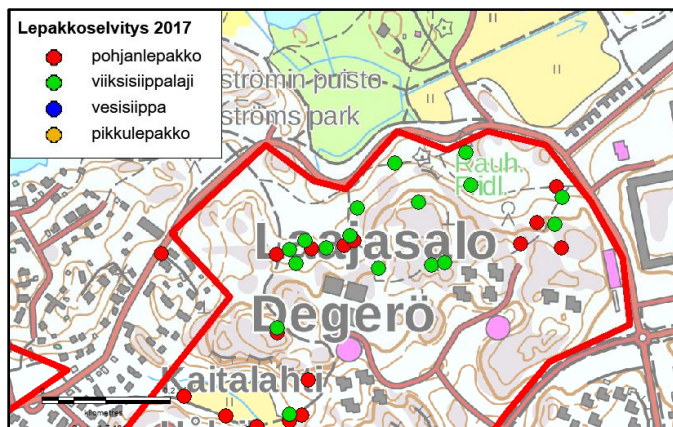
Tulosten tarkastelu

Viiksisiiapat saalistivat eniten harvapuustoisessa havumetsässä ulkoilutien itäpuolella mutta osittain myös muualla polkuja pitkin (kartta 33). Monin paikoin kasvusto polkujen ulkopuolella oli lepakoille liian tiheää. Pohjanlepakot suosivat puoliavoimia kohtia kuten avokallioiden luomia aukkoja, viiksisiiapat suosivat hieman varjoisempia alueita.

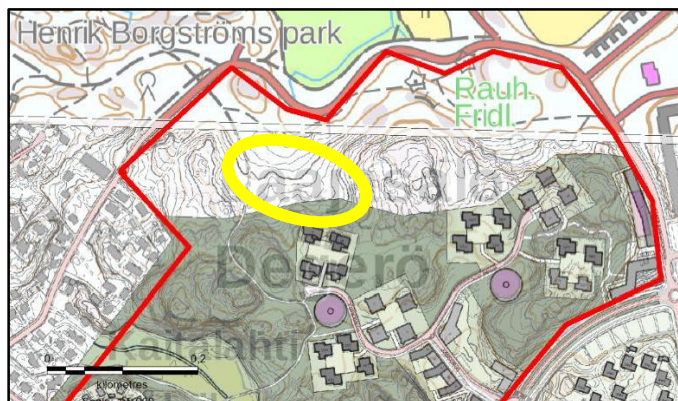
Alueelle ei ole suunniteltu rakentamista, joten alue säilynee luonnontilaisena metsäalueena.

Suosituksset

- Alue pidetään luonnontilassa ja valaisemattomana.
- Polkujen ja polkuverkoston parantaminen ja laajentaminen eivät vaikuta alueen lepakoihin.
- Tiheimpiä vesakoita harventamalla alueiden sopivuus lepakoille paranee.

Kartta 32. Borgströmin puiston metsäalueella aktiiviseurannassa tehdyt lepakkohavainnot.

Kartta 33. Borgströmin puiston metsäalueella todettu lepakoiden eniten käyttämä saalistusalue.

5. Yhteenveto selvitysalueen lepakoille tärkeistä alueista ja suosituksista

5.1. Pikkulepakko

Pikkulepakko on Suomessa harvalukuinen laji, jota on kuitenkin viime vuosina havaittu yhä useammin. Pikkulepakko on muuttava laji, joka syksyllä muuttaa kohti Keski-Eurooppaa, jossa se viettää talven horrostaen. Aikaisemmin havaintoja pikkulepakosta tehtiin eniten syysmuuton aikaan elo-syyskuun vaihteessa tai pienemmässä määrin lajin kevätmuuton aikaan toukokuun loppupuolella. Havainnot keskikesällä olivat hyvin harvinaisia. Viime vuosien aikana havainnot pikkulepakosta kesäaikaan ovat yleistyneet ja vaikuttaa vahvasti siltä, että pikkulepakon levinneisyysalueen pohjoisraja on siirtymässä yhä pohjoisemmaksi. Eniten pikkulepakkohavaintoja on Etelä- ja Länsi-Suomen rannikkoalueilta, mutta pohjoisimmat havainnot ovat reilusti Vaasan pohjoispuolelta. Tähän mennessä Suomesta on löydetty vain muutamia pikkulepakon lisääntymispaikkoja.

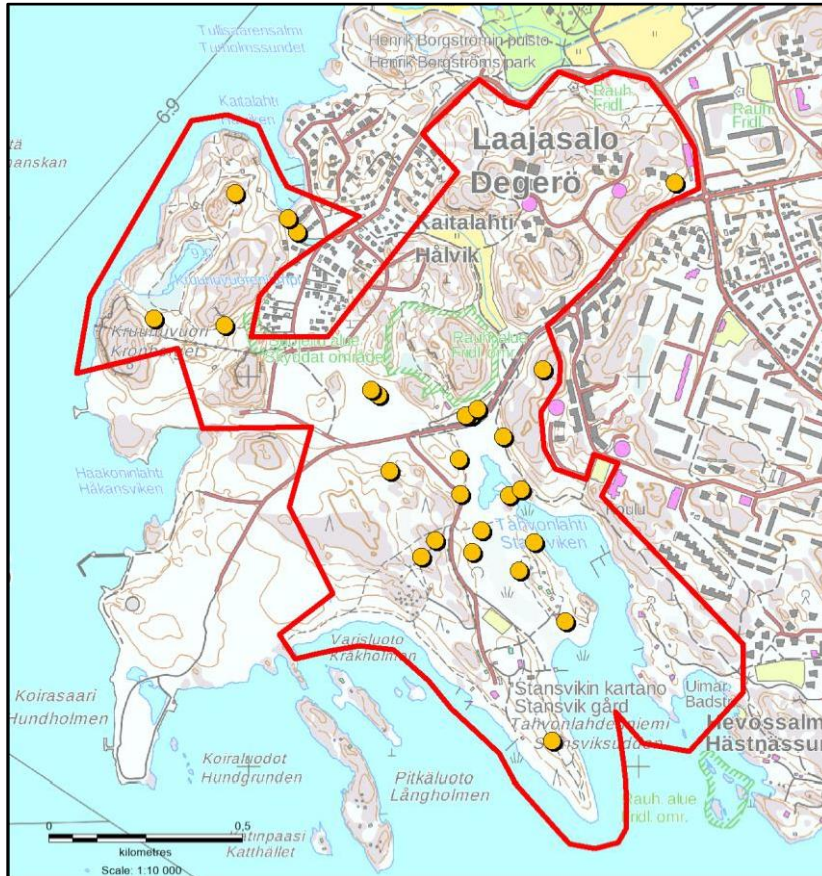
Tätä taustaa vasten on hyvin mielenkiintoista, että pikkulepakkohavaintoja oli melkein koko Kruunuvuoren selvitysalueelta ja melkein koko kesän ajalta. Saalistusta todettiin muutamalla paikalla: Kaitalahden hulevesialtaalla, uuden keinotekoisien pienvesistöjen tienoilla Koirasaarentien pohjoispuolella, Stansvikintien mutkassa ja Vanhakylään vievän kannaksen tuntumassa. Muualtakin oli hajahavaintoja pikkulepakosta, mutta ne olivat pääsääntöisesti vain yksittäisiä ohilentoja. Näköhavaintojen perusteella pikkulepakoita oli ainakin kaksi yksilöä.

Karttaan 34 on koottu kaikki alueelta tehdyt pikkulepakkohavainnot sekä aktiiviseurannasta että pitkä- ja lyhytaikaisista passiiviseurantadektoreista. Kartasta käy ilmi, että pikkulepakko on liikkunut hyvin laajalti Kruunuvuorenrannan ja Stansvikin alueilla.

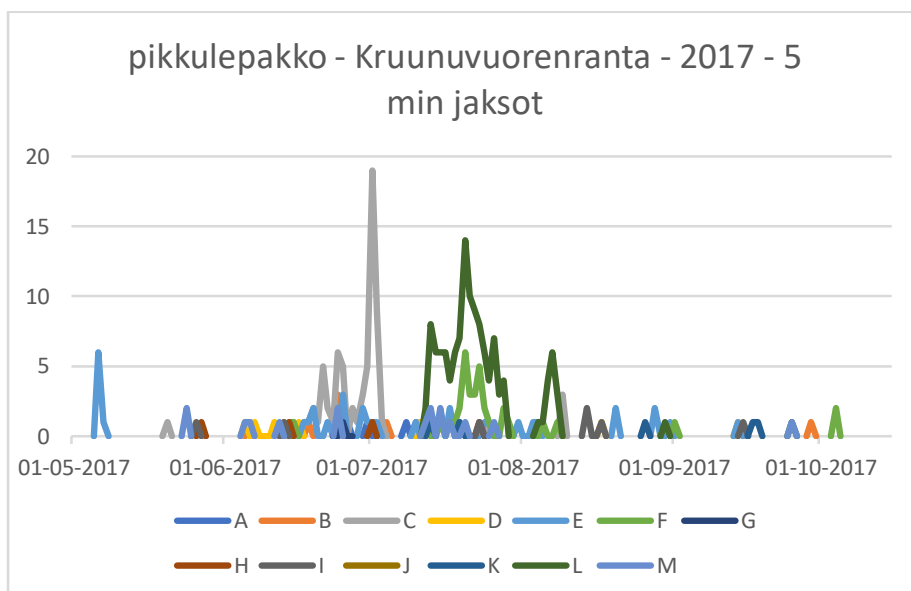
Kuvaan 8 on koottu kaikki pitkäaikaisiin passiiviseurantadektoreihin tallentuneet pikkulepakkohavainnot. Kuvasta käy ilmi, että pikkulepakko on liikkunut alueella koko kesän ajan.

Myös muun muassa Kaivoshuvilan lepakkoyhdyskunnan seurannoissa vuosina 2014-2016 (Hagner-Wahlsten 2014, 2015a, 2016a) ja Kaitalahden hulevesialtaan lepakkoseurannassa vuonna 2015 (Hagner-Wahlsten 2015b) oli passiiviseurantadektoreissa useita havaintoja pikkulepakosta. Lajia on siis esiintynyt selvitysalueella jo monen vuoden aikana. Toistaiseksi ei ole tiedossa pikkulepakon piilopaikkoja selvitysalueella, mutta on mahdollista, että pikkulepakko on tulevaisuudessa asettumassa alueelle pysyvämmiin.

Pikkulepakko on, kuten Suomen kaikki muutkin lepakkolajit, luonnonsuojelulailta rauhoitettu ja se on Suomessa luokiteltu vaarantuneeksi (VU).

Kartta 34. Selvitysalueelta tehtyt pikkulepakkohavainnot kesällä 2017. Havainnot on koottu sekä aktiiviseurannasta että pitkä- ja lyhytaikaisista passiiviseurantadetektoista.

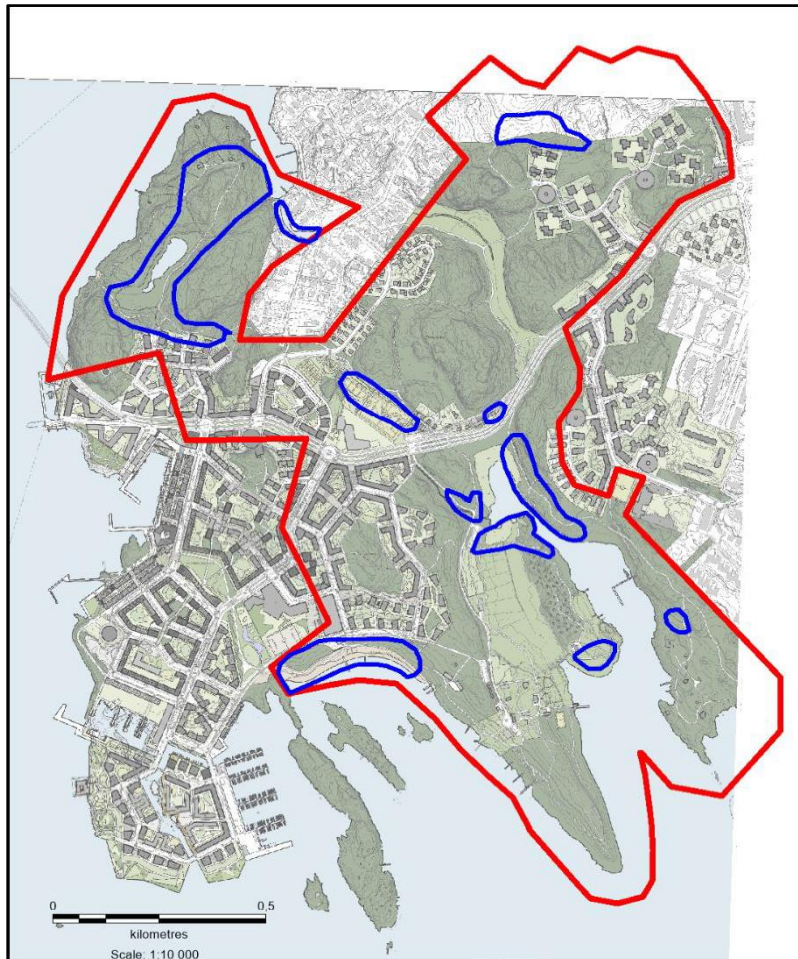

Kuva 8. Kaikkiin pitkäaikaisiin passiiviseurantadetektoihin tallentuneet pikkulepakkohavainnot 2017. Kuvasta käy ilmi, että pikkulepakko on liikkunut alueella koko kesän ajan.

5.2. Lepakoille tärkeät alueet

Selvitysalueen kaikki aktiiviseurannan aikana tehdyt lepakkohavainnot on esitetty liitteessä 6 olevalla kartalla. Näiden havaintojen ja kaikkien passiiviseurantadetektorien tulosten tulkintojen perusteella kartalle 35 on esitetty lepakoille tärkeät alueet selvitysalueella (taustakarttana havainnekuva). Liitteessä 7 saalistusalueet on esitetty peruskartalle.

Lepakot käyttävät kesän aikana useita alueita saalistusalueinaan. Ne siirtyvät alueelta toiselle etsiessään parhaimpia saalistuspaikkoja, eli alueita, joilla on yöllä lentäviä hyönteisiä. Hyönteisten esiintyminen vaihtelee suuresti riippuen paikasta sekä kesäkauden eri ajanjaksoista ja säästä. Esimerkiksi tuulisella säällä hyönteiset ajautuvat tuulen mukana tiettyihin paikkoihin riippuen tuulen suunnasta ja voimakkuudesta. Lepakko vaihtaa myös säännöllisesti saalistusalueita jopa useamman kerran yön aikana.

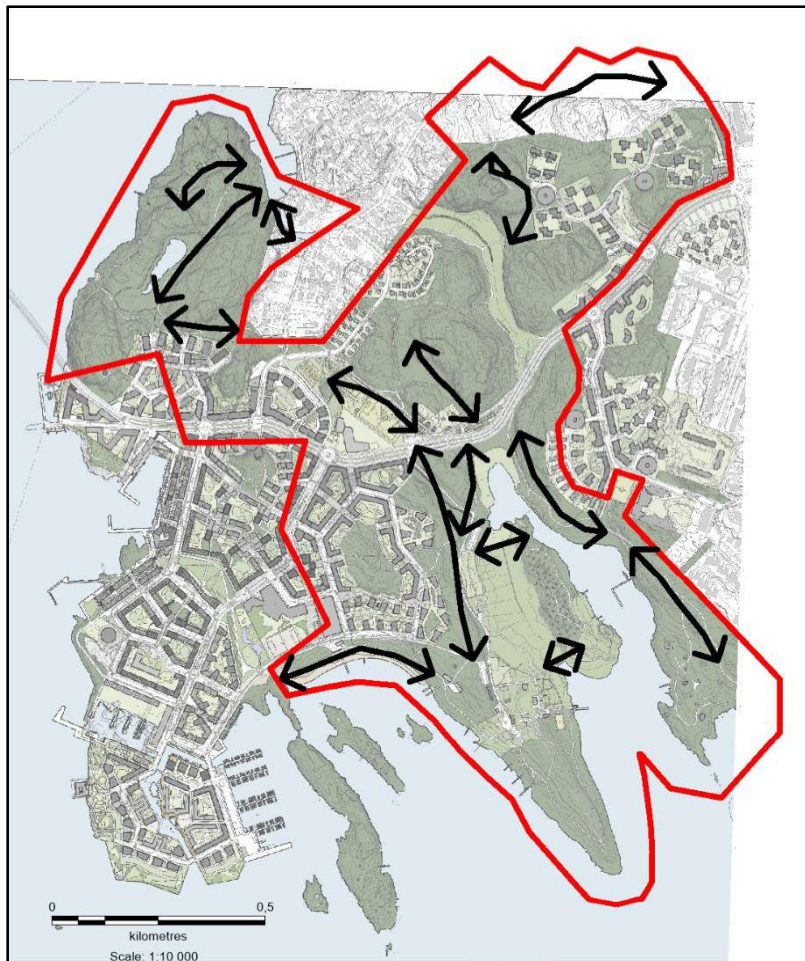

Kartta 35. Selvitysalueen tärkeimmät lepakoiden saalistusalueet 2017.

Jotta saalistusalueelta toiselle siirtyminen on mahdollista lepakoille, alueiden välillä pitää olla lepakoille sopivia siirtymäreittejä. Etenkin siippalajit karttavat laajoja avoimia ja valoisia alueita, joten siipoille sopivan siirtymäreitin on oltava suojainen ja pimeä. Tämä tarkoittaa aukottomia metsäisiä tai puiden reunustamia, valaisemattomia reittejä. Pohjanlepakko lentää myös avoimemmilla alueilla, joten yhtenäiset reitit eivät ole tälle lajille yhtä elintärkeitä, vaikka pohjanleppäkokin suosii maastossa olevia reunamuodostelmia, kuten metsänlaitoja, joita se seuraa siirtyessään paikasta toiseen.

Lepakoiden piilopaikat voivat olla jopa kilometrien päässä niiden suosimilta saalistusalueilta. Lepakot tarvitsevat suojaisia siirtymäreittejä myös piilopaikoilta saalistusalueille. Lepakoiden talvehtimispaikat voivat olla kymmenien tai jopa satojen kilometrien päässä niiden olinpaikoista, joissa ne viettivät kesän. Myös talvi- ja kesäpiilopaikkojen välillä pitää olla lepakoille sopivia reittejä.

Selvityksen aikana kertyneen aineiston perusteella kartalla 36 on havainnekuvalle esitetty lepakoiden tärkeimmät potentiaaliset siirtymäyhteydet selvitysalueella. Liitteessä 8 siirtymäyhteydet on esitetty peruskartalle.

Kartta 36. Lepakoille tärkeät potentiaaliset siirtymäreitit.

5.3. Vaikutusten arviointi

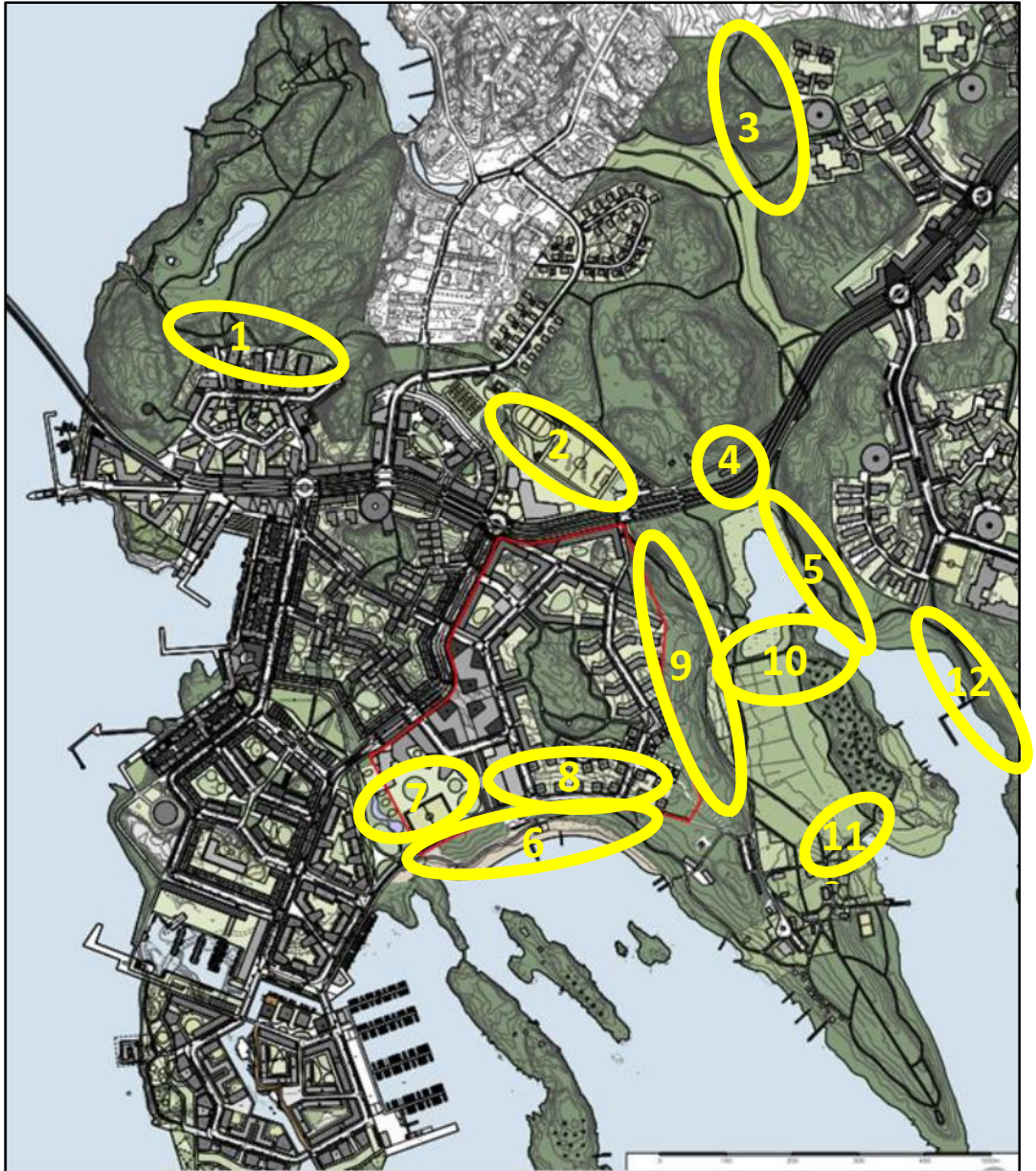
Selvitysalueella lepakoille sopivat saalistusalueet ovat pienentyneet merkittävästi viimeisten 4-5 vuoden aikana. Laajoja, aikaisemmin lepakoille sopivia alueita on muuttunut kaupunkimaisiksi kerrostaloalueiksi. Samansuuntainen kehitys jatkuu vielä usean vuoden ajan, jolloin lepakoille sopivat alueet pienentyvät entisestään. Samalla jäljelle jäävät metsäalueet pirstaloituvat. Jäljelle jääville, lepakoille sopiville alueille eivät ”mahdu” kaikki alueella aikaisemmin esiintyneet lepakot. Pienemmillä metsäalueilla ei kerta kaikkiaan riitä saalista, eli hyönteisiä kaikille.

Pienentyneet saalistusalueet saattavat olla osasy syy myös siihen, että Kaivoshuvilassa ollut lepakkoyhdyskunta on hylännyt rakennuksen: Yhdyskunnan lepakoilla ei ehkä enää ollut riittäviä elinmahdollisuuksia alueella. Toinen syy Kaivoshuvilan lepakkoyhdyskunnan häviämiseen saattaa olla uuden Koirasaarentien rakentaminen. Uusi tie on luonut leveän, kirkkaasti valaistun aukon, joka on halkaissut Kruunuvuoren metsäalueet kahtia ja joka valaisee Kaivoshuvilan. Viiksisiiapat voivat kyllä ylittää tämäntyyppisiä aukkoja, mutta ne karttavat niitä ja suosivat muita pimeämpiä alueita.

Lepakoita huomioon ottavalla suunnittelulla voidaan kuitenkin edistää lepakoiden suojelua ja minimoida lepakoille aiheutuva haitta.

5.4. Yhteenveto suosituksista

Kartalle 37 on koottu selvityksen aikana kertyneen aineiston perusteella tärkeimmät paikat, joilla lepakoita huomioon ottavalla suunnittelulla voidaan minimoida lepakoille aiheutuva haitta ja parantaa lepakoiden mahdollisuuksia elää jatkossakin Kruunuvuoren Stansvikin alueilla.

Kuva 37. Selvitysalueen tärkeimmät paikat, joilla lepakoita huomioon ottavalla suunnittelulla voidaan minimoida lepakoille aiheutuva haitta.

1. Kruunuvuoren asemakaava-alueen pohjoisimmat, metsäalueen vieressä sijaitsevat rakennukset

- Lepakoiden elinmahdollisuudet alueella paranevat, jos uudisrakentamisen ja ulkoilupolun väliin jätetään puustoa antamaan ainakin osittaista suojaa ja varjoa polun suuntaan.
- Polku pidetään valaisemattomana ainakin kesäaikaan (1.5. – 30.9.)
- Ulkoilupolun virkistyskäyttö ei vaikuta alueen lepakoihin.

2. Hopealaakso ja Kaitalahden laajennuksen asemakaava-alueen tuleva urheilupuisto

- Pienvesistö säilytetään tulevaisuudessakin.
- Jos vesistön säilyttäminen ei ole mahdollista, suositellaan, että jonnekin lähialueelle luodaan uusi vastaava vesiaihe. Vesiaihe voi olla esimerkiksi rakennettu tai luonnollinen hulevesiallas.

3. Borgströminmäen asemakaava-alueen ja Borgströmin puiston metsäalueen ulkoilupolku

- Kaava-alueella olevan ulkoilupolun valaistusta vähennetään polun metsäisillä alueilla.
- Jos ulkoilupolun valaistus uusitaan, lepakoille on suotuisaa, jos valaistus on ohjattu liiketunnistimilla, jolloin polku ja lähimetsä olisivat pääosin valaisemattomia yöaikaan.

4. Kaivokallion huviloiden asemakaava-alueen Kaivoshuvila

- Katuvalot uudella Koirasaarentiellä pidetään sammutettuna kesällä 2018 Kaivoshuvilan kohdalla kesäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin, kuten vuonna 2017 oli tarkoitus.
- Mikäli mahdollista, ainakin talon itäpuolella olevan kuusikon kohdalla oleva katulamppu vanhalla Koirasaarentiellä sammutetaan samaksi ajaksi.
- Kaivoshuvilan itäpuolella olevaa pientä metsikköä hoidetaan niin, että sen varjoiset ja suojaisat olosuhteet säilyvät. Puuryhmä on ollut erittäin tärkeä talossa oleville lepakoille, jotka ovat lentäneet talosta puuryhmän kautta edelleen saalistusalueilleen. Puuryhmän hoidossa suositetaan kuusia.
- Suositellaan, että Kaivoshuvilan lepakoita seurataan vielä vuonna 2018. On mahdollista, että 2017 oli sään takia poikkeuksellinen vuosi. Jos lepakot eivät palaa Kaivoshuvilaan kesän 2018 aikana, on valitettavasti mahdollista, että Kaivoshuvila ei enää kelpaa lepakoiden piilopaikaksi.

5. Gunillankallion asemakaava-alueen Vuorilahdenpolku

- Koska valojen sammuttamiskokeilusta saatiin hyviä tuloksia, suositellaan, että valot sammutetaan myös vuonna 2018 samalla alueella kuin vuonna 2017. Aluetta, jolla valot sammutetaan, voidaan suosiolla laajentaa myös Vuorilahdenpolun eteläosaan.
- Kävelytien valopylväät ovat hyvin korkeat. Mikäli valopylväitä tulevaisuudessa uusitaan, on suositeltavaa, että valopylväät olisivat matalampia ja valot himmeämpiä, jolloin valojen yläpuolelle jää pimeää aluetta puiden latvojen korkeudella, lepakoiden lentoalueella.
- Ulkoilupolun valaistusta voi myös ohjata liiketunnistimilla. Koska ulkoilutiellä on hyvin vähän jalankulkijoita yöaikaan, polun valot olisivat silloin sammutettuina suurimman osan yöstä.
- Seuranta kannattaa jatkaa vuonna 2018. Mikäli seurannan tulokset osoittavat, että lepakot selvästi hyötyvät valaistuksen sammuttamisesta, valaistuksen vähentämistä voidaan suunnitella muillekin lepakoille tärkeiksi katsotuille alueille.

6. Rannat, puisto ja palvelukorttelin asemakaava-alueen rantametsä

- Alueen virkistyskäyttö ei vaikuta haitallisesti lepakoihin.
- Läntinen rantametsä säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena niin, että varjoiset ja tuulilta suojaiset olosuhteet säilyvät.
- Metsään ei avata uusia leveitä aukkoja, jotka muuttaisivat alueen merkittävästi valoisammaksi ja tuulisemmaksi.
- Rantaa tai rantametsää ei valaista.

7. Kruunuvuoren keskuskorttelin asemakaava-alueen urheilukenttä

- Kruunuvuorenrannan keskuskorttelin asemakaava-alueen eteläosan urheilukentän valaistus suunnitellaan ja säädetään niin, että mahdollisimman vähän hajavaloa kohdistuu lepakoille tärkeäksi todetulle metsäalueelle kaava-alueen eteläpuolella.

8. Stansvikinkallion asemakaava-alue

- Kaava-alueen eteläosaan, rantametsän viereen rakennettavien talojen ja katujen valaistus suunnitellaan niin, että lepakoille haitallinen hajavaloo ja valosaaste minimoidaan rantametsän suuntaan.
- Kesäaikana (vähintään kesä-elokuu) rantametsään rajautuvan kadun valaistus sammutetaan kokonaan.
- Rantametsän vieressä sijaitsevien talojen ulkovalaistus suunnitellaan niin, että mahdollisimman vähän hajavaloo kohdistuu metsäalueelle.

9. Stansvikin asemakaava-alueen läntinen metsäalue

- Lepakoille tärkeäksi merkityn alueen metsäinen luonne säilytetään, jolloin lepakoille tärkeä yhtenäinen yhteys etelä-pohjoissuunnassa säilyy.
- Metsäalueen virkistyskäyttö ei vaikuta lepakoihin.
- Metsässä kulkevia polkuja ei valaista.
- Stansvikintie pidetään valaisemattomana, jolloin metsään ei ylety hajavaloa

10. Stansvikin asemakaava-alueen Vanhakylän pohjoispuolella oleva alue

- Kannaksen luonne säilytetään niin, että kannaksella säilyy yhtenäinen puurivi, ainakin polun toisella puolella. Näin kannas voi toimia lepakoiden siirtymäreittinä.
- Kannaksen pohjoispuolella olevan ruovikkoalueen metsänlaidat säilytetään niin, että yhtenäinen puusto säilyy ruovikon ympärillä. Näin säilyy pohjanlepakoille tärkeän saalistusalueen luonne.
- Mökkialueen pohjois- ja koillispuolella oleva metsäalue säilytetään niin, että pimeät ja suojaisat olosuhteet säilyvät. Etenkin suuret kuuset ovat tärkeitä, koska ne luovat viiksisiipoille suotuisat olosuhteet.
- Lepakoille tärkeille alueille ei rakenneta uusia mökkejä.
- Alueen virkistyskäyttö ei vaikuta alueen lepakoihin.
- Alueen polkuja ei valaista.

11. Stansvikin asemakaava-alueen Vanhakylän lounaispuolella oleva alue

- Alueen eteläosassa kulkeva tie on varjoisa kujanne. Tie on potentiaalinen lepakoiden saalistusalue ja siirtymäreitti, joten lepakoille on tärkeää, että varjoiset olosuhteet säilyvät.
- Tietä ei valaista kesäaikaan (touko- syyskuu).
- Jos on tarvetta parantaa ajoyhteyttä alueelle, erityisesti siippalajien kannalta tärkeintä on, että pimeä puiden suojaama yhteys säilyy Vanhakylän mökkialueelle.

12. Nuottaniemi ja Suomensuon asemakaava-alueen ulkoilupolku

- Alueen viiksisiipoille olisi todennäköisesti hyvin suotuisaa, jos ulkoilupolun valaistus olisi sammutettuna kesäaikaan samalla tavalla kuin Vuorilahdenpolun pohjoispäässäkin.
- Huvila-alue ei ole valaistu. Lepakoille on suotuisaa, jos alueen valaistusta ei merkittävästi lisätä.

5.5. Tulosten tarkastelu

Kaikki lepakot ovat Suomessa luonnonsuojelulailla rauhoitettuja. Kaikki maassamme tavatut lepakkolajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajistaan ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luonnonsuojelulaki 49§). Suomi liittyi Euroopan lepakoiden suojelusopimukseen (EUROBATS) vuonna 1999 (Valtionsopimus 104/1999). Sopimuksen mukaan jäsenmaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita ja siirtymäreittejä.

Pohjanlepakko on Suomessa hyvin yleinen lepakkolaji, jota esiintyy melkein kaikkialla, missä sille on sopivaa ympäristöä. Pohjanlepakko pystyy hyvin hyödyntämään myös ihmisten muokkaamia alueita ja esimerkiksi pihapiirit, tiealueet ja ihmisten raivaamat kentät ovat usein pohjanlepakoiden saalistusalueita. Näin ollen pohjanlepakko ei ole kovin herkkä ympäristön muutoksille, joten satunnaiset pohjanlepakon esiintymiset eivät ole ratkaisevasti vaikuttaneet lepakoille tärkeiden alueiden rajaamisessa.

Molemmat viiksisiippalajit ovat myös Suomessa yleisiä lajeja. Vaikka viiksisiippoja esiintyy monesti niille sopivissa ympäristöissä (esimerkiksi kuusivaltaisissa sekametsissä), niiden esiintyminen on usein laikuttaista. Viiksisiippojen ympäristövaatimukseen kuuluvat myös suojaiset siirtymämahdollisuudet sopivien alueiden välillä. Leveät aukkokohtat, kuten niityt, sorakentät tai leveät tiet voivat olla viiksisiipoille ekologinen este. Sama koskee valaistusta, viiksisiipat karttavat valoa, joten kirkkaasti valaistu alue tai tie voi myös muodostaa ekologisen esteen. Nämä seikat vaikuttavat siihen, että viiksisiipat ovat hyvin herkkiä niille sopivien ympäristöjen muutoksille. Selvityksessä lepakoille tärkeiden alueiden rajauksissa on erityisesti otettu huomioon viiksisiippalajien ympäristövaatimukset.

Kesän 2017 sää oli vaihtelevaa, kesä- ja heinäkuussa oli ajoittain kylmää ja sateista. Alkukesällä lepakoiden määrät alueella vastasivat odotettuja määriä, mutta loppukesällä aktiiviseurannassa lepakkohavaintoja oli odotettua vähemmän. On mahdollista, että kolea sää vaikutti alueen lepakoihin ja ne kärsivät kesän 2017 hyönteismäärän niukkuudesta.

Selvitysalueella on todennäköisesti ainakin lepakoiden satunnaisia piilopaikkoja mutta niitä ei tämän selvityksen yhteydessä varmuudella paikallistettu.

Osa etenkin kesäkuussa metsissä havaituista siipoista saattoi olla vesisiippoja. Siippoja ei metsäalueilla yritetty tunnistaa lajilleen, koska kaavoituksen kannalta sillä ei ole suurta merkitystä, mikä siippalaji metsässä saalista. Siippalajeilla on samanlaiset ympäristövaatimukset metsässä saalistaessaan. Tulosten selkeyttämiseksi metsässä havaittu siippa on luokiteltu viiksisiippalajiksi.

6. Kirjallisuus ja lähteet

Collins J. (ed.) (2016) Bat surveys for professional ecologists: Good practice guidelines 3rd edition. The bat conservation trust, London

Hagner-Wahlsten, N. 2014: Lepakkoseuranta Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella Stansvikin kohdalla 2014. – Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 31 s.

Hagner-Wahlsten, N. 2015a: Lepakoiden jatkoseuranta Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella Stansvikin Kaivoshuvilan kohdalla 2015. – Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 28 s.

Hagner-Wahlsten, N. 2015b: Helsingin Kaitalahden hulevesialtaan lepakkoselvitys 2015. - Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 15 s.

Hagner-Wahlsten, N. 2016a: Lepakoiden jatkoseuranta Helsingin Koirasaarentien kadunrakennustyömaan varrella Stansvikin Kaivoshuvilan kohdalla 2016. – Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 32 s.

Hagner-Wahlsten, N. 2016b: Kaivoskallion huvilat – asiantuntijalausunto asemakaavamuutoksen toteutumisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016. – Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 6 s.

Hagner-Wahlsten, N. 2016c: Stansvikinkallio – asiantuntijalausunto asemakaavan toteutumisen vaikutuksista lepakoiden elinoloihin 2016. – Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 11 s.

SLTY 2012: Lepakkokartoitusohjeet. www.lepakko.fi Viitattu 25.10.2017.
URL: http://lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2012_12.pdf

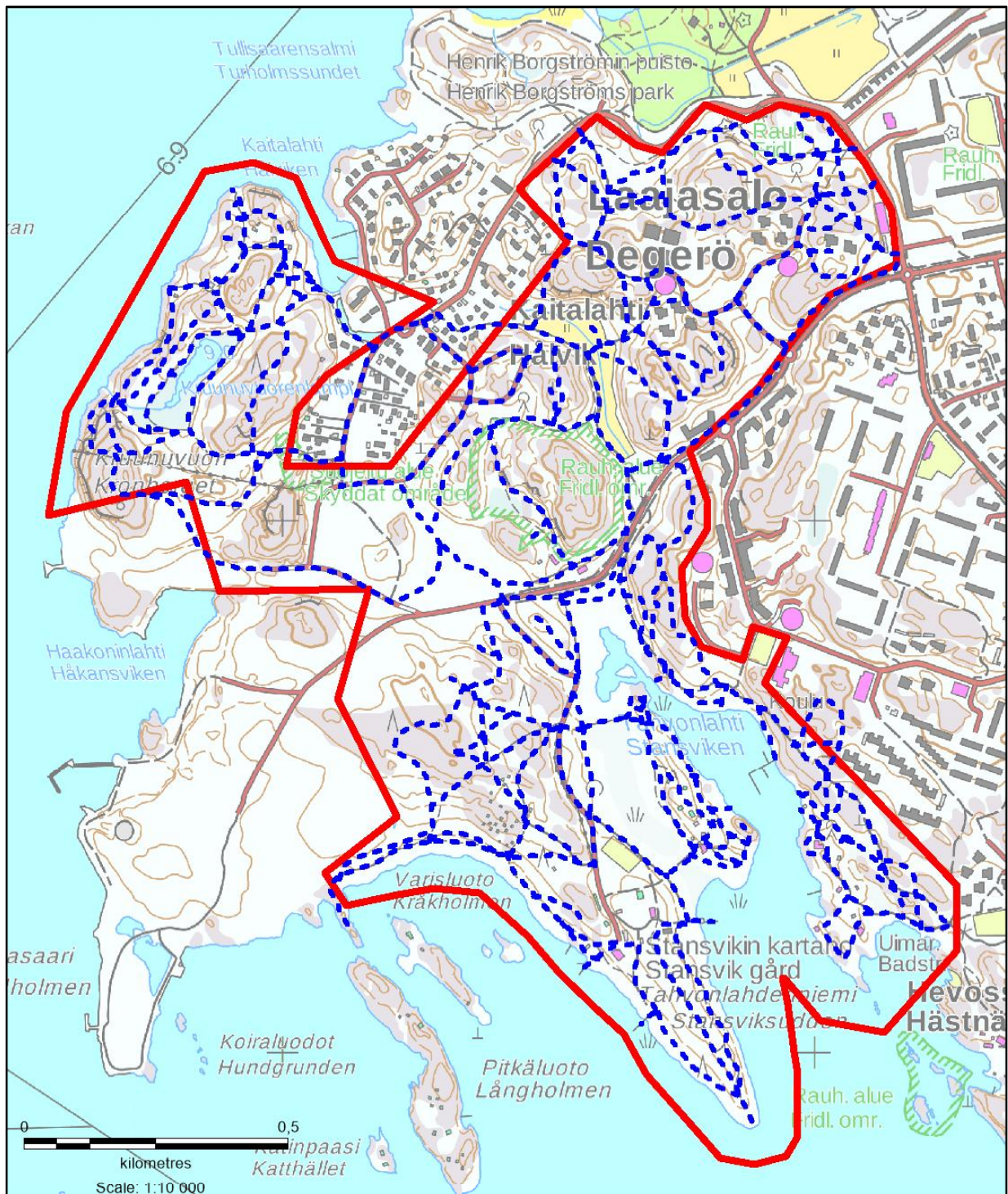
Siivonen, Y. 2004: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 3/2004. 39 s.

Wermundsen, T. 2013: Lepakkoselvitys – Stansvik. – Stansvikin kyläyhdistys. 32 s.

Wermundsen, T., Nieminen, J. & Asikainen, P. 2014: Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014. (Helsingin yleiskaava) – Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:38. 74 s.

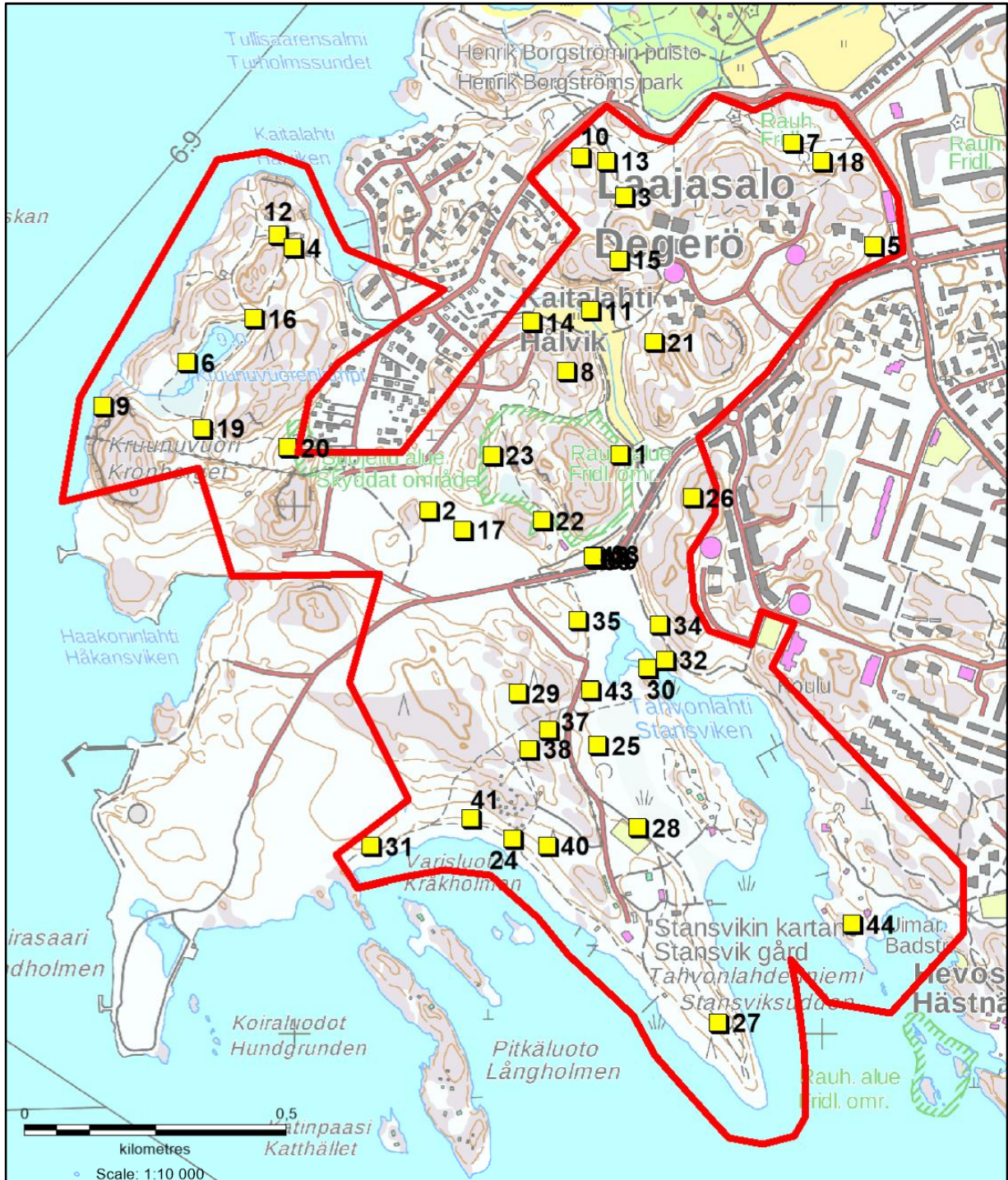
7. LIITE 1. Kartoitusreitit 2017.

Lepakkokartoituksessa kuljetut kartoitusreitit 2017.

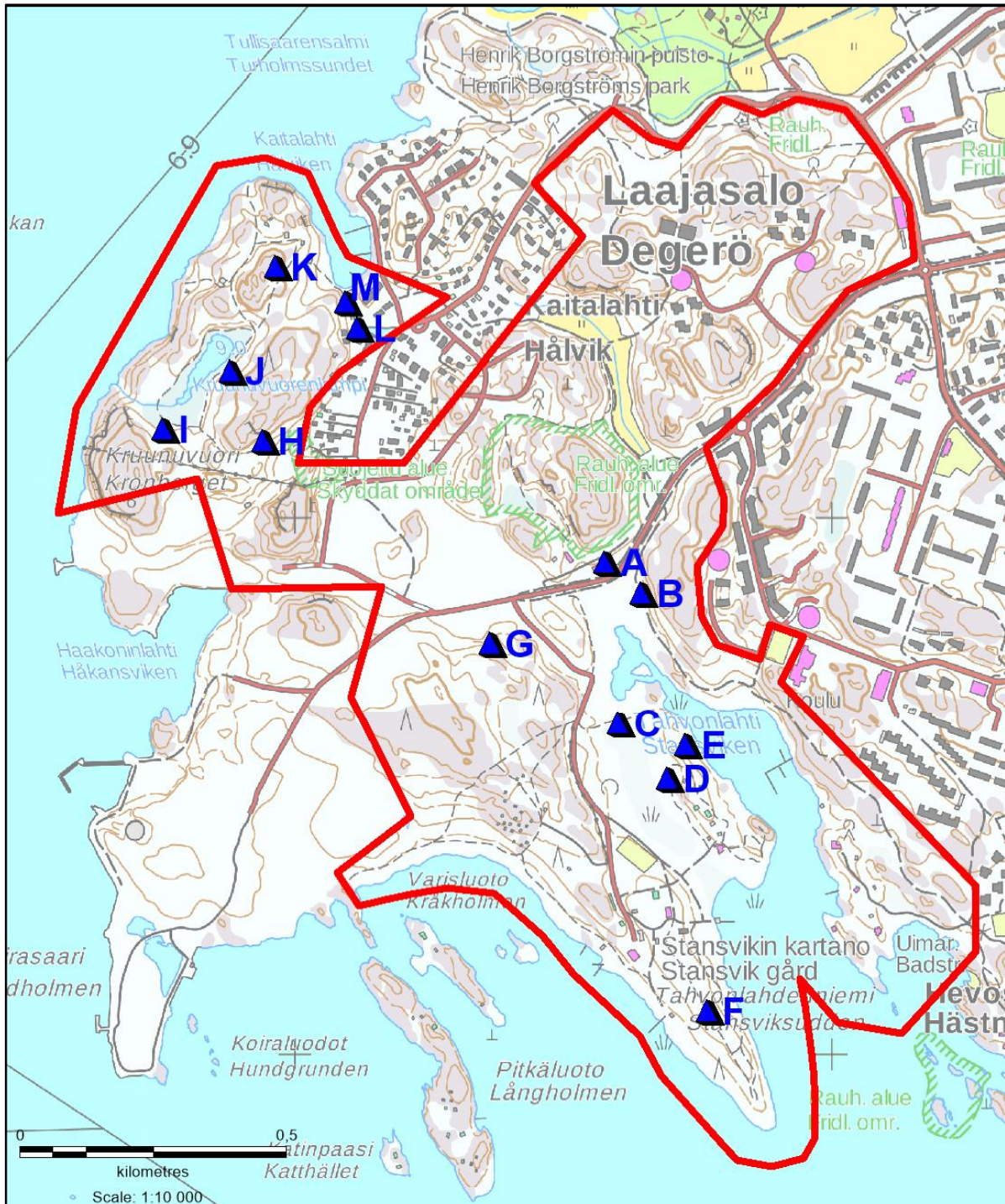
8. LIITE 2. Lyhytaikaiset passiiviseurantadetektorit 2017.

Lepakkokartoituksen lyhytaikaisten passiiviseurantadetektorien sijainnit 2017.

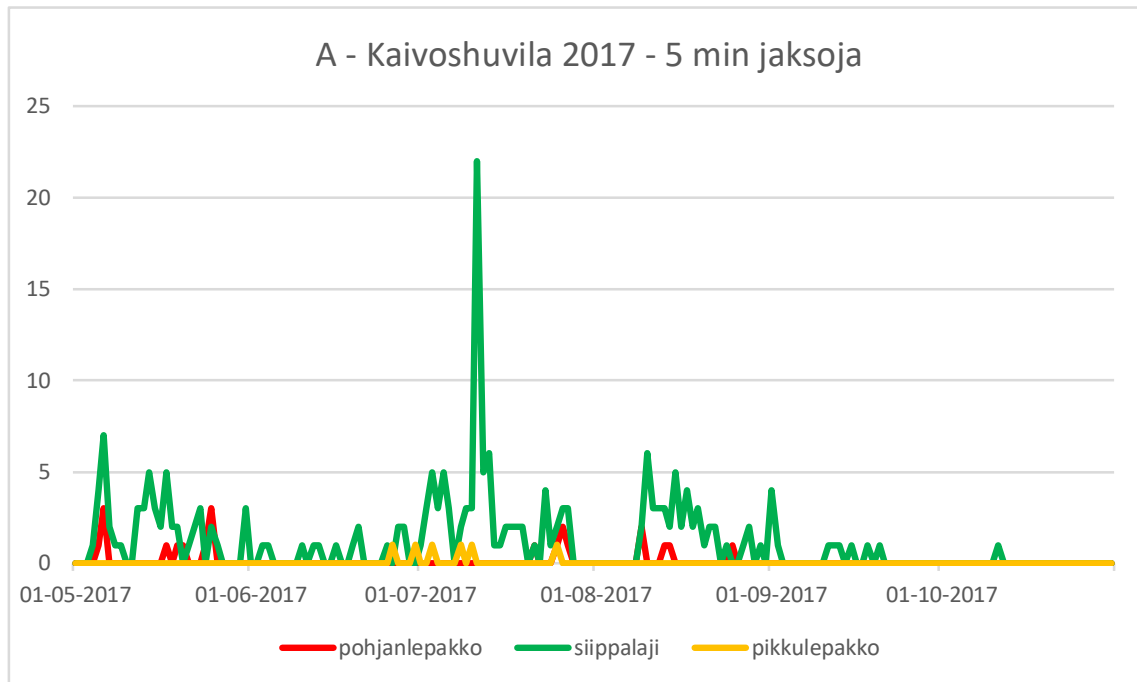

9. LIITE 3. Pitkäaikaiset passiiviseurantadetektorit 2017.

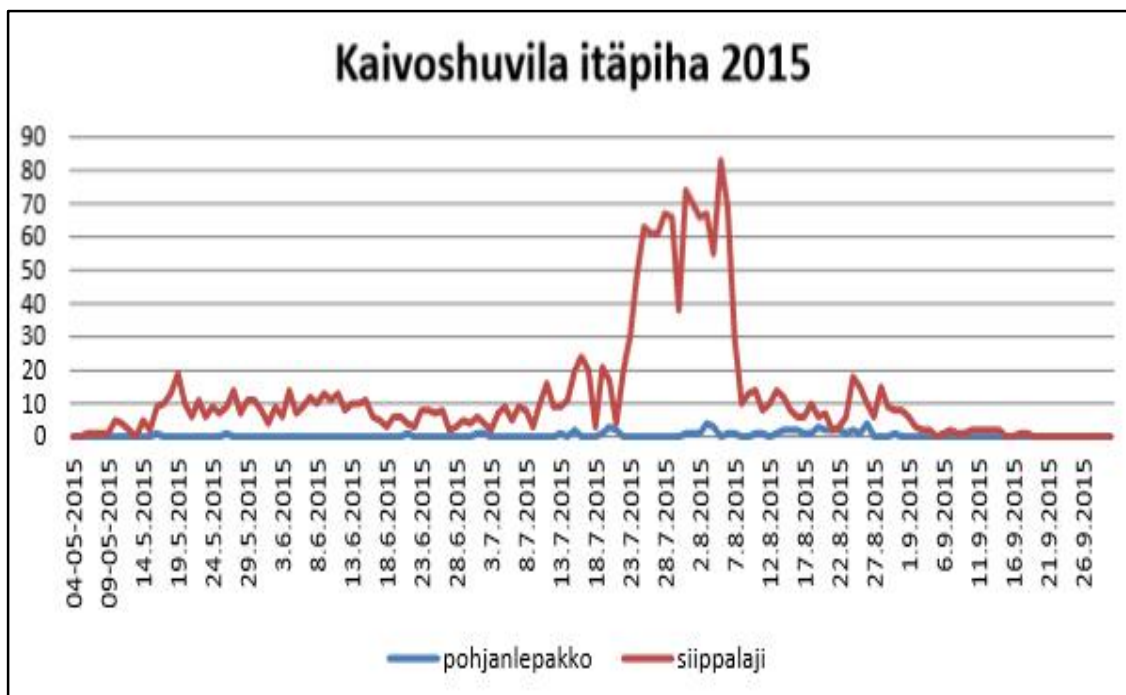
Lepakkokartoituksen pitkäaikaisten passiiviseurantadetektorien sijainnit 2017.

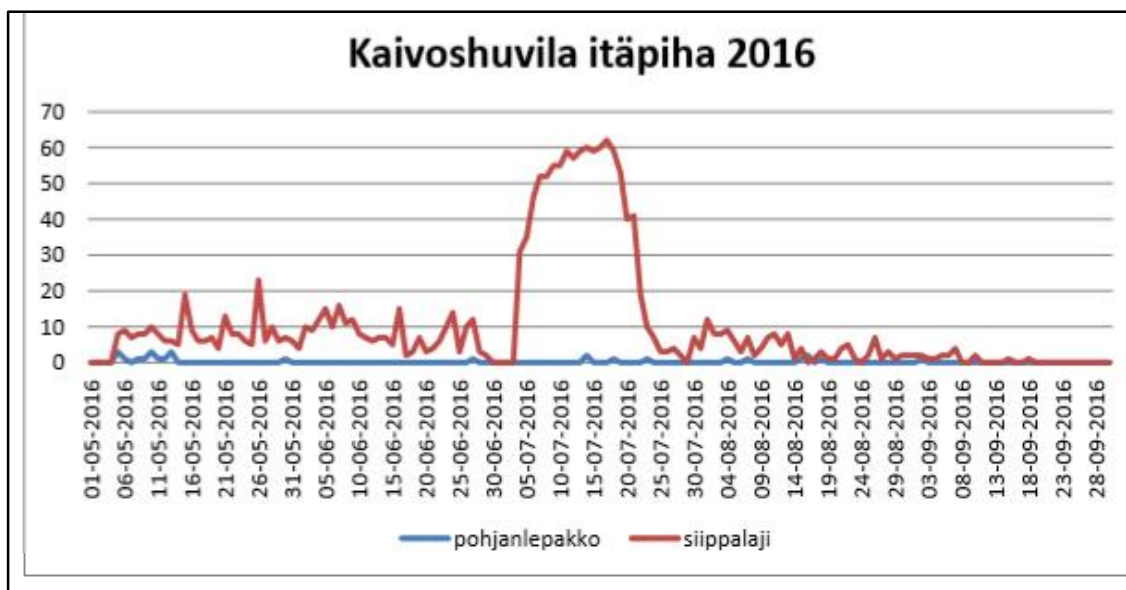
10. LIITE 4. Pitkäaikaisten passiiviseurantadetektoreiden tulokset 2017

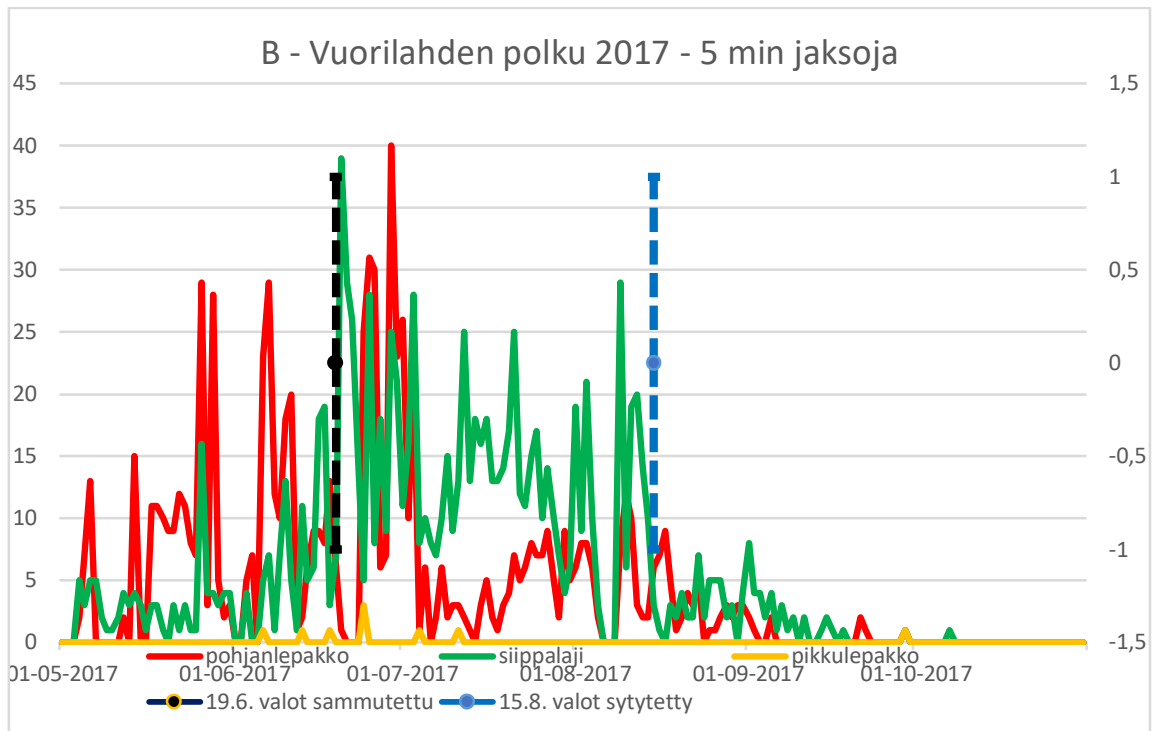
Kuva 4-1a. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi leppakohavainto.

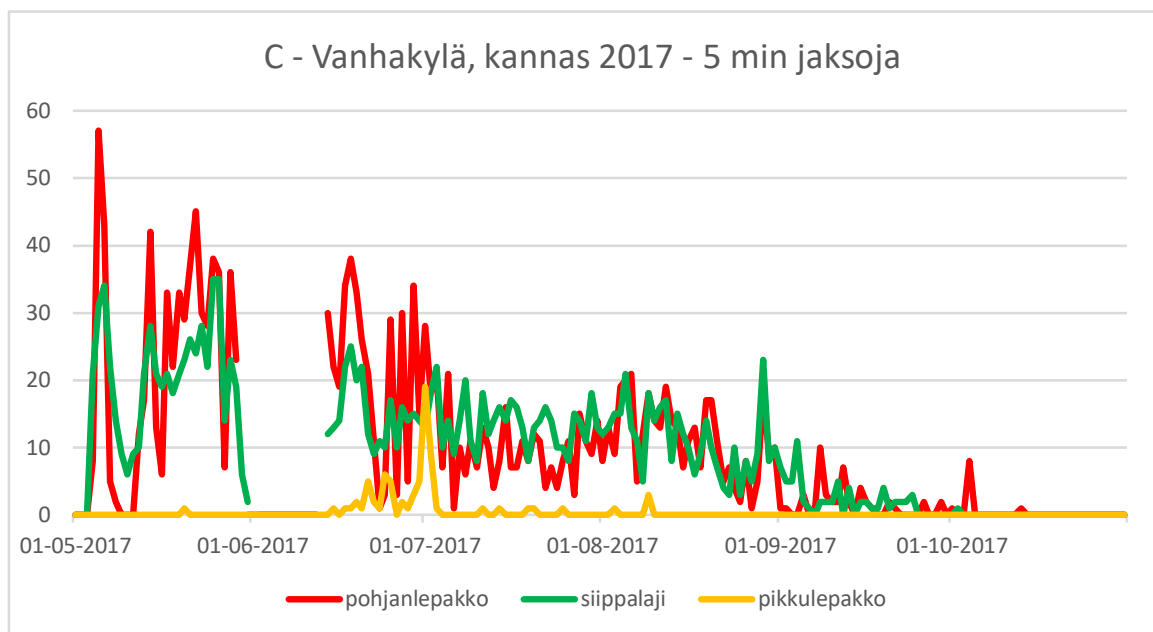
Kuva 4-1b. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

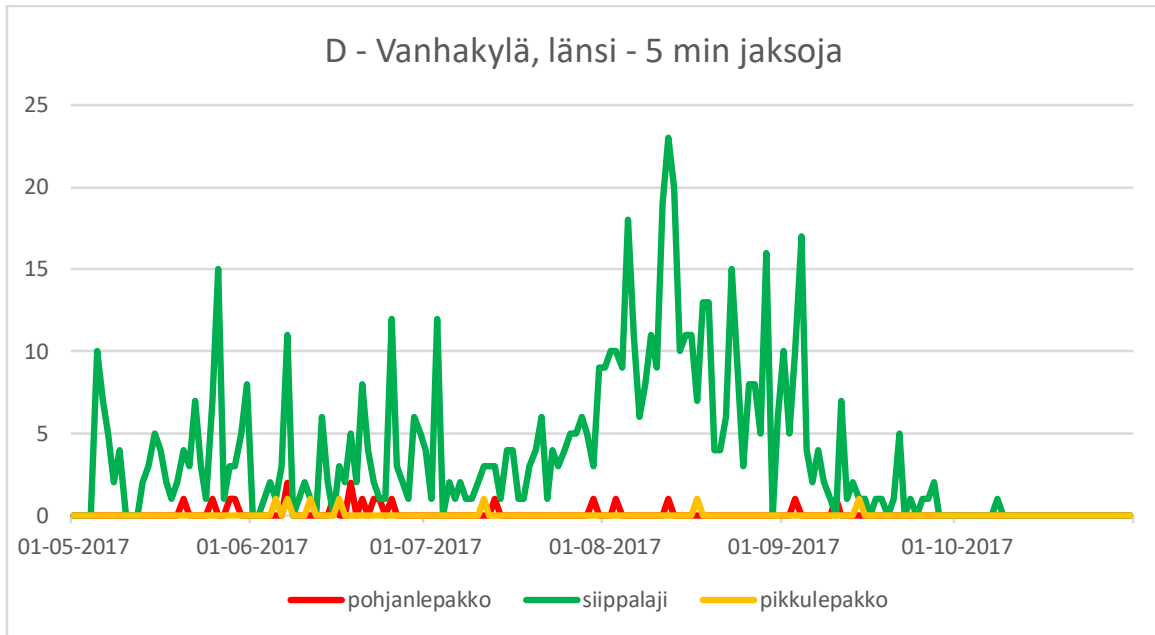
Kuva 4-1c. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

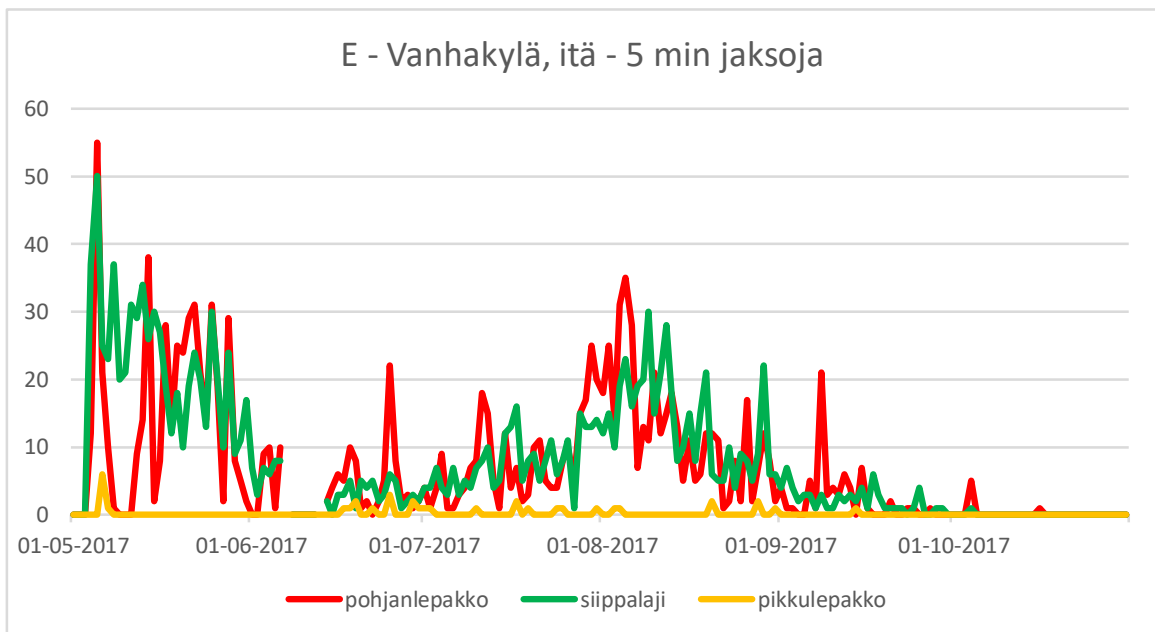
Kuva 4-2. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

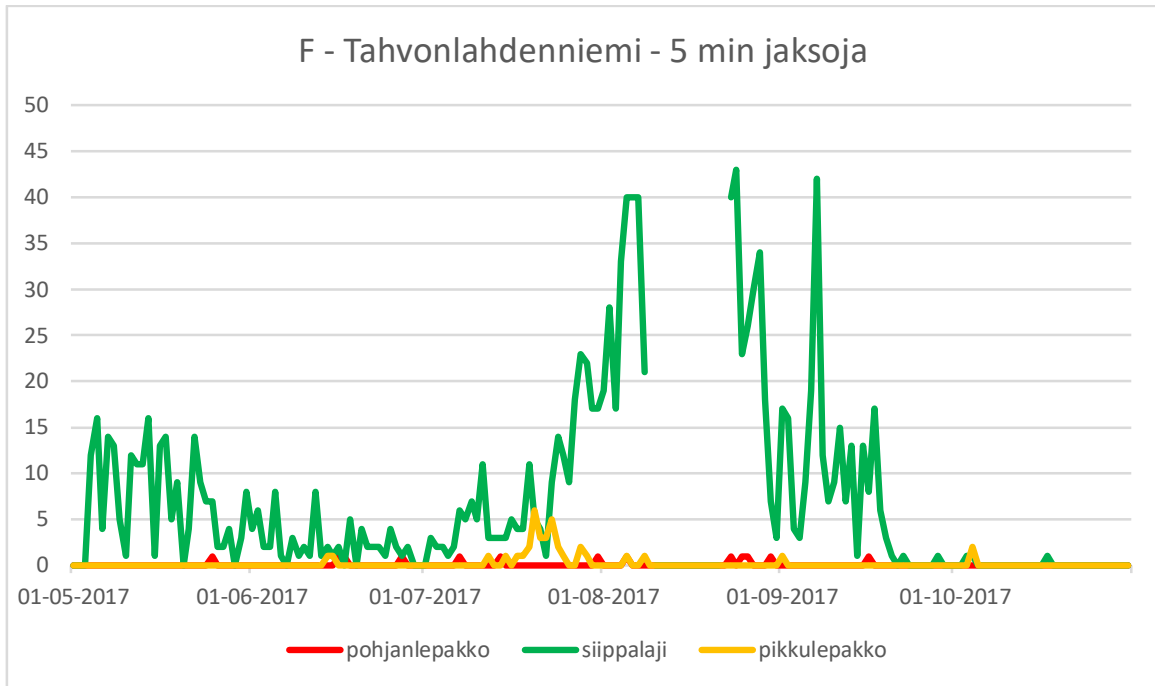
Kuva 4-3. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

Kuva 4-4. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

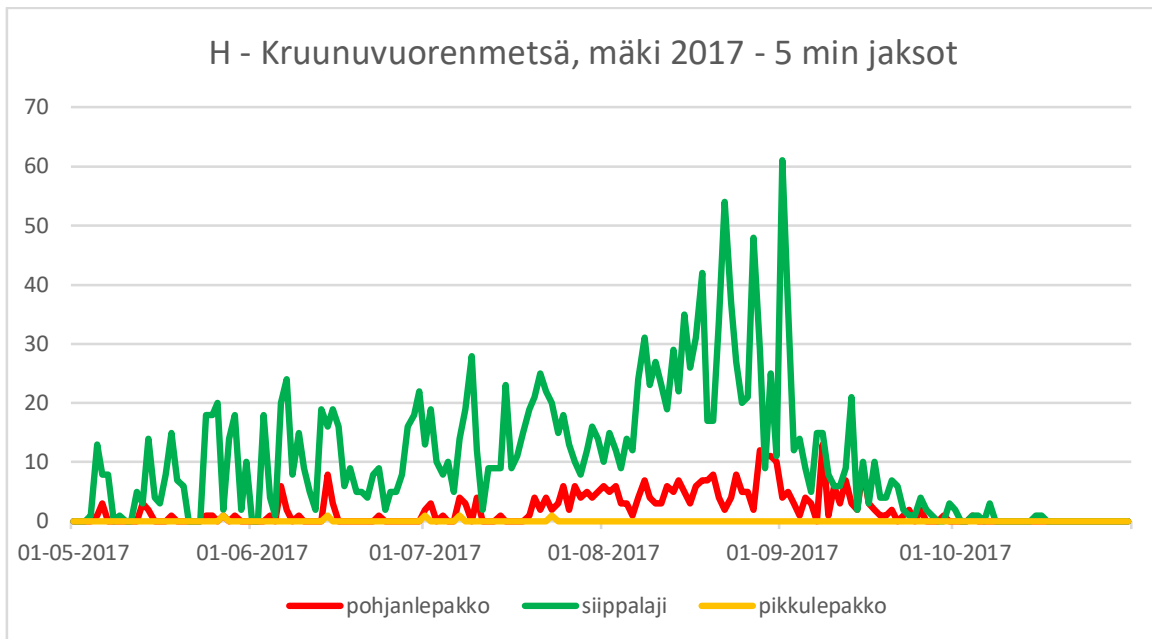
Kuva 4-5. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

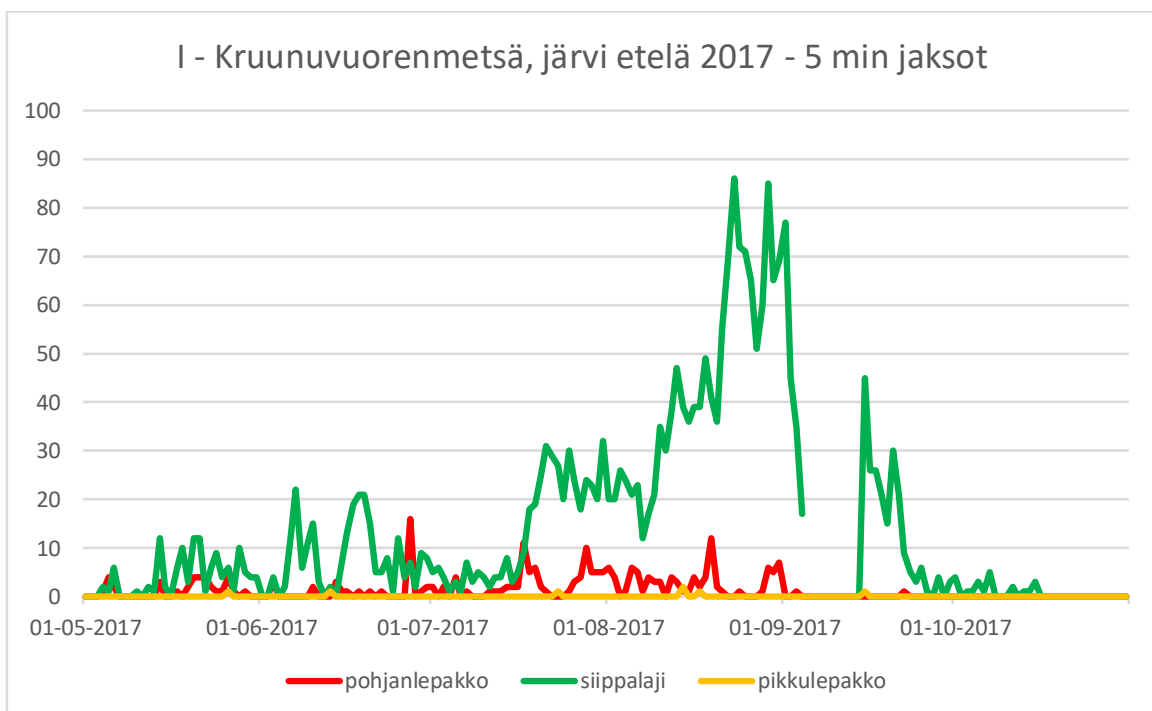
Kuva 4-6. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

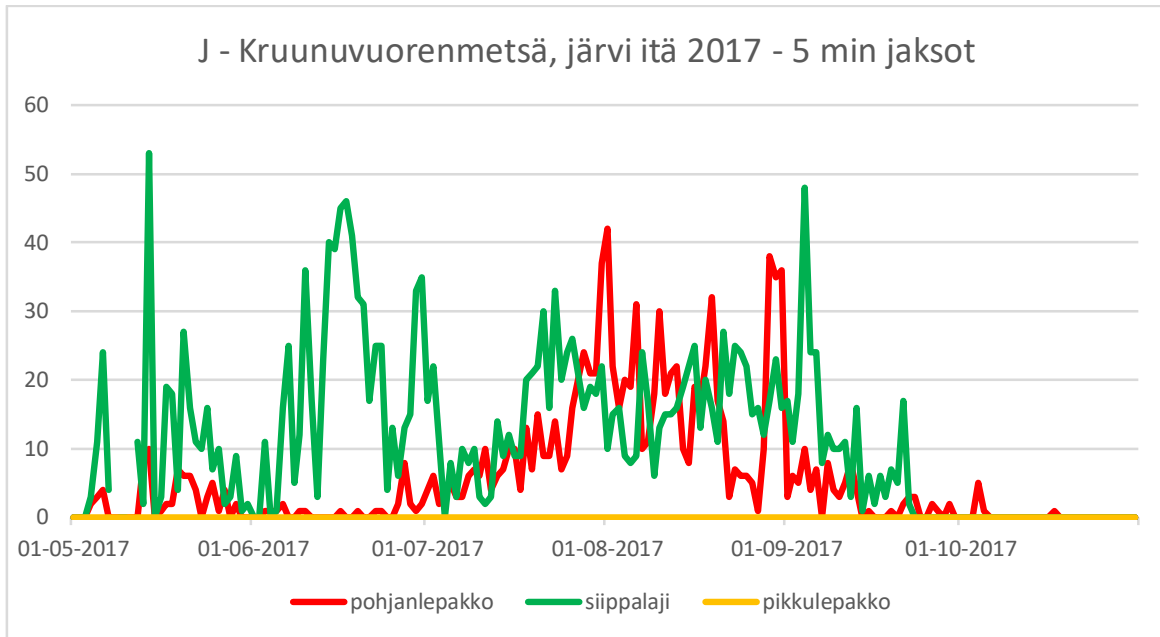
Kuva 4-7. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

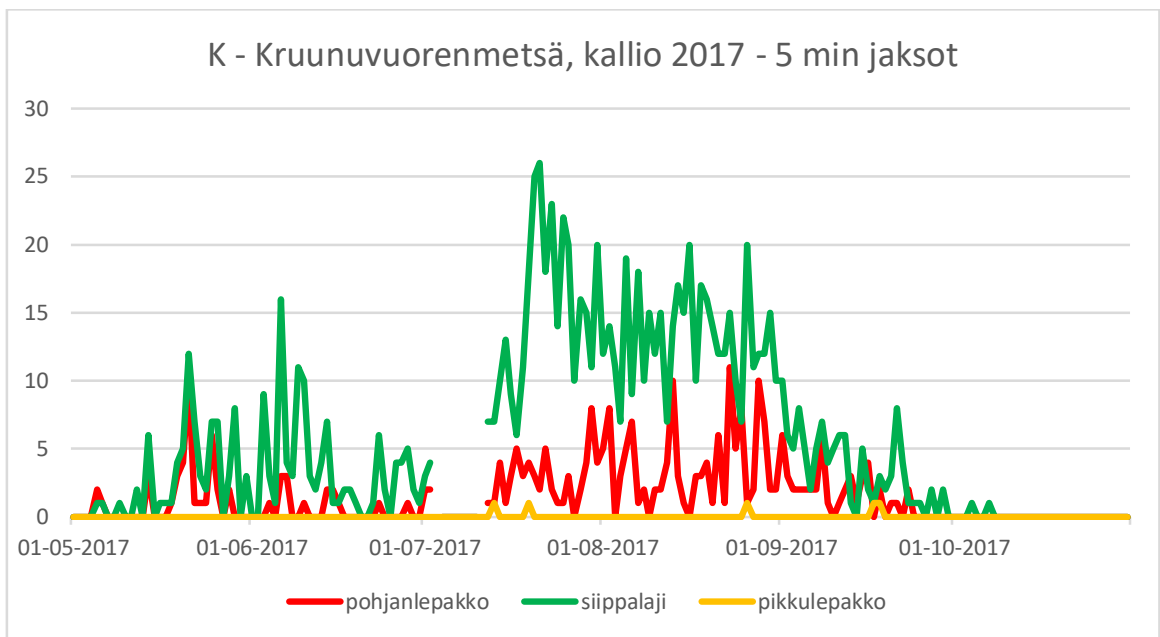
Kuva 4-8. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

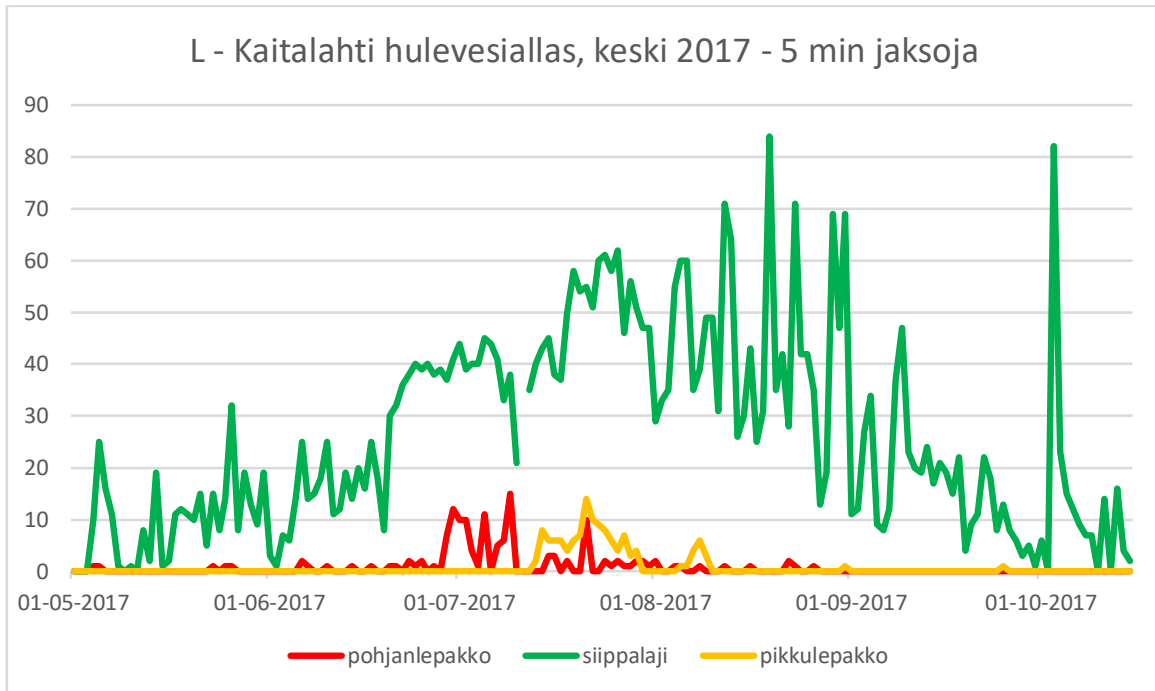
Kuva 4-9. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

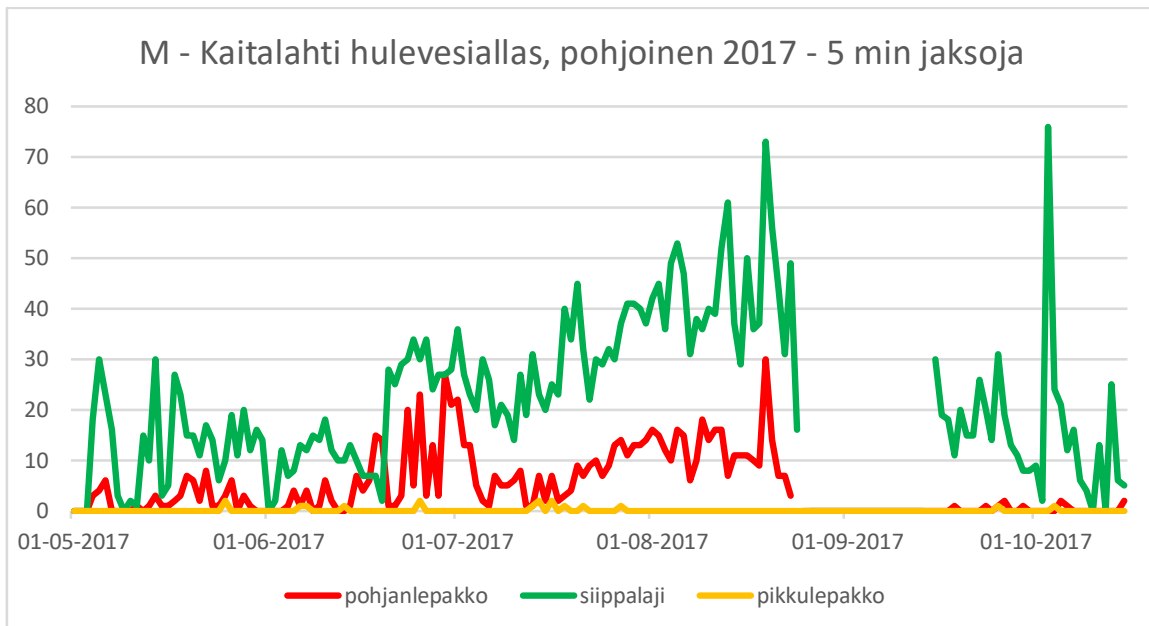
Kuva 4-10. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

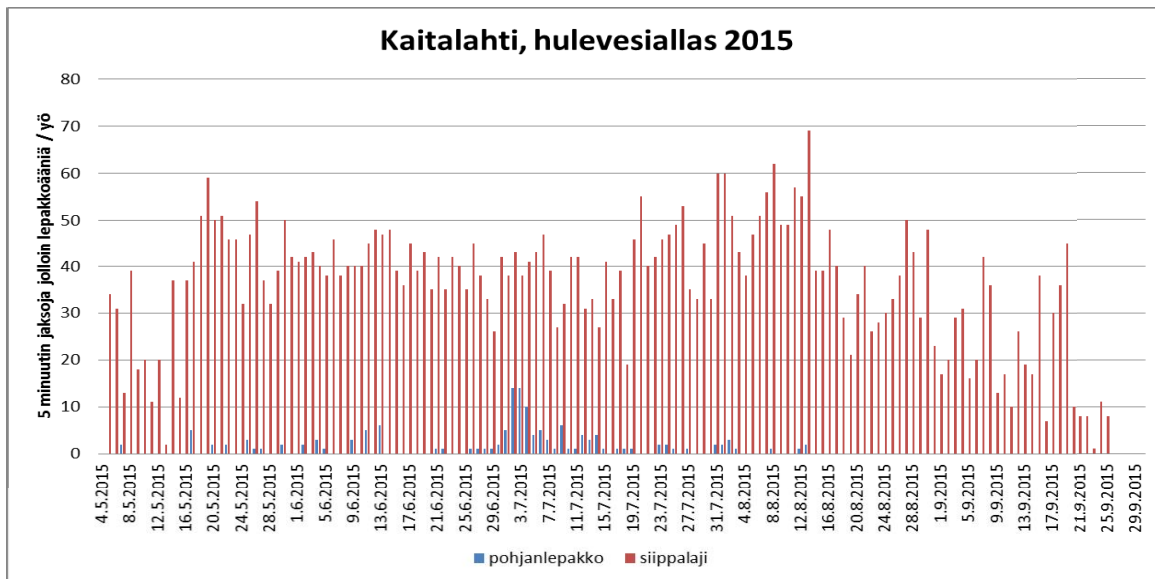
Kuva 4-11. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

Kuva 4-12. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

Kuva 4-13. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

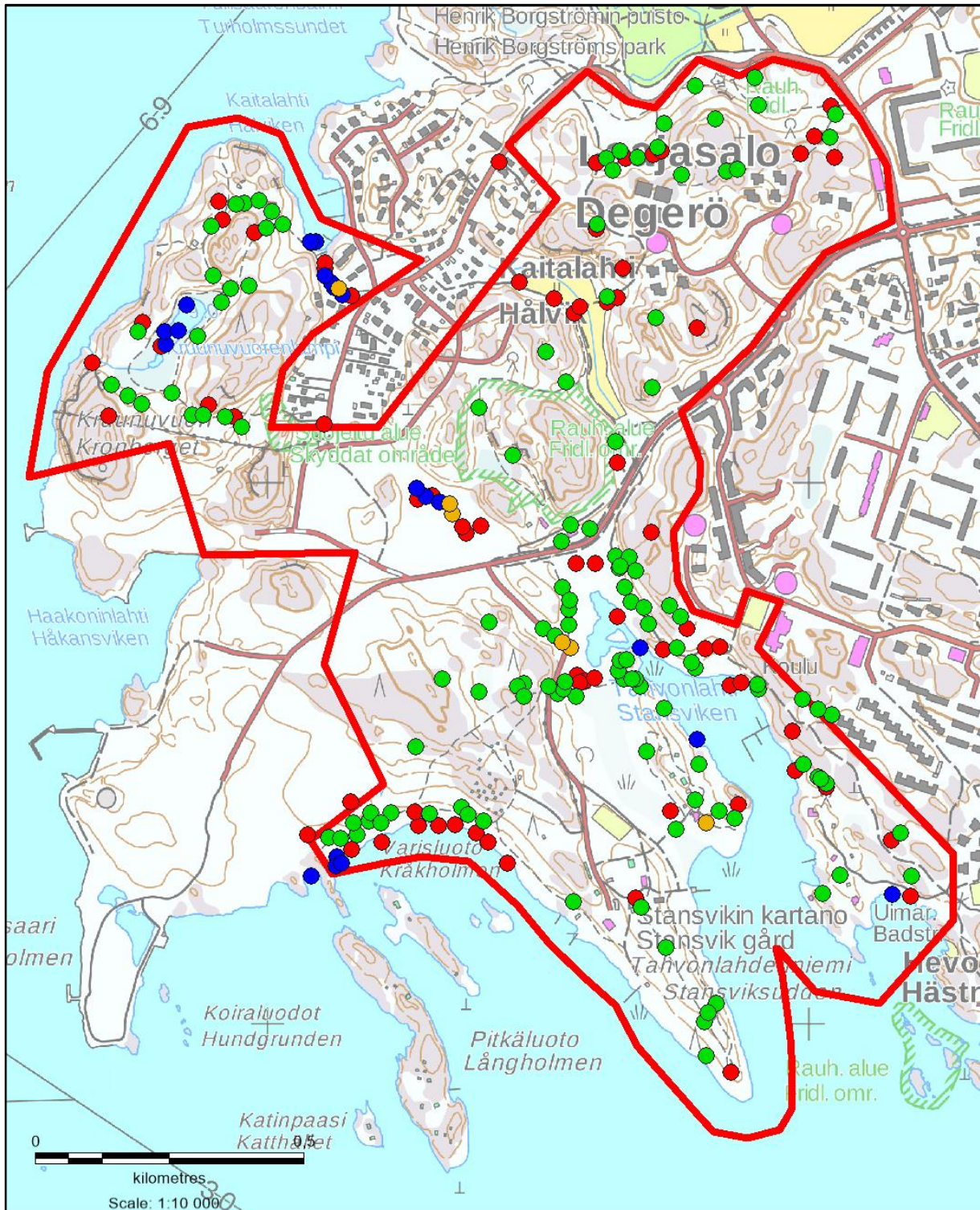
Kuva 4-14. Yksikkö on 5 minuutin jakso yön aikana, jolloin oli vähintään yksi lepakkohavainto.

11. LIITE 5. Lyhytaikaisten passiiviseurantadetektoreiden tulokset 2017

nro	pvm	pohjanlepakko	siippalaji	pikkulepakko
1	14.6.2017	1	11	
2	14.6.2017	2	1	
3	14.6.2017	0	5	
4	29.6.2017	6	25	
5	29.6.2017	2	1	1
6	29.6.2017	14	340	
7	29.6.2017	22	9	
8	12.7.2017	1	7	
9	12.7.2017	0	1	
10	12.7.2017	1	16	
11	12.7.2017	4	0	
12	26.7.2017	0	7	
13	26.7.2017	0	0	
14	26.7.2017	0	3	
15	26.7.2017	5	4	
16	9.8.2017	3	13	
17	9.8.2017	127	93	158
18	9.8.2017	0	0	
19	9.8.2017	1	28	
20	23.8.2017	1	13	
21	23.8.2017	0	2	
22	23.8.2017	0	31	
23	23.8.2017	0	7	
24	7.6.2017		29	
25	7.6.2017	3		1
26	7.6.2017	10		1
27	14.6.2017		25	
28	14.6.2018	6	3	
29	14.6.2019		27	
30	29.6.2017	5	17	2
31	29.6.2017	6	347	
32	29.6.2017	118	111	1
33	12.7.2017	1	62	1
34	12.7.2017		3	
35	12.7.2017		11	1
36	26.7.2017	6	20	3
37	26.7.2017	1	22	2
38	26.7.2017	7	7	29
39	9.8.2017	7	5	1
40	9.8.2017		2	
41	9.8.2017	1	36	
42	23.8.2017	9	2	
43	23.8.2017		18	
		370	1364	201

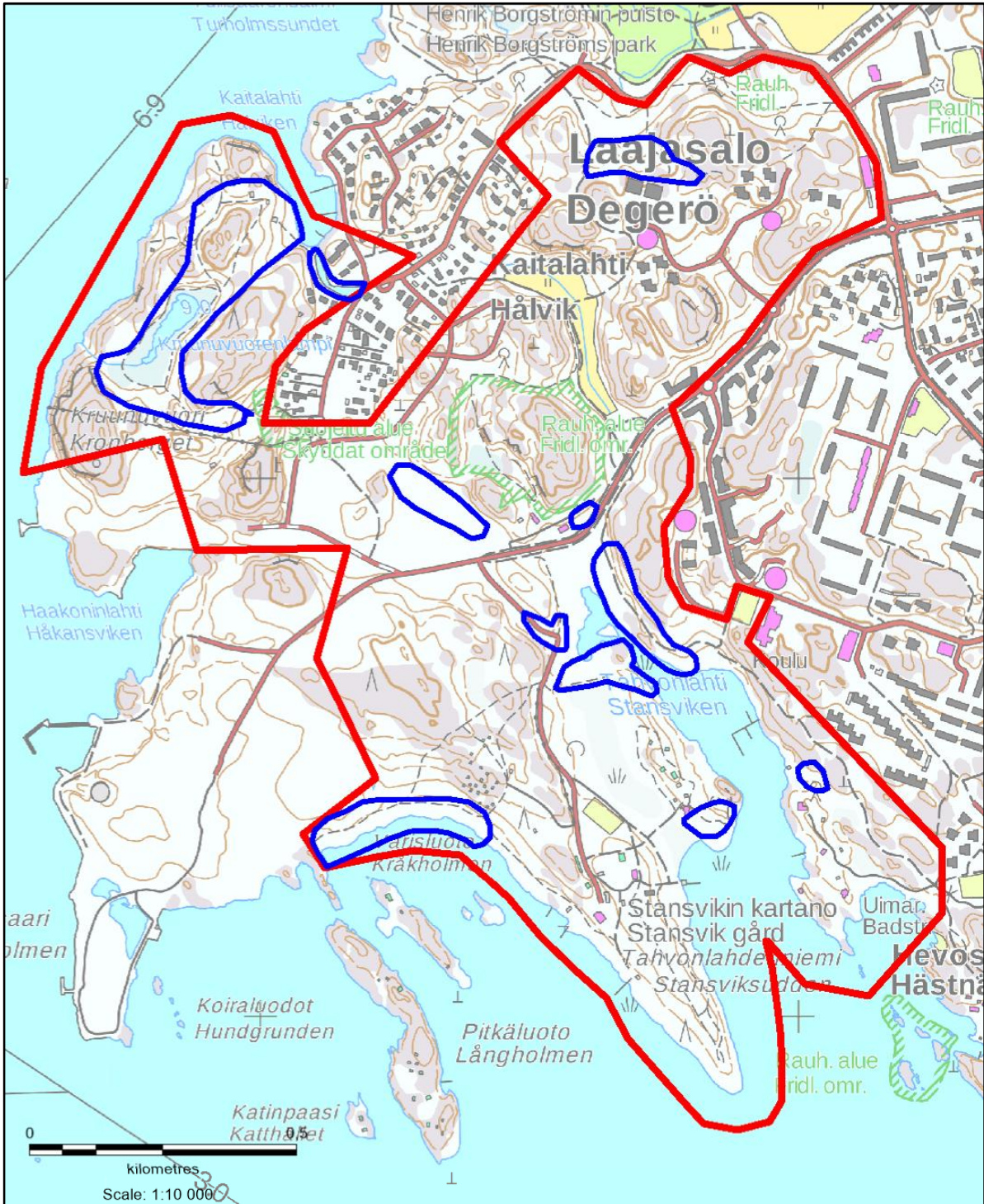
12. LIITE 6. Aktiiviseurannan lepakkohavainnot 2017

Lepakkoselvityksen aktiiviseurannan aikana tehdyt lepakkohavainnot 2017.

13. LIITE 7. Lepakoiden saalistusalueet 2017

Selvitysalueella havaitut lepakoille tärkeimmät saalistusalueet 2017.

14. LIITE 8. Lepakoiden siirtymäreitit 2017

Lepakoiden potentiaalisia siirtymäreittejä selvitysalueella 2017.

